

การวิจัยผลส่ววิธีพหุระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฮานานมุฮิบบะตุตติน์ นอจี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2560

การวิจัยผลงานวิธีพหุระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ปริญญานิพนธ์
ของ
ฮานานมุฮิบบะตุตดิน นอจี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยผลส่ววิธีพหุระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

บทคัดย่อ
ของ
ฮานานมุฮิบบะตุตดิน นอจี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ตุลาคม 2560

ฮานานมุฮิบบะตุตติ็น นอจิ. (2560). การวิจัยผลงานวิธีพระระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมอง
เชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้.
ปริญญาณิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาณิพนธ์: อาจารย์ ดร.นำชัย
ศุภฤกษ์ชัยสกุล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนาภักตราวิวัฒน์.

การศึกษานี้เป็นการวิจัยผลงานวิธีเชิงอธิบายติดตามผล มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษา
อิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อ
โรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้3) เพื่อศึกษาค้นหาข้อมูล
เชิงลึกอธิบายข้อค้นพบจากจุดมุ่งหมายที่ 1 และ 2 ดำเนินการวิจัยตามลำดับ 2 ระยะ จาก ระยะที่ 1
การวิจัยเชิงปริมาณพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พระระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการ
มองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ จากโรงเรียน 20
โรงเรียน และจากครู 404 คน ด้วยแบบวัด 15 ฉบับ ที่มีความเชื่อมั่นของแบบวัดตั้งแต่ 0.78-0.97
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ตามด้วย ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพของโรงเรียน
กรณีศึกษาที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเป็น
ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า1)แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พระระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของ
การมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ ที่ปรับแล้ว
ในระดับกลุ่ม พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากพฤติกรรม
การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน และการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมี
อิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในระดับบุคคล พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการ
ของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยจิตลักษณะของครู (มุมมองเกี่ยวกับเวลา) และปัจจัย
สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (แรงจูงใจของนักเรียนและการสนับสนุนจากชุมชน) และการมอง
เชิงบวกทางวิชาการของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน (ความ
ยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร)
นอกจากนี้ ยังพบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงข้ามระดับต่อการ
มองเชิงบวกทางวิชาการของครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงาน และ
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยแบบจำลองนี้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์ 2) ผลการวิจัยผลงานวิธียืนยันว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและจิตลักษณะส่ง
ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและของโรงเรียน และประสบการณ์ด้านการบริหารอาจ
เป็นปัจจัยเชิงเหตุเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

MULTILEVEL MIXED METHOD STUDY OF THE ANTECEDENTS AND THE
CONSEQUENCES OF ACADEMIC OPTIMISM IN ISLAMIC PRIVATE SCHOOLS IN
SOUTHERN BORDER PROVINCES OF THAILAND

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Philosophy degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
October 2017

Hananmuhibbatuddin Nochi. (2017). *Multilevel Mixed Method Study of the Antecedents and the Consequences of Academic Optimism in Islamic Private Schools in Southern Border Provinces of Thailand*. Dissertation, Ph. D. (Applied Behavioral Science Research) . Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Dr. Numchai Supparerkchaisakul, Asst. Prof. Dr. Kanchana Patrawiwat.

The purposes of this explanatory sequential mixed method study are to 1) examine the group-level structural relation model of the antecedents and the consequences of academic optimism in schools; 2) to examine the individual-level structural relation model of antecedents and consequences of teacher academic optimism; 3) to explain and to expand the understanding of the quantitative results. The two-phase research was as follows: 1) quantitative research to develop a multi-level structural model of academic optimism in Islamic private schools in the Southern border provinces. The samples were selected by two-stage sampling, consisting four hundred and four teachers from twenty Islamic private schools. The fifteen questionnaires were used to measure reliability and ranged from 0.78 to 0.97. CFA and MCFA methods were used to construct validity and multilevel structural equation modeling (MSEM) was used to test the structural multilevel model; 2) interviews were conducted in the second phase, qualitative research, was to provide an explanation for the qualitative results. The key informants were consisted of ten school principals, teachers and students at schools which got high and low academic optimism scores.

The results were as follows: 1) the multilevel structural model showed that at the individual level, the perspective of the teachers regarding time, students' motivation and community support had an effect on the academic optimism of teachers. Teacher academic optimism had direct effects on engagement in the teaching profession, work performance and organizational citizenship behavior (TOCB). When the group level direct effects were considered, organizational citizenship behavior in school (SOCB) and school effectiveness had positive effect and was influenced by school academic optimism, respectively. Meanwhile, school academic optimism had cross-level direct effects on the academic optimism of teachers, engagement in teaching profession, work performance and organizational citizenship behavior (TOCB); 2) mixed methods confirmed that psychological factors and social experiences affected academic optimism in Islamic private schools. These methods also explored the administrative styles that may lead to high academic optimism in Islamic private schools.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การวิจัยผลงานวิธีพุทธระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ของ

ฮานานมุฮิบบะตุตดิน นอจิ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ.2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย ดำสุวรรณ)

.....ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์) (อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรม)

ประกาศคุณูปการ

บรรดาการสรรเสริญทั้งหมดนั้นเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ทั้งสองท่าน คือ อาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์ ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ตลอดจนให้กำลังใจ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการวิจัยจนลุล่วงไปได้ด้วยดี สร้างความรู้สึกปลาบปลื้มและซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ทั้งสอง อีกทั้ง ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วินัย ดำสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชุดา กิจธรรม ประ찬และกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ทุกท่านที่ได้มอบประสบการณ์และความรู้ที่ล้ำค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาชี้แนะและให้ข้อคิดดีๆ ในการสร้างเครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ และขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครูและนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง นิสิตร่วมรุ่นและร่วมสถาบันที่มีส่วนสร้างประสบการณ์ที่ดีและคอยให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณกำลังใจจากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว หากปราศจากความเมตตา ความเข้าใจ การช่วยเหลือ การแบ่งเบาและคำปรึกษาจากหัวหน้าและพี่น้องในภาควิชาฯ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้คงสำเร็จลุล่วงไปได้ยากยิ่ง

ขอขอบคุณมิตรร่วมสายธารแห่งศรัทธาเดียวกัน ในการผลักดัน ร่วมแลกเปลี่ยนและสะท้อนมุมมองที่มีคุณค่าด้วยความปรารถนาดีตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณครอบครัวสำหรับกำลังใจและเป็นแรงสนับสนุนหลักที่สำคัญด้วยดีเสมอมา และขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของมารดาผู้ล่วงลับ ที่เป็นต้นแบบของการต่อสู้เพื่อการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต สอนให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและเป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษา

เป็นพลังให้ผู้วิจัยผ่านปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายระหว่างเส้นทางของการทำปริญญานิพนธ์นี้ด้วยความปิติสุข ขอพระองค์ทรงตอบแทนความดีงามแก่บุคคลทั้งหลายที่มีส่วนร่วมในปริญญานิพนธ์นี้

“ฉะนั้นแท้จริงหลังจากความยากลำบากก็จะมีความง่าย แท้จริงหลังจากความยากลำบากก็จะมีความง่าย” (อัลกุรอาน.95: 4-5)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
นิยามเชิงปฏิบัติการ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการ	18
อิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อครูและนักเรียน	34
ตัวแปรเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ	38
ตัวแปรผลที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ	51
การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	63
การวิจัยผานวิธี	64
กรอบแนวคิดการวิจัย	67
สมมติฐานการวิจัยระยะที่ 1	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
การกำหนดตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย	73
การวิจัยระยะที่ 1 (เชิงปริมาณ)	73
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	73
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การจัดกระทำข้อมูล	100
การวิเคราะห์ข้อมูล	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การวิจัยระยะที่ 2 (เชิงคุณภาพ).....	101
แบบแผนการวิจัย.....	101
ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา.....	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล	103
เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	104
การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล.....	105
การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	106
4 ผลการวิจัย.....	109
ผลการวิจัยระยะที่ 1.....	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	112
ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการวัดตัวแปรพหุระดับ.....	115
ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ.....	132
ผลการวิจัยระยะที่ 2.....	149
ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา.....	151
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	179
สรุปผลการวิจัย	179
สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1	180
สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2	186
อภิปรายผลการวิจัยผลานวิธี	189
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	208
ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี	208
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	209
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ	210

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	212
ภาคผนวก	226
ประวัติย่อผู้วิจัย	260

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปพัฒนาการของแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน.....	24
2 สรุปพัฒนาการของแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู.....	26
3 แบบแผนการวิจัยของการวิจัยผสมวิธี.....	65
4 แสดงขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	74
5 ภูมิหลังผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	102
6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่ม ตัวอย่าง.....	113
7 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับการมองเชิงบวก ทางวิชาการของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	116
8 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับการมองเชิงบวก ทางวิชาการของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	117
9 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับการมองเชิงบวก ทางวิชาการของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	118
10 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับความรับผิดชอบของกลุ่ม (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	118
11 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพหุระดับของ บรรยากาศของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	119
12 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับบรรยากาศของ โรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	119
13 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพหุระดับของ พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	120
14 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การระดับโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	121
15 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพหุระดับของ ประสิทธิผลของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	122
16 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับประสิทธิผลของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	122

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคะแนนภายในกลุ่ม (Within-group agreement) ของตัวแปรระดับกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย.....	123
18 ผลการตรวจสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรระดับกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย.....	123
19 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดตัวแปรระดับกลุ่มที่วัดด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ภายหลังปรับแบบจำลอง.....	124
20 ค่าสถิติพื้นฐานเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตระดับบุคคลที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูล.....	125
21 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตในโมเดลการวิจัยระดับบุคคล.....	128
22 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่ม (คิดจากคะแนนรายบุคคล).....	129
23 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยระดับกลุ่ม (คิดจากคะแนนรายบุคคล).....	130
24 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่ม (หลังวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ: MCFA).....	131
25 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยระดับกลุ่ม (หลังวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ: MCFA).....	132
26 ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับบุคคลของครู(หลังปรับแบบจำลอง).....	134
27 ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ (แบบจำลองที่ปรับแล้ว).....	137
28 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	139
29 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรเชิงเหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	141
30 สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรเชิงเหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	147
31 การสร้างแนวเรื่องและการจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	150

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
32 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยระยะที่ 1	185

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน....	19
2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู.....	30
3 อิทธิพลของปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีต่อครูและนักเรียน.....	37
4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุระดับองค์การที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษา.....	45
5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ใช้ในการศึกษา.....	51
6 อิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ส่งผลต่อโรงเรียน.....	54
7 อิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ส่งผลต่อตัวแปรด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครู.....	63
8 กรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆที่ศึกษา.....	69
9 กระบวนการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผล (Explanatory sequential mixed method design) ที่ใช้ในการศึกษา.....	72
10 ผังสรุปขั้นตอนการออกแบบและดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผลในการวิจัยครั้งนี้.....	108
11 แบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคลของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	133
12 แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระดับครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (แบบจำลองที่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว).....	134
13 แบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างเชิงสาเหตุและผลพหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้.....	136
14 แบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างเชิงสาเหตุและผลพหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)	138
15 กรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัยผสมวิธี.....	206

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของไทยมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจนต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ เห็นได้จากความหลากหลายในด้านต่างๆ ได้แก่ ศาสนา วิถีชีวิต ซึ่งรวมถึงรูปแบบการจัดการศึกษา เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การจัดการศึกษาแบบอิสลามจึงเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงเป็นสถาบันทางสังคมหลักที่มีหน้าที่ขัดเกลาและถ่ายทอดความรู้ให้การศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามดำเนินการจัดการศึกษาวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา สอดคล้องกับปรัชญาทางการศึกษาของศาสนาอิสลามที่กำหนดให้ศาสนิกชนทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย มีหน้าที่ศึกษาหาความรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตในโลกนี้เพื่อโลกหน้า ดังนั้นความรู้และการศึกษาด้านใดก็ตาม ในอิสลามถือว่าต้องวางอยู่บนพื้นฐานและขอบเขตของศาสนา ที่มาจากอัลกุรอาน (คัมภีร์ที่เป็นคำรัสของอัลลอฮ์) และซุนนะฮ์ (จริยวัตรของศาสดามุฮัมมัด) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้รับความนิยมจากผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพทางการศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ในปัจจุบันยังประสบปัญหาด้านคุณภาพที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุงแก้ไข (กอเชม มะแซ. 2556; นิเลาะ แวอุเซ็ง และคนอื่นๆ.2552; ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ และคนอื่นๆ.2553; อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคนอื่นๆ.2556; บรรจง พำรุ่งสาง และคนอื่นๆ.2554) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของโรงเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในลำดับท้ายๆของประเทศซึ่งต่ำกว่าผลการเรียนเฉลี่ยของภาคใต้ในภาพรวมทั้งหมดจากรายงานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ปีการศึกษา 2558 (สำนักศึกษาธิการภาค 8. 2559: ออนไลน์) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชา และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา(สพม.) หรือโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนรัฐบาล

ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ดังที่กล่าวมานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีสาเหตุสำคัญ ได้แก่ ครูที่เป็นข้าราชการบางส่วนขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบขยายออกจากพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่มีประสบการณ์สูง ส่วนครูที่บรรจุใหม่ก็ยังมีประสบการณ์น้อย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีส่วนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2552) นอกจากนี้ ยังพบว่ามีปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านการสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพครูระหว่างครูโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลามกับครูโรงเรียนของรัฐ ในด้านค่าตอบแทน สวัสดิการและไม่ได้รับการพัฒนาด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพเท่าที่ควร การศึกษาของกอเซม มะแซ (2556) ที่ศึกษาสภาพปัญหาของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ยังพบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ยังมีข้อจำกัดด้านการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การศึกษาต่อการศึกษาดูงาน สวัสดิการที่เหมาะสม รวมถึงการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน

ถึงกระนั้นก็ตาม ท่ามกลางสภาพปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านต่างๆ เช่น การขาดครูที่มีประสบการณ์สูง ความเหลื่อมล้ำของการสนับสนุนจากรัฐระหว่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนรัฐ ดังที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่นี้กลับมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะนิยมส่งบุตรหลานให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนวิชาศาสนาอิสลามควบคู่กับวิชาสามัญทั่วไป ซึ่งปริมาณจะพบว่าร้อยละ 73 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาล มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา 15 (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) จำนวน 45 โรงเรียน ขณะที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจำนวน 157 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 8. 2559: ออนไลน์) ซึ่งให้เห็นว่าทั้งปัจจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ สถาบันการศึกษาประเภทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชนและเป็นดัชนีหลักในการประเมินคุณภาพการศึกษาในพื้นที่นี้ จากข้อมูลดังกล่าวย่อมหมายถึงมีครูที่ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนเหล่านี้จำนวนมาก ผลการสำรวจในปี 2559 พบว่ามีครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัด มากถึง 7,709 คน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 8. 2559: ออนไลน์) ซึ่งครูเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ให้สูงขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำเรื่องคุณภาพการศึกษา การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครูผู้สอนที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ความคิดและการกระทำของครูเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อความคิด ทักษะและพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของครูจึงเป็นสิ่งที่ต้องดูแลเอาใจใส่ ต้องส่งเสริมให้ครูมีจิตลักษณะ ลักษณะสังคมและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อปฏิบัติงานอย่างดีและมีคุณภาพด้วย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ ที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ข้อค้นพบที่ได้นี้อาจเป็นกุญแจนำไปสู่แนวทางการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการทำงานของครู ประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อโรงเรียน ครู และนักเรียนดังที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า มีตัวแปรทางจิตวิทยาที่น่าสนใจซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology) นั่นคือ แนวคิดการมอง

เชิงบวกทางวิชาการ (Academic optimism) ที่พัฒนาจากทฤษฎีการรู้คิดทางสังคมและการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา (Bandura. 1997) ทฤษฎีทุนทางสังคมของโคลแมน (Coleman.1990) การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและบรรยากาศของฮอยและคณะ (Hoy;Tarter;&Kottkamp.1991) และการศึกษาเกี่ยวกับการมองโลกแง่ดีที่เกิดจากการเรียนรู้ของซาลิกแมน (Seligman. 1998) ดังนั้น การมองเชิงบวกทางวิชาการนี้จึงเป็นหนึ่งในคุณลักษณะทางองค์การที่สำคัญคุณลักษณะหนึ่งที่นักวิชาการได้ศึกษาพบว่าส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Reeves. 2010; Hejazieh;Lavasani; & Mazarei.2011; Wu.2012) และผลการศึกษามากมายยังชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีลักษณะการมองเชิงบวกทางวิชาการยังเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์โดยรวมของโรงเรียน (Hoy.2006; Hoy; & Smith.2007; McGuigan; & Hoy.2006) และยังเอาไปใช้ในการวัดวัฒนธรรมของโรงเรียนอีกด้วย (Hoy; & Miskel.2008) จึงสรุปได้ว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรที่สำคัญและน่าสนใจยิ่งที่จะศึกษาเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งจะส่งผลบวกต่อการเรียนรู้นักเรียนต่อไป

การมองเชิงบวกทางวิชาการ คือ ความเชื่อของครูว่าเขาสามารถสร้างผลลัพธ์ที่แตกต่างด้านผลการเรียนของนักเรียนได้โดยการมุ่งเน้นวิชาการ ความไว้วางใจในตัวนักเรียนและผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือด้านวิชาการ และเชื่อในศักยภาพของตนเองว่าจะเอาชนะอุปสรรคต่างๆและเผชิญความล้มเหลวด้วยความยืดหยุ่นและเพียรพยายาม (Hoy; et al. 2008; Beard; et al. 2010) การมองเชิงบวกทางวิชาการ เป็นตัวแปรแฝงที่ประกอบด้วยมโนทัศน์ 3 มโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ได้แก่ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับความสามารถของตน ความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมด้านวิชาการเชิงบวกและท้าทายสำหรับนักเรียนจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการมีการศึกษาและพัฒนาขึ้นมาสองระดับ คือระดับบุคคล(ครู)และระดับกลุ่ม (โรงเรียน) ตัวแปรแต่ละระดับจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (School Academic Optimism : SAO) ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งเน้นวิชาการของโรงเรียน ส่วนการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Teacher's Academic Optimism : TAO) ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของครู (sense of teacher efficacy) ความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง (trust in parents and students) และการมุ่งเน้นวิชาการของครู (academic emphasis)(Beard;Hoy; & Woolfolk Hoy.2010; Reeves. 2010; Hejazieh;Lavasani; & Mazarei. 2011; Wu. 2012) จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่าการศึกษากการมองเชิงบวกทางวิชาการยังไม่ครอบคลุมบริบทพื้นที่ที่หลากหลายเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการศึกษาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและของครู รวมถึงการวิจัยที่ผ่านมาเน้นศึกษาเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การทำความเข้าใจเรื่องการมองเชิงบวกทางวิชาการยังขาดความลุ่มลึกในเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อสังเกตที่เป็นช่องว่างขององค์ความรู้ (Gap of knowledge) ดังกล่าว

เหล่านี้มาต่อยอดศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลต่อโรงเรียน ครูและนักเรียนอย่างไร

เมื่อพิจารณาด้านบริบทพื้นที่ที่เคยมีการศึกษาวิจัยเรื่องการมองเชิงบวกทางวิชาการ พบว่าเนื่องจากตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการถือว่าเป็นตัวแปรใหม่ จึงทำให้มีข้อจำกัดของบริบทที่ศึกษา โดยแรกเริ่มมีศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในประเทศสหรัฐอเมริกา (Bavel. 2010; Beard;Hoy; & Woolfolk Hoy.2010; Eren.2012; Hoy;Hoy; & Kurz.2008; Hoy;Tarter; &Woolfolk Hoy.2006a; Hoy;Tarter;&Woolfolk Hoy.2006b; McGuigan;&Hoy.2006; Reeves.2010) และในปัจจุบันก็ยังมีการศึกษาในบริบทที่นอกเหนือจากนี้ อยู่ไม่มากนัก แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเชื่อว่าตัวแปรนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยในบริบทของประเทศไทยได้ เนื่องจากองค์ประกอบที่มีอยู่ในการมองเชิงบวกทางวิชาการได้ถูกศึกษาและทำการวิจัยพบแล้วว่าเป็นตัวทำนายที่สำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการสอน และผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน (Reeves. 2010; Hejazieh;Lavasani; & Mazarei. 2011; Wu. 2012; Beard;Hoy; &Woolfolk Hoy. 2010)

ด้านการศึกษาเชื่อมโยงการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและของครู ผู้วิจัยพบว่าที่ผ่านมาการศึกษาและพัฒนาวิธีการวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการทั้งในระดับโรงเรียนและระดับบุคคล แต่งานวิจัยยังมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น (Bavel. 2010; Beard;Hoy;&Woolfolk Hoy.2010; Hoy;Hoy;&Kurz.2008; Eren.2012; Reeves.2010;Wu.2010;Hejazieh;Lavasani;&Mazarei.2011; Hoy;Tarter;&Woolfolk Hoy.2006a) ประกอบกับเมื่อพิจารณาโครงสร้างขององค์การโดยทั่วไปที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกขององค์การ บริบทแวดล้อมที่มีหน่วยใหญ่กว่าย่อมส่งผลต่อบริบทที่เล็กกว่า (Kozlowski; & Klien. 2000) ดังนั้น ในบริบทโรงเรียน ปัจจัยระดับกลุ่มของโรงเรียนย่อมส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิดและทัศนคติในระดับบุคคลเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าการศึกษาพหุระดับของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการจึงเป็นที่น่าสนใจ และสามารถนำไปสู่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติจริงได้มากกว่าการศึกษาระดับเดียว ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างพหุระดับเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างการบริหารโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยจึงศึกษาตัวแปร 2 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์การและระดับบุคคล นั่นคือ ศึกษาตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการและตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับโรงเรียนและระดับครู ทั้งนี้ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยพบว่ามีปัจจัยหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและของครู ที่ผ่านมา การมองเชิงบวกทางวิชาการถูกศึกษามาแล้วในหลายบทบาท ดังนี้ 1) บทบาทในฐานะปัจจัยเชิงสาเหตุ มีผลการศึกษาที่พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรที่เกี่ยวกับโรงเรียนครู และนักเรียน เช่น ประสิทธิภาพของโรงเรียน การปฏิบัติงานของครู ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2)บทบาทในฐานะปัจจัยเชิงผล และ3)บทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลาง พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่อาจส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน (Hoy;Tarter; & WoolfolkHoy. 2006; Kiling. 2013; Wu. 2012; Bavel. 2010; Beard;Hoy; & Woolfolk Hoy. 2010; Hoy;Hoy; & Kurz. 2008; Vigoda-Gadot; et al. 2007; Cooper. 2010; Reeves. 2010; DiPaola. 2005) ส่วนปัจจัยเชิง เหตุที่อาจส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ได้แก่ มุมมองของครูเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอน และ มุมมองเกี่ยวกับเวลาของครู (Eren. 2012; Hoy;Hoy; & Kurz. 2008) และปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนของชุมชน การสนับสนุนของครอบครัว และการรับรู้ แรงจูงใจของนักเรียน (ณัฐฉา อรินทร์. 2555; D'Elisa. 2015) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาโมเดลสมการเชิงโครงสร้างเพื่อให้เข้าใจและสามารถอธิบายการมองเชิงบวกทางวิชาการได้ดี ยิ่งขึ้น ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆอย่างไร ผู้วิจัยยังพบว่าการมองเชิงบวกทาง วิชาการเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน (Reeves.2010) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานและจิตลักษณะ ด้านการทำงาน (Hoy; &Smith. 2007; Hoy;Tarter; & WoolfolkHoy. 2006; Kirby; & DiPaola. 2011; McGuigan; & Hoy. 2006; Eren.2012; Cooper. 2010) การศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับโรงเรียน ประสิทธิผลของโรงเรียน ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ ความยึดมั่น ผูกพันต่อวิชาชีพ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู เป็นกลุ่มตัวแปรตาม โดยกำหนดให้การมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรต้นกลางเพื่อวิเคราะห์ ตีความและแปลความหมายไปในทิศทางบวก

ทั้งนี้ การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ด้านนักเรียนและผู้บริหารที่เกี่ยวกับการมองเชิงบวก ทางวิชาการจะทำให้งานวิจัยนี้มีความครอบคลุมและสมบูรณ์ขององค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการ นำไปใช้ ซึ่งการวิจัยในเชิงปริมาณมีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งบริบทโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมด้วย นั่นคือ นอกจากจะวิเคราะห์สมการโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ ระดับโรงเรียนและระดับครูแล้ว ยังมี การศึกษาเชิงคุณภาพด้านผู้เรียนและผู้บริหารด้วย การศึกษาแบบผสมวิธีนี้จะทำให้งานวิจัยเกิด ประโยชน์สูงสุดในการนำไปประยุกต์ใช้กับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดน ใต้เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการ อิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ และบทบาทการเป็นตัวแปรต้นกลางในระดับองค์กร ระดับบุคคล และข้ามระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการ โดยมีกลุ่มตัวแปรระดับองค์กร ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน ประสิทธิผล ของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ มุมมองของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มุมมองเกี่ยวกับเวลา การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุน จากชุมชน การสนับสนุนจากครอบครัว ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ การยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ

พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยผลานด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนกับประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูกับจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปคือ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยผลานวิธีพหุระดับที่นำเทคนิคการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ได้ครอบคลุมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำไปใช้ ผลการวิจัยจึงมีคุณค่าทางด้านทฤษฎีในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการศึกษาพหุระดับและการวิจัยผลานวิธีเชิงปริมาณและคุณภาพไว้ด้วยกันของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการ รวมถึงการขยายบริบทการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการสู่ประชากรที่มีลักษณะแตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา อีกทั้งมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ งานวิจัยยังมีความสำคัญในทางปฏิบัติที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จทางด้านการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่ออธิบายข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ในแง่ประสิทธิภาพของผู้บริหาร ประสิทธิภาพการสอนของครู และประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ความสำคัญในเชิงทฤษฎี

ในฐานะนักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในแวดวงการจัดการศึกษา บทบาทสำคัญคือการมุ่งวิจัยและพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งในการค้นคว้าหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จสูงสุดในการศึกษา ซึ่งหัวใจสำคัญของการศึกษาคือการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการนี้จะทำให้ได้ข้อค้นพบสำคัญที่นักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่นอกเหนือไปจากปัจจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยอื่นๆ เช่น เศรษฐฐานะ เป็นต้น ที่ผ่านมา การมองเชิงบวกทางวิชาการจัดว่าเป็นตัวแปรใหม่ทางการสอนและการเรียนรู้ที่มีข้อค้นพบว่ามีอิทธิพลทางบวกต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ตัวแปรนี้ยังมีผู้ศึกษาน้อยและจำกัดอยู่ในบริบทแคบๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 2006 แม้จะมีการขยายพื้นที่การศึกษาไปยังบริบทอื่นๆ เช่น ยุโรป

เอเชีย แอฟริกา ในเวลาต่อมา แต่ก็ยังเป็นไปอย่างจำกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทยการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในบริบทการศึกษาของบางประเทศ หรือสามารถขยายไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นที่มีวัฒนธรรมและปัจจัยอื่นๆทางสังคมที่แตกต่างกันได้หรือไม่ นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีการพัฒนาและศึกษาตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการนี้ทั้งในระดับองค์การและระดับบุคคลก็ตาม แต่งานวิจัยที่ศึกษาร่วมกันทั้งระดับองค์การและระดับบุคคลยังมีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การศึกษาเชิงปริมาณอย่างเดียว ไม่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริบทปัจจัยด้านผู้บริหารและนักเรียน ซึ่งจากการทบทวนเอกสารพบว่าน่าจะมี ความเกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการด้วย ดังนั้น จากข้อจำกัดของงานวิจัยที่ผ่านมา เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น การศึกษาวิจัยนี้จึงได้นำรูปแบบวิจัยแบบ ผสมวิธีโดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับและกรณีศึกษามาศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ความสำคัญในเชิงปฏิบัติ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษานี้จะทำให้เข้าใจจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในลักษณะพฤติกรรมศาสตร์ได้อย่างครอบคลุม อันเป็นผลจากอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ซึ่งเป็นอิทธิพลต่อเนื่องจากปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตสังคมและปัจจัยระดับโรงเรียน ทำให้ได้ความรู้ใหม่และทันสมัยที่น่าสนใจยิ่งต่อการตอบคำถามว่าจะมีแนวทางพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้อย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป ได้แก่ พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและของโรงเรียน การส่งเสริมให้โรงเรียนมีการมีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงส่งเสริมจิตลักษณะที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการพัฒนาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรครูที่ปฏิบัติงานงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาสโดยมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดจำนวน 157 โรงเรียน มีบุคลากรครูจำนวน 7,709 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณ คือบุคลากรครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีชายแดนใต้ ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับกลุ่มเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 3 จังหวัด จำนวน 20 โรงเรียน และตัวอย่างระดับบุคคลเป็นครูซึ่งปฏิบัติงานกระจายอยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่มจำนวน 404 คน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยระยะที่ 2 วิจัยเชิงคุณภาพ คือโรงเรียนกรณีศึกษาที่คัดเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณ

1. ตัวแปรระดับโรงเรียน มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรเชิงสาเหตุ ได้แก่

- ความรับผิดชอบร่วม (Collective responsibility)
- บรรยากาศโรงเรียน (School climate)
- พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน (School OCB)

1.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (School

academic optimism: SAO)

1.3 ตัวแปรผล ได้แก่

- ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School effectiveness)
- ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (Students' achievement of school)

2. ตัวแปรระดับบุคคล

2.1 ตัวแปรเชิงสาเหตุ ประกอบด้วย

ปัจจัยจิตลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

- มุมมองการจัดการเรียนการสอน (Instructional perspective)
- มุมมองเกี่ยวกับเวลา (Time perspective)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน ได้แก่

- การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (Perception of students' motivation)
- การสนับสนุนจากชุมชน (Community support)
- การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)

2.2 ตัวแปรต้นกลาง ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Teachers'

academic optimism : TAO)

2.3 ตัวแปรผล ประกอบด้วย

จิตลักษณะในการปฏิบัติงาน ได้แก่

- ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู (Intent to remain in teaching profession)
- ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู (Engagement in teaching profession)

พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน ได้แก่

- พฤติกรรมการทำงาน (Work performance)
- พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Teacher OCB)

ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการศึกษารายกรณี (Cases study) โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด (Inclusion criteria) เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ศึกษาในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่มีความพร้อมและยินยอมซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559
2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่แปรสภาพและพัฒนาจากสถานศึกษาที่เรียกว่า “ปอเนาะ” และได้รับการปรับปรุงเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตามโครงการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ.2508 ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 เป็นโรงเรียนที่ทำการสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญหรือวิชาชีพควบคู่กันไป
3. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง พื้นที่ที่ครอบคลุม 3 จังหวัดทางภาคใต้ตอนล่างสุดของประเทศไทย ประกอบด้วย ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (School academic optimism: SAO) หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ความไว้วางใจของกลุ่ม และการมุ่งเน้นวิชาการ ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่อในหมู่คณะว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญและหมู่คณะมีศักยภาพที่

จะช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ โดยเชื่อมั่นว่านักเรียนและผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (Hoy; Tarter; & Hoy. 2006) ได้แก่

1.1 การรับรู้ความสามารถของกลุ่มหรือ Collective efficacy (CE) หมายถึง การรับรู้และเชื่อร่วมกันของครูในโรงเรียนว่ากลุ่มบุคคลต่างๆในโรงเรียนของตนสามารถจัดระบบและดำเนินงานให้สำเร็จเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางบวกต่อนักเรียนของตนเองได้

1.2 ความไว้วางใจที่มีต่อผู้ปกครองและนักเรียน หรือ Faculty trust in students and parents (FT) หมายถึง การรับรู้และรู้สึกร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงความไว้วางใจของครูในภายในโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง โดยรับรู้ถึงความมีเมตตา มีความน่าเชื่อถือ มีความสามารถ มีความซื่อสัตย์ และการเปิดใจยอมรับของผู้ปกครองและนักเรียน

1.3 การรับรู้การมุ่งเน้นด้านวิชาการ หรือ Academic emphasis (AE) หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงสมรรถนะของโรงเรียนที่ขับเคลื่อนไปด้วยความเป็นเลิศทางวิชาการ มีเป้าหมายทางวิชาการในระดับสูงและสามารถสำเร็จตามเป้าหมายนั้นได้ มีสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูงและให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนวัดจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยครูเพื่อวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดของ ฮอยและคณะ (Hoy, et al 2006) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด ถึง จริงที่สุด) โรงเรียนที่ครูมีคะแนนสูงแสดงว่ามีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ครูที่ได้คะแนนต่ำ

2. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Teacher's academic optimism : TAO) หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นและการรับรู้ของครูที่มีต่อตนเองทางบวกที่เกี่ยวข้องกับวิชาการใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความไว้วางใจที่มีต่อผู้ปกครองและนักเรียน และการมุ่งเน้นด้านวิชาการ โดยคุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวกและมีความท้าทายสำหรับนักเรียน (Hoy;Hoy; & Kurz,2008)

2.1 การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Teacher sense of self- efficacy: SE) หมายถึง การรับรู้และเชื่อว่าตนสามารถในการสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคเพียงใดก็ตาม

2.2 ความไว้วางใจที่มีต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Teacher trust in parents and students: T) หมายถึง การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้ปกครองและตนกับนักเรียนครอบคลุมถึงการรับรู้ถึงคุณลักษณะความเมตตา มีความน่าเชื่อถือ มีความสามารถ ความซื่อสัตย์ และการเปิดใจยอมรับ ของนักเรียนและผู้ปกครอง

2.3 การมุ่งเน้นด้านวิชาการ (Teacher academic emphasis: AE) หมายถึง การรับรู้ถึงพฤติกรรมการมุ่งเน้นงานด้านวิชาการของตน โดยให้ความสำคัญกับความสำเร็จทางวิชาการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

โดยการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูวัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัด Teacher Academic Optimism Scale-Secondary teacher (TAOS-S) (Fahy;Wu; & Hoy,2010) จำนวน 9 ข้อ ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

3. **ความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility)** หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงความตั้งใจและเต็มใจของครูในโรงเรียนที่จะแบกรับความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนความมุ่งมั่นพยายามในด้านการสอน รวมถึงการตระหนักว่าการสอนเป็นสิ่งที่คุ้มค่าแก่การพยายามร่วมกันเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ได้จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความรับผิดชอบร่วมประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากแนวคิด Collective responsibility ของ ลอเกอโฟ และกอดดาร์ด (LoGerfo; & Goddard.2008) ดัดแปลงโดย (Wu. 2012) มีเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน)โรงเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีความรับผิดชอบร่วมสูงกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

4. **บรรยากาศโรงเรียน (School climate)** หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการทำงานภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ

4.1 **ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Collegial leadership)** หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้บริหารต่อครูอย่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ เปิดกว้าง เสมอภาค เป็นมิตร โดยบอกให้ทราบถึงมาตรฐานของการปฏิบัติงานและความคาดหวังที่ผู้บริหารมีต่อครูไว้อย่างชัดเจน

4.2 **ความเป็นมืออาชีพของครู (Professional teacher behavior)** หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการยอมรับและการเคารพซึ่งกันและกันของครูในโรงเรียนถึงความสามารถของเพื่อนร่วมงาน ความยึดมั่นผูกพันกับนักเรียน การมีอิสระในการตัดสินใจ การให้ความร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4.3 **ความอ่อนไหวต่อแรงกดดันของชุมชน (Institutional vulnerability to the community)** หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของโรงเรียนในการเผชิญและรับมือกับสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เชื่อว่าครูจะได้รับการปกป้องจากความกดดันและข้อเรียกร้องของชุมชนและผู้ปกครองเพียงไม่กี่คน รวมถึงบรรยากาศความเชื่อมั่นไว้วางใจกันที่มีอยู่ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการนำองค์การไปสู่เป้าหมายได้ ความอ่อนไหวหรือเปราะบางในระดับสูงแสดงให้เห็นว่าครูและผู้บริหารไม่ได้รับการปกป้องและเป็นฝ่ายตั้งรับ

บรรยากาศโรงเรียนนี้วัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามเพื่อวัดบรรยากาศโรงเรียนที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ ฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2002) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เคยเลย-บ่อยมาก) โรงเรียนที่ครูมีคะแนนสูงแสดงว่ารับรู้บรรยากาศโรงเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ครูได้คะแนนต่ำ

5. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน (Organizational citizenship behavior in School: SOCB) หมายถึงการรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครูภายในโรงเรียน โดยที่ครูเหล่านั้นแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่สนับสนุนให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่นอกเหนือไปจากงานที่ได้รับมอบหมายและกระทำด้วยความสมัครใจ งานดังกล่าวไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ปฏิบัติ และไม่มีผลกระทบต่อระบบการให้รางวัลโดยตรง พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน วัดจากคะแนนของครูที่ได้ตอบแบบวัดการรับรู้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้แปลและเรียบเรียงจากแบบวัด Organizational Citizenship Behavior in Schools (OCBS) ของ ไค โปลา และ ฮอย (DiPol; & Hoy.2004) จำนวน 12 ข้อ ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อมีเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมิณค่า 6 (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) โรงเรียนที่ครูได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน สูงกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

6. มุมมองการจัดการเรียนการสอน (Instructional perspective) หมายถึง ความคิดความเชื่อของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแนวยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งระดับคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามจะสะท้อนความคิดความเชื่อของครูว่าวิธีการสอนแบบใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียน แบบสอบถามที่ใช้ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนแบบสอบถาม Teacher's Belief Survey (TBS: Woolley; Benjamin; & Woolley.2004) และเอกสารต่างประเทศ ระดับของมุมมองการจัดการเรียนการสอนวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามมุมมองการจัดการเรียนการสอน (Instructional perspective) จำนวน 7 ข้อ แบบสอบถามให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีความคิดความเชื่อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมมากกว่าครูที่ได้คะแนนน้อย

7. มุมมองเกี่ยวกับเวลา (Time perspective) หมายถึง วิธีที่คนเราเข้าใจ จัดระเบียบ และรู้สึก เกี่ยวกับเวลาของตนเอง ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมุมมองเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการเวลาของครู โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยแปลและปรับปรุงจากแบบสอบถามของ ซิมบาโด (Zimbardo Time Perspective Inventory) (Zimbardo; & Boyd.1999) ประกอบด้วย 13 ข้อคำถาม ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมิณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีการวางแผนและการจัดการเวลาดีกว่าครูที่ได้คะแนนน้อย

8. การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) หมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของตนเองกับสมาชิกภายในครอบครัว ที่เกิดจากครูมีความใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวและได้รับกำลังใจจากสมาชิกในครอบครัว โดยใช้แนวคิดบางส่วนของทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่ามีสองด้าน คือ 1)ความใกล้ชิดกัน

ระหว่างสมาชิกในครอบครัว 2) การรับรู้การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนจากครอบครัวนี้วัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ ฌีวูฌี อรินทร์ (2555) ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด ถึง จริงที่สุด) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

9. การสนับสนุนจากชุมชน (Community support) หมายถึง การรับรู้ของครูถึงการได้รับกำลังใจ ความห่วงใย เกื้อกูลและการสนับสนุนในด้านวิธีให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่การงานจากบุคคลใดๆ ในชุมชนรอบๆ โรงเรียน ประกอบด้วย การได้รับการสนับสนุน 3 ด้าน โดยใช้แนวคิดพื้นฐานของ King และคณะ (King; et al. 2006: 905) คือ 1) การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional support) 2) การสนับสนุนการช่วยเหลือวัตถุสิ่งของและข้อมูลข่าวสาร (Instrumental support) และ 3) การสนับสนุนกระบวนการคิด (Cognitive support) การสนับสนุนจากชุมชนนี้วัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของ ฌีวูฌี อรินทร์ (2555) สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการตามพื้นฐานแนวคิดของ King และคณะ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากชุมชนสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

10. การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (Perception of students' motivation) หมายถึง การรับรู้ของครูที่มีต่อความสนใจ ความพยายามและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนักเรียน โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาจากแบบวัดของ ดี เอลิซา (D'Elisa. 2015) ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด - จริงที่สุด) ครูที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีระดับการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำกว่า

11. ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School effectiveness) หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงผลสำเร็จของโรงเรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของผลงานและการบริการด้านวิชาการต่างๆ แก่นักเรียนและผู้ปกครอง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครูที่มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่างๆ การปรับตัว ความตื่นตัว การมีความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาได้ โดยวัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบวัดของฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2009) จำนวน 8 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) โรงเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีประสิทธิผลสูงกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

12. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (Students' academic achievement of school) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นผลคะแนนที่นักเรียนในโรงเรียนทำแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2559

13. ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู (Intent to remain in teaching profession)

หมายถึง หมายถึง ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การแสดงถึงความคิด เจตนา หรือความรู้สึกรักและต้องการที่จะยังคงอยู่วิชาชีพครูโดยไม่คิดเปลี่ยน แม้จะย้ายงานหรือคิดจะลาออกจากที่ทำงานเดิม แต่มีความตั้งใจจะคงอยู่ในสายวิชาชีพครูต่อไป โดยวัดจากคะแนนที่คะแนนที่ครูตอบแบบสอบถาม ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยปรับจากแบบวัดความตั้งใจออกจากวิชาชีพ ของ สมหญิง มูลพักตร์ (2558) ร่วมกับการทบทวนเอกสาร จำนวน 9 ข้อ โดยให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูง แสดงว่ามีความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

14. ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู (Engagement in teaching profession)

หมายถึง สภาวะทางจิตใจและพฤติกรรมของครูในทางบวกซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ที่สะท้อนจากความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมต่างๆ อันแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความกระตือรือร้น เสียสละ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพ ความตั้งใจและความพร้อมที่จะใช้ความรู้ความสามารถ ความพยายามที่มีอยู่เพื่อวิชาชีพครู การยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ

14.1 ความกระตือรือร้นมีพลังในการปฏิบัติตนในวิชาชีพครู (Vigor) หมายถึง การมีพลังใจในการทำงานสูง รวมถึงมีความเต็มใจและความอดทนไม่ย่อท้อเมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรคและความยากลำบากในการปฏิบัติตนอยู่ในวิชาชีพนี้

14.2 การอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู (Dedication) หมายถึง การมีความเสียสละ เอาใจใส่ต่องานในวิชาชีพครูอย่างเต็มที่ โดยมีความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกกระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจในขณะปฏิบัติในฐานะครู

14.3 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพครู (Absorption) หมายถึง การมีสมาธิจดจ่อ และมีความสุขในขณะปฏิบัติตนในฐานะครู โดยขณะทำงานในฐานะครูรู้สึกว่าเวลาในการทำงานผ่านไปอย่างรวดเร็ว

การยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ได้จากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันของครูในวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยปรับจากแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในงาน ของ สมหญิง มูลพักตร์ (2558) ซึ่งแปลและดัดแปลงจากแบบวัด Work Engagement ของเชาเฟลี เบกเกอร์ และซาลาโนวา (Schaufeli; Bakker; & Salanova.2006: 714)โดยข้อคำถามสร้างขึ้นเพื่อวัดระดับการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ใช้มาตรส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงเลย 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูมากกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

15. พฤติกรรมการทำงาน (Work performance) หมายถึง พฤติกรรมการทำงานปฏิบัติงานของครูที่ก่อให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการทำงานที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการ

ทบทวนเอกสารและแบบวัดไทยและต่างประเทศ โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติการสอนที่กำหนดโดยคุรุสภา (OECD, 2016; คุรุสภา.2556; มัทนา วังถนอมศักดิ์. 2550) จำนวน 33 ข้อ โดยแบบสอบถามให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เคยเลย 1 คะแนน – บ่อยมาก 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิผลสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

16. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (TOCB) หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของครูที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งหมายถึงโรงเรียนเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่นอกเหนืองานที่ได้รับมอบหมายและกระทำด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อระบบการให้รางวัลโดยตรง ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน

16.1 พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (Altruism) หมายถึง พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่นในการทำงานโดยสมัครใจ เช่น ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทันทีที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ช่วยแนะนำพนักงานใหม่เกี่ยวกับวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานที่ค้าง การช่วยเหลือแบ่งเบางานของคนอื่นถึงแม้จะไม่ใช่งานของตนเองก็ตาม

16.2 พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสุภาพอ่อนน้อมในการทำงาน การคำนึงถึงผู้อื่นเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการกระทบกระทั่งที่อาจเกิดขึ้นตามมา เนื่องจากการปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องอาศัยการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การกระทำและการตัดสินใจของบุคคลหนึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อคนอื่น เพราะฉะนั้นจึงควรที่จะคำนึงถึงบุคคลอื่น พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น เช่น การเคารพสิทธิและความต้องการของบุคคลอื่น การปรึกษาร่วมกับบุคคลอื่นก่อนที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆในการทำงาน การตรวจสอบกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบก่อนที่จะกระทำ หรือตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับงาน

16.3 พฤติกรรมอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความอดทนอดกลั้นของบุคคลต่อความคับข้องใจ ความผิดหวัง ความไม่สบายใจ ความเครียด ความกดดันต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ เนื่องจากการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นต้องอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งที่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องสิทธิ และให้ความเป็นธรรมหรือร้องทุกข์ได้ แต่เนื่องจากการร้องทุกข์จะเพิ่มภาระให้กับผู้บริหารและจะเกิดการโต้เถียงยืดเยื้อในการปฏิบัติงาน จึงอดทนอดกลั้นไว้ด้วยความเต็มใจ เช่น การอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแม้จะไม่พอใจก็ตาม หรืออดทนต่อการแสดงความคับแค้นใจจากการถูกดูถูกเหยียดหยาม

16.4 พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบและสนองตอบนโยบายของโรงเรียน เช่น ปฏิบัติตามหลักปฏิบัติขององค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มาทำงานตรงเวลา การดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ของโรงเรียน ไม่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานไปกับงานส่วนตัว เป็นต้น

16.5 พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (Civic virtue) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กร เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆไปภายในโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและสนใจเข้าร่วมการประชุม การร่วมอภิปรายถึงประเด็นต่างๆ การร่วมลงมติต่างๆ เก็บความลับของโรงเรียนมีความรู้สึกต้องการพัฒนาโรงเรียน มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆที่เหมาะสมต่อองค์กรเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของโรงเรียน

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรนี้วัดจากคะแนนของครูที่ได้จากการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามทั้งไทยและต่างประเทศ (สร้อยจันทรวงทอง.2546; Somech; & Ron.2007) ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดของพอดสโกฟและแมคเคนซี (Podsakoff; & Mackenzie. 1994) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ Organ (1987) โดยแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เคยเลย 1 คะแนน – บ่อยมาก 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการ (Academic optimism)

ตอนที่ 2 อิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อครูและนักเรียน

ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการ

ระดับโรงเรียน

- ความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility)
- บรรยากาศโรงเรียน (School climate)
- พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน
(School OCB: SOCB)

ระดับครู

- มุมมองการจัดการเรียนการสอน (Instructional perspective)
- มุมมองเกี่ยวกับเวลา(Time perspective)
- การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน(Perception of students' motivation)
- การสนับสนุนจากชุมชน (Community support)
- การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)

ตอนที่ 4 ตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ

ระดับโรงเรียน

- ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (Students' academic achievement of school)
- ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School effectiveness)

ระดับครู

- ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (Engagement in teaching professional)
- ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ (Intention to remain in teaching profession)
- พฤติกรรมการทำงาน (Teacherwork performance)
- พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร(Teacher OCB)

ตอนที่ 5 การจัดการศึกษาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของไทย

ตอนที่ 6 การวิจัยผสมวิธี (Mixed method research)

ตอนที่ 1 แนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการ (Academic optimism : AO)

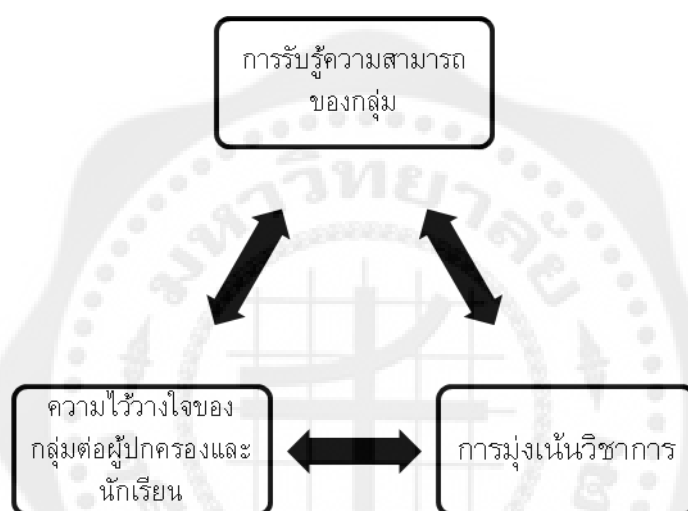
1.1 ความเป็นมาและแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการ

การมองเชิงบวกทางวิชาการ มีรากฐานมาจากแนวคิดแขนงจิตวิทยาเชิงบวก ที่ต่อยอดจากจิตวิทยามนุษยนิยม ซึ่งเชื่อว่าการพัฒนาคนต้องยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางโดยอยู่บนฐานของการเสริมจุดแข็งของบุคคลเพื่อเป็นเกราะป้องกันปัญหามากกว่ามุ่งเฝ้าระวังรักษาความผิดปกติ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ (Seligman. 2002; สุธาร์ตน์ ตันติวิวัฒน์.2560) เมื่อมองในบริบทของการศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนคือครูผู้สอน ทักษะและความเชื่อครูมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู เพราะด้วยความเชื่อนั้นจะส่งผลต่อการกระทำของครูซึ่งสะท้อนออกมาสู่วิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง การพัฒนาตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการ เกิดจากการผนวกแนวคิดและผลการศึกษาวิจัยจากทฤษฎีปัญญาสังคมและการรับรู้ความสามารถของตนของ Bandura (Bandura's social cognitive and self-efficacy theories) ทฤษฎีทุนทางสังคมของ Coleman (James Coleman's social capital theory) และแนวคิดการมองเชิงบวกที่เกิดจากการเรียนรู้ของ Saligman (Martin Seligman's concept of learned optimism) (Hoy. 2010) เข้าด้วยกัน การศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการริเริ่มโดย Hoy และคณะ (Hoy; et al. 2006; McGuigan & Hoy. 2006) ที่ศึกษาตัวแปรนี้ในฐานะเป็นตัวแปรกลุ่ม (Collective construct) นั่นคือ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (Academic optimism of school) ประกอบด้วยสามองค์ประกอบสามมิติ คือ 1) การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective efficacy) เป็นมิติการรู้คิด (Cognitive) 2) ความไว้วางใจของกลุ่ม (Collective trust) เป็นมิติด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective) และ 3) การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic optimism) เป็นมิติด้านพฤติกรรมการแสดงออก (Behavior) ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบไตรสัมพันธ์ (Triadic interaction) การทำงานร่วมกันขององค์ประกอบทั้งสามด้านสร้างวัฒนธรรมของการมองเชิงบวกทางวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ผ่านมาให้ผลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและให้ผลเป็นที่น่าพอใจว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน (Hoy; & Smith. 2007; Hoy et al.2006b; Beard; Hoy; & Hoy. 2010) ทำให้เกิดความสนใจว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการสามารถวัดได้ในระดับบุคคลหรือไม่ และจะให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่การต่อยอดพัฒนาตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการในระดับบุคคลขึ้นมาโดย Beard Hoy และ Hoy (2010) ในเวลาต่อมา

1.2 การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (School academic optimism: SAO)

การมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรแบบกลุ่ม (Collective construct) ที่ประกอบด้วย มิติการรู้คิด อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู (Collective efficacy) ความไว้วางใจในหมู่คณะ (Faculty trust) และการมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis) โดยที่การรับรู้ความสามารถของกลุ่มคือความเชื่อหรือความคาดหวังซึ่งเป็นการตอบสนองต่อการรู้

คิด ส่วนความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียนเป็นองค์ประกอบด้านการรู้สึกรู้ว่าผู้ปกครองและนักเรียนของโรงเรียนมีความเมตตา เชื่อถือได้ มีความสามารถ เชื่อสัจย์ และเปิดกว้าง (Hoy;&Tschanman-Moran. 1999) ส่วนการมุ่งเน้นวิชาการคือการมุ่งเน้นด้านการเรียนรู้และพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงด้านวิชาการในโรงเรียน ดังนั้นการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนจึงเกิดจากความสัมพันธ์ของ 3 องค์ประกอบเป็นความสัมพันธ์แบบไตรสัมพันธ์ โดยแต่ละองค์ประกอบต่างสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆแบบที่เสริมแรงกันและกันทางบวกในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้ ซึ่งไม่เพียงแต่มีความคล้ายคลึงในแง่ธรรมชาติและหน้าที่แต่ยังมีความคล้ายคลึงในแง่ศักยภาพและอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (ภาพประกอบที่ 1)

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์องค์ประกอบย่อยของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

ที่มา: Patrick Fahy; Hsin-Chieh Wu; & Wayne K. Hoy. (2012). *Individual Academic Optimism of Teachers: A New Concept and Its Measure*.

1.2.2 องค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

1.2.2.1 การรับรู้ความสามารถ (Collective teacher efficacy: CTE)

กิบสัน และ เดมโบ (Gibson; & Dembo. 1984) อธิบายว่าการรับรู้ความสามารถของครู (Teacher efficacy) ว่าประกอบด้วยสองส่วนที่สัมพันธ์กันกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถแห่งตนของแบนดูรา (Bandura's self-efficacy theory) ได้แก่ 1) ส่วนการรับรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอนส่วนบุคคล (A sense of personal teaching efficacy) ซึ่งเป็นความเชื่อของครูว่าตนมีทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน และ 2) ส่วนการรับรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน (A sense of teaching efficacy) ซึ่งเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับความสามารถของครูที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงภายใต้ข้อจำกัดของปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน เช่น บ้าน

ครอบครั้ว และผู้ปกครองของนักเรียน ส่วน วู (Wu. 2012) ได้อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถของกลุ่มมีพื้นฐานทางทฤษฎีจากทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ซึ่งมีแนวคิดสำคัญ 2 แนวคิดคือ มนุษย์ผู้กระทำการ (Human agency) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถ (Efficacy beliefs) (Bandura. 1986. 1997) ทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้อธิบายถึงพลวัตของพฤติกรรมมนุษย์ว่า จิตใจมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสามารถที่จะให้กำเนิด สร้างสรรค์ และมีปฏิกิริยาเชิงรุกได้ ไม่ใช่เพียงแค่ตอบสนองกลับไปเชิงรับเท่านั้น ดังนั้น คนเราจึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเสมอไป แต่สามารถจะควบคุมสถานการณ์ต่างๆในชีวิตและกระทำตามที่ตั้งใจได้ ซึ่งพลังของการเริ่มกระทำก่อนเพื่อจุดประสงค์ที่กำหนดไว้นี้ เรียกว่า มนุษย์ผู้กระทำการ (Human Agency) ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองนั้นเกิดจากองค์ประกอบ 4 แหล่ง ได้แก่ 1) ประสบการณ์ตรง ที่ได้ใช้ความพยายามของตนเองทำให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวก 2) ประสบการณ์อ้อม ที่เกิดจากการสังเกตการณ์การกระทำและผลลัพธ์ของผู้อื่น 3) การโน้มน้าจากสังคม ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มบอกว่าตนมีความสามารถในการทำงานและได้รับผลลัพธ์ตอบแทนทางบวก และ 4) สถานะของอารมณ์ คือ อารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

มีการศึกษาวิจัยที่พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความสามารถของครู (teacher efficacy) กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การจัดการชั้นเรียนเชิงบวกและการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Goddard; Hoy; & Hoy. 2009; Tschannen-Moran; & Barr. 2004; Wolters; & Daugherty. 2007; Woolfolk. 2007) ครูที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำจะมีความเชื่อมโยงกับนักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ต่ำ อธิบายได้ว่าสาเหตุอาจมาจากการที่เมื่อความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียนและครูกับการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำนั้นหมายถึง ครูไม่ค่อยมีการเปิดรับความคิดเห็น ไม่เปิดรับกลยุทธ์รวมถึงไม่เปิดรับคำแนะนำเสนอแนะจากผู้ชำนาญการทางการศึกษา จึงส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง (Luiselli; & Diamant. 2002; Pas; Bradshaw; Hershfeldt; & Leaf. 2010; Woolfolk; & Hoy. 1990).

ด้านความหมายของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินตัดสินของกลุ่มครูเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของระบบโดยรวมในโรงเรียน โรงเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนจะสะท้อนถึงความสามารถของโรงเรียนนั้นๆ เช่น โรงเรียนจะกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับนักเรียนไว้ในระดับสูงทั้งในเชิงพฤติกรรมและวิชาการ มีการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านแนวทางการปฏิบัติและมีความเชี่ยวชาญในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนที่ไม่มีการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู (Bandura. 1997) ส่วนชานเนน-โมราน และ บาร์ (Tschannen-Moran; & Barr. 2004) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูคือการรับรู้ของกลุ่มครูว่าโรงเรียนของตนสามารถสร้างความแตกต่างทางการศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้แม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านผลกระทบทางการศึกษาจากบ้านและชุมชน ส่วน กลาสเซนอซ์เซอร์ และ บ็อง (Klassen;

Usher; & Bong. 2010) ได้ศึกษาและอธิบายไว้ว่าการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูเป็นการตัดสินใจ ประเมินความสามารถของบุคลากรหรือโรงเรียนที่ตนสังกัดอยู่ จึงสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในโรงเรียน คือ การประเมินตัดสินของครูว่ากลุ่มครูในโรงเรียนของตนสามารถจัดการ และดำเนินการในเรื่องที่จำเป็นต่างๆ ที่จะส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้

1.2.1.2. ความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Faculty trust in parents and students)

ความไว้วางใจของกลุ่มที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครองคือความตั้งใจที่จะเปิดใจ เปิดเผยตัวตน (Vulnerable) กับนักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนโดยมีความมั่นใจว่านักเรียนและผู้ปกครองเหล่านี้จะมีความเมตตา น่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์ มีความสามารถ และเปิดเผย ระดับของความไว้วางใจนี้บ่งบอกถึงความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่น (Hoy; & Tschannen-Moran. 2003) “ความเต็มใจที่จะเปิดเผยตัวตน” (Willingness to be vulnerable) เป็นเงื่อนไขสำคัญของความไว้วางใจการเปิดใจ เปิดเผยตนในมุมที่อ่อนแอเป็นการแสดงความเชื่อมั่นต่อการกระทำของผู้อื่นว่าการกระทำของเขาเหล่านั้นจะไม่เป็นภัยต่อตนเองแต่กลับเป็นสิ่งที่ประโยชน์ (Tschannen- Moran; & Hoy. 2000; Wu. 2012) ซึ่งโรงเรียนที่มีระดับความไว้วางใจระหว่างหมู่คณะสูงมีแนวโน้มที่ครูจะมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา มักมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และแสดงออกถึงพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วยกล่าวคือ ในโรงเรียนเหล่านี้ครูจะมีส่วนร่วมในงานที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (McKinnon.2012; Tschannen-Moran. 2001; Tschannen-Moran; & Hoy.2000)ความไว้วางใจนั้น มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)ความเมตตา (Benevolence) เป็นความมั่นใจของบุคคลว่าความสุขหรือสิ่งที่สำคัญสำหรับเขาจะได้รับการปกป้อง และไม่ถูกทำลายจากคนที่ตนไว้วางใจ กล่าวอีกอย่างว่า ความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันนั้น หมายถึงการที่เชื่อว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่อีกฝ่ายแม้มีโอกาสที่จะทำก็ตาม (Tschannen-Moran; & Hoy. 1997; Butler; & Cantrell.1984; Cummings; & Bromily. 1996; Wu. 2012) 2) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) คือความเชื่อที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นว่าคนคนนั้นจะปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ตกลงกันไว้ซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานที่สุดของความไว้วางใจ (Butler; & Cantrell. 1984; Mishra.1996; Wu. 2012)3) ความซื่อสัตย์ (Honesty) คือของบุคคลที่มีคุณธรรมและมีความถูกต้อง บุคคลจะถูกรับรู้ความซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นผ่านการกระทำ เช่น มีการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นจริงตามที่ตกลงกัน (Tschannen-Moran; & Hoy. 2000)4)การเปิดเผย (Openness) คือ ระดับของความตั้งใจที่บุคคลต้องการจะแบ่งปันหรือเปิดใจ เปิดตัวตนต่อผู้อื่น (Tschannen-Moran; & Hoy. 2000) และ 5) ความสามารถ (Competency)คือ ความสามารถของบุคคลที่จะปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง ตามมาตรฐานที่เหมาะสม (Tschannen-Moran; & Hoy.2000) หรือความเชื่อว่าบุคคลสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ตามที่คาดหวัง (Wu.2012)

1.2.1.3 การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis)

องค์ประกอบที่สามของการมองเชิงบวกทางวิชาการ คือ การมุ่งเน้นวิชาการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มุ่งเน้นด้านพฤติกรรมของกลุ่ม ขณะที่สององค์ประกอบแรก คือ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม เป็นองค์ประกอบที่มุ่งเน้นด้านความคิดความเชื่อ และความไว้วางใจของกลุ่มที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นองค์ประกอบที่มุ่งเน้นด้านความรู้สึก กอดดาร์ดสวีทแลนด์ และฮอย (Goddard; Sweetland; & Hoy.2000) ได้นิยามการมุ่งเน้นวิชาการ ว่าเป็นกรอบที่ขับเคลื่อนสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการที่ก่อให้เกิดการผลักดันพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนที่มีระดับการมุ่งเน้นวิชาการสูงเปรียบเสมือนการมีครูที่ตั้งความหวังเกี่ยวกับนักเรียนไว้สูงแต่ก็ทำได้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้ง ครูยังเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน เชื่อว่าสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและความสำเร็จทางวิชาการนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนประสงค์และให้การเคารพยกย่อง (Goddard; Sweetland; & Hoy.2000)

การวิจัยเกี่ยวกับการมุ่งเน้นวิชาการนั้นฮอยและคณะ (Hoy; Tarter; & Kottkamp.1991 in Hoy. 2006) เป็นกลุ่มวิชาการกลุ่มแรกที่แสดงให้เห็นว่าการมุ่งเน้นวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนเมื่อควบคุมตัวแปรเศรษฐกิจและสังคม (SES) อีกทั้ง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ไม่ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนจะหมายถึงความมุ่งมั่นของครูต่อโรงเรียน การตัดสินใจประเมินค่าของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน หรือคะแนนสอบจริงของนักเรียนก็ตาม ผลการศึกษาพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการมุ่งเน้นวิชาการของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ควบคุมตัวแปร SES แล้ว (Hoy; Tarter; & Bliss, 1990; Hoy; & Hannum. 1997; Hoy; and Sabo. 1998) นอกจากนี้ กอดดาร์ดสวีทแลนด์ และฮอย (Goddard, Sweetland, and Hoy. 2000) ได้ศึกษาวิจัยการมองเชิงบวกทางวิชาการของในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยการควบคุมตัวแปรเศรษฐกิจและสังคม ขนาดโรงเรียน เชื้อชาติของนักเรียน และเพศ โดยใช้โมเดลเชิงเส้น (Hierarchical) ศึกษาความสำคัญของการมุ่งเน้นวิชาการเพื่ออธิบายผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์และการอ่าน ก็พบผลที่สอดคล้องกันว่า การมุ่งเน้นวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอิทธิพลทางบวกในระดับสูงในกลุ่มนักเรียนยากจนและชนกลุ่มน้อย

1.2.3 การวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ใช้แบบวัดที่พัฒนาขึ้นเริ่มแรกจากผลงานของนักวิจัยหลายคนในสาขาสุขาภาพองค์กร (Organization health) ซึ่งเป็นการผสมรวมระหว่างแบบวัด Organizational Health Inventory (OHI) The Collective Efficacy Scale (CE-Scale) และ T-Scale ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีฐานคิดจากงานของพาร์สันและคณะ งานของไมล์ งานของเอตไซโอนิ (Parson; et al. 1953; Miles. 1969; Etzioni. 1975) พัฒนามาเป็น SAOS School Academic Optimism Scale (Hoy; Hoy; & Tarter. 2006) ที่วัดองค์ประกอบ 3

ด้าน โดยด้านการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective Efficacy Scale) พัฒนาจากแนวคิดของ เดมโบ และกิบบสัน จากเดิม 30 ข้อคำถาม ลดเหลือ 21 ข้อคำถาม (Hoy; et al. 2005) ส่วนด้าน ความไว้วางใจ (T-Scale) พัฒนาโดยฮอยและแทชเชนเนน-โมแรน(Tschannen-Moran; &Hoy. 2000) ที่ใช้วัดความไว้วางใจต่อผู้บริหาร ความไว้วางใจต่อเพื่อนร่วมงาน และความไว้วางใจต่อ ผู้รับบริการ เดิมมี 35 ข้อคำถาม ที่วัดด้านความเมตตา ความซื่อสัตย์ ความเชื่อมั่น การเปิดใจ และ ความสามารถ จนในที่สุด ได้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่มีข้อคำถาม 30 ข้อ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ 8 ข้อ ด้านการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม 12 ข้อ และความไว้วางใจของ กลุ่ม 10 ข้อ (Hoy. 2006)

ต่อมา บีเวล(Bavel. 2010) ศึกษาเรื่องผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรัฐอลาบามา วัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (SAOS) โดยใช้แบบวัด School Academic Optimism Scale (Hoy; Hoy;&Tarter. 2006) แบบวัด ประกอบด้วยคุณลักษณะของโรงเรียน 3 ด้าน มีจำนวนข้อทั้งหมด 30 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ การรับรู้ความสามารถของตน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ และ ความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ใช้วิธี เก็บข้อมูลทางออนไลน์ผ่านทางอีเมลล์กับครูชั้นประถมศึกษาใน นอร์ทอลาบามา สหรัฐอเมริกาต่อมา มีการศึกษาวิจัยเรื่องการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนโดยใช้แบบวัดเดียวกัน เช่น การ ศี ก ษ า ร ื่อง Establishment and Maintainance of Academic Optimism in Michigan Elementary Schools: Academic Emphasis, Faculty Trust of Students and Parents, Collective Efficacy (Hof. 2012) และ เรื่อง Academic Optimism of School and Student Achivement (McKinnon. 2012) นอกจากนี้ มีการศึกษาเรื่อง Collective Responsibility, Academic Optimism, and Student Achivement in Taiwan Elementary Schools (Wu. 2012) ที่เป็นยุคเริ่มแรกที่มี การศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการในบริบทใหม่ ใช้แบบวัด SAOS ต้นฉบับที่มีทั้งหมด30 ข้อ ข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ส่วนการ มุ่งเน้นวิชาการ แบบวัดเดิมเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ปรับเป็น 6 ระดับ (นานๆ ครั้ง-บ่อยมาก) เพื่อความคงเส้นคงวาของแบบวัด โดยแบบวัดนี้ใช้สำหรับวัดครูระดับประถมศึกษา ในประเทศไต้หวัน จึงมีการแปลแบบวัดทั้งฉบับเป็นภาษาจีน แบบวัดเดียวกันยังนำไปใช้ศึกษาโดย นาเรนจิธานีและคณะ (Narenjithani; et al. 2015) เพื่อสำรวจวัฒนธรรมการมองเชิงบวกทาง วิชาการ (Academically optimistic culture questionnere) นำไปใช้กับครูโรงเรียนประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร ประเทศอิหร่าน

การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้แปลและเรียบเรียงแบบวัด SAOS School Academic Optimism Scale ทั้งฉบับเป็นภาษาไทย โดยปรับภาษาให้เหมาะสมกับบริบทที่จะศึกษาโดยผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

1.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนถูกพัฒนาขึ้นเพื่อหาคุณลักษณะของโรงเรียนที่จะส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยก้าวข้ามข้อจำกัดของภูมิหลังเชิงสังคมของนักเรียน จึงมีการเสนอแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยควบคุมตัวแปร SES (Hoy; Tarter; & Hoy. 2006a: 433) ต่อมามีการวิเคราะห์เพื่อยืนยันแบบจำลองดังกล่าวโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลพบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตเมืองได้ ภายหลังควบคุม SES และขนาดของโรงเรียน (Smith; & Hoy. 2007) สอดคล้องกับการศึกษาของเวกเนอร์ (Wagner. 2008) ที่ศึกษาพบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากควบคุมตัวแปร SES แล้ว อีกทั้งยังพบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู ($r=0.83$, $p<0.01$) รวมถึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของบีเวล (Bavel. 2010) ที่ศึกษาเรื่องผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในอลาบามา โดยวัดการมุ่งเน้นวิชาการ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม และความไว้วางใจของกลุ่ม เก็บข้อมูลทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่ม การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและคะแนนการอ่านและคะแนนเลขคณิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควบคุมตัวแปรดังนี้ อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู เศรษฐฐานะของนักเรียน ตัวแปรอิสระได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ความไว้วางใจของกลุ่ม และการมองเชิงบวกทางวิชาการของกลุ่ม ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนการอ่านและคะแนนเลขคณิตของนักเรียนของแต่ละโรงเรียน ผลการศึกษาสำคัญพบว่า 1) มีสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการกับคะแนนการอ่านและคะแนนเลขคณิตของนักเรียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 3) องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบสัมพันธ์ต่อกันแบบไตรสัมพันธ์ (Triatic relation) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4) ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นตัวทำนายที่ดีของคะแนนการอ่านของโรงเรียน (ARMT) รวมถึงการศึกษาของ รูทเลจ (Rutledge. 2010) ศึกษาพบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) อีกด้วย

นอกจากนี้ มีการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการในบริบทการศึกษาของเอเชีย ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไต้หวัน (Wu. 2012) ผลพบว่า ตัวแปรการมองเชิงบวกทาง

วิชาการมีอยู่ในบริบทวัฒนธรรมแบบเอเชีย และพบว่าตัวแปรความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility)เป็นปัจจัยกระตุ้นสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมการมองเชิงบวกทางวิชาการภายในโรงเรียน ส่วน นารินิจธานีและคณะ (Narenjithani; et al. 2015) ศึกษาในบริบทประเทศอิหร่านพบว่า โครงสร้างของโรงเรียนที่เข้าถึงได้ (Enabling school structure) และระดับการเจริญสติของโรงเรียน (School mindfulness) มีอิทธิพลทางบวกต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และยังมีรายงานการวิจัยอื่นๆ ที่ยืนยันว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อควบคุมตัวแปร SES (Gorddard; Logerfo; &Hoy. 2004; Sweetland; & Hoy. 2000; Hoy; Tarter; &Woolfolk. 2006; McQuigan; & Hoy. 2006;Tachannen-Moran; Hoy; &Hoy. 2000) จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนรู้ของนักเรียน (Hoy; Tarter; & Hoy. 2006a: 433; Smith; & Hoy, 2007; Wagner. 2008; Bavel. 2010; Wu. 2012) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในฐานะตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

นอกจากนี้ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ที่เริ่มพัฒนาแนวคิดขึ้นครั้งแรกในบริบทการศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา และมีการขยายบริบทที่ศึกษาสู่สังคมวัฒนธรรมอื่นๆ ในภายหลัง รวมระยะเวลาไม่ถึง 10 ปีนั้น สามารถสรุปเป็นพัฒนาการของแนวคิดได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปพัฒนาการของแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

พัฒนาการของแนวคิด School academic optimism	
2006	เริ่มศึกษาแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร โดยใช้แบบวัด 3 แบบวัด - ใช้แบบวัดองค์ประกอบย่อยด้านการมุ่งเน้นวิชาการของแบบวัด Organizational Health Inventory (OHI) จากงานของไมล์ส์ (Miles.1969) ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy; and Feldman. 1987) - ใช้แบบวัด The Collective Efficacy Scale (CE-Scale) จากแนวคิดของเดมโบ และกิบสัน (Gibson; and Dembo. 1984) - ใช้แบบวัด T-Scale พัฒนาโดยฮอยและแทชเชนเนน-โมแรน (Tschannen-Moran; & Hoy. 2000) พัฒนามาเป็น SAOS School Academic Optimism Scale ที่วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน(Hoy; Tarter;& Hoy. 2006) (Hoy, W. K.; Tarter, C. J.; &Woolfolk Hoy, A. (2006). Academic optimism of schools: A force for student achievement. <i>American Educational Research Journal</i>. 43: 425-446.)

ตาราง 1 (ต่อ)

พัฒนาการของแนวคิด School academic optimism	
2007	ศึกษาความสัมพันธ์ของการมองเชิงบวกทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน Smith;&Hoy. (2007). Academic optimism and student achievement in urbanelementary schools. <i>Journal of Educational Administration</i> . Vol. 45 (5):556-568.
2012	เริ่มศึกษาในบริบทการศึกษาเอเชีย (ประเทศไต้หวัน) Collective Responsibility, Academic Optimism, and Student Achivement in Taiwan Elementary Schools (Wu. 2012) Establishment and Maintainance of Academic Optimism in Michigan Elementary Schools: Academic Emphasis, Faculty Trust of Students and Parents, Collective Efficacy (Hof. 2012) Academic Optimism of School and Student Achivement(McKinnon. 2012)
2012	ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ศึกษาในบริบทประเทศตุรกี ปรับแบบวัดให้เป็นภาษาตุรกี Yildiz;&Ozer. (2012). Examining of Adaptability of Academic Optimism Scale into Turkish Language. <i>Procedia- Social and Behavioral Sciences</i> . 47 (2012): 566-571.
2015	ศึกษาในบริบทการศึกษาประเทศอิหร่าน Narenjithani, Youzbashi, Alami, &Ahmadzadeh. (2015).An Investigation into the Factor Structure of Academically Optimistic Culture, Enabling School Structure and School Mindfulness Scale (Case: Tehran Primary Schools). <i>Journal of Business Administration and Education</i> . Volume 7(2):158-176.

1.3 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Teacher's academic optimism)

การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู พัฒนาจากแนวคิดเดียวกับกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นคุณลักษณะที่แตกต่างจากการมองโลกแง่ดีทั่วไป คือเป็นความเชื่อของครูว่าเขาสามารถสร้างผลลัพธ์ที่แตกต่างด้านผลการเรียนของนักเรียนได้โดยการมุ่งเน้นวิชาการและการเรียน การเชื่อมั่นไว้วางใจในตัวนักเรียนและผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือ และเชื่อในศักยภาพของตนเองว่าจะเอาชนะอุปสรรคต่างๆและเผชิญความล้มเหลวด้วยครมยี่ดหุ่่นและเพียรพยายาม ก่อนหน้านี้ฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2006) ได้มีการศึกษาตัวแปรการมองโลกแง่ดีของโรงเรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะแบบรวมกลุ่ม (collective) ของ

วัฒนธรรมโรงเรียน และพบว่ามีความสัมพันธ์ทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อทำการควบคุมตัวแปรประชากรศาสตร์ เขาจึงเสนอทฤษฎีการมองเชิงบวกทางวิชาการของบุคคลขึ้นมา (Hoy; et al. 2008; Beard; et al. 2010) โดยเชื่อว่าจะมีคุณสมบัติและบทบาทต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นเดียวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู เป็นตัวแปรแฝงที่ประกอบด้วยมโนทัศน์ 3 มโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ได้แก่ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับความสามารถของตน ความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมด้านวิชาการเชิงบวกและท้าทายสำหรับนักเรียน

สำหรับแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูซึ่งเป็นตัวแปรที่พัฒนาต่อยอดจากแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนนั้นมีลำดับพัฒนาการการศึกษาวิจัยโดยสรุป ดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปพัฒนาการของแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

สรุปพัฒนาการของแนวคิดTeacher academic optimism	
School academic optimism	
2006	พัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและยืนยันการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน จากแนวคิด - การรับรู้ความสามารถของตน - ความไว้วางใจ - การมุ่งเน้นวิชาการ Hoy, W. K.; Tarter, C. J.;&Woolfolk Hoy, A. (2006). <i>Academic optimism of schools: A force for student achievement</i>. American Educational Research Journal, 43, 425-446.
	
Teacher academic optimism	
2009-2010	พัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับ
ริเริ่มพัฒนาแนวคิด	บุคคล สำหรับใช้กับครูระดับประถมศึกษา (Primary teacher)
และแบบวัด สำหรับ	Beard, K. S.; Hoy, W. K.;&Woolfolk Hoy, A. (2009). Academic optimism of
บริบทการศึกษา	individual teachers: Confirming a new construct. Working Paper, Ohio State
ประเทศ	University.)
สหรัฐอเมริกา	

ตาราง 2 (ต่อ)

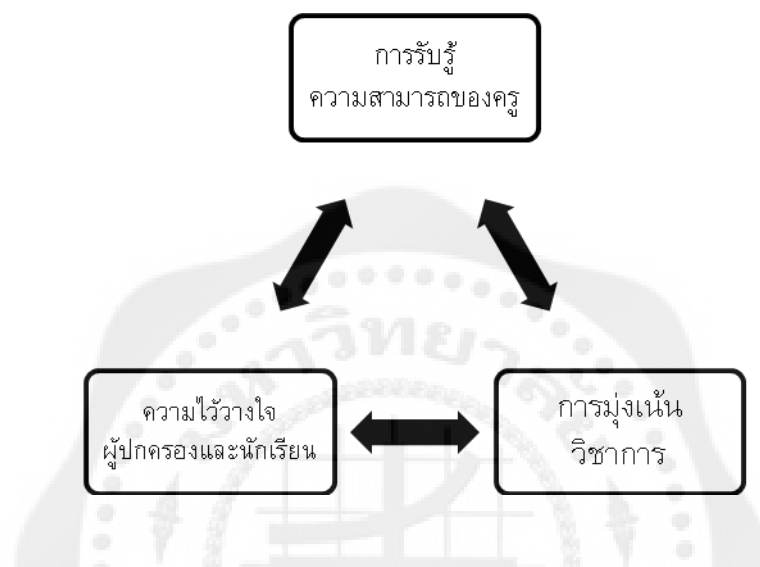
สรุปพัฒนาการของแนวคิด Teacher academic optimism	
	Beard, K. S.; Hoy, W. K.; & Woolfolk Hoy, A. (2010). Academic Optimism of Individual Teachers: Confirming a New Construct . <i>Teaching and Teacher Education</i> . 26 (2010): 1136-1144
2010 เริ่มขยายขอบเขตการศึกษากรอบแนวคิดและแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ในระบบศึกษาเอเชีย	พัฒนาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับบุคคล สำหรับใช้กับครูระดับมัธยมศึกษา (Secondary teacher) Fahy, P. F.; Wu, H. C.; & Hoy, W. K. (2010). <i>Individual Academic Optimism of Teachers: A New Concept and Its Measure</i> . Greenwich, CN: Information Age.
2011	ศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ศึกษาในบริบทประเทศอิหร่าน ใช้แบบวัดที่แปลเป็นภาษาเปอร์เซีย Hejazieh; Lavasani; & Mazarei. (2011). Individual Characteristics, Identity Styles, Identity Commitment, and Teacher's Academic Optimism. <i>Procedia- Social and Behavioral Sciences</i> . 15 (2011): 646-652.
2011	ศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโดยวัดจากการรับรู้ของนักเรียน ศึกษาในบริบทประเทศอิหร่าน Moghari; Lavasani; Bagherian; & Afshari. (2011). Relationship Between Percieved Teacher's Academic Optimism and English Achivement: Role of Self-Efficacy. <i>Procedia- Social and Behavioral Sciences</i> . 15 (2011): 2329-2333.
2012	ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ปรับแบบวัดให้เป็นภาษาตุรกี Yildiz; & Ozer. (2012). Examining of Adaptability of Academic Optimism Scale into Turkish Language. <i>Procedia- Social and Behavioral Sciences</i> . 47 (2012): 566-571.
2013	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและบรรยากาศโรงเรียน ศึกษาในบริบทประเทศตุรกี Kılınç, Ali Çağatay. (2013). The Relationship between Individual Teacher Academic Optimism and School Climate. <i>International Online Journal of Educational Sciences</i> . 5 (3): 621-634.

ตาราง 2 (ต่อ)

สรุปพัฒนาการของแนวคิด Teacher academic optimism (ต่อ)	
2014	ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเชิงยืนยันแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการ ศึกษาในบริบทประเทศปากีสถาน โดยใช้แบบวัดที่แปลเป็นภาษาอูรดู Anwar;&Anis-ul-Haque. (2014). Teacher Academic Optimism: A Preliminary Study Measuring the Latent Construct. <i>FWU Journal of Social Sciences</i> . Vol. 8(1):10-16. (Urdu version)
2014	ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการ ศึกษาในบริบทประเทศอิหร่าน Asgari, Ali.;&Rahimi, Shahla. (2014). Teachers' Academic Optimism: Confirming a New Construct. <i>International Journal of Science Management and Development</i> .Vol.2 (5), 105-109.
2015 เริ่มพัฒนา กรอบแนวคิดการ มองเชิงบวกทาง วิชาการในบริบท ประเทศไทย	เสนอกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของความสัมพันธ์ของการมองเชิงบวกทางวิชาการและตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ในบริบทการศึกษาไทย Ruengtrakul.;&Wongwanich.(2015). The Relationships Among Authentic Leadership, Teachers' Work Engagement, Academic Optimism And School Size As Moderator: A Conceptual Model. <i>Procedia- Social and Behavioral Sciences</i> . 191 (2015):2554 – 2558.
2017 เริ่มพัฒนา แบบวัดการมองเชิง บวกทางวิชาการสู่ บริบทพื้นที่จังหวัด ชายแดนใต้	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับของปัจจัยเชิงเหตุและผล ของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศึกษาใน บริบทการศึกษาไทย พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (ฮานานมุฮิบบะตุตดีน นอจี; นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล และกาญจนา ภัทราวิวัฒน์. 2560)

การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นคุณลักษณะที่แตกต่างจากการมองโลกแง่ดีทั่วไป คือเป็นความเชื่อของครูว่าเขาสามารถสร้างผลลัพธ์ที่แตกต่างด้านผลการเรียนของนักเรียนได้โดยการมุ่งเน้นวิชาการและการเรียน การเชื่อมั่นไว้วางใจในตัวนักเรียนและผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือ และเชื่อในศักยภาพของตนเองว่าจะเอาชนะอุปสรรคต่างๆและเผชิญความล้มเหลวด้วยความยืดหยุ่นและเพียรพยายาม ก่อนหน้านี้ฮอยและคณะ (Hoy et al. 2006) ได้มีการศึกษาตัวแปรการมองโลกแง่ดีของโรงเรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะแบบรวมกลุ่ม (collective) ของวัฒนธรรมโรงเรียน และพบว่ามีความสัมพันธ์ทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อทำการควบคุมตัวแปรประชากรศาสตร์ เขาจึงเสนอทฤษฎีการมองเชิงบวกทางวิชาการของบุคคลขึ้นมา

(Hoy et al. 2008; Beard et al. 2010) โดยเชื่อว่าจะมีคุณสมบัติและบทบาทต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นเดียวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรแฝงที่ประกอบด้วยมโนทัศน์ 3 มโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ได้แก่ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับความสามารถของตน ความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมด้านวิชาการเชิงบวกและท้าทายสำหรับนักเรียน

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

ที่มา: ปรับมาจาก Hoy Anita Woolfolk; Hoy Wayne K.; & Kurz Nan M. (2008). Teacher's Academic Optimism: The Development and Test of a New Construct. *Teaching and Teacher Education*. 24(4): 821-835.

องค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Teacher's academic optimism)(Hoy;Hoy;&Kurz. 2008)

1. การรับรู้ความสามารถของครู (Sense of teacher efficacy)

การรับรู้ความสามารถของครู คือ การตัดสินใจว่าเรามีความสามารถสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของนักเรียน แม้ว่านักเรียนเหล่านั้นจะอาจมีปัญหาในการเรียนรู้หรือขาดแรงจูงใจ (Tschanman-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 202). เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและเป็นหนึ่งในไม่กี่คุณลักษณะของครูที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากครูผู้สอนเชื่อว่าตัวเขามีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จะทำให้ตัวครูตั้งความคาดหวังในระดับสูงขึ้น เพียรพยายามมากขึ้น และสู้ทนต่อปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Social Cognitive Theory ของแบนดูรา (Bandura. 1997) มนุษย์เรา

จะควบคุมการใช้ชีวิตของตนผ่านการกระทำแบบตัวแทน (agentic actions) โดยการกระทำสะท้อนกลับต่อการกระทำนั้น และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด ครูจะใช้กระบวนการที่วุ่นในชั้นเรียนโดยการคิดวางแผนไว้ล่วงหน้าในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ตามแนวคิดทฤษฎีนี้ การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถแห่งตนนั้นคือบทบาทหลักของแนวคิดมนุษยผู้กระทำการ **Human agency** (Hoy;Hoy; & Kurz. 2008)

2. ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Teacher trust in parents and students)

ความไว้วางใจของครูที่มีต่อผู้ปกครองและนักเรียน คือ ความรู้สึกที่ผู้ปกครองและนักเรียนมีความกรุณา เชื่อถือได้ มีความสามารถ ซื่อสัตย์ และเปิดกว้าง (Hoy; & Tschannen-Moran. 2003) ครูที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันต่อนักเรียนและผู้ปกครอง เมื่อครูเชื่อมั่นว่านักเรียนเปิดกว้างในการเรียนรู้ มีความสามารถในการทำความเข้าใจแนวคิดต่างๆ รวมถึงมีความซื่อสัตย์ ส่งผลให้ครูกำหนดเป้าหมายในระดับที่สูงขึ้นโดยที่เชื่อว่าผู้ปกครองจะให้การสนับสนุน (Hoy;Hoy; & Kurz. 2008)

3. การมุ่งเน้นวิชาการ (Sense of academic emphasis)

การมุ่งเน้นวิชาการ คือความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสำเร็จทางวิชาการและการมุ่งเน้นงานวิชาการ บางครั้งใช้สลับกับคำว่า academic press (Hoy;Hoy; & Kurz. 2008) เป็นระดับที่ครูหาวิธีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในงานทางวิชาการอย่างเหมาะสม (Beard; Hoy; & Hoy. 2010) ในการมุ่งเน้นวิชาการนั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาไปอย่างเป็นผลสำเร็จและมีส่วนร่วมในงานวิชาการด้วยความกระตือรือร้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันทางบวกต่อการเรียนรู้ของ (Woolfolk Hoy. 2007) ถือเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยถูกกำหนดจากการรับรู้ความสามารถและความเชื่อมั่นวางใจ (Hoy;Hoy; & Kurz. 2008)

โดยสรุป การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยศึกษาตามองค์ประกอบของฮอยและคณะ (Hoy;Hoy; & Kurz. 2008) ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน และการมุ่งเน้นวิชาการ

การวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น การมองเชิงบวกทางวิชาการของของครูถูกพัฒนาขึ้นจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูจึงมีแนวคิดพื้นฐานเดียวกับกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ และได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูทั้งในบริบทการศึกษาของตะวันตกและเอเชีย ดังนี้

โมการี และคณะ (Moghari; et al. 2011) ศึกษาการรับรู้การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (Perceived teacher's academic optimism) โดยใช้แบบวัดที่ปรับปรุงจากแบบวัด

Teacher's academic optimism scale ของแซนนอน-โมราน และวูลฟอล์คฮอย (Tschannen-Moran; & Woolfolk Hoy.2001) แบบวัดประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบแสดงให้เห็นว่าแบบวัดประกอบด้วยสององค์ประกอบย่อยได้แก่ การรับรู้ความสามารถของครู และการมุ่งเน้นวิชาการ ที่สามารถอธิบายการการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้ร้อยละ 42 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูและการมุ่งเน้นวิชาการ มีค่าเท่ากับ 0.82 และ 0.90 ตามลำดับฮีจาเซียห์ ลาวาซานี และมาซารี (Hejazineh;Lavasani; & Mazarei. 2011) สํารวจการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูจากโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร ประเทศอิหร่าน โดยใช้แบบวัด Teacher's academic optimism questionnaire (Woolfolk Hoy; Hoy; & Kurz.2008) ใ้แปลงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาเปอร์เซีย (จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาเปอร์เซีย และจากภาษาเปอร์เซียเป็นภาษาอังกฤษ) แบบวัดประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ วัดองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อมั่นของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน จำนวน 6 ข้อ การมุ่งเน้นวิชาการ จำนวน 6 ข้อ และการรับรู้ความสามารถแห่งตน จำนวน 12 ข้อ แบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละด้านองค์ประกอบย่อยได้ ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครองและนักเรียน การมุ่งเน้นวิชาการ และการรับรู้ความสามารถของครู เท่ากับ 0.85 0.79 และ 0.91 ตามลำดับ

คิลินค (Kilinc. 2013) ใช้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเวอร์ชันภาษาตุรกี (Yildiz. 2011) ที่มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ 3องค์ประกอบที่มีค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบอยู่ในช่วง.71-.79 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทำให้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเหลือองค์ประกอบเดียว มีข้อคำถาม 10 ข้อคำถาม ค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันบ่งชี้ว่าแบบจำลองที่มีองค์ประกอบเดียวมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .81

อันวาร และ อนิส-อุล-ฮัก (Anwar; & Anis-ul-Haque. 2014) ศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการในบริบทประเทศปากีสถาน โดยการศึกษาวิจัยระยะแรก เก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้แบบวัดTeacher academic optimism scale-Elementary (Beard; Hoy; & Hoy. 2010) แปลเป็นภาษาอูรดูที่มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อคำถาม ผลพบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (N=243)แต่พบว่าองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นในระดับต่ำ นั่นคือ ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้ความสามารถของครู เท่ากับ .38 ค่าความเชื่อมั่นของความไว้วางใจในผู้ปกครองและนักเรียน เท่ากับ .70 และค่าความเชื่อมั่นของการมุ่งเน้นวิชาการเท่ากับ .37) โดยค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของแบบวัดเท่ากับ .47 จึงได้มีการเก็บข้อมูลระยะที่ 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (N=201) ทำให้ได้แบบวัดจำนวนทั้งหมด25 ข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

อัสการี และ ราฮิมิ (Ali Asgari; & Shahla Rahimi. 2014) ศึกษาเพื่อสำรวจองค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูในบริบทประเทศอิหร่าน โดยใช้แบบวัด Teachers' self efficacy Scale (TSES) สำหรับวัดการรับรู้ความสามารถของครู ใช้แบบวัด Organizational Climate Index (OCI) โดยเลือกใช้อ้างอิงประกอบย่อยด้านการมุ่งเน้นวิชาการ สำหรับวัดการมุ่งเน้นวิชาการของครู และใช้แบบวัด Omnibus T-scale เพื่อวัดความไว้วางใจที่มีต่อผู้ปกครองและนักเรียน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทำให้ได้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จำนวน 15 ข้อ ที่มีความเชื่อมั่นของแบบวัดรายด้านตั้งแต่ .61-.81 (ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดด้านความไว้วางใจในผู้ปกครองและนักเรียน = .81 ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดด้านการรับรู้ความสามารถของครู = .61 และค่าความเชื่อมั่นแบบวัดด้านการมุ่งเน้นวิชาการ = .72)

การศึกษาค้นคว้านี้ต้องการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแบบวัดจาก Teacher's academic optimism scale (Fahy; Wu; & Hoy. 2010) และเรียบเรียงให้เหมาะสมกับบริบทที่จะศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

โมการี และคณะ (Moghari; et al. 2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษศึกษาบทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางของการรับรู้ความสามารถของตนด้านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 741 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ Multiple cluster โดยสุ่มนักเรียนเกรด 10 เมืองชีรวาน ประเทศอิหร่าน วิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูสองในสามองค์ประกอบ ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ และความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน นอกจากนี้ การรับรู้การมุ่งเน้นวิชาการของครูและการรับรู้ความสามารถของครูมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนของนักเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลาง ส่วน คิลินค (Kilinc. 2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและบรรยากาศโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเมืองคาสตาโมนู ประเทศตุรกี จำนวน 302 คน ผลการศึกษาพบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับบรรยากาศโรงเรียนแบบสนับสนุน บรรยากาศแบบโดยตรง และบรรยากาศแบบสัมพันธ์ โดยมีเพียงบรรยากาศโรงเรียนแบบสัมพันธ์ที่ไม่สามารถทำนายการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูผ่านการรับรู้ของนักเรียน โดย ฮีจาเซียห์ ลาวาซานี และมาซารี (Hejazieh; Lavasani; & Mazarei. 2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูกับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ กับนักเรียนจำนวน 741 คน เป็นการศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูผ่านการประเมินโดยนักเรียน ใช้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการ

ของครู ผลการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า มีเพียงองค์ประกอบสองด้านของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูซึ่งประเมินโดยนักเรียนที่สามารถทำนายการรับรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English language self-efficacy) ได้แก่ ด้านความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และยังพบอิทธิพลทางบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างองค์ประกอบทั้งสองด้านส่งไปยังการรับรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู จะเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าวนี้ในเชิงความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการกับกลุ่มตัวอย่าง 2 ระดับ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างระดับโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างระดับครู โดยศึกษาในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเกี่ยวข้องกับตัวแปรเชิงเหตุและตัวแปรผลหลายตัว เพื่อให้ผลการศึกษามีความครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันต่างๆ ผู้วิจัยจึงศึกษาตัวแปรทั้งสองตัวแปรในฐานะตัวแปรคั่นกลางและทำการศึกษาแบบพหุระดับ

ตอนที่ 2 อิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อครูและนักเรียน

องค์กรที่มีรูปแบบเป็นโรงเรียนหรือเรียกว่า องค์กรโรงเรียน (School Organization) นั้น มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อสมาชิกทุกคนภายในโรงเรียน ทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหาร แต่การศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งสนใจผลที่มีต่อนักเรียนเป็นหลัก เพราะเป้าหมายของโรงเรียนคือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้น การศึกษาด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนจึงได้รับความสนใจทั้งโรงเรียนรัฐและเอกชน และมีการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (Chubb. 1988; Chubb; & Moe.1990; McNeil.1986; Metz.1986; Newmann; Rutter; & Smith.1989) เช่น บรรยากาศโรงเรียน วัฒนธรรมโรงเรียน เป็นต้น และนอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับผลของปัจจัยของโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างบรรยากาศสภาพแวดล้อมด้านโรงเรียนและนักเรียน ทั้งนี้ ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนนั้นทำได้โดยการรวมคะแนนจากหน่วยเป็นคะแนนกลุ่ม (Aggregate) แต่หากต้องการให้การศึกษาคอบคลุมมากขึ้น ควรจะศึกษาอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนแบบทางอ้อม โดยมีครูเป็นตัวแปรคั่นกลาง นั่นคือศึกษานบนฐานของความเชื่อว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อครู และครูจะมีอิทธิพลต่อเนื่องไปยังนักเรียน (Lee; Dedrick; & Smith. 1991) ซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานและทัศนคติของผลลัพธ์ที่ได้ของครูและนักเรียน มีผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ (Ashton; & Webb. 1986; Rozenholtz. 1989) จากการศึกษาของลี

และคณะ (Lee, Valerie E.; Dedrick, Robert F.; & Smith, Julia B.1991) ทั้งนี้ องค์การทางสังคมของโรงเรียนมีผลกระทบสำคัญต่อทั้งครูและนักเรียน โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถของตนและความพึงพอใจในงานของครูระดับชั้นประถมศึกษา และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนและการรับรู้ความสามารถของตนของครู

นอกจากนี้ มีการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียนว่าส่งผลอย่างไรต่อความผูกพันของครูที่มีต่อสถานที่ทำงาน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของโรงเรียนด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอนส่งผลต่อความผูกพันที่มีต่อสถานที่ทำงานของครูเข้าใหม่มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ (Hargreaves 1994; Macdonald. 1995) ขณะเดียวกันพบว่า ครูที่มีประสบการณ์มีความใส่ใจต่อความสามารถในการใช้ดุลพินิจและความอิสระในการทำงานของตน นอกจากนี้ พบว่ายังมีตัวแปรอื่นๆที่ทำนายความผูกพันของครูต่อสถานที่ทำงาน เช่น ความสามารถด้านการทำงาน การรับรู้ของครูเกี่ยวกับวิธีการสอนของตน โดยส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ความสามารถด้านการทำงานของครูนั้นยังเป็นผลมาจากคุณลักษณะของครูเองและคุณภาพขององค์กรโรงเรียนที่จะเอื้อต่อผลสะท้อนกลับในเชิงสนับสนุนหรือเชิงโครงสร้าง และโอกาสในการเรียนรู้ (การดูแลครูเข้าใหม่และแผนการพัฒนาวิชาชีพของครู) อีกด้วย นอกจากนี้ ค่าตอบแทนของครูอาจไม่ใช่สิ่งสำคัญต่อความพึงพอใจของครูเสมอไป มีผลการศึกษาที่พบว่าครูอาจสนใจที่จะได้รับค่าตอบแทนน้อยลงเพื่อแลกกับเงื่อนไขต่างๆในการทำงานที่ดีขึ้น (Antos; & Rosen.1975; Chambers.1977; Murnane.1981; Baugh; and Stone.1982; Hanushek; & Lague. 2000) จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านองค์กรโรงเรียนนั้นมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อครูทั้งในด้านจิตลักษณะที่เกี่ยวกับการทำงานและพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปยังผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

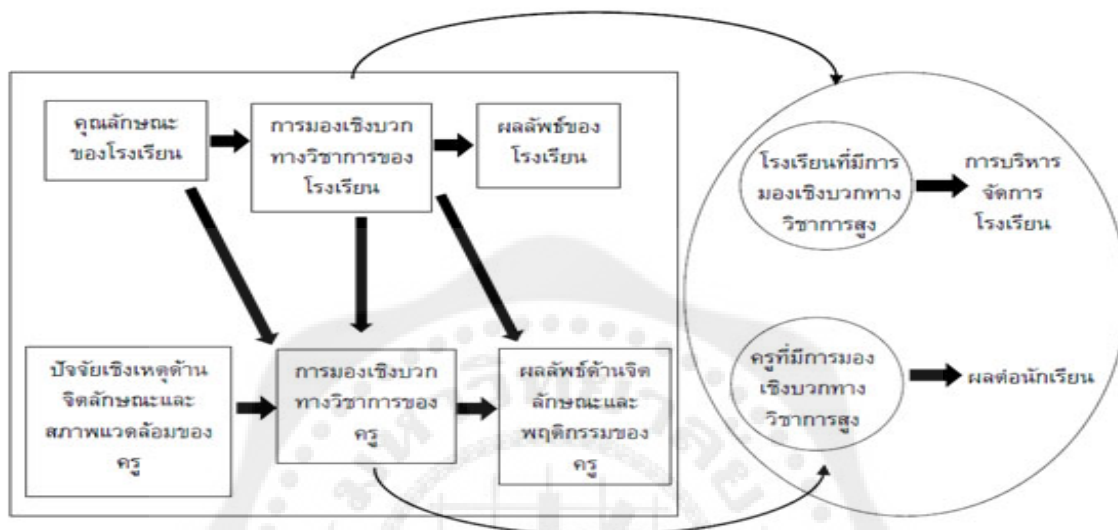
ในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรหลักที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคือการมองเชิงบวกทางวิชาการ ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรที่มีการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและระดับครู ซึ่งจากแนวคิดของคอสโลฟสกีและไคลน์ (Kozlowski; & Klien. 2000) ที่กล่าวว่าบริบทสภาพแวดล้อมที่มีขนาดใหญ่กว่าส่งผลต่อบริบทสภาพแวดล้อมที่มีขนาดเล็กกว่า นั่นคือบริบทของโรงเรียนจะส่งผลต่อบริบทของครู จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้การวิเคราะห์แบบพหุระดับจะทำให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงปฏิบัติได้ดีกว่าการศึกษาระดับเดียว

การมองเชิงบวกทางวิชาการ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องเชิงเหตุและผลที่ครอบคลุมด้านจิตลักษณะ สภาพแวดล้อม และพฤติกรรม (ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มุมมองเกี่ยวกับเวลา ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ความตั้งใจคงอยู่ในงาน ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากชุมชน ประสิทธิภาพของโรงเรียน การปฏิบัติงานของครู พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอ

ขงครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน) จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมบุคคลตามแนวทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมบุคคลที่สนใจทั้งคุณลักษณะภายในและภายนอกตัวบุคคล รวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยยอมรับว่า ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล โดยการศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548) ดังนั้น กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ผู้วิจัยต้องการศึกษานั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมบุคคลตามแนวพฤติกรรมศาสตร์เป็นอย่างดี และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการให้ครอบคลุมด้านโรงเรียน ครู และนักเรียน ทั้งภาพกว้างและภาพลึก จึงเป็นที่มาของการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed method research) ที่นำเอาแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาศึกษาร่วมกัน เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครู (จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1) และศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อโรงเรียนและครู (จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2) ศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ รวมถึงศึกษาว่าโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีมีการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างไรและครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีส่งผลต่อผู้เรียนอย่างไร (จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 3) ซึ่งศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดังภาพประกอบ 3

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ
โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ทุกระดับ

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ
กรณีศึกษา

จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครู

จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อโรงเรียนและครู

จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่ออธิบายข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ในแง่ประสบการณ์ของผู้บริหาร ประสบการณ์การสอนของครู และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

ภาพประกอบ 3 อิทธิพลของปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีต่อครูและนักเรียน

ตอนที่ 3 ตัวแปรเชิงเหตุที่เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ

3.1 ปัจจัยเชิงเหตุระดับองค์การ

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา ตัวแปรเชิงเหตุระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนนั้นยังมีการศึกษาวิจัยที่ค่อนข้างจำกัด และว่าตัวแปรเชิงเหตุที่มีผล การศึกษายืนยันว่ามีความสัมพันธ์กับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ความ รับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญของตัวแปรแต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1.1 ความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility)

แนวคิดของความรับผิดชอบของกลุ่ม

ลีและสมิทซ์ (Lee; & Smith. 1996) เป็นผู้วิจัยเริ่มแรกที่ศึกษาทำความเข้าใจแนวคิด ความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility) และเก็บข้อมูลอิทธิพลของความรับผิดชอบร่วมที่มี ต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยได้ศึกษาต่อจากงานวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของครูและ คุณลักษณะของนักเรียน อย่างไรก็ตาม แทนที่จะใช้กรอบแนวคิดทางจิตวิทยาเช่นงานวิจัยส่วน ใหญ่ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของครู มีการปรับใช้กรอบแนวคิดทางสังคมวิทยามาใช้เพื่อ ขยายแนวคิดความคาดหวังของครูต่อเด็กให้มีบริบทด้านวัฒนธรรมของโรงเรียนที่กว้างขึ้น ในการ ขยายแนวคิดด้านจิตวิทยาที่เป็นความคาดหวังในการเรียนรู้ สู่แนวคิดเชิงสังคมวิทยา ที่เรียกว่า ความรับผิดชอบเพื่อการเรียนรู้ (Responsibility for learning) จึงได้มีแนวคิดที่ว่า ความรับผิดชอบ ของกลุ่มคือกลุ่มของบรรดาครูของโรงเรียนที่สะท้อนทัศนคติของครูต่อนักเรียนของพวกเขา ดังนั้น นิยามของความรับผิดชอบร่วมสำหรับการเรียนรู้ คือ ความตั้งใจของครูที่จะรับผิดชอบ ร่วมกันต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง

ลีและสมิทซ์ (Lee; & Smith. 1996) ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของ กลุ่มว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ใน 2 แนวทาง นั่นคือ *ประการแรก* เมื่อครูใน โรงเรียนเชื่อว่าพวกเขาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้ครู เพิ่มความพยายามในการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ *ประการที่สอง* หากครูมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ครูจะมีความตั้งใจมาก ยิ่งขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยไม่ละเว้นคนใดคนหนึ่งที่มีข้อจำกัดบางเรื่อง เช่น ความยากจน ที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ทาง การเรียน ด้วยเหตุนี้ ความรับผิดชอบจะส่งผล ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

แนวคิดของความรับผิดชอบของกลุ่มสามารถอธิบายคุณสมบัติโรงเรียนในลักษณะของ ค่าที่ต่อเนื่องกัน (Continuum) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของทัศนคติของครูเป็นฐาน ความแตกต่างของ โรงเรียนที่มีระดับความรับผิดชอบของกลุ่มสูงและต่ำ คือ หากปลายด้านหนึ่งของเส้นค่าเฉลี่ยความ รับผิดชอบของกลุ่มคือกลุ่มโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของครูระดับสูงสุด บรรดาครูใน โรงเรียนเหล่านี้จะมองว่าการสอนและการเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และมอง

ว่านักเรียนในโรงเรียนของตนมีความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นผู้รอรับความรู้ที่ครูป้อนให้เพียงอย่างเดียว (Brattesani; Weinstein; & Marshall. 1984 citing in Wu. 2012) ขณะที่ปลายอีกด้านหนึ่ง จะเป็นโรงเรียนที่มีความรับผิดชอบของกลุ่มระดับต่ำ โรงเรียนเหล่านี้ครูส่วนใหญ่จะมองเห็นแต่อุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ เช่น ข้อจำกัดด้านภูมิหลังของครอบครัวนักเรียน การขาดความสามารถและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ซึ่งถ้านักเรียนเรียนรู้ได้ไม่ดี ครูเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมองว่าความผิดพลาดเหล่านั้นเกิดจากตัวนักเรียนมากกว่าตนเอง (Lee; & Loeb. 2000)

ลอเกอโฟและกอดดาร์ด (LoGerfo; & Goddard. 2008; Wu. 2012) ได้นิยามความรับผิดชอบของกลุ่มว่าเป็นความตั้งใจของครูในการยอมรับว่าผลลัพธ์ของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของตน ส่วน ลีและสมิธ (Lee; & Smith. 1996) นิยามไปในทิศทางที่สอดคล้องกันว่า ความรับผิดชอบของกลุ่มเป็นความตั้งใจของครูที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบนพื้นฐานในระดับที่กลุ่มรู้สึกว่าการสอนเป็นเรื่องที่คุ้มค่าต่อความพยายาม โดยสรุป ความรับผิดชอบร่วมของครูคือการรับรู้ร่วมกันของกลุ่มครูถึงความตั้งใจที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และรู้สึกว่าการพยายามทุ่มเทให้การสอนนั้นเป็นสิ่งที่คุ้มค่า

การวัดความรับผิดชอบร่วม

จากการงานวิจัยที่ผ่านมาที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบร่วม พบว่าวู (Wu Hsin-Chieh. 2012) ได้ใช้แบบวัดของ ลอเกอโฟ และ กอดดาร์ด (LoGerfo; & Goddard. 2008) ซึ่งมีจำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ มาตราประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง-เห็นด้วยอย่างยิ่ง) แต่ละข้อคำถามมีการอะกริเทเป็นคะแนนระดับโรงเรียนโดยใช้คะแนนเฉลี่ย แบบวัดมีการแปลเป็นภาษาจีนเพื่อใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในประเทศไต้หวัน การวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งมีองค์ประกอบเดียว มีค่าเอเกนเท่ากับ 4.68 ซึ่งอธิบายได้ร้อยละ 78.02 ของความแปรปรวนของข้อคำถาม ค่าความเชื่อมั่นภายในเท่ากับ 0.94 แบบวัดนี้มี 1 ข้อคำถามจากทั้งหมด 6 ข้อ ที่มีค่าน้ำหนัก .593 ซึ่งต่ำกว่าค่าที่ยอมรับได้ (.60) ผู้วิจัยจึงกำจัดข้อที่มีค่าน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ออกไป ทำให้เหลือข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยจริง 5 ข้อ ทำให้แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และค่าน้ำหนักของข้อคำถามแต่ละข้อสูงกว่า .80 นอกจากนี้ ลี และ สมิธ (Lee; & Smith. 1996) มีความเห็นว่า ความรับผิดชอบของกลุ่มเป็นคุณสมบัติระดับองค์กรที่เกิดจากการรวมข้อมูลระดับบุคคล ดังนั้น ความรับผิดชอบของกลุ่มต้องวัดจากค่าเฉลี่ยของความรับผิดชอบรายบุคคลของครู ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม National Educational Longitudinal Study (NELS) ของครูโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสร้างตัวแปรนามธรรมของแต่ละองค์ประกอบ แบบวัดของ ลี และ สมิธ (Lee; & Smith. 1996) มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเพื่อสร้างเป็นองค์ประกอบเดียวในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบวัดความรับผิดชอบของ

กลุ่มของ ลอเกอโฟ และ กอดดาร์ด (LoGerfo; & Goddard. 2008) ร่วมกับศึกษางานของวู (Wu. 2012) โดยแปลเป็นภาษาไทยและเรียบเรียงให้เหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของกลุ่ม

วู (Wu. 2012) ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบร่วม (Collective responsibility) การมองเชิงบวกทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในไต้หวัน จำนวน 104 โรงเรียน พบว่าความรับผิดชอบในภาพรวมของโรงเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.2 บรรยากาศโรงเรียน (School Climate)

นักวิชาการได้กล่าวถึงบรรยากาศโรงเรียนในสองลักษณะ คือ บุคลิกภาพ (Personality) และสุขภาพ (Health) โดยแนวความคิดของฮาลพินและครอฟท์ (Halpin; & Croft. 1963) ได้นิยามบรรยากาศโรงเรียนโดยใช้องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ ขณะที่ไมล์ส (Miles. 1969) ใช้แนวคิดด้านสุขภาพมากำหนดคำนิยามส่วนฮอยและคลอฟเวอร์ (Hoy; & Clover. 1986) ให้ความหมายบรรยากาศโรงเรียน ว่าเป็นการรับรู้ของสมาชิกในกลุ่มที่มีต่อคุณสมบัติที่แน่นอนคงที่ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่มองว่าบรรยากาศโรงเรียนเป็นธรรมชาติของสถานที่ทำงาน บรรยากาศโรงเรียนจึงรวมไปถึงคุณลักษณะต่างๆภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในโรงเรียน (Hoy; et al. 1991) นอกจากนี้ คาพแลนและจอฟโฟร (Kaplan; & Geoffroy. 1990) เห็นว่า บรรยากาศโรงเรียน คือ ภาพสะท้อนของสมาชิกในสังคมโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตลักษณะของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในโรงเรียน (Haynes; et al. 1997) ซึ่งส่งผลต่อครู ผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียน (Marshall. 2004) ต่อมา ฮอยและคณะ (Hoy; et al. 1991) ได้สรุปความหมายของบรรยากาศโรงเรียน ว่าเป็นการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในโรงเรียนต่อโครงสร้างองค์การทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ คุณลักษณะของผู้ร่วมงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และวิธีการดำเนินงานต่างๆ ในองค์การ และวิภาวี มหารักษ์กะ (2550) ได้สรุปนิยามของบรรยากาศองค์การ ว่าหมายถึง ลักษณะขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในองค์การที่แวดล้อมตัวผู้ปฏิบัติงานและก่อให้เกิดการรับรู้ทางตรงและทางอ้อม เป็นความรู้สึกของพนักงานที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน อันจะมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน ซึ่งบรรยากาศองค์การนี้จะทำให้องค์กรหนึ่งแตกต่างกับอีกองค์กรหนึ่ง

บรรยากาศขององค์การกับการมองเชิงบวกทางวิชาการนั้นมีธรรมชาติที่คล้ายกันในแง่ที่ถูกศึกษาโดยนักวิชาการเพื่อศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Reeve. 2010) โดยฮอยและทาร์เตอร์ (Hoy; & Tarter. 1997) เสนอว่าบรรยากาศโรงเรียนที่ดีและมีลักษณะเปิดกว้างนั้นอาจเป็นตัวทำนายที่ดีของสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน สามารถสะท้อนถึงบรรยากาศของความไว้วางใจ การยึดมั่นผูกพัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสูง นอกจากนี้ งานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า

ทั้งบรรยากาศโรงเรียน (Hoy; & Hannum. 1997; McNeil; et al.. 2009; Uline;&Tschannen-Moran. 2008) และการมองเชิงบวกทางวิชาการ (Hoy; et al. 2006; McGuigan. 2005; Mishoe. 2012; Nelson. 2012; Wu.2012) นั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

โดยสรุป บรรยากาศโรงเรียนคือ ภาพสะท้อนของสมาชิกในสังคมโรงเรียนถึงคุณลักษณะด้านต่างๆของโรงเรียน เช่น สภาพแวดล้อมด้านการปฏิบัติงาน คุณลักษณะของผู้ร่วมงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นต้น ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนหนึ่งแตกต่างจากอีกโรงเรียนหนึ่งนั่นเอง

การวัดบรรยากาศโรงเรียน

แบบวัดบรรยากาศองค์การที่พัฒนาเป็นครั้งแรก คือ Organizational Climate Description Questionnaire (OCDQ) เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งต่อมาย่อยและคณะ (Hoy; et al. 1991) นำไปใช้ศึกษากับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาของฮาลพินพบว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีบุคลิกภาพของตนเองที่แตกต่างกัน ในช่วงแรกแบบวัด OCDQ ประกอบด้วย 8 มิติ ซึ่ง 4 มิติแรกอธิบายคุณลักษณะของโรงเรียน และ 4 มิติหลังเป็นมิติเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้อำนวยการ ต่อมามีการปรับและพัฒนาเป็น OCDQ-RE ประกอบด้วย 42 ข้อคำถาม 6 มิติ ที่อธิบายพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและครูระดับประถมศึกษา (Hoy; et al. 1991) ได้แก่ 1)พฤติกรรมของผู้บริหาร แบบสนับสนุน (Supportive principal behavior) 2)พฤติกรรมของผู้บริหารแบบโดยตรง (Directive principal behavior) 3)พฤติกรรมของผู้บริหารแบบเข้มงวด (Restrictive principal behavior) 4)พฤติกรรมของครู แบบเพื่อนร่วมงาน (Collegial teacher behavior) 5)พฤติกรรมของครู แบบมิตรสัมพันธ์ (Intimate teacher behavior) และ 6) พฤติกรรมของครูแบบไม่มีส่วนร่วม (Disengaged teacher behavior) ส่วนแนวคิดสุขภาพของโรงเรียนของไมล์ส Miles (1969) นั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ประการ โดยฮอยและเฟลด์แมน (Hoy; & Feldman. 1987) นำไปใช้ในการสร้างมิติต่างๆของคุณลักษณะสุขภาพองค์การ (the Organizational Health Index : OHI) 7 ด้าน ได้แก่ 1)ความซื่อสัตย์ (Institutional integrity) 2)อิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน (Principal influence) 3)Consideration 4)โครงสร้างเริ่มต้น (Initiating structure) 5)การสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource support) 6)จริยธรรม (Moral) และ 7)การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis) ปี ค.ศ. 2002 ฮอยและคณะได้พัฒนาแบบวัดบรรยากาศองค์การขึ้นใหม่ เพราะมีความเห็นว่าแม้ว่าคุณลักษณะบุคลิกภาพองค์การและสุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์กันซึ่งสะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างกัน แต่ยังพบว่ามีกรอบแนวคิดและแบบวัดบางส่วนที่ทับซ้อนกัน จึงได้พัฒนาดัชนีชี้วัดบรรยากาศองค์การขึ้น (The organizational climate index : OCI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 27 ข้อ วัดลักษณะที่สำคัญ 4 ด้านของบรรยากาศโรงเรียน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (Institutional vulnerability) 2)ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู (Collegial leadership) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน (Professional teacher behavior) และ 4)การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ผู้ปกครองและ

ครู (Achievement press) (Hoy; et al. 2002 : 42) ซึ่งข้อคำถามทั้ง 4 ด้านได้จากการลดทอนข้อคำถามจากแบบวัด OCDQ และ OHI นั้นเอง และจากการการศึกษาของรีเวส (Reeves. 2010) พบว่ามีการใช้แบบวัด The Organizational Climate Index (OCI) ของฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2002) ซึ่งเป็นแบบวัดบรรยากาศองค์การอย่างกระชับ ซึ่งมีความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงสำหรับการวัดบรรยากาศโรงเรียน แบบวัดดังกล่าว ฮอยและคณะได้คัดเลือกข้อคำถาม 30 ข้อจากเดิม 42 ข้อ ซึ่งต่อมารีเวสเลือกไว้ 27 ข้อสำหรับการศึกษา จากแบบวัดเดิมที่วัดบรรยากาศโรงเรียนใน 4 มิติ โดยแบบวัดนี้เป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ (เกิดขึ้นนานๆครั้ง ถึง เกิดขึ้นบ่อยครั้งมาก)

การศึกษาครั้งนี้เป็นผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาด้านบรรยากาศโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้และมีการศึกษาร่วมกันหลายตัวแปร จึงเลือกใช้แบบวัดบรรยากาศโรงเรียนของฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2002) ซึ่งมีความกระชับและครอบคลุมลักษณะทั้ง 4 ด้านโดยแปลเป็นภาษาไทยและเรียบเรียงให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศโรงเรียน

คิลินค (Kilinc. 2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูกับบรรยากาศโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Kastamonu ประเทศตุรกี จำนวน 302 คน วัดบรรยากาศของโรงเรียนโดยใช้แบบวัด OCDQ-RE (Halpin; & Croft. 1963) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการรับรู้การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูสัมพันธ์กับองค์ประกอบของบรรยากาศโรงเรียนแบบสนับสนุน (supportive) โดยตรง (directive) และ มิตรสัมพันธ์ (intimate) ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบรรยากาศด้านมิตรสัมพันธ์ (intimacy) เป็นตัวทำนายการมองโลกแง่ดีเชิงวิชาการของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรีเวส (Reeves.2010) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกแง่ดีเชิงวิชาการของโรงเรียนและบรรยากาศองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน ใช้แบบวัด The Organizational Climate Index (OCI) (Hoy; et al. 2002) ในการวัดบรรยากาศโรงเรียนใน 4 มิติ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Collegial leadership) ความเป็นมืออาชีพของครู (Professional teacher behavior) การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการของนักเรียน (Achievement press) และชุมชนสัมพันธ์ (Institutional vulnerability) เก็บข้อมูลจากครูระดับประถมศึกษาทางตอนเหนือของรัฐอลาบามา จำนวน 67 โรงเรียน ผลพบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการและบรรยากาศโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้

3.1.3 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน (School OCB: SOCB)

ได โพล่า และแซนเนน โมแรน (DiPola;&Tschannen-Moran. 2001) เป็นนักวิชาการกลุ่มแรกที่พัฒนาและประยุกต์ตัวแปร OCB มาศึกษาในบริบทโรงเรียน โดยตั้งชื่อว่า OCBSS เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง OCB และบรรยากาศโรงเรียน (Cooper. 2010) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียนนั้นถือว่ายังเป็นตัวแปรค่อนข้างใหม่ เป็นตัวแปรคุณลักษณะของ

องค์การที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ แต่ส่งผลที่ดีต่อองค์การโดยรวม ผลการศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณลักษณะที่ดีเกี่ยวกับบรรยากาศโรงเรียน เช่น ภาวะผู้นำแบบเพื่อนร่วมงาน ความเป็นมืออาชีพอของครู การมุ่งเน้นวิชาการ การยึดมั่นผูกพันกับชุมชน ความไว้วางใจของครู การสนับสนุนของหัวหน้างาน ความเป็นกลุ่ม ความรู้สึกทางบวก และการมองเชิงบวกทางวิชาการ นอกจากนี้ พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การยังถูกศึกษาและพัฒนาโดยนักวิชาการให้เป็นตัวแปรระดับกลุ่ม ใช้ชื่อว่า Group-level Organization Citizenship Behavior (Podsakoff; et al. 1997; Tepper; et al. 2004; Pearce and Herbik. 2004) โดยมีข้อแตกต่าง คือ OCB แบบเดิมเป็นการประเมินบุคคลที่มีต่อบุคคล ส่วน GOCB เป็นการประเมินของบุคคลที่มีต่อบรรยากาศเกี่ยวกับ OCB ของกลุ่มภายในองค์กร โดยไม่คำนึงถึงพฤติกรรมของพนักงานเป็นรายบุคคล ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีของ GOCB จึงมาจากขอบข่ายของบรรทัดฐานกลุ่มและบรรยากาศในมรทงาน (Ehrhart; & Naumann.2004) จากแนวคิดนี้ มองว่ากลุ่มหรือทีมงานมีบทบาทหลักในการปรับแต่งทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล การศึกษาด้านจิตวิทยาสังคมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มมีอิทธิพลหลักต่อการตัดสินใจ การรับรู้ ความเชื่อ และทัศนคติของบุคคลในหลายๆด้าน ในแต่ละองค์กร ทีมงานถือเป็นแหล่งของบรรทัดฐานกลุ่ม เกิดการสร้างความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนภายในกลุ่ม (George; & Bettenhausen.1990) หรืออาจกล่าวได้ว่า กลุ่มในองค์กรส่งผลต่อบรรยากาศองค์กรและสร้างแรงจูงใจที่เข้มแข็งที่เป็นฐานของกิจกรรมส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจของพนักงานที่จะมีส่วนร่วม มิฉะนั้น จะเป็นการยับยั้งพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ ยกตัวอย่างการศึกษาหนึ่งที่พบว่า องค์กรใดที่ยังมีความเป็นทางการน้อยลง ยิ่งสร้างบรรยากาศให้เกิดความเหนียวแน่นภายในกลุ่มและส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) ในทางตรงข้าม หากองค์กรมีรูปแบบโครงสร้างที่เป็นราชการ ระบบเจ้าขุนมูลนาย จะสร้างบรรยากาศให้บุคคลเกิดความรู้สึกแปลกแยกและยับยั้งการเกิด OCB เช่นเดียวกันผลการศึกษาอื่นที่พบว่า ผลลัพธ์และประสิทธิผลขององค์กรเกี่ยวข้องกับพลวัตรระดับกลุ่มมากกว่าการกระทำและการคิดริเริ่มเป็นรายบุคคล ดังนั้น จึงอาจแย้งได้ว่า GOCB เป็นพลวัตรระดับกลุ่มในองค์กรที่มีประโยชน์ต่อการอธิบายผลลัพธ์ขององค์กรได้มากกว่าการอธิบายโดย OCB ระดับบุคคล (George; & Bettenhausen. 1990; Podsakoff; & MacKenzie.1995) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียนตามแนวคิดของได โพล่าและแลแซนนอน โมแรน (DiPolá;&Tschannen-Moran. 2001) เพราะเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยม และมีการวัดที่ไม่ซับซ้อน อีกทั้งมีงานวิจัยที่ยืนยันว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ

การวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน

คูเปอร์ (Cooper. 2010) ศึกษาการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective efficacy) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และประสิทธิผลของโรงเรียนของรัฐในอลาบามา ในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน ใช้แบบวัดที่พัฒนาโดย โปลาและคณะ (DiPola; et al. 2007) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อปรับจากต้นฉบับเดิม (Organizational Citizenship Behavior in Schools Scale: OCBSS) ที่มีจำนวน 15 ข้อ ออกแบบเพื่อวัดพฤติกรรมแบบกลุ่มของครูในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดของแบบวัดสำหรับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ .86 .93 และ .93 ตามลำดับ นอกจากนี้ การศึกษาของยูวีมา (Euwema. 2007) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำและพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับกลุ่มข้ามวัฒนธรรม ใช้แบบวัด GOCB ที่พัฒนาขึ้นโดยแต่ละข้อคำถามมีมาตราส่วนประมาณค่า 6 คะแนน จาก A ถึง F แต่ละระดับจะใช้ข้อความแทนตัวเลข ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ 0.83

ส่วนการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดของ คูเปอร์ (Cooper. 2010) และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ ผู้วิจัยจึงนำแบบวัดต้นฉบับภาษาอังกฤษมาแปลเป็นภาษาไทยและปรับข้อคำถามให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา

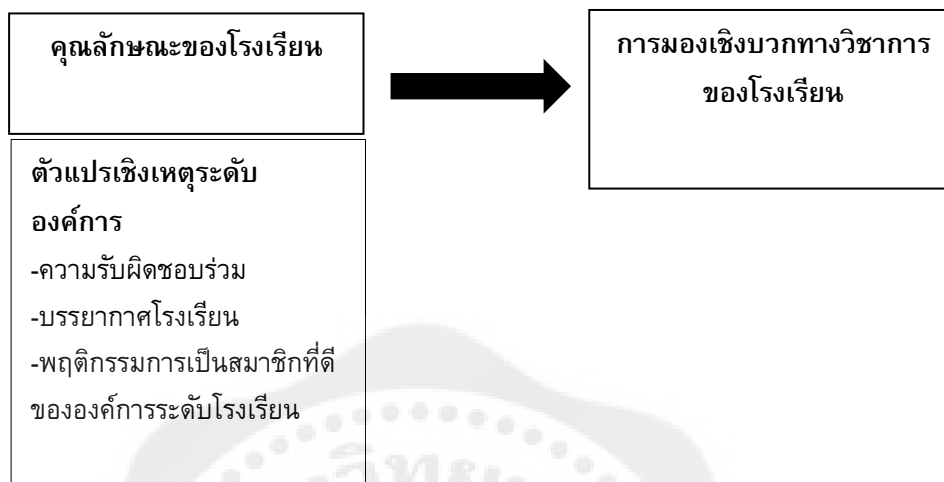
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน

คูเปอร์ (Cooper. 2010) ศึกษาการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective efficacy) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมของรัฐในอลาบามา สัมภาษณ์ครูจำนวน 1,859 คน จากโรงเรียน 45 โรงเรียน ผลพบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียนสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนและการรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู ขณะที่ ชอยและซี (Choi; & Sy. 2010) ศึกษาเรื่อง เกี่ยวกับกระบวนการที่เกิดก่อนและคั่นกลางที่ทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับกลุ่มของกลุ่มขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มงานขนาดเล็กจำนวน 62 กลุ่มจากอุตสาหกรรมที่หลากหลาย พบว่า ความขัดแย้งเกี่ยวกับงานและความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการปฏิบัติงาน ความขัดแย้งเกี่ยวกับงานเพิ่มระดับ GOCB ขณะที่ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ลดระดับ GOCB

จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับกลุ่ม โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนและการรับรู้ความสามารถร่วมกันของครู ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งของการมองเชิงบวกทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับกลุ่มมาศึกษาในครั้งนี้ด้วย ในฐานะตัวแปรเชิงเหตุระดับกลุ่มที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

โดยสรุป จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านคุณลักษณะของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าตัวแปรเชิงเหตุระดับโรงเรียน ได้แก่ ความ

รับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน จะส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนหรือไม่ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุระดับองค์การที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษา

3.2 ปัจจัยเชิงเหตุระดับบุคคล

3.2.1 มุมมองการจัดการเรียนการสอน (Teachers' instructional perspective)

มุมมองการจัดการเรียนการสอนเป็นความคิด ความเชื่อมุมมองของครูที่มีต่อการสอน แนวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการปฏิบัติการสอน ซึ่งระดับคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามจะสะท้อนว่าครูมีมุมมองเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียนนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งการเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นสิ่งสะท้อนถึงความเชื่อของครูว่าสิ่งไหนทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด ส่วนแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นแนวคิดที่ครูมุ่งเน้นเรื่องกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะวิธีที่จะทำให้กำรเกิดการเรียนรู้ ครูเหล่านี้จึงไม่ใช้การวัดและประเมินผลเป็นเกณฑ์แรกที่จะใช้สะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ครูเชื่อว่าเด็กทุกคนเรียนรู้ได้และแผนการจัดการเรียนการสอนนั้นควรต้องอยู่พื้นฐานความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้ มีการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์ความรู้ (constructivist) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าครูควรจะมีบทบาทและส่วนร่วมอย่างไร แต่โดยส่วนใหญ่แล้วนักวิชาการต่างเห็นด้วยว่า ครูมีบทบาทช่วยให้เด็กได้เป็นเจ้าของความเพียรพยายาม ความเพียรพยายามนี้หมายถึงความเพียรพยายามของนักเรียนเองเพื่อให้ตนได้เกิดความเข้าใจด้วยตัวเอง *ความเป็นเจ้าของ* ของนักเรียนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการที่ครูจะละทิ้งความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน แต่

หมายถึงการที่ครูปรับตัวปรับการจัดการเรียนการสอนของตนให้เข้ากับความสนใจ ความสามารถ ความรู้ และความต้องการของนักเรียน (Prawat.1992: 357) โดยนิยามแล้ว ครูที่มีความเชื่อในการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องเชื่อมั่น ไว้วางใจว่าในตัวนักเรียนของตนว่าจะให้ความร่วมมือในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ครูเหล่านี้ยังต้องเชื่อมั่นในความสามารถของตนว่ามีบทบาทสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้พัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นครูที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางต้องมีคุณลักษณะการมองเชิงบวก (Optimistic) ทั้งต่อการสอนของตัวเองและต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่ตนสอน (Hoy. 2007: 9-10) จากความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษามุมมองการจัดการเรียนการสอนเป็นตัวแปรเชิงเหตุ ตัวแปรหนึ่งของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

การวัดมุมมองการจัดการเรียนการสอน

ฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2007) ศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอนกับความยึดมั่นในวิชาชีพ โดยใช้แบบวัด Teacher's Belief Survey (TBS) (Woolley; Benjamin; & Woolley.2004) ซึ่งเป็นแบบวัดที่ประกอบด้วย 2 มิติย่อย ได้แก่ การสอนที่สร้างสรรค์ความรู้ และผู้ปกครองที่สร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist Teaching and Constructivist Parent subscales) โดยฮอยและคณะได้นำมาใช้ศึกษานำร่องเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรจนได้ข้อคำถามจำนวน 10 ข้อขององค์ประกอบเดียว ซึ่งเรียกใหม่ว่า ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งข้อคำถามจะวัดด้านการจัดการเรียนการสอน การทำงานกับผู้ปกครอง เช่น “ฉันเชื่อว่าการขยายความคิดของนักเรียนเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่จะสร้างหลักสูตรของฉัน” เป็นต้น แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง – เห็นด้วยอย่างยิ่ง) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 (Hoy. 2007: 16) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้วิจัยสนใจทำการศึกษามุมมองการจัดการเรียนการสอนของครูเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จึงทำการแปลแบบวัด Teacher's Belief Survey (TBS) (Woolley; Benjamin; & Woolley.2004) และเลือกใช้ข้อคำถามด้านที่วัดมุมมองการจัดการเรียนการสอนของครู โดยแปลเป็นภาษาไทยและเรียบเรียงให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาของฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2007) ได้ศึกษาความเชื่อของครูว่าสามารถทำนายการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนที่หลากหลาย การศึกษาพบว่า ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสัมพันธ์กับการอธิบายการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู นอกจากนี้ ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการชั้นเรียนตามแนวคิดมนุษยนิยม และความยึดมั่นในวิชาชีพพร่วมกันอธิบายการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ

3.2.2 มุมมองเกี่ยวกับเวลา (Time perspective)

มุมมองเวลา เป็นแนวทางที่บุคคลใช้ในการคิด จัดระเบียบ และรู้สึกเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการตั้งเป้าหมาย การมองเห็น การมุ่งหวัง การจัดการ และวางแผนความเป็นไปได้ในอนาคต (Lomranz; Shmotkin; & Katznelson.1983: 407) อีกทั้ง เป็นการมุ่งหวังปัจจุบันต่อเป้าหมายในอนาคต (Husman& Lens. 1999: 115) มุมมองเวลาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของระบบความคิดที่ทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่จะตามมาในอนาคตอันเนื่องมาจากสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ใช้ในการตั้งเป้าหมาย คาดการณ์ มีส่วนร่วม การจัดการ และวางแผนความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Husman; & Lens. 1999; Kauffman; & Husman. 2004; Leonardi. 2007; Seijts.1998 citing in Eren. 2012: 112) การเชื่อมโยงแนวคิดมุมมองเวลากับการศึกษา พบว่ามีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่ามุมมองเวลาที่มีความเชื่อมโยงกับแรงจูงใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ และ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Bilde; Vansteenkiste; & Lens. 2011;De Volder; & Lens. 1982; Malka; & Covington. 2005; Peetsma. 2000;Peetsma; & van der Veen. 2011; Simons; et al. 2004) นอกจากนี้ จากการศึกษาของเดอโวลเดอ และเลนส์ (De Volder; &Lens. 1982) ยังพบว่า การยึดมั่นผูกพันด้านวิชาการของนักเรียนและระยะของช่วงเวลาของมุมมองเวลา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ นักเรียนที่มีแรงจูงใจสูง ส่งผลต่อระดับการให้ความสำคัญต่อเป้าหมายระยะไกลมากขึ้นและมองว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายทั้งใกล้และไกลได้มากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจต่ำ ทั้งนี้ซิมบาร์โด และบอยด์ (Zimbardo;& Boyd. 1999) ยังศึกษาพบว่า การมุ่งเน้นเรื่องเวลา (เช่น ปัจจุบัน อนาคต เป็นต้น) เกรตเฉลี่ย และจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ใช้ในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามุมมองเวลาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะอธิบายความพยายามและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการได้ สอดคล้องกับ มัลกา และ โควิงตัน (Malka; &Covington. 2005) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ประสิทธิภาพด้านพฤติกรรมการเรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตและได้ผลการเรียนที่ดีในวิชาจิตวิทยาและยังพบว่ามุมมองเวลาสามารถทำนายผลการเรียนของนักเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ จากความสำคัญของมุมมองเวลาที่เชื่อมโยงกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางวิชาการ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษามุมมองเวลาเป็นตัวแปรเชิงเหตุตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

การวัดมุมมองเกี่ยวกับเวลา

การศึกษาของ เดอไบลด์ และคณะ (de Bilde;Vansteenkiste; & Lens. 2011) เลือกใช้แบบวัด the Zimbardo Time Perspective Inventory (ZTPI) ของซิมบาร์โด (Zimbardo;& Boyd. 1999) โดยแปลต้นฉบับเป็นภาษาไทย แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ไม่จริง-จริงมาก) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านเกี่ยวกับมุมมองอนาคตได้แก่ (a) Future time

perspective15 ข้อคำถาม (b) Presenthedonistic perspective15 ข้อคำถาม และ (c) Present fatalistic perspective10 ข้อคำถาม แต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73 .75 และ .67 ตามลำดับ มีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ จากการศึกษาของเอเรน(Eren. 2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองเวลากับกลุ่มตัวอย่างครูในประเทศอิสราเอล ซึ่งใช้แบบวัด The Zimbardo Time perspective Inventory (Zimbardo; & Boyd. 1999) ซึ่งถูกใช้สำหรับประเมินแนวโน้มทั่วไปเกี่ยวกับอนาคตที่คาดหวังของครู (FTP-Scale)รวมถึง ใช้เพื่อประเมินแนวโน้มทั่วไปเกี่ยวกับอนาคตที่คาดหวังของบุคคลทั่วไป (Adelabu.2007; Epel; Bandura; & Zimbardo. 1999) นอกจากนี้แบบวัดนี้ยังได้ถูกแปลเป็นภาษาไทย (Eren; &Tezel. 2010) แบบวัดมุมมองเวลาประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (veryuncharacteristic = 1, very characteristic = 5) มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.83ทั้งนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดนี้ในการศึกษา โดยทำการแปลเป็นภาษาไทยและเรียบเรียงให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเกี่ยวกับเวลา

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษามุมมองเวลา พบว่า มีการศึกษาความเป็นตัวแปรคั่นกลางของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูของความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองเวลาและการวางแผนด้านวิชาชีพเกี่ยวกับการสอน (Eren.2012) โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูที่สมัครใจเข้าร่วมจำนวน 396 คน ผลพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองเวลากับ ความอดุสาหะตามแผน (Planned effort) การคงอยู่ตามแผน (Planned persistence) และแรงบันดาลใจในการพัฒนาวิชาชีพ (Professional development aspirations) อย่างมีนัยสำคัญโดยมีการมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรปรับ ขณะที่มุมมองเวลาและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ(Professional development aspirations)ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ นอกจากนี้ มีการดัดแปลงแนวคิดมุมมองเวลาเพื่อการศึกษาในบริบทการทำงานและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองเวลากับ อายุและคุณลักษณะด้านการงาน ได้แก่ ความซับซ้อนของงาน และการควบคุม ศึกษาโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานหลากหลายอาชีพจำนวน 176 คน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับมุมมองเวลาในมิติด้านเวลาที่จะคงอยู่ในอาชีพและโอกาสที่จะคงอยู่ในอาชีพ ขณะที่คุณลักษณะของงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติโอกาสในการคงอยู่ในงานและเป็นตัวแปรปรับของความสัมพันธ์ระหว่างอายุและโอกาสในการคงอยู่ในงาน นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและโอกาสในการคงอยู่ในงานจะลดน้อยลงเมื่อระดับของความซับซ้อนของงานและการควบคุมเพิ่มขึ้น (Zacher;&Frese. 2009)

จะเห็นได้ว่า มุมมองเวลา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ผู้วิจัยจึงศึกษามุมมองเวลาในฐานะตัวแปรเชิงเหตุระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

3.2.3 การสนับสนุนจากครอบครัว (Family support)

การสนับสนุนจากครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการสนับสนุนทางสังคมที่มีต้นกำเนิดจากการวิจัยทางการแพทย์ในช่วงปี ค.ศ. 1970 ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลสามารถรับรู้การสนับสนุนจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในช่วงที่ตนอยู่ภายในภาวะกดดัน ทำให้ส่งผลต่อสุขภาพทางกายและใจที่ดีขึ้น และป้องกันอาการบาดเจ็บได้มากกว่าบุคคลที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทของการเป็นตัวแปรส่งผ่านของการสนับสนุนทางสังคม (Turner; & Turner.1999) คาฟลาน (Kaplan.1974) มีความเห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมในบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่พยายามช่วยให้คนได้รับความช่วยเหลือจากคนรอบข้างในเวลาที่พวกเขาเผชิญอยู่กับปัญหา พฤติกรรมการสนับสนุนนี้หมายถึง ครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน หัวหน้า และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว

มีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัวในบริบทต่างๆ และพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น ชิ เยห์ และวู (Chi;Yeh; & Wu. 2014) ศึกษาบทบาทในการเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสุขต่อความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและประสิทธิภาพในการสอนของครู โดยศึกษาเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างครูระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไต้หวันจำนวน 265 คน การศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการสอนและความสุขของครูอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าความสุขมีบทบาทเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและประสิทธิภาพในการสอนอย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาของ ซารอสและซารอส (James C. Sarros; Anne M. Sarros.1992) เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวกับความเหนื่อยหน่ายของครู ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาจำนวน 491 ในรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย ผลการศึกษพบว่า การสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นตัวทำนายความรู้สึกเหนื่อยหน่ายของครู

3.2.4 การสนับสนุนจากชุมชน (Community support)

พบว่ามีศึกษามากมายเกี่ยวกับการสนับสนุนจากชุมชนในบริบทต่างๆ เช่น การศึกษาของโม (Mo.1991) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดทางอาชีพ รูปแบบบุคลิกภาพ และการสนับสนุนทางสังคมของครูระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครูที่มีสถานภาพโสด เป็นครูใหม่ ครูที่มีความเครียดสูงกว่า และขาดการสนับสนุนทางสังคม มีความเหนื่อยหน่ายสูงกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่า ครูที่มีบุคลิกภาพแบบ A มีความเหนื่อยหน่ายน้อยกว่าครูที่มีบุคลิกภาพแบบอื่นๆ การศึกษาของเบอร์เคีย กรีนกลาสซา และชวาเชิร์บ (Ronald J. Burkea; Esther R. Greenglassa;& Ralf Schwarzerb.2007) ที่ศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับผลของความเครียดในงาน การสนับสนุนทางสังคม และความสงสัยในตัวเองที่มีต่อความเหนื่อยหน่ายทางใจ ศึกษาในกลุ่ม

ตัวอย่างครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 362 คน แบ่งการศึกษาเป็น 2 ครั้ง โดยเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 หลังจากเก็บข้อมูลครั้งแรกผ่านไป 1 ปี ผลการวิเคราะห์หาลิสเรลพบว่า ตัวแปรทำนายที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเหนื่อยหน่ายหลังจากผ่านไป 1 ปีอย่างมีนัยสำคัญ และความเหนื่อยหน่ายยังเป็นตัวแปรต้นกลางระหว่างตัวแปรทำนายและผลลัพธ์ทางสุขภาพกายและจิต นอกจากนี้ คาเรนและคณะ (Caren; Brondolo; et. al.2002) ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ความเหนื่อยหน่าย ความพึงพอใจในงาน และผลผลิต ศึกษากับพนักงานจราจร 211 คน (ชาย 92 คน และหญิง 119 คน) การศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม (ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่าย และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานและผลผลิต การสนับสนุนจากครอบครัวและความเหนื่อยหน่ายมีระดับความสัมพันธ์สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัวและความพึงพอใจในงานหรือผลผลิต ขณะที่การสนับสนุนจากหัวหน้างานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานและผลผลิตแต่ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่าย

3.2.5 การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (Perception of students' motivation)

การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู เนื่องจากความเชื่อของครูเกี่ยวกับธรรมชาติของแรงจูงใจของนักเรียนนั้นสามารถส่งผลต่อความพยายามและกลยุทธ์ต่างๆที่ใช้เพื่อจูงใจนักเรียน ความเชื่อเหล่านี้ครอบคลุมตัวแปรแรงจูงใจที่มีขอบข่ายที่กว้าง 1) ครอบคลุมทั้งความเชื่อของครูเกี่ยวกับเป้าหมายทางการเรียนของนักเรียน (ความรอบรู้หรือผลการเรียน) 2)ความสนใจและรู้คุณค่าของสื่อต่างๆ 3)ความเชื่อของครูว่าธรรมชาติของแรงจูงใจของนักเรียนว่ามาจากภายในหรือภายนอก และความเชื่อว่าจะสามารถที่จะประสบความสำเร็จนั้นเกี่ยวข้องกับพยายามในการจูงใจหรือไม่ นอกจากนี้ครูยังประเมินระดับแรงจูงใจว่าเพียงพอต่องานที่ต้องทำหรือไม่ (Hardre'; & Sullivan.2008,2009;Kaplan; & Maehr.2007) การรับรู้ความสามารถของตนและประสพการณ์ของครูส่งผลต่อความพยายามและกลยุทธ์ต่างๆที่จะจูงใจนักเรียน การประเมินตัดสินอย่างถูกต้องของครูเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจแรงจูงใจของนักเรียน พฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นได้เป็นสิ่งเดียวที่ครูจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมิน นอกจากนี้ การที่ครูไม่ได้ใส่ใจพฤติกรรมนักเรียนหรือใช้การรับรู้ของตน อาจนำไปสู่การประเมินที่ผิดพลาดได้ (Dicke; et al. 2012; Givvin; et al. 2001)

การวัดการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

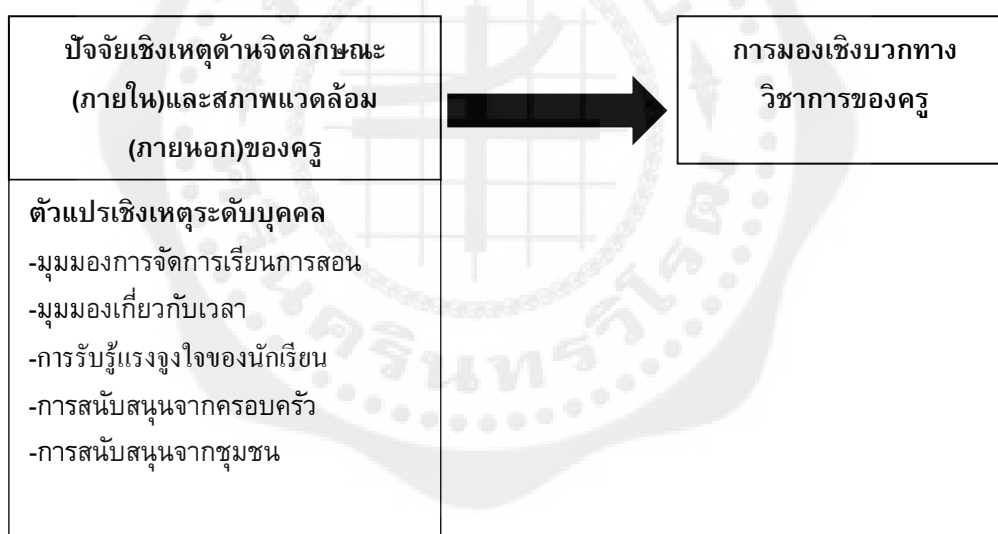
ดิ เอลิซา (D' Elisa. 2015) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครู โดยใช้แบบสอบถามการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (The perception of Student Motivation: PSM) ซึ่งพัฒนาโดยฮาร์ดเรและคณะ (Hardre'; et al. 2008) ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ แบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย คือ ข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน จำนวน 7 ข้อ และข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลที่นักเรียนขาดแรงจูงใจ จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ความทะเยอทะยาน เพื่อน และปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งใน

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ปรับใช้แบบสอบถามส่วนที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน โดยปรับข้อคำถามให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

ดี เอลิซา (D' Elisa. 2015) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจของนักเรียน: การรับรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของครู เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 206 คนจาก 13 รัฐ เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า ครูคิดว่าแรงจูงใจเป็นส่วนสำคัญในการสอน ครูได้รายงานการรับรู้ถึงความสามารถของตนในการจูงใจนักเรียนและการเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงระดับแรงจูงใจสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์ในการจูงใจ

โดยสรุป ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการทำงานของครู ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มุมมองเวลา การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากชุมชนว่าจะส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูหรือไม่ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 4 ตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ

4.1 ตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับองค์การ

4.1.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School effectiveness)

คูเปอร์(Cooper.2010) นิยามประสิทธิผลของโรงเรียน ว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ได้จากค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการรับรู้ของครูเกี่ยวกับ

ประสิทธิผลของโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ การที่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น ปรับตัวได้ และมีความสร้างสรรค์คิดค้นสิ่งใหม่ (Hoy;&Miskel. 2008; Miskel; et al. 1979; Mott. 1972; Uline; Miller; & Tschannen-Moran.1998) มีผลผลิตและบริการที่หลากหลาย ภายในโรงเรียนที่มีเป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ และกิจกรรมนอกหลักสูตร นอกจากนี้ คุณภาพ ปริมาณ และประสิทธิผลของการผลิตสิ่งเหล่านี้ในโรงเรียนเป็น องค์ประกอบจำเป็นที่จะวัดประสิทธิผลของโรงเรียน (Reeves.2010: 33)

มิสเกลและคณะ (Miskel; et al.1979) อ้างว่าประสิทธิผลขององค์การในโรงเรียนนั้นมีหลายมิติและซับซ้อน เขากล่าวว่าโรงเรียนสามารถมีช่วงของความแตกต่างที่กว้างมากตั้งแต่มี ประสิทธิภาพไปจนถึงไม่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนแห่งหนึ่งอาจโดดเด่นในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในขณะที่โรงเรียนอีกแห่งหนึ่งอาจโดดเด่นในเรื่องอัตรานักเรียนการออก กลางคันต่ำหรือจริยธรรมของบุคลากร ข้อบ่งชี้อื่นๆที่สะท้อนประสิทธิผลของโรงเรียน อาจ ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ด้านนักเรียน ตัวบ่งชี้อาจเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจในตนเอง แร่งบันดาลใจ ความคาดหวัง การเข้าชั้นเรียน การจบการศึกษา และ อัตราการชอกกลางคัน ด้านครูผู้สอน ข้อบ่งชี้อาจเป็น ความพึงพอใจใน งาน การขาดงานบ่อย หรือการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียน และในด้านผู้บริหาร อาจวัดได้จากความพึง พพอใจในงาน งบประมาณสมดุล และการยึดมั่นที่มีต่อโรงเรียน และสำหรับสังคม ข้อบ่งชี้อาจดูได้ จากการรับรู้ของสังคมเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

การวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

การศึกษาของรีเวสโจนาธานบาร์ต (Reeves. 2010) ที่ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน ใช้แบบวัด The index of perceived organizational effectiveness (IPOE) ของมิสเกลและคณะ (Miskel; et al. 1979) ซึ่งแบบวัดดั้งเดิมพัฒนาโดยมอทท์ (Mott.1972) เพื่อใช้วัดประสิทธิผลของ องค์การภายในโรงพยาบาล โดยรีเวสได้ดัดแปลงข้อคำถามให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน แบบวัดมี ทั้งหมด 8 ข้อคำถาม มาตรฐานค่า 5 ระดับ ค่าแอลฟาของแบบวัดทั้งหมดเท่ากับ .86

การศึกษาของคูเปอร์ (Cooper.2010) ใช้แบบวัด Index of Perceived Organizational Effectiveness (IPOE) ของมิสเกลและคณะ (Miskel; et al. 1979) ที่พัฒนาจากแบบวัดของมอทท์ (Mott.1972) กับกลุ่มตัวอย่างครูเพื่อวัดการรับรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน แบบวัดมี ข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประสิทธิผลของโรงเรียน

รีเวส (Reeves.2010) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของ โรงเรียนและบรรยากาศองค์การ (OCI) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (IPOE) เก็บข้อมูลจากครูระดับ ประถมศึกษาทางตอนเหนือของรัฐโอลาบามา จำนวน 67 โรงเรียน ผลพบว่า การมองเชิงบวกทาง วิชาการสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ

คูเปอร์ (Cooper.2010) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง OCB กับการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู และความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 1,859 คน จากโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลในรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา จำนวน 45 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูและ OCB ของครูอย่างมีนัยสำคัญ

4.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Student academic achievement)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่ยืนยันถึงอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สมิทและฮอย (Smith; and Hoy.2007) ได้ศึกษาวิเคราะห์การถดถอยแบบหลายตัวแปร เก็บข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองของ Texas อเมริกา จำนวน 99 โรงเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นตัวแปรแฝงที่ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูในภาพรวม ความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งเน้นวิชาการสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี และสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนเขตเมืองได้ หลังควบคุมตัวแปรเศรษฐกิจและขนาดของโรงเรียน ส่วนแมคกิกแกนและฮอย (McGuigan; & Hoy.2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างโรงเรียนแบบเกื้อหนุน (Enabling school structure) กับการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

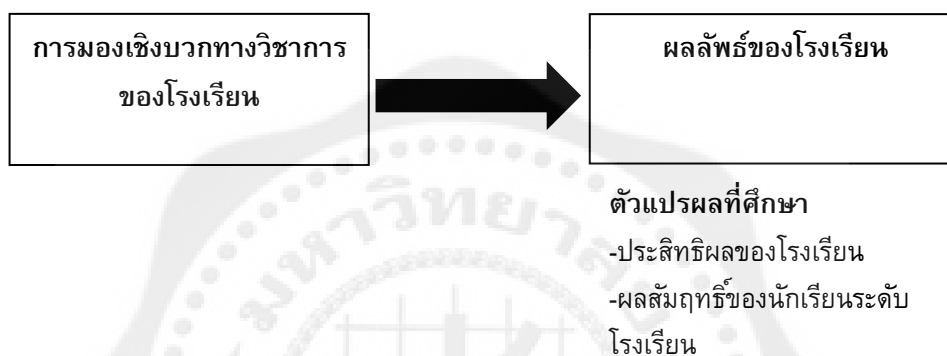
นอกจากนี้ บาเวลเรย์โมนา คิง (Bavel.2010) ศึกษาผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบวัดความไว้วางใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง การรับรู้ความสามารถของตน และการมุ่งเน้นวิชาการ แบบคะแนนรายบุคคลและคะแนนแบบกลุ่ม ศึกษา กับนักเรียนเกรด 5 ที่ศึกษาในโรงเรียนในรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา วิเคราะห์สหสัมพันธ์คะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (SAO) และผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ผลพบว่ามี ความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบว่าตัวแปรทั้งสามตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่วัดคะแนนรายบุคคลมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และคะแนนแบบกลุ่มของแต่ละตัวแปรยังเป็นตัวทำนายที่ดีของคะแนนการอ่านอีกด้วย

วู (Wu. 2012) ศึกษาเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในไต้หวัน โดยสำรวจโรงเรียนประถมศึกษา 104 แห่ง ในเมือง Hualien Country ผลการทดสอบโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการนั้นสามารถนำไปใช้กับโรงเรียนในไต้หวันได้เช่นเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา และเมื่อควบคุมตัวแปรเศรษฐกิจแล้ว การมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลบวกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

รีเวสโจนาธานบาร์ต (Reeves. 2010) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียน (OCI) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (IPOE) เก็บข้อมูล

จากคุุระระดับประถมศึกษาทางตอนเหนือของรัฐอลาบามา จำนวน 67 โรงเรียน ผลพบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดีกว่าบรรยายากาศของโรงเรียน

โดยสรุป จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนว่าจะส่งผลต่อตัวแปรผลของโรงเรียน ได้แก่ ประสิทธิภาพของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับโรงเรียน หรือไม่ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 อิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ส่งผลต่อโรงเรียน

4.2 ตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับบุคคล(ครู)

4.2.1 ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (Engagement in teaching profession)

แนวคิดการยึดมั่นผูกพันถูกทำให้ได้รับความนิยมโดยคาร์ทน์ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 ซึ่งมีแนวคิดว่าการยึดมั่นผูกพันคือสภาวะที่บุคคลแสดงออกทั้งด้านกายภาพ ความคิด และความรู้สึกของตนเอง ที่เกี่ยวกับบทบาทของตน เซาเฟลลีและเบคเกอร์ (Bakker. 2010) ได้ทบทวนนิยามความยึดมั่นผูกพันในการทำงานทั้งในบริบทของธุรกิจและวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่จะใช้วัดความยึดมั่นผูกพัน นักวิชาการนิยามความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นมโนทัศน์เดี่ยว ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าคงความยึดมั่นผูกพันครอบคลุมมิติของพลังในการทำงาน (Energy) และมิติการจำแนก (Identification) (Bakker; Schaufeli; Leiter; & Taris.2008) ความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นคุณลักษณะทางบวก เป็นภาวะความสุขทางใจเกี่ยวกับการทำงาน การยึดมั่นผูกพัน เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับ ความเหนื่อยหน่าย (Burnout) ลูกจ้างที่มีความยึดมั่นผูกพันจะมีความรู้สึกมีพลังในการทำงานและมีการเชื่อมโยงกับงานอย่างมีปนะสิทธิผล ดังนั้น ความยึดมั่นผูกพันในงานจึงประกอบด้วย พลังในการทำงาน การมีส่วนร่วม และสมรรถภาพทางวิชาชีพ ซึ่งตรงข้ามกับมิติของความเหนื่อยหน่ายในงาน เซาเฟลลีและเบคเกอร์ ได้สรุปนิยามของความยึดมั่น

ผูกพันในงานว่า เป็นภาวะทางใจที่เป็นบวก ตอยสนองที่เกี่ยวข้อกับงาน ซึ่งประกอบด้วยพลังในการทำงาน การทุ่มเทอุทิศตน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Bakker; & Leiter. 2010: 182)

ความยึดมั่นผูกพันในงานยังหมายถึง ความรู้สึกทางด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้อสัมพันธ์กับงานมีทิศทางในทางบวก รู้สึกว่างานมีคุณค่า เต็มใจที่จะเสียสละและอุทิศตนให้กับการทำงาน และรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (ปรเมศวร์ ธรรมชาติ. 2553: 18-19) นอกจากนี้ มีลักษณะสำคัญคือการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมในลักษณะของการทุ่มเทพลังกายและใจให้กับกับงานอย่างเต็มที่ และยังมีความรู้สึกท้าทายกับอุปสรรคต่างๆในงาน องค์กรที่มีบุคลากรที่มีความยึดมั่นผูกพันในงานย่อมส่งผลดีต่อประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งปัญจมาศ ทวีชาติานนท์ (2556) ได้สรุปไว้ว่าการที่บุคคลจะมีความยึดมั่นผูกพันในงานต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ (Shaufeli; et al. 2001; ปัญจมาศ ทวีชาติานนท์. 2556) ได้แก่

1. ความกระฉับกระเฉงในการทำงาน (Vigor) หมายถึง การที่บุคคลมีพลังใจในการทำงาน เต็มใจและอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากในงาน
2. การอุทิศตนให้กับงาน (Dedication) หมายถึง การที่บุคคลมีความเสียสละ เอาใจใส่ต่องานอย่างเต็มที่ มีความภาคภูมิใจ กระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจในการทำงาน
3. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Absorption) หมายถึง การที่บุคคลมีสมาธิจดจ่ออยู่กับงาน มีความสุขกับงานที่ทำ

การวัดความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันในงานและองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ปฏิบัติงานด้านเอดส์ (ปัญจมาศ ทวีชาติานนท์. 2556) และการศึกษาความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพพยาบาล (สมหญิง มูลพัฒน์.2558) แบบวัดที่ใช้ได้ปรับมาจากแบบวัดความผูกพันยึดมั่นในงานของเชาเฟลิ และเบคเคอร์ (Shaufeli;& Bakker.2003) โดยปรับนิยามปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา ประกอบด้วย ความกระฉับกระเฉงในการทำงาน การอุทิศตนให้งาน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (7 คะแนน) แบบวัดมีทั้งหมด 15 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหมายถึงผู้ที่มีระดับความยึดมั่นผูกพันในงานมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดโดยปรับจากแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในงาน ของ สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) ซึ่งแปลและดัดแปลงจากแบบวัด Work Engagement (Shaufeli; Bakker; & Salanova. 2006: 714) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ โดยปรับให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่ศึกษามากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ

เบอร์ค และ เอลกอท (Burke; & El-Kot.2010) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของความยึดมั่นผูกพันในงานของเจ้าหน้าที่ระดับผู้จัดการและระดับเชี่ยวชาญ จำนวน 242 คน ในประเทศอียิปต์จากการศึกษาพบว่า ความต้องการประสบความสำเร็จและพฤติกรรมการทำงานหนัก สามารถ

ทำนายความยึดมั่นผูกพันในงานได้ การศึกษายังพบอีกว่า ความยึดมั่นผูกพันในงาน ด้านการอุทิศตนให้งาน สามารถทำนายผลลัพธ์เกี่ยวกับงานได้ เช่น ความพึงพอใจในงาน แนวโน้มการออกจากงาน เป็นต้น อีกทั้งสามารถทำนายผลลัพธ์ด้านความสุขทางใจได้เช่นกันแต่น้อยกว่าที่พบด้านผลลัพธ์เกี่ยวกับการทำงาน สำหรับการศึกษาวิจัยในบริบทประเทศไทย พบว่า ปัญญมาส ทวีชาตานนท์ (2556) ได้ศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของเจ้าหน้าที่องค์กรไม่แสวงหากำไรที่ปฏิบัติงานด้านเอดส์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน จาก 35 องค์กร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์พระระดับ ผลการศึกษาพบว่า ทุนพลังใจทางบวก มีอิทธิพลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันในงานอย่างมีนัยสำคัญ ความต้องการจากงานและการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน มีอิทธิพลทางลบต่อความยึดมั่นผูกพันในงาน การสนับสนุนจากองค์กรเป็นตัวแปรข้ามระดับของอิทธิพลทางลบของการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในงาน การสนับสนุนจากองค์กรและภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นตัวแปรปฏิสัมพันธ์ข้ามระดับของอิทธิพลทางบวกทุนพลังใจที่มีต่อความผูกพันยึดมั่นในงาน นอกจากนี้ ทิพอาภา กลิ่นคำหอม (2557) ศึกษาความยึดมั่นผูกพันในบริบทการศึกษา โดยได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 429 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการสอนของครูมีอิทธิพลการส่งผ่านแบบบางส่วนจากความยึดมั่นผูกพันของครูไปยังความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน และตัวแปรความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนมีอิทธิพลการส่งผ่านแบบบางส่วนจากการปฏิบัติการสอนของครูไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วน สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุผลพระระดับและผลของความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 535 คน 111 กลุ่มงาน ผลการศึกษาพบว่า ความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับวิชาชีพส่งผลให้เกิดความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพการพยาบาล

4.2.2 ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู (Intention to remain in teaching

profession)

การวัดความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ

ณัฐวุฒิ อรินทร์ (2555) สร้างแบบวัดความตั้งใจคงอยู่ในงานจากการทบทวนวรรณกรรม แบบวัดมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด ถึง จริงที่สุด) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 และ สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) สร้างแบบวัดความตั้งใจออกจากวิชาชีพ โดยมีแบบวัด 13 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 7 ระดับ (ไม่จริงที่สุด ถึง จริงที่สุด) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .906 ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับแบบวัดความตั้งใจคงอยู่ในงานของ สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) เพื่อวัดความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจอยู่ในอาชีพ

จอห์นสัน (Dianna D. Johnson. 2004) ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานและความตั้งใจอยู่ในการสอนของผู้สอนการศึกษารัฐกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลจอร์เจีย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 293 คน การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในงานสูง ร้อยละ 43 วางแผนเกษียณจากอาชีพครูเมื่อทำงานครบ 30 ปี ร้อยละ 51.4 วางแผนออกจากอาชีพครูภายใน 10 ปี ส่วนณัฐวุฒิ อรินทร์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อสุขภาวะทางจิตและพฤติกรรมการทำงานภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า ความเหนื่อยหน่ายทำหน้าที่เป็นตัวแปรต้นกลางที่ช่วยให้บุคลากรมีความตั้งใจอยู่ในงาน มีพฤติกรรมบริการสูง และมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และ สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) ได้ศึกษาพระดับเกี่ยวกับความตั้งใจออกจากวิชาชีพการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 535 คน 111 กลุ่มงาน พบว่า ความตั้งใจออกจากวิชาชีพการพยาบาลของกลุ่มงานได้รับอิทธิพลจากความยุติธรรมในองค์กรของกลุ่มงานและความเหนียวแน่นในทีม

4.2.3 พฤติกรรมการทำงานของครู(Teacher work performance)

เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครู บางงานวิจัยใช้คำว่า การปฏิบัติการสอนของครู (ทิพอาภา กลิ่นคำหอม. 2557) โดยนิยามว่าเป็นพฤติกรรมของครูที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน ประกอบด้วย การวางแผนและออกแบบการสอน การมีทักษะและความสามารถในการสอน และการจัดการชั้นเรียน หรือใช้คำว่า พฤติกรรมการสอน (สาลีณี จงใจสุธรรม. 2559) โดยนิยามว่าเป็น พฤติกรรมการสอนคือกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีกลวิธีการเรียนรู้ สามารถสังเกต จัดการ ควบคุมและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเพื่อให้ภาระงานสำเร็จ และมีการใช้คำว่า การปฏิบัติงานของครู (มัทนา วังฉนวนศักดิ์. 2550) โดยนิยามว่าเป็นความสามารถของครูในการประกอบอาชีพครู โดยพิจารณาจากองค์ประกอบสามด้าน คือ 1)ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2)ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน และ 3)ด้านผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังมีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด โดยคุรุสภาเอาไว้ว่า มาตรฐานการปฏิบัติงานหมายถึงข้อกำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงพฤติกรรมปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนมาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ (คุรุสภา. 2556)

เกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของครู ได้เคยมีการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู (ทิพอาภา กลิ่นคำหอม. 2557) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 429 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการสอนของครูมีอิทธิพลการส่งผ่านแบบบางส่วนจากความยึดมั่นผูกพันของครูไปยังความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน และตัวแปรความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนมีอิทธิพลการส่งผ่านแบบบางส่วนจากการปฏิบัติการสอนของครูไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดการปฏิบัติการสอนของครู ซึ่งครอบคลุมตัวแปรสังเกตจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการสอน ทักษะและความสามารถในการสอน และการจัดการชั้นเรียน โดยสร้างข้อคำถามจากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากงานวิจัยของต่างประเทศ เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำปรับปรุงแบบวัดการปฏิบัติการสอนของครูของทิพอาภา กลิ่นคำหอม (2557) ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา

แบบวัดพฤติกรรมการทำงานของครูในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากการทบทวนเอกสารและแบบวัดที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ (OECD.2016; ศุภสภา.2556; มัทนา วังถนอมศักดิ์.2550) โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติการสอนที่กำหนดโดยคุรุสภาเป็นหลักและปรับให้มีความทันสมัย

4.2.4 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Teacher OCB)

แนวคิด OCB เป็นแนวคิดที่ถูกขยายมาจากแนวคิด ERB (Extra-Role Behavior) ของ Katz (1964) และถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดย Organ (1977) ทั้งนี้ นิยามของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) ตามมุมมองของนักวิชาการหลายท่านให้นิยามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรไว้ว่า คือ พฤติกรรมของพนักงานที่เกิดขึ้นจากตัวของพนักงานเอง ซึ่งองค์กรไม่ได้กำหนดไว้ให้ปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่พนักงานเต็มใจปฏิบัติเพื่อองค์กรโดยพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นพฤติกรรมที่สนับสนุนหรือส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร (Organ 1988) รวมถึงเป็นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์และให้ความร่วมมือ และไม่ได้รับการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ (Organ; & Konovsky. 1989: 157) นอกจากนี้ บาร์อนและกรีนเบิร์ก (Baron; & Greenberg. 1993:185) ให้นิยามว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร หมายถึง การกระทำโดยพนักงานที่มีส่วนทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างดี แต่ไม่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นทางการของงาน โดยสรุป พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) พฤติกรรมการทำงานของสมาชิกองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์กร เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่นอกเหนืองานที่ได้รับมอบหมายและกระทำด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อระบบการให้รางวัลโดยตรง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

พฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีหลายมิติและหลากหลายไปตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละคนที่ได้ศึกษากันมา ดังที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาดังนี้

ออร์แกน (Organ.1988 อ้างถึงใน Ronit; & Somech. 2004; สฎายุ ธีระวณิชตระกูล. 2547) ได้จำแนกมิติของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1)พฤติกรรมกำรให้ความช่วยเหลือ (Altruism) เป็นการให้ความช่วยเหลือ เช่นช่วยเพื่อนร่วมงานทันทีที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานช่วยแนะนำพนักงานใหม่เกี่ยวกับวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ 2)พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness) หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบและสนองนโยบายขององค์กร ความตรงต่อเวลา การดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ขององค์กรไม่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานไปกับงานส่วนตัว ซึ่งคนที่มีสำนึกในหน้าที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ และนโยบายขององค์กรได้เป็นอย่างดี 3)พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship) หมายถึง การมีความอดทนอดกลั้นต่อความคับข้องใจ การถูกรบกวน หรือความเครียด ความกดดันต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเนื่องจากในการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งที่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรม หรือร้องทุกข์ได้แต่เนื่องจากการร้องทุกข์จะเพิ่มภาระให้กับผู้บริหารและจะเกิดการโต้เถียงกันยืดเยื้อจนละเลยความสนใจในการปฏิบัติงาน เขาจึงอดทนด้วยความเต็มใจ 4)พฤติกรรมกำรคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy) หมายถึง การคำนึงถึงผู้อื่นเพื่อป้องกันการเกิดปัญหากระทบกระทั่งที่อาจจะเกิดตามมา เนื่องจากการปฏิบัติงานในองค์กรนั้นต้องอาศัยการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การกระทำและการตัดสินใจ ของบุคคลหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อคนอื่นจึงควรคำนึงถึงบุคคลอื่น เช่น เคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้สมบัติร่วมกัน 5)พฤติกรรมกำรให้ความร่วมมือ (Civic Virtue) หมายถึง ความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กร เช่น มีส่วนร่วมสนใจเข้าร่วมประชุม เก็บความลับ มีความรู้สึกต้องการพัฒนาองค์กร และมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับองค์กร

นอกจากนี้แวน ไดน์และคณะ (Van Dyne; Graham; & Dienesch. 1994) ยังได้จำแนกมิติของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรไว้ 4 มิติ ได้แก่ 1)พฤติกรรมกำรปฏิบัติตามคำสั่ง (Obidience) 2)พฤติกรรมกำรจงรักภักดี (Loyalty) และ 3) พฤติกรรมกำรมีส่วนร่วม (Participation) และยังมีพฤติกรรมในมิติอื่น ๆ ได้แก่ พฤติกรรมกำรช่วยเหลือ (Helping) และ พฤติกรรมกำรแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อองค์กร (Voice) (Stamper; & Van Dyne; & LaPine. 1998)

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาถึงผลลัพธ์ของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยศึกษาผลลัพธ์หลัก 2 ด้าน (สฎายุ ธีระวณิชตระกูล. 2547) คือ 1. ผลของพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรต่อบุคคล มีการศึกษาเป็นจำนวนมากที่พบว่าพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อความพึงพอใจในการทำงาน (Organ; & Ryan. 1995: 775-802) ซึ่งส่งผลให้เกิดความเต็มใจที่จะร่วมมือกับระบบขององค์กร ด้านของผลการปฏิบัติงานพบว่าพฤติกรรมกำรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและ

ผลการปฏิบัติ (Podsakoff; Ahearne; & MacKenzie.1997: 262) และมีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชเนกและดั้มเลอร์(Schnake; & Dumler.1997 อ้างถึงใน ลาวัลย์พร้อมสุข.2544:33) ที่พบว่าพนักงานที่มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีแนวโน้มที่จะถูกผู้บังคับบัญชาประเมินว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดีกว่าสรุปได้ว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีผลต่อบุคคล คือทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพชีวิตในการทำงานในระดับสูงและมีแนวโน้มที่จะทำให้ได้รับการประเมินผลงานสูงกว่าผู้ร่วมงานอื่น ๆ 2. ผลของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลขององค์กรในการส่งเสริมประสิทธิผลขององค์กร(Organizational performance; & success) (Podsakoff; Ahearne; & Mackenzie. 1997: 263-264) เนื่องจากการลดจำนวนทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานเพียงหน้าที่เดียวให้บุคลากรสามารถทำงานได้หลายบทบาท อีกทั้ง ช่วยเสริมสร้างผลผลิตภาพในด้านการจัดการและมีทรัพยากรบุคคลเพิ่มขึ้นอย่างไม่จำกัดมีเป้าหมายมุ่งไปในการสร้างผลงาน เนื่องจาก มีการช่วยเหลือการทำงาน ของผู้ร่วมงานทั้งภายใน และภายนอกกลุ่มงานช่วยเสริมสร้างผลผลิตภาพของผู้ร่วมงาน เนื่องจากการช่วยเหลือในการทำงานทำให้เกิดการเรียนรู้ครบวงจรอันทำให้บุคลากรสามารถสร้างผลงานได้อย่างรวดเร็วขึ้น รวมถึงสามารถรักษาและดึงดูดให้บุคลากรที่ดีให้คงอยู่ในองค์กรสนับสนุนความคงที่เพิ่มเสถียรภาพ ของการปฏิบัติงานในองค์กรจากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิผลขององค์กร (Organ. 1988; MacKenzie, Podsakoff, & Fetter. 1991; Netemeyer; et al. 1997) ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนมากกว่าผลงานเฉพาะบุคคลจากรายงานผลของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีความสำคัญต่อองค์กร ทำให้กลไกการทำงานของสังคมภายในองค์กร มีความราบรื่น มีความยืดหยุ่นในการทำงาน คนในองค์กรมีการปรับตัว มีการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมที่มีการปรับเปลี่ยน

การวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

โซเมช (Somech. 2006: 47) ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน การศึกษาได้เก็บข้อมูลการรับรู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับ OCB ของครู โดยใช้แบบวัดของ OCB Scale (Podsakoff; et al. 1990) ปรับให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน แบบวัดมีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ วัดองค์ประกอบของ OCB 5 ด้านได้แก่ Altruism Conscientiousness Sportsmanship Courtesy และ Civic virtue แบบวัดเป็นแบบประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (7 คะแนน) ผู้ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีระดับ OCB สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า ส่วนโปลาต (Polat. 2009:1593) ศึกษาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจากการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ประเทศตุรกี ใช้แบบวัด OCB (Podsakoff; & MacKenzie.1989) วัดองค์ประกอบของ OCB 5 ด้าน ตามแนวคิดของออร์แกน (Organ.1988) และปรับปรุงต่อ (Podsakoff; MacKenzie;

Moorman; & Fetter. 1990) และนำมาปรับอีกครั้งโดยมัวร์แมน (Moorman.1991) แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นรวมของข้อคำถามทั้งหมด 5 ด้าน เท่ากับ .91

สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับแบบสอบถามพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามแนวคิดของออร์แกน (Organ. 1988) ที่พัฒนาโดยพอดสกอฟ (Podsakoff; et al. 1990) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ถูกกล่าวถึงในเอกสารและแบบวัดดังกล่าวถูกนำไปใช้ปรับใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัยหลายชิ้นและยังเป็นนักวิชาการคนแรกที่เริ่มต้นเผยแพร่แนวคิดนี้ (Ronit; & Somech. 2004)

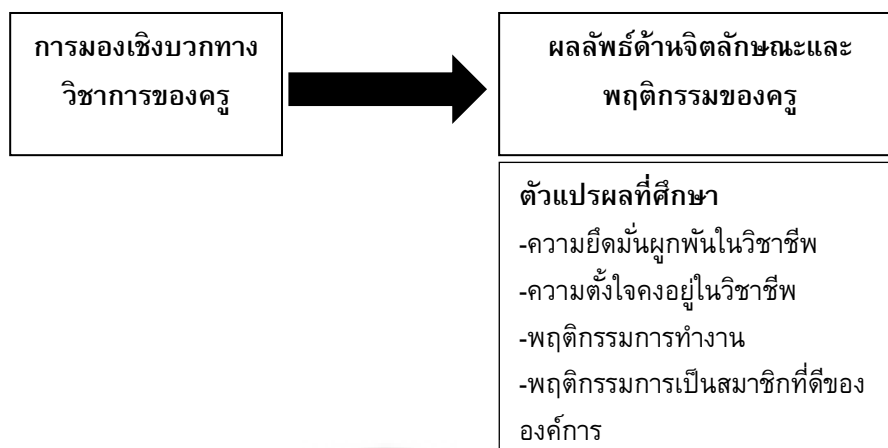
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

โรนิตและไซเมช (Ronit; & Somech. 2004) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของการเสริมพลังอำนาจของครูที่มีต่อความผูกพันต่อองค์การ ความผูกพันต่ออาชีพและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน (Influence of teacher empowerment on teachers' organizational commitment, professional commitment and organizational citizenship behavior in schools) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประเทศอิสราเอล จำนวน 983 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในด้านการตัดสินใจ การรับรู้ความสามารถของตน และสถานะ สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ ส่วนไซเนบดีและซาเลฮี (Zeinabadi; & Salehi. 2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของความยุติธรรม ความไว้วางใจ ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู (Role of procedural justice, trust, job satisfaction, and organizational commitment in Organizational Citizenship Behavior (OCB) of teachers: Proposing a modified social exchange model) เพื่อศึกษาทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับจากโมเดลเดิมที่เคยมีการศึกษามาก่อน โดยโมเดลดังกล่าวเป็นโมเดลสมการเชิงโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการยุติธรรม ความไว้วางใจ ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 652 คน และผู้บริหารจำนวน 131 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่าโมเดลที่ปรับแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่กระบวนการยุติธรรมมีอิทธิพลทางบวก 2 ทิศทางต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูโดย 1)ผ่านอิทธิพลของความไว้วางใจของครูและ 2)ผ่านความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การ

งานวิจัยในประเทศ พบว่า จิตรลดา ถินถาวร (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของพนักงานราชการที่มีพื้นฐานมาจากการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ กรณีศึกษา กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานราชการระดับปฏิบัติการ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่มีพื้นฐานมาจากองค์การ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่าความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่มีพื้นฐาน มาจากองค์การ และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิก ที่ดีขององค์การ และพบว่าความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่มีพื้นฐานมาจากองค์การ และการรับรู้ความยุติธรรม ในองค์การด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์การ สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ร้อยละ 35.2 และ ชุตินามาลย์ (2553) ได้เคยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ชุดที่ 2 ลักษณะที่ 2 ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้านความสำนึกในหน้าที่ กับชุดตัวแปรปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมาย ความไว้วางใจในผู้บริหาร การยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการนำไปใช้ และเป็นประโยชน์กับองค์การมากที่สุด

โดยสรุป จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านการงานที่อาจมีอิทธิพลมาจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่งผลต่อตัวแปรผลด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครูหรือไม่ โดยกำหนดเป็นตัวแปรผลด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครู 4 ตัวแปร ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 อิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ส่งผลต่อตัวแปรด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของครู

ตอนที่ 5 การจัดการศึกษาอิสลามในโรงเรียนเอกชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ปัจจุบันจัดเป็นโรงเรียนเอกชนลักษณะหนึ่งที่จดทะเบียนดำเนินการในหมวด 2 มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 แต่เดิมเรียกกันตามภาษาท้องถิ่นว่า “ปอเนาะ” ดำเนินการเรียนการสอนโดยมีผู้มีความรู้ทางศาสนาอิสลามที่เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนเรียกกันว่า “โต๊ะครู” ปอเนาะซึ่งเป็นสถานบันการศึกษาที่เก่าแก่และมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ นั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญไปสู่การเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเช่นปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ที่รัฐจัดให้ปอเนาะจดทะเบียนกับรัฐและแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในช่วง พ.ศ. 2508-2511 จนปรับมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปี พ.ศ. 2525 ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาการศาสนาควบคู่สามัญจบจนปัจจุบัน ซึ่งนักเรียนที่จบการศึกษาสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ (ชิตติก อาลี และ ดลมนรรัตน์ บากา. 2555) ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนศาสนาควบคู่สามัญ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงได้รับความนิยมจากประชาชนในพื้นที่ทำให้สัดส่วนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีแนวโน้มขยายตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของหลักการศาสนาอิสลาม จากข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการเขต 12 ได้รายงานว่ามีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 157

โรงเรียน ขณะที่มีย่านโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา 15 จำนวน 46 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 12. 2558: ออนไลน์)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ที่ผ่านมาได้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวนมาก ทั้งในเชิงการศึกษาสภาพปัญหาและเชิงวิจัยเพื่อพัฒนา เช่น กอชม มะแซ (2556) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จากผลการวิจัยได้เสนอแนะว่าควรมีการพัฒนาครูในด้านต่างๆ เช่น มีการปฐมนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการฝึกอบรมศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อโดยจัดสวัสดิการในการกู้ยืมเงินโรงเรียน ด้านการสอนควรพิจารณาบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มาปฏิบัติงาน เป็นต้น เกษตรชัย และหิเม (2550) ได้ศึกษาองค์ประกอบในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า มีตัวแปรสำคัญที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมี เช่น เจตคติต่อการเรียน ความมีวินัยในตนเอง คุณภาพการสอนของครู ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยากาศในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู เป็นต้น นอกจากนี้ จารุวัจน์ สองเมือง (2551) ได้ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการด้านการสื่อสารการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ ได้ข้อค้นพบสำคัญ ได้แก่ ครูส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนบางครั้ง ส่วนใหญ่ผลิตขึ้นเอง เหตุผลในการเลือกใช้สื่อเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น ปัญหาการใช้สื่อในการเรียนการสอน มีสาเหตุจากการขาดแคลนงบประมาณและไม่มีความสามารถผลิตสื่อ อีกทั้งพบว่า ครูที่มีเพศ ประสบการณ์ การสอน ระดับการสอน การมีหรือไม่มีวิชาชีพครู กลุ่มวิชาที่สอน ขนาดและจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน ต่างกัน ส่งผลให้ประเภทการใช้สื่อ แหล่งที่มีของสื่อ และสภาพการใช้สื่อต่างกัน

ตอนที่ 6 การวิจัยผสมวิธี (Mixed method research)

การวิจัยผสมวิธี (Mixed method research) เป็นวิธีการวิจัยที่ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมารวมกันศึกษาหาคำตอบของงานวิจัยขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือในระหว่างขั้นตอนภายในงานวิจัยเรื่องเดียวกัน หรือผสมผสานวิธีในเรื่องเดียวกัน แต่ดำเนินการต่อเนื่องแยกจากกัน ซึ่งแนวคิดการวิจัยผสมวิธีนี้เกิดจากพื้นฐานของกลุ่มสำนักคิดแนวปฏิบัตินิยม (Pragmatist) และสถานการณ์นิยม (Situationalist) ที่มองว่าสามารถใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมารวมการตอบคำถามในการวิจัยเดียวกันได้ การวิจัยผสมวิธีจึงเป็นผสมผสานเชิงเทคนิคที่ใช้สำหรับการกำหนดปัญหาวิจัย การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน (รัตนะ บัวสนธ์. 2554; Creswell. 2003; Creswell; & Plano Clark. 2007; Greene; & Caracelli. 1977; Mertens. 2005; Miles; & Huberman. 1994; Morgan. 1998; Morse. 2003; Tashakkori; & Teddie. 2003)

มีนักวิชาการหลากหลายที่ได้เสนอแบบแผนการวิจัยผสมวิธีเครสเวลล์และพลาโนคลาร์ก (Creswell; & Plano Clark. 2007) ได้เสนอรูปแบบการวิจัย 4 แบบแผนหลัก ที่จัดประเภทโดยใช้เกณฑ์ คือ ความแปรปรวน เวลา น้ำหนัก และการผสม การออกแบบการวิจัยทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่

1)แบบแผนแบบสามเส้า (Triangulation design) เป็นแบบแผนการวิจัยที่แยกกันดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกันและให้น้ำหนักข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นเดียวกัน เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างแล้วสรุปตีความร่วมกันแบบบูรณาการ

2)แบบแผนแบบรองรับภายใน (Embedded design) เป็นแบบแผนการผสมวิธีเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีการศึกษาระยะเดียวหรือสองระยะต่อเนื่องกัน โดยกำหนดให้วิธีการวิจัยแบบใดแบบหนึ่งเป็นการวิจัยหลัก และอีกวิธีเป็นการวิจัยรอง ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การวิจัย

3) แบบแผนเชิงอธิบาย (Explanatory design) เป็นการผสมวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ศึกษาสองระยะต่อเนื่องกัน โดยศึกษาเชิงปริมาณก่อนเสมอ แล้วคัดเลือกประเด็นสำคัญสำหรับใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไป แบ่งเป็น 2 รูปแบบย่อย ได้แก่ แบบแผนเชิงอธิบายรูปแบบติดตาม ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก ได้ผลอย่างไรก็นำผลที่ได้มากำหนดปัญหาวิจัยและคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล เพื่อดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และแบบแผนการวิจัยรูปแบบคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย เป็นการให้ความสำคัญกับการวิจัยศึกษาปริมาณเป็นวิธีการรอง โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยใช้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล เพื่อดำเนินการวิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างเข้มข้นและ

4)แบบแผนเชิงสำรวจ (Exploratory design) เป็นการวิจัยผสมวิธีที่ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยเริ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้น้ำหนักสองวิธีไม่เท่ากัน แบบแผนการวิจัยนี้มักใช้ในการค้นหาตัวแปรใหม่ๆ หรือเพื่อใช้สร้างเครื่องมือวัดตัวแปรต่างๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ทั้งนี้รูปแบบการวิจัยผสมวิธีของเครสเวลล์นิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา

ตาราง 3 แบบแผนการวิจัยของการวิจัยผสมวิธี (ปรับจาก Creswell; and Plano Clark. 2007: 85)

ประเภท	กำหนดเวลา	การผสม	น้ำหนัก
แบบแผนแบบสามเส้า (Triangulation design)	ศึกษาระยะเดียว เก็บ ข้อมูลช่วงเวลาเดียวกัน	ผสมข้อมูลระหว่างการ ตีความหรือการวิเคราะห์ ข้อมูล	ปริมาณ + คุณภาพ
แบบรองรับภายใน (Embedded design)	ศึกษาระยะเดียวและสอง ระยะต่อเนื่องกัน	ใช้ข้อมูลจากวิธีวิจัยแบบ ใดแบบหนึ่งเป็นข้อมูล หลัก และข้อมูลจากอีกวิธี เป็นข้อมูลรอง	ปริมาณ (คุณภาพ) หรือ คุณภาพ (ปริมาณ)
แบบแผนเชิงอธิบาย (Explanatory design)	ศึกษาสองระยะ ต่อเนื่องกัน : เชิงปริมาณ ตามด้วยเชิงคุณภาพ	เชื่อมต่อข้อมูลที่เก็บ รวบรวมจาก 2 ระยะ	ปริมาณ + คุณภาพ
แผนเชิงสำรวจ (Exploratory design)	ศึกษาสองระยะ ต่อเนื่องกัน : เชิงคุณภาพ ตามด้วยเชิงปริมาณ	เชื่อมต่อข้อมูลที่เก็บ รวบรวมจาก 2 ระยะ	คุณภาพ + ปริมาณ

นอกจากนี้ ทาชัคโครีและเทดดี (Tashakkori; & Teddie. 2003) ได้พัฒนารูปแบบการวิจัยผสมวิธีไว้ 8 รูปแบบ ได้แก่

- 1) แบบแผนเชิงยืนยัน-ข้อมูลเชิงคุณภาพ-วิเคราะห์ทางสถิติ-สรุปอ้างอิง (Confirmatory, qualitative data, statistical analysis, and inference)
- 2) แบบแผนเชิงยืนยัน-ข้อมูลเชิงคุณภาพ-วิเคราะห์เชิงคุณภาพ-สรุปอ้างอิง (Confirmatory, qualitative data, qualitative analysis, and inference)
- 3) แบบแผนเชิงสำรวจ-ข้อมูลเชิงปริมาณ-วิเคราะห์ทางสถิติ-สรุปอ้างอิง (Exploratory, quantitative data, statistical analysis, and inference)
- 4) แบบแผนเชิงสำรวจ-ข้อมูลเชิงคุณภาพ-วิเคราะห์ทางสถิติ-สรุปอ้างอิง (Exploratory, qualitative data, statistical analysis, and inference)
- 5) แบบแผนเชิงยืนยัน-ข้อมูลเชิงปริมาณ-วิเคราะห์เชิงคุณภาพ-สรุปอ้างอิง (Confirmatory, quantitative data, qualitative analysis, and inference)
- 6) แบบแผนเชิงสำรวจ-ข้อมูลเชิงปริมาณ-วิเคราะห์เชิงคุณภาพ-สรุปอ้างอิง (Exploratory, quantitative data, qualitative analysis, and inference)
- 7) รูปแบบผสมวิธีชนิดดำเนินการไปพร้อมกันทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Parallel mixed model)

8) รูปแบบผสมผสานวิธีชนิดต่อเนื่อง (Sequential mixed model)

รูปแบบการวิจัยผสมผสานวิธีของทาชคโครีและเทดดี้ (Tashakkori; & Teddie. 2003) มีลักษณะเด่นที่ให้ความสำคัญทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเสมอภาคและสามารถนำไปใช้กับการศึกษาวิจัยแบบพหุระดับ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ซึ่งศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพแบบพหุระดับ ผู้วิจัยจึงเลือกแบบแผนการวิจัยผสมผสานวิธีตามแนวคิดของนักวิชาการกลุ่มนี้ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยมากที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธีพหุระดับเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่าการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีผลต่อตัวแปรของโรงเรียน จิตลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของครู ศึกษาตัวแปร 2 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กร(โรงเรียน)และระดับบุคคล(ครู) การศึกษาระดับโรงเรียนแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และตัวแปรเชิงผล ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน ตัวแปรระดับครู แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเชิงเหตุ ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และ มุมมองเกี่ยวกับเวลา และกลุ่มตัวแปรเชิงเหตุด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู และตัวแปรเชิงผล ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรเชิงผลด้านจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพและความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และกลุ่มตัวแปรเชิงผลด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ พฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรสำหรับการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเพื่อทราบถึงประสบการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน สัมภาษณ์ครูเพื่อให้ทราบถึงประสบการณ์ด้านการสอนของครู และสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนเพื่อทราบถึงประสบการณ์ด้านการเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน(ระดับองค์กร)ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรเชิงเหตุ 3 ตัวแปร เนื่องจากเอกสารและผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ระดับโรงเรียน มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งการมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ (Hoy;Tarter;&WoolfolkHoy. 2006; Kiliñç. 2013; Wu. 2012; Bavel. 2010; Beard;Hoy; & Woolfolk Hoy. 2010; Hoy;Hoy; & Kurz. 2008; Vigoda-Gadot; et al. 2007; Cooper. 2010; Reeves. 2010; DiPaola. 2005) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงเหตุและตัวแปรเชิงผลดังกล่าว นอกจากนี้ ผลจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (ระดับบุคคล) มีความเกี่ยวข้องและได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรจิตลักษณะ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมุมมองเกี่ยวกับเวลาการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูยังมีความเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อตัวแปรจิตลักษณะและตัวแปรพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการทำงาน ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ พฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Eren. 2012; Hoy;Hoy; & Kurz.2008) จึงกำหนดให้การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงเหตุและตัวแปรเชิงผลในระดับบุคคลดังกล่าวข้างต้น ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาโครงสร้างขององค์การโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกขององค์การ บริบทแวดล้อมที่มีหน่วยใหญ่กว่าย่อมส่งผลต่อบริบทที่เล็กกว่า (Kozlowski; & Klien.2000) ในบริบทโรงเรียน ปัจจัยระดับกลุ่มภายในโรงเรียนย่อมส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิดและทัศนคติในระดับบุคคลเช่นกันผู้วิจัยจึงกำหนดให้การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู และตัวแปรเชิงผลด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมด้านการงานด้วย

ดังนั้นจากกรอบการวิจัยที่ได้นำเสนอตามภาพประกอบ 2 นั้น ผลการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณจะทำให้ทราบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพหุระดับของตัวแปรเชิงสาเหตุและการมองเชิงบวกทางวิชาการ ที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการทำงานของครู รวมถึงประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการวิจัยระยะที่ 2 จะทำให้ทราบถึงรูปแบบการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารและความยึดมั่นผูกพันในการเรียนของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในบริบทการศึกษาของบางประเทศ หรือสามารถขยายไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นที่มีวัฒนธรรมและปัจจัยอื่นๆทางสังคมที่แตกต่างกันได้หรือไม่ ได้ความรู้ใหม่และทันสมัยที่น่าสนใจยิ่งต่อการนำไปพัฒนาบุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เช่น พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและของโรงเรียน การส่งเสริมให้โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงส่งเสริมจิตลักษณะที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการพัฒนาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู เป็น

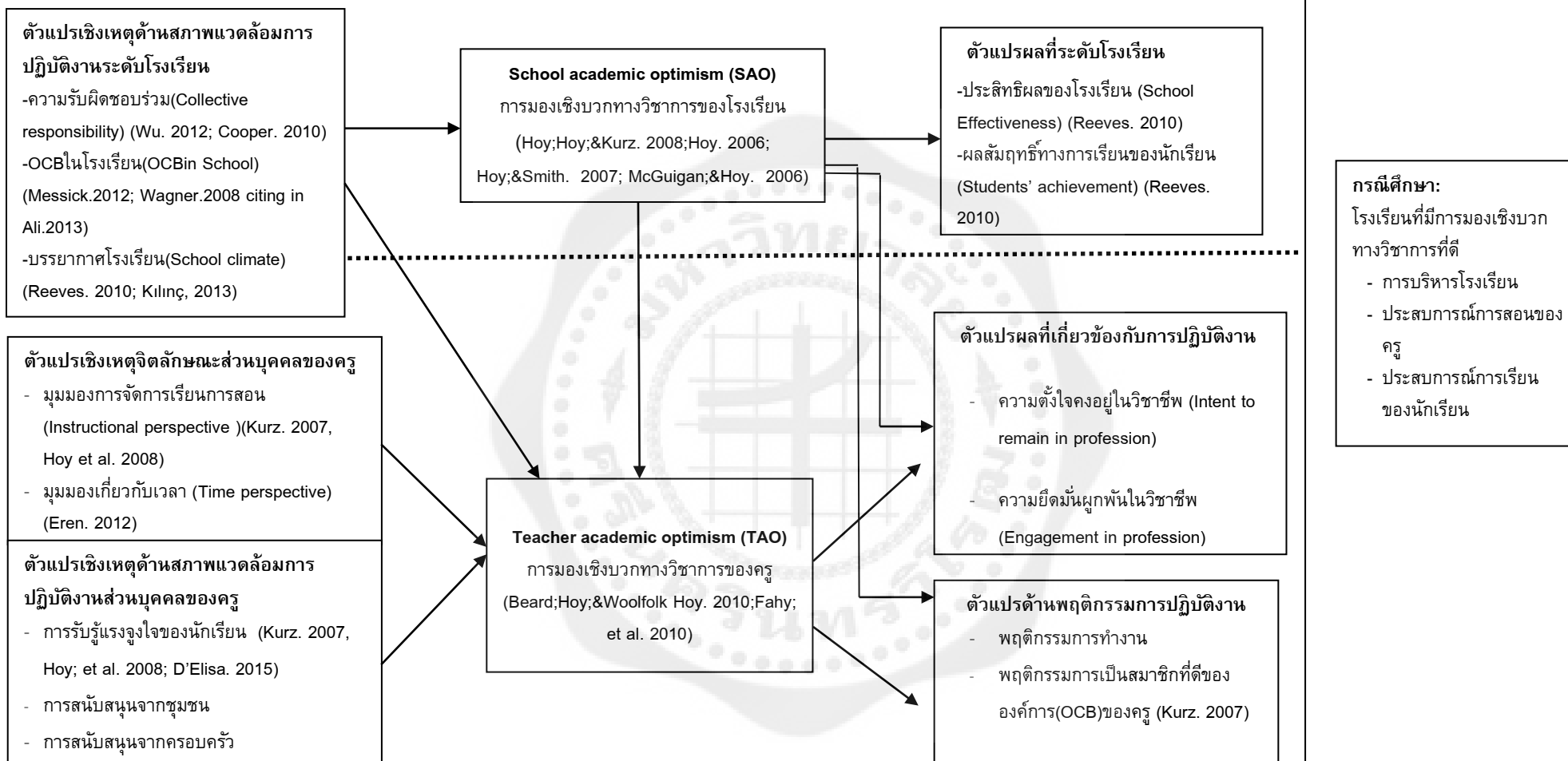
ต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา
ท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

ตัวแปรระดับองค์กร (โรงเรียน)

ระยะที่ 1 (เชิงปริมาณ)

ระยะที่ 2 (เชิงคุณภาพ)

ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆที่ศึกษา

สมมติฐานในการวิจัยระยะที่ 1

1. ตัวแปรเชิงสาเหตุระดับองค์การ ได้แก่ ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

2. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน

3. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุระดับองค์การ (ความรับผิดชอบร่วมของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน) และตัวแปรผลระดับองค์การ (ประสิทธิผลของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน)

4. ตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลของครู (ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และมุมมองของครูเกี่ยวอนาคต) และปัจจัยสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานของครู (การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว) มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

5. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู)

6. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะส่วนบุคคล (ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และมุมมองของครูเกี่ยวอนาคต) และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู (การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว) กับตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้อกับการปฏิบัติงานของครู (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู)

7. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้อกับการปฏิบัติงาน (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู)

8. ความรับผิดชอบร่วม พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

9. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางข้ามระดับของความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบของกลุ่มและการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

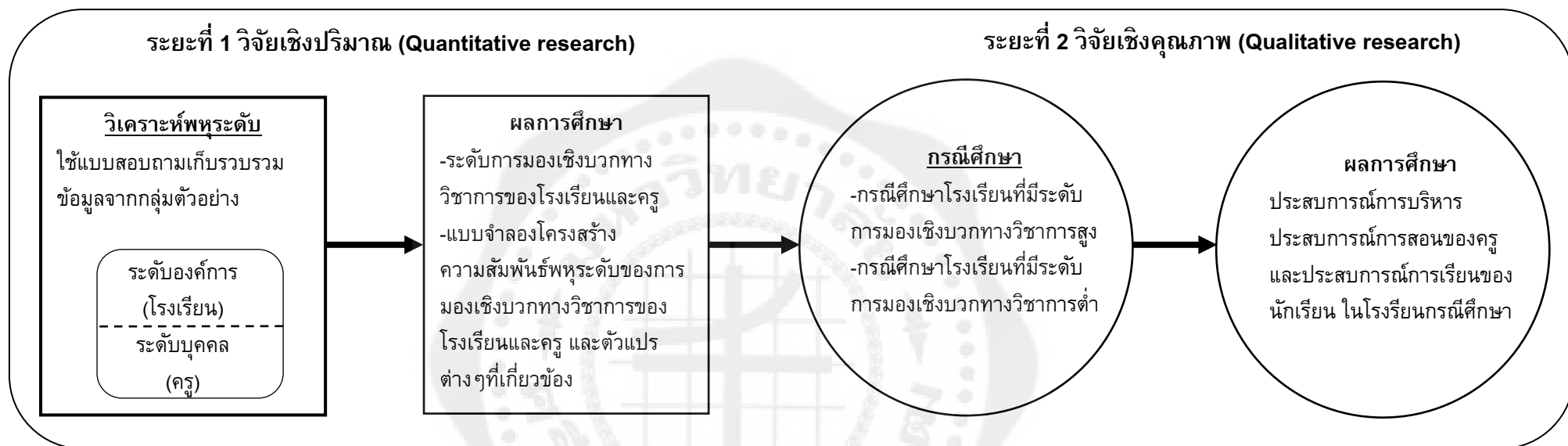
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทดสอบระดับการวิเคราะห์ของตัวแปรระดับโรงเรียน รวมถึงเพื่อทดสอบและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างปัจจัยเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา และผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลักในการตอบคำถามการวิจัย และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบในการขยายความและอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยแบบบูรณาการระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผล (Explanatory sequential mixed method design) (รัตนะ บัวสนธ์, 2555; Tashakkori; & Teddlie, 2003) ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยเริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ (Multilevel Structural Equation Model : MSEM) ของปัจจัยเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา และผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1) การกำหนดตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย 2) การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การจัดกระทำข้อมูล และ 7) การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความและอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1

สรุปผลการวิจัยบูรณาการผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพในการขยายความ (Interpretation) เพื่ออธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับโรงเรียนและระดับครูกับตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้อง (เช่น จิตลักษณะ สภาพแวดล้อม พฤติกรรมการทำงาน ฯลฯ)

ภาพประกอบ 9 แสดงกระบวนการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผล (Explanatory sequential mixed method design) ที่ใช้ในการศึกษา

จากภาพประกอบที่ 9 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยระยะที่ 1 เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล จากนั้นตามด้วยระยะที่ 2 ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 ระยะแล้วจึงทำการแปลผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยการบูรณาการผลการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้ผลการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสรุปผลอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรและใช้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายขยายความข้อค้นพบที่ได้ให้มีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

การกำหนดตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากการทบทวนเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจตัวแปรหลักที่ได้เคยศึกษาในบริบทของการศึกษาในต่างประเทศและประเทศไทย การศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาซึ่งการกำหนดกรอบของการวิจัยที่มีความเป็นไปได้ ให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในประเทศไทยและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยเน้นประเด็นปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่มีผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับบุคคลและโรงเรียน รวมทั้งนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา

การวิจัยระยะที่ 1 (เชิงปริมาณ)

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ บัตตานิ ยะลา และนราธิวาสจำนวน 7709 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 157 โรงเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างพหุระดับในการศึกษาวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์นั้น มีประเด็นปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ ควรเลือกเทคนิควิธีการประมาณค่าแบบใดจึงจะเหมาะสมและขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอในแต่ละระดับคือเท่าใด ซึ่งไม่มีกฎตายตัวที่แน่นอนสำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล นักวิชาการแนะนำว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาในระดับบุคคลและใช้วิธีการประมาณค่าด้วยวิธี ML (Maximum likelihood) ควรจะมากกว่า 400 หน่วย (Hair, 2006) ส่วน ไคลน์ (Kline, 2005) เห็นว่าขนาดตัวอย่างที่มีจำนวนมากกว่า 200 ถือว่ามาก นอกจากนี้มีคนอื่น ๆ ได้อธิบายว่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 หน่วยถือว่าพอยอมรับได้ 300 หน่วยถือว่าอยู่ในระดับดี 500 หน่วยถือว่าอยู่ในระดับดีมาก และ 1000 หน่วย ถือว่าอยู่ในระดับเยี่ยมมาก (Tabachnick; & Fidell 2007 citing Comrey, 1992) สำหรับขนาดตัวอย่างระดับกลุ่ม นักวิชาการ

แนะนำว่าควรมีประมาณ 50-100 กลุ่มแต่ละกลุ่มควรมีผู้ให้ข้อมูลอย่างน้อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (Muthen. 2010) ส่วน ฮ็อกซ์ (Hox. 1995) เห็นว่า จำนวนกลุ่ม 20 กลุ่ม ถือว่ายอมรับได้ หรือที่ดีควรเป็น 50 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยวางแผนดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยเริ่มจาก ขั้นที่ 1 สุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยใช้จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นชั้นภูมิ โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยสุ่มมาจังหวัดละ 12 โรงเรียน ในขั้นนี้จะได้มา 36 โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่ม ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) เพื่อให้ได้บุคลากรครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคลของการวิจัยครั้งนี้ โดยสุ่มอย่างง่ายมาโรงเรียนละ 20 คน ในขั้นนี้จะได้ครู 720 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล ดังนั้น ตามแผนระดับกลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 36 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล ได้แก่ บุคลากรครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ปฏิบัติงานงานมาไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 720 คน

ทั้งนี้ ในระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูลจริง มีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามแผน ด้วยเหตุผลสองประการ ประการแรก ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล เป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างการสอบปลายภาคและปิดภาคเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2560) จึงเป็นข้อจำกัดให้เก็บรวบรวมข้อมูลกับครูในโรงเรียนบางแห่งให้ได้จำนวนเพียงพอน้อย 20 คนต่อโรงเรียน ประการที่สอง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ในพื้นที่สามจังหวัด บางพื้นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและอยู่ในเขตพื้นที่สีแดง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามใช้การติดต่อประสานกับทางโรงเรียนอย่างเป็นทางการโดยส่งเอกสารขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย ร่วมกับการติดต่อกับผู้ประสานโรงเรียนทั้งโทรศัพท์ติดต่อและเดินทางไปพบกับผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง รวมถึงส่งเอกสารไปทางไปรษณีย์ ซึ่งเอกสารจะถูกบรรจุในซองมิดชิดพร้อมอากรแสตมป์และซองบรรจุสำหรับส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในพื้นที่ทั้งหมดมากกว่า 40 แห่งจนได้โรงเรียนที่สมัครใจให้เก็บข้อมูลวิจัยและส่งกลับแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 20 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างในระดับกลุ่ม และมีแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 461 ชุด แต่ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไว้สำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 404 ชุด คิดเป็นร้อยละ 63.06 ของแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด โดยสรุป กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ในระดับกลุ่มมีจำนวน 20 กลุ่ม (โรงเรียน) และระดับบุคคลมีจำนวน 404 คน (ครู) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนทั้ง 20 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี 9 แห่ง จังหวัดยะลา 5 แห่ง และจังหวัดนราธิวาส 6 แห่ง อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยพหุระดับ จะต้องให้ความสำคัญกับขนาดกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่มมากกว่ากลุ่มตัวอย่างระดับบุคคลเพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า กรณีกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่มที่มีขนาดเล็ก การเลือกใช้วิธีการประมาณค่าที่มีความเหมาะสมจะทำให้ผลการวิเคราะห์ยังคงมีความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้ ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยที่มีการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ กลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่มควรมีจำนวนอย่างน้อยที่สุด 15 กลุ่ม และเลือกวิธีการประมาณค่าแบบ Robust

maximum likelihood (MLR) เนื่องจากจะทำให้สามารถประมาณค่าต่างๆได้ครบถ้วน มีความเที่ยงตรงแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีขนาดเล็กก็ตาม ก็ส่งผลให้ผลการศึกษามีความแม่นยำ ถูกต้อง ไม่ต่างจากการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ (ธีระวัฒน์ สุชีสารและคนอื่นๆ. 2555; Hox; & Mass. 2004, 2005; Afshartous; & Leeuw.2005;Snijders; & Bosker.1999) ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่มที่มีขนาด 20 กลุ่ม และระดับบุคคล 404 คน โดยใช้เทคนิคการประมาณค่าแบบ MLR นั้น ถือว่ามีความเหมาะสมและยอมรับได้ตามหลักวิชาการ

ตาราง 4 แสดงขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา (ตามแผนและเก็บได้จริง)

ระดับ	ตามแผน	เก็บจริง
1.กลุ่ม (โรงเรียน) (จากโรงเรียน จำนวน 157 โรงเรียน)	จังหวัดละ 12 โรงเรียน รวม 36 โรงเรียน	ปัตตานี 9 โรงเรียน ยะลา 5 โรงเรียน นราธิวาส 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 20 โรงเรียน
2.บุคคล (ครู) (จากครูจำนวน 7709 คน)	โรงเรียนละ 20 คน รวม $20 \times 36 = 720$ คน	โรงเรียนละ 13-26 คน รวมทั้งสิ้น 461

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วย 15 แบบวัด โดยผู้วิจัยเริ่มดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจความหมายตัวแปรที่แท้จริงและตรงตามทฤษฎี เพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปร และนำข้อมูลมาประกอบการสร้างข้อคำถาม บางแบบวัดมีการแปล เรียบเรียงและประยุกต์จากแบบวัดของต่างประเทศ ปรับข้อคำถามทุกแบบวัดให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของการวิจัย สร้างเป็นพิมพ์เขียว(Blueprint)ของแบบวัดแต่ละตัวแปรขึ้นมาภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แบบวัดฉบับพิมพ์เขียวจะประกอบไปด้วย ชื่อตัวแปร วัตถุประสงค์ของการวัด นิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงปฏิบัติการและสัดส่วนของจำนวนข้อคำถามทางบวกทางลบ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวัด จิตวิทยา สังคมวิทยา การศึกษา พฤติกรรมศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาในบริบทอิสลาม รวมทั้งสิ้น 5 ท่านผู้วิจัยนำคำแนะนำทั้งหมดจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขแบบวัด สร้างเป็นแบบวัดต้นฉบับเพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง (Pilot sample) ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง (Final sample) โดยในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนำร่องเป็นครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่ง ในจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 50 คน คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้

จำนวน 47 ฉบับ นำไปวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1)ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) จากนั้นตัดข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกต่ำออกไป โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .30 เป็นต้นไป 2)หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ให้ได้แบบวัดที่มีความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .70 เป็นต้นไป เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบวัดสำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

หลังจากเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ก่อนนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) กับเครื่องมือการวิจัยทุกเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (Multilevel confirmatory factor analysis: MCFA) สำหรับตัวแปรระดับกลุ่ม เพื่อตรวจสอบและยืนยันว่าเครื่องมือแต่ละเครื่องมือที่ได้พัฒนาจากแนวคิดต่าง ๆ มีองค์ประกอบตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ หลังจากปรับแบบจำลองการวัดตัวแปรแต่ละตัวแปรจนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว นำแบบวัดที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) อีกครั้ง จากนั้นจึงจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเป็นลำดับต่อไป

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบวัดจำนวน 15 แบบวัด จากทั้งหมด 16 ตัวแปร แต่ละแบบวัดมีรายละเอียดการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาแบบวัด Teacher Academic Optimism Scale-Secondary teacher (TAOS-S) (Fahy;Wu;&Hoy. 2010) แบบวัดนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญครอบคลุมด้านการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และการวิจัยทางการศึกษาในบริบทที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เพื่อให้ได้แบบวัดที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาให้มากที่สุด โดยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจนได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ ได้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1)การรับรู้ความสามารถของครู (Teacher sense of efficacy: SE) มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (จริงที่สุด - ไม่จริงเลย) 2)ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Teacher trust in parents and students: T) มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (จริงที่สุด - ไม่จริงเลย) และ 3) การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic

emphasis: AE) มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (น้อยมาก - ไม่เคยเลย) จากนั้นได้ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .80 โดย ด้านการมุ่งเน้นวิชาการของครูมีความเชื่อมั่นสูงสุด ($\alpha = .87$) รองลงมาคือ ด้านการรับความรู้ความสามารถของครูและด้านความไว้วางใจของครูต่อนักเรียนและมีผู้ปกครอง ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากัน ($\alpha = .82$) นอกจากนี้แบบวัดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .45-.71 ทำให้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงยังคงมีข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ เท่ากับจำนวนข้อคำถามเดิม

ภายหลังจากเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผู้วิจัยได้ทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 76.263$, $df = 23$, $CFI = 0.971$, $TLI = 0.955$, $RMSEA = 0.076$, $SRMR = 0.028$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก ค่าไคแอสควร์อาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax, 2004: 100) ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามยังคงมีจำนวนเท่ากับ 9 ข้อ คำถาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ด้านละ 3 ข้อคำถาม

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัดซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ใช้ได้ควรมีค่า .45 น้ำหนักองค์ประกอบที่ดีมีค่า .55 น้ำหนักองค์ประกอบที่ดีมากมีค่า .63 และน้ำหนักองค์ประกอบที่ดีเยี่ยมมีค่ามากกว่า .71 (Tabachnick; & Fidell, 2007: 649) นั้น ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านการรับรู้ความสามารถของครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .55-.85 ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านความไว้วางใจของครูต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .71-.81 และตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 3 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการของครู มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .76-.81 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จัดอยู่ในระดับดี 1 ข้อคำถาม และอยู่ในระดับดีเยี่ยม 8 ข้อคำถาม ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .31-.73

นอกจากนี้ เมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดภายหลังการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง (Final sample) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค พบว่าแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 โดยมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านดังนี้ ด้านที่ 1 การรับรู้ความสามารถของครู เท่ากับ.

77 ด้านที่ 2 ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียนและด้านที่ 3 การมุ่งเน้นวิชาการของครู เท่ากับ .83 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดอยู่ระหว่าง .50-.72

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 การรับรู้ความสามารถของครู เท่ากับ .56 ด้านที่ 2 ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน เท่ากับ .57 และด้านที่ 3 การมุ่งเน้นวิชาการของครู เท่ากับ .61 จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้จะวัด (Hair; et al. 2010: 709) และเมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) ของแต่ละองค์ประกอบซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาว่าหากมีค่ามากกว่า .70 แสดงว่าตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์เฉพาะกับตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวแปรนั้นจะวัด (Hair; et al. 2010: 710) พบว่า ด้านที่ 1 การรับรู้ความสามารถของครู เท่ากับ .79 ด้านที่ 2 ความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน เท่ากับ .80 และด้านที่ 3 การมุ่งเน้นวิชาการของครู เท่ากับ .82 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงโดยแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค มีค่าเท่ากับ .90

ตัวอย่างข้อคำถามการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ด้านการรับรู้ความสามารถของครู (Teacher sense of efficacy: SE)						
ท่านสามารถทำให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียนได้						
ด้านความไว้วางใจของครูต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Teacher trust in parents and students: T)						
ผู้ปกครองของนักเรียนของท่านมีความน่าเชื่อถือ						
ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis: AE)						
ท่านมอบหมายงานที่มีความท้าทายให้กับนักเรียน						

2. แบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัว

ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัวของ ญัฐวุฒิ อรินทร์ (2555: 131) ให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ ซึ่งการสนับสนุนจากครอบครัวหมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของตนเองกับสมาชิกภายในครอบครัวที่เกิดจากครูมีความใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวและได้รับกำลังใจจากสมาชิกในครอบครัว

ประกอบด้วยการได้รับการสนับสนุน 2 ด้าน คือ 1) ความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และ 2) การรับรู้การสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .93 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .41-.84 ได้แบบวัดสำหรับการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 12 ข้อ

ภายหลังจากเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัวผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 76.24$, $df = 23$, $CFI = 0.97$, $TLI = 0.96$, $RMSEA = 0.07$, $SRMR = 0.03$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามจำนวนเท่ากับ 6 ข้อคำถาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ด้านละ 3 ข้อคำถาม

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัดผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .72-.89 และตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการรับรู้การสนับสนุนทางอารมณ์ มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .85-.91 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 0.01-0.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .51-.83 นอกจากนี้ เมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดภายหลังการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง (Final sample) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค พบว่าแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 โดยมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเท่ากับ .85 ด้านที่ 2 การรับรู้การสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว เท่ากับ .92 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดอยู่ระหว่าง .72-.91

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ .67 ด้านที่ 2 การรับรู้การสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว เท่ากับ .79 จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้นี้มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะวัด (Hair; et al. 2010: 709) ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า ด้านที่ 1 ด้านความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ .86 ด้านที่ 2 การรับรู้การสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว เท่ากับ .92 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค มีค่าเท่ากับ .91

ตัวอย่างข้อคำถามการสนับสนุนจากครอบครัว

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ด้านความใกล้ชิดกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว						
ท่านทราบเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนที่บ้านเป็นอย่างดี						
ด้านการรับรู้การสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว						
ความเครียดจากการทำงานของท่านคลี่คลายลงเมื่อได้คุยให้คนในครอบครัวฟัง						

3. แบบวัดการสนับสนุนจากชุมชน

ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดการสนับสนุนจากชุมชนของ ณัฐวุฒิ อรินทร์ (2555) สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการตามพื้นฐานแนวคิดของคิงและคณะ (King; et al. 2006: 905) ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ ซึ่งหมายถึง การรับรู้ของครูถึงการได้รับกำลังใจ ความห่วงใย เกื้อกูลและการสนับสนุนในด้านวิธีให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่การงานจากบุคคลใดๆ ในชุมชนรอบๆ โรงเรียน ประกอบด้วย การได้รับการสนับสนุน 3 ด้าน โดยใช้แนวคิดพื้นฐานของ คิงและคณะ (King; et al. 2006: 905) คือ 1) การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional support) 2) การสนับสนุนการช่วยเหลือวัตถุสิ่งของและข้อมูลข่าวสาร (Instrumental support) และ 3) การสนับสนุนกระบวนการคิด (Cognitive support) ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ารับรู้การสนับสนุนจากชุมชนสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

แบบวัดผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) ระหว่าง .80-1.00 เมื่อนำไปตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .45-.80 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงที่มีข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อคำถาม

ภายหลังจากเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรการสนับสนุนจากชุมชนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า $\chi^2 = 73.689$, $df = 22$, $CFI = 0.979$, $TLI = 0.965$, $RMSEA = 0.076$, $SRMR = 0.030$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีช้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการรับรู้แรงสนับสนุนจากชาวบ้านและชุมชนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 12 ข้อคำถาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ด้านละ 3 ข้อคำถาม (ข้อ 5,6,7,8,10,11,13,14,15)

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัดผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .79-.81 ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัตถุ สิ่งของและข้อมูลข่าวสาร มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .74-.84 และตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 3 ด้านการสนับสนุนกระบวนการคิดมีค่าน้ำหนัก .82-.90 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .55-.80

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสถียร (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ เท่ากับ .66 ด้านที่ 2 ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัตถุ สิ่งของและข้อมูลข่าวสารเท่ากับ .67 ด้านที่ 3 การสนับสนุนกระบวนการคิดเท่ากับ .76 จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้นี้จะวัด (Hair; et al. 2010: 709) และเมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า ด้านที่ 1 2 และด้านที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงเท่ากับ .86 .86 และ .90 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .93

ตัวอย่างข้อคำถามแรงสนับสนุนจากชุมชน

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
การสนับสนุนด้านอารมณ์						
ท่านรู้สึกที่ชาวบ้านให้การยกย่องท่าน อย่างจริงใจ						
การสนับสนุนการช่วยเหลือ						
ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อมา ช่วยงานของโรงเรียนในโอกาสต่างๆ						
การสนับสนุนกระบวนการคิด						
ไม่ตรีจิตที่ได้รับจากชาวบ้าน คอย กระตุ้นให้ท่านเกิดพลังใจในการทำงาน						

4. แบบวัดมุมมองการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนแบบสอบถาม Teacher's Belief Survey (TBS: Woolley; Benjamin; & Woolley.2004) และเอกสารต่างประเทศ (Kurz. 2007) เพื่อวัดมุมมองการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งหมายถึง ความคิด ความเชื่อของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแนวยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งระดับคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามจะสะท้อนความคิดความเชื่อของครูว่าวิธีการสอนแบบใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียน แบบสอบถามมีจำนวนข้อคำถาม 7 ข้อให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีความคิดความเชื่อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมมากกว่าครูที่ได้คะแนนน้อย

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .60-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .78 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .31-.75 ได้แบบวัดสำหรับการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 7 ข้อเท่ากับต้นฉบับเดิม

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรมุมมองการจัดการเรียนการสอนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 29.365$, $df=9$, $CFI = 0.980$, $TLI = 0.967$, $RMSEA = 0.075$, $SRMR = 0.031$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่า

แบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณา ร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองมุมมองการจัดการเรียนการสอนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง(Construct validity) ของแบบจำลองการวัดมุมมองการจัดการเรียนการสอน ผลพบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .56-.80 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .03-.04 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .32-.65

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสถียร (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า มีค่าเท่ากับ .78 ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) เท่ากับ .87 โดยแบบวัดมีความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคทั้งฉบับภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ .86

ตัวอย่างข้อคำถามมุมมองการจัดการเรียนการสอน

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ท่านคิดว่าบทบาทของครูคือผู้ อำนวยความสะดวกให้นักเรียน ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง						

5. แบบวัดความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู

ผู้วิจัยปรับจากแบบวัดความตั้งใจออกจากวิชาชีพ ของ สมหญิง มูลพัทธ์ (2558) ร่วมกับการทบทวนเอกสารเพื่อวัดความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู โดยข้อคำถามวัดความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู ซึ่งหมายถึง ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การแสดงถึงความคิด เจตนา หรือความรู้สึกรัก และต้องการที่จะยังคงอยู่วิชาชีพครูโดยไม่คิดเปลี่ยน แม้จะย้ายงานหรือคิดจะลาออกจากที่ทำงานเดิม แต่มีความตั้งใจจะคงอยู่ในสายวิชาชีพเดิมต่อไปโดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามทั้งหมด 9 ข้อคำถาม โดยให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด ถึง จริงที่สุด) ครูที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีความตั้งใจคงอยู่ในงานสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha

coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .88 โดยได้ข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .30-.84 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 6 ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = .994$, $df = 1$, CFI = 1.000, TLI = 1.000, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.003 ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 4 ข้อคำถาม

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด พบว่า ตัวแปรสังเกตของความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .83-.86 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ .02 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .68-.74

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสถียร (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า มีค่าเท่ากับ .76 ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) เท่ากับ .93 โดยแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคทั้งฉบับภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ .92

ตัวอย่างข้อคำถามความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ถ้ามีโอกาสในอาชีพอื่นที่น่าสนใจ ท่านตั้งใจว่าจะลองไปสมัครดู						

6. แบบวัดความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดโดยปรับจากแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ของ สมหญิง มุลพัทธ์ (2558) ซึ่งแปลและดัดแปลงจากแบบวัด Work Engagement ของเชาเฟลิ แบกเกอร์ และซาลาโนวา (Schaufeli; Bakker; & Salanova. 2006: 714) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ โดยข้อคำถามวัดความยึดมั่นในวิชาชีพครู ซึ่งหมายถึง สภาวะทางจิตใจทางบวกซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน

วิชาชีพครู ที่สะท้อนจากความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมต่างๆ ประกอบ 3 องค์ประกอบด้วยความมีพลังในการทำงานในวิชาชีพครู การอุทิศตนให้กับวิชาชีพ และการยึดมั่นกับวิชาชีพครู ได้จากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู แบบวัดนี้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูสูงกว่าครูที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .94 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .46-.85 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 15 ข้อเท่าต้นฉบับ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 137.234$, $df = 41$, CFI = 0.968, TLI = 0.958, RMSEA = 0.076, SRMR = 0.029 ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นแบบจำลองความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณาโดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 11 ข้อคำถาม แบ่งเป็น องค์ประกอบที่ 1 จำนวน 4 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 จำนวน 4 ข้อ และองค์ประกอบที่ 3 จำนวน 3 ข้อ

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัดผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .68-.88 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .47-.78

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ความมีพลังในการทำงานในวิชาชีพครู เท่ากับ .69 ด้านที่ 2 การอุทิศตนให้กับวิชาชีพ เท่ากับ .69 และด้านที่ 3 การยึดมั่นกับวิชาชีพครู เท่ากับ .61 จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้นี้จะวัด (Hair; et al. 2010: 709) และเมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า ด้านที่ 1 2 และด้านที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงเท่ากับ .90.90 และ .81 ตามลำดับ และ

มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ .94

ตัวอย่างข้อคำถามความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ด้านความกระตือรือร้นมีพลังในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู (Vigor)						
ขณะที่ท่านปฏิบัติงานในฐานะครู ท่านรู้สึกว่าคุณเองเปี่ยมไปด้วยพลังในการทำงาน						
ด้านการอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู (Dedication)						
ขณะที่ท่านปฏิบัติงานในฐานะครู ท่านค้นพบว่าวิชาชีพที่ท่านเองปฏิบัติอยู่เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและมีจุดมุ่งหมาย						
ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพครู (Absorption)						
ในขณะที่ท่านปฏิบัติงานในฐานะครู ท่านรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว						

7. แบบวัดการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนเอกสาร โดยข้อคำถามจะวัดในบริบทชั้นเรียน ซึ่งหมายถึงการรับรู้ของครูที่มีต่อความสนใจ ความพยายามและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในชั้นเรียน โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาจากแบบวัดของ ดี เอลิซา (D'Elisa, 2015) ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความพยายามและองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ ให้คะแนนแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีระดับการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำกว่า

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) ของข้อคำถามทุกข้อ เท่ากับ 1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 พบว่า ความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ที่วัดด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .78 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .34-.78 เหลือข้อคำถามสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 5 ข้อ

ภายหลังเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 =$

4.985, $df=2$, CFI= 0.997, TLI= 0.987, RMSEA = 0.061, SRMR= 0.008 ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามยังคงมีจำนวนเท่ากับ 5 ข้อคำถาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง(Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านความพยายาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .84 ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .73-.83 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .54-.71

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสถียร (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่ 1ด้านความพยายาม เท่ากับ .71 ด้านที่ 2ด้านการมีส่วนร่วม เท่ากับ .61 จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะวัด (Hair; et al. 2010: 709) และเมื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า ด้านที่ 1 และด้านที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงเท่ากับ .83 และ .87 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ .89

ตัวอย่างข้อคำถามการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ด้านความพยายาม						
นักเรียนในชั้นเรียนของท่านมีความพยายามที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง						
ด้านการมีส่วนร่วม						
นักเรียนในชั้นเรียนของท่านทำงานที่มอบหมายในชั้นเรียนด้วยความตั้งใจจริง						

8.แบบวัดพฤติกรรมการทำงาน

ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนเอกสารและแบบวัดไทยและต่างประเทศ โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติการสอนที่กำหนดโดยคุรุสภา (OECD. 2016; คุรุสภา. 2556; มัทนา วังถนอมศักดิ์.2550) จำนวน 33 ข้อ สำหรับใช้วัดพฤติกรรมการทำงานของครู ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมการทำงานของครูที่ก่อให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามที่ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (1 ไม่เคยเลย- 6 บ่อยมาก) ครูที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามสูงแสดงว่ามีพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิผลสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00จำนวน 25 ข้อนำไปตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด(Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .96 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .68-.87 ได้แบบวัดสำหรับการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 18ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรพฤติกรรมการทำงานของครูผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 144.147$, $df=46$, $CFI= 0.967$, $TLI= 0.953$, $RMSEA = 0.073$, $SRMR= 0.031$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองพฤติกรรมการทำงานของครูมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามยังคงมีจำนวนเท่ากับ 18 ข้อคำถาม เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของพฤติกรรมการทำงานของครูมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .64-.79 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .46-.62

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า เท่ากับ .56 จะเห็นว่า ค่า AVE มีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้นี้มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะวัด (Hair; et al. 2010: 709) ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) เท่ากับ .94 และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ภายหลังปรับแบบจำลองแล้วเท่ากับ .93

ตัวอย่างข้อคำถามพฤติกรรมการทำงาน

ข้อคำถาม	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อยมาก
ท่านสามารถจัดบรรยากาศห้องเรียนที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน						
ท่านนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ เต็มศักยภาพ						

9. แบบวัดพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (TOCB)

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามทั้งไทยและต่างประเทศ (สร้อยญาจันทร์รวงทอง. 2546; Somech; & Ron.2007) ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดของ Podsakoff; & Mackenzie (1994) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ Organ (1987) ได้ข้อคำถาม 26 ข้อ เพื่อวัดพฤติกรรมการทำงานของคุณ ที่หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของคุณบุคลากรในหน่วยงานที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่นอกเหนืองานที่ได้รับมอบหมายและกระทำด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อระบบการให้รางวัลโดยตรง ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมการสำนึกในหน้าที่ พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น และพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (1 ไม่เคยเลย- 6 บ่อยมาก) ผู้ตอบที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่าแบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .60-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน พบว่าแบบวัดมีความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ที่วัดด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .88 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .31-.77 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 21 ข้อ ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 183.273$, $df=61$, $CFI = 0.946$, $TLI = 0.931$, $RMSEA = 0.071$, $SRMR = 0.049$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่า

แบบจำลองพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณาโดยเหลือข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 16 ข้อคำถาม ประกอบด้วย องค์กรประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านพฤติกรรมการสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น และด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง(Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .53-.85 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.04 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .33-.72

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านพฤติกรรมการสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น และด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ มีค่า AVE เท่ากับ 0.66 0.48 .49 และ .54 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า มีค่าเท่ากับ .85.74.73 และ .82 ตามลำดับ จะเห็นว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบทุกด้านมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปรแฝงในด้านที่ตัวบ่งชี้จะวัด (Hair; et al. 2010: 709) และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ.89

ตัวอย่างข้อคำถามพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ข้อคำถาม	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ(Altruism)						
ท่านช่วยเหลือเพื่อนครูที่มีงานล้นมือโดยไม่ ต้องร้องขอ						
พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น(Courtesy)						
ท่านปรึกษาหารือกับหัวหน้าหรือเพื่อน ร่วมงานที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำ หรือการตัดสินใจของท่าน						
ด้านพฤติกรรมความอดทนอดกลั้น (Sportmanship)						
ท่านมองหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการ ของโรงเรียนเสมอ						
ด้านพฤติกรรมสำนึกในหน้าที่(Consciousness)						
ท่านมอบหมายงานที่มีความท้าทายให้กับ นักเรียน						
ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (Civic virtue)						
ท่านเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเรื่องที่ไม่ใช่ สิ่งจำเป็นสำหรับท่าน แต่มีความสำคัญกับ โรงเรียน						

10. แบบวัดมุมมองของครูเกี่ยวกับเวลา (Teachers' time perspective)

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ Zimbardo(Zimbardo Time Perspective Inventory) (Zimbardo;& Boyd.1999) ข้อคำถามวัดมุมมองของครูเกี่ยวกับเวลา ซึ่งหมายถึง วิธีที่คนเราเข้าใจ จัดระเบียบ และรู้สึก เกี่ยวกับเวลาของตนเอง โดยวัดจากคะแนนที่ครูตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 13 ข้อคำถาม ซึ่งใช้ประเมินแนวโน้มโดยทั่วไปของครูต่อการใช้เวลาของตนเอง ให้คะแนนแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) ครูที่ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงแสดงว่ามีมุมมองเกี่ยวกับอนาคตสูงกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำกว่าแบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .60-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .82 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .31-.76 ได้แบบวัดสำหรับการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 13 ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรมุมมองเวลาในอนาคตผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 10.485$, $df=5$, $CFI= 0.994$, $TLI= 0.988$, $RMSEA = 0.052$, $SRMR= 0.015$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นแบบจำลองมุมมองเวลาในอนาคตมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.69-0.81 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 0.02-0.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ 0.48-0.65

เมื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเสถียร (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า มีค่าเท่ากับ .58 ผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) เท่ากับ .87 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในที่วัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ภายหลังปรับแบบจำลองแล้ว เท่ากับ .87

ตัวอย่างข้อคำถามมุมมองเรื่องเวลา

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ท่านปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ กับเพื่อนและผู้ที่ท่านต้องติดต่อกันด้วยได้ตรงเวลา						
ท่านมีการจดบันทึกรายการสิ่งที่ต้องทำ						

11. แบบวัดความรับผิดชอบร่วม

ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงแบบวัดจากแนวคิด Collective responsibility ของเลอเกอโฟ และกอดดาร์ด (LoGerfo; & Goddard. 2008) ดัดแปลงโดยวู (Wu.2012) โดยข้อคำถามสร้างขึ้นเพื่อวัดความรับผิดชอบร่วมระดับโรงเรียน ซึ่งหมายถึง หมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนถึงความตั้งใจและเต็มใจของครูในโรงเรียนที่จะแบกรับความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ความมุ่งมั่นพยายามในด้านการสอน รวมถึงการตระหนักว่าการสอนเป็นสิ่งที่คุ้มค่าแก่การพยายามร่วมกันเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ แบบวัดนี้ ใช้มาตร

ส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน)

แบบวัดนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานีแล้ว พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .97 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .51-.74 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 5 ข้อเท่าเดิมตามต้นฉบับ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรความรับผิดชอบร่วม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 7.685$, $df = 4$, $CFI = 0.996$, $TLI = 0.991$, $RMSEA = 0.048$, $SRMR = 0.013$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองความรับผิดชอบร่วมมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามยังคงมีจำนวนเท่ากับ 5 ข้อคำถาม เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของความรับผิดชอบร่วมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .73-.82 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .53-.67

ตัวอย่างข้อคำถามความรับผิดชอบร่วม

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ครูรับผิดชอบการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนด้วยความเต็มใจ						

12. แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัด School Academic Optimism Scale (SAOS) (Hoy; Tarter; & Woolfolk Hoy. 2006) ที่หมายถึง คุณลักษณะที่ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู (Collective teacher efficacy) ความไว้วางใจของหมู่คณะที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง (Faculty trust in parents and students) และ การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis)

(Hoy; Tarter; & Woolfolk Hoy. 2006) โดยองค์ประกอบทั้งสามมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Transactional relationships) ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพุทธิพิสัย หรือ Cognitive domain (ความคิดความเชื่อ) ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู (Collective teacher efficacy) ด้านจิตพิสัย หรือ Affective domain (อารมณ์ความรู้สึก) ได้แก่ ความไว้วางใจของหมู่คณะที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง (Faculty trust in parents and students) และด้านพฤติกรรม หรือ Behavioral domain (การกระทำ การแสดงออก) ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis) (Hoy;Tarter; & Woolfolk Hoy. 2006) โดยที่แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (SAOS) จะประกอบด้วยข้อคำถามที่สอดคล้องกับองค์ประกอบทั้งสามเพื่อวัดคุณลักษณะของการมองเชิงบวกทางวิชาการ แบบวัดองค์ประกอบด้านการรับรู้ความสามารถรวมของครูและความไว้วางใจของหมู่คณะที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครองให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) และองค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ให้คะแนนเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่เคยเลย 1 คะแนน – บ่อยมาก 6 คะแนน)

แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาแบบวัด School academic optimism scale (SAOS) (Hoy, Tarter, & Hoy. 2006) แบบวัดนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญครอบคลุมด้านการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และการวิจัยทางการศึกษาในบริบทที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เพื่อให้ได้แบบวัดที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาให้มากที่สุด โดยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจนได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ ได้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1)การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม(Collective efficacy) มีข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (จริงที่สุด - ไม่จริงเลย) 1)ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน (Faculty trust in parents and students) มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (จริงที่สุด - ไม่จริงเลย) และ 3) การมุ่งเน้นวิชาการ (Academic emphasis) มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (บ่อยมาก - ไม่เคยเลย) จากนั้นได้ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และค่าอำนาจจำแนกด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) โดยภายหลังคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไปแล้ว พบว่า แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม(Item-total correlation) อยู่

ระหว่าง .52-.72 ทำให้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนสำหรับการเก็บข้อมูลจริงยังคงมีข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ จากนั้น ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 439.658$, $df=132$, $CFI= 0.917$, $TLI= 0.904$, $RMSEA = 0.078$, $SRMR= 0.047$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 18 ข้อคำถามประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง(Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.68-0.76 (ข้อ1,2,6) ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านความไว้วางใจของกลุ่มต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .67-.78 (ข้อ12,13,14,15,16,17,18,19,20) และตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 3 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการของกลุ่ม มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .69-.76 (ข้อ23,24,25,26,27,28) โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 0.02-0.04 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .54-.85

ตัวอย่างข้อคำถามการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ด้านการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม(Collective teacher efficacy : CTE)						
ครูมีความมั่นใจว่าพวกเขาสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้นักเรียนได้						
ด้านความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียน(Faculty trust in parents and students : FT)						
ครูคิดว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ทำหน้าที่ดูแลบุตรหลานของตนเองได้ดี						
ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ(Academic emphasis : AE)						
นักเรียนมีความพยายามมากที่จะพัฒนาผลการเรียนของตนให้ดีกว่าเดิม						

13. แบบวัดบรรยากาศของโรงเรียน

ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัด School Climate ของ ฮอย และคณะ (Hoy; et. al. 2002) โดยข้อคำถามสร้างขึ้นเพื่อวัดบรรยากาศโรงเรียน ซึ่งหมายถึง การรับรู้ร่วมกันของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการทำงานภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเป็นมืออาชีพของครู และความอ่อนไหวต่อแรงกดดันจากชุมชน บรรยากาศโรงเรียนนี้วัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามที่ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (1 ไม่เคยเลย- 6 บ่อยมาก) โรงเรียนที่มีคะแนนสูงแสดงว่ามีบรรยากาศโรงเรียนดีกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .87 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .45-.77 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 19 ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรบรรยากาศโรงเรียนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 368.233$, $df = 115$, $CFI = 0.950$, $TLI = 0.941$, $RMSEA = 0.075$, $SRMR = 0.044$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควาร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการรับรู้บรรยากาศโรงเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 17 ข้อ คำถาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบแรกด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .76-.89 ตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 2 ด้านความเป็นมืออาชีพของครูมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .79-.84 และตัวแปรสังเกตขององค์ประกอบที่ 3 ด้านความอ่อนไหวต่อแรงกดดันของชุมชนมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .66-.90 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .44-.82

ตัวอย่างข้อคำถามบรรยากาศของโรงเรียน

ข้อคำถาม	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บาง ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อยมาก
ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร						
ผ.อ. สอบถามและรับฟังความคิดเห็น ของสมาชิกทุกฝ่าย						
ด้านความเป็นมืออาชีพของครู						
ครูเคารพยอมรับความสามารถทาง วิชาชีพของเพื่อนร่วมงาน						
ด้านความอ่อนไหวต่อแรงกดดันของชุมชน						
บุคคลสำคัญในพื้นที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน						

14. แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน

(Organizational citizenship behavior in School: SOCB)

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้แปลและเรียบเรียงจากแบบวัด Organizational Citizenship Behavior in Schools (OCBS) ของ ได โพล่า และ ฮอย (DiPola; & Hoy. 2004) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีร่วมกันขององค์การนี้วัดจากคะแนนของครูที่ได้ตอบแบบวัดการรับรู้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีร่วมกันขององค์การซึ่งหมายถึงการรับรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครูภายในโรงเรียน โดยที่ครูเหล่านั้นแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่สนับสนุนให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่นอกเหนือไปจากงานที่ได้รับมอบหมายและกระทำด้วยความสมัครใจ งานดังกล่าวไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ให้ปฏิบัติ และไม่มีผลกระทบต่อระบบการให้รางวัลโดยตรง โดยแบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ให้คะแนนแบบมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) โรงเรียนที่ครูได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่าแสดงว่ามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีร่วมกันขององค์การสูงกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในการวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .85 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .53-.81 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 10 ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 72.228$, $df = 25$, $CFI = 0.972$, $TLI = 0.960$, $RMSEA = 0.068$, $SRMR = 0.031$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 9 ข้อคำถาม

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .65-.82 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .02-.03 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .38-.67

ตัวอย่างข้อคำถามพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ครูให้การช่วยเหลือนักเรียนแม่ในเวลาส่วนตัว						
ครูยินดีสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยความสนใจ						

15. ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบวัด School Effectiveness ของ ฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2009) ข้อคำถามวัดประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งหมายถึง ผลสำเร็จของโรงเรียนที่บรรลุตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยวัดจากคะแนนที่ครูได้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ให้คะแนนแบบประมาณค่า 6 ระดับ (ไม่จริงที่สุด 1 คะแนน – จริงที่สุด 6 คะแนน) โรงเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามคะแนนสูงแสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

แบบวัดนี้ข้อคำถามมีค่า IOC (Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง .80-1.00 เมื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงโครงสร้างกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นใน

การวัด (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .73 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) อยู่ระหว่าง .32-.56 ได้แบบวัดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 8 ข้อ

ผู้วิจัยทดสอบองค์ประกอบของตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองมีค่าสถิติ $\chi^2 = 18.709$, $df=6$, $CFI= 0.989$, $TLI= 0.972$, $RMSEA = 0.072$, $SRMR= 0.018$ ซึ่งบ่งชี้ว่าดัชนีความกลมกลืนเกือบทุกตัวผ่านเกณฑ์ ยกเว้นดัชนีของค่าสถิติ χ^2 ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าแบบจำลองที่ดี ค่าไคแอสควร์ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีข้อยกเว้นว่าอาจมีนัยสำคัญทางสถิติได้ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมาก แม้ว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนแล้วก็ตาม (Schumacker; & Lomax. 2004: 100) แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับดัชนีตัวอื่นๆ ที่บ่งบอกว่าผ่านเกณฑ์ จึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองประสิทธิผลของโรงเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สอดคล้องตามเกณฑ์การพิจารณา โดยข้อคำถามมีจำนวนเท่ากับ 6 ข้อ

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบจำลองการวัด ผลพบว่า ตัวแปรสังเกตของตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ .60-.83 โดยค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานข้อคำถามทุกข้อมีค่าเท่ากับ .04 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีค่าตั้งแต่ .44-.69

ตัวอย่างข้อคำถามประสิทธิผลของโรงเรียน

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใดๆเกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น วิธีการปฏิบัติงาน ตารางการปฏิบัติงาน ครูยอมรับและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว						

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อให้การเก็บข้อมูลดำเนินไปอย่างเรียบร้อยผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการทดสอบแบบวัด และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการวิจัย โดย

ได้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ทราบ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้ จากนั้น จึงดำเนินการติดตามผลเก็บรวบรวมข้อมูล จนได้ข้อมูลครบตามที่กำหนดไว้

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยมีการจัดกระทำข้อมูลในการวิจัยโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบวัดแต่ละชุดที่ได้จากการเก็บข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดแต่ละแบบวัด แล้วจึงนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยนี้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในแบบจำลองซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของตัวแปรหลักในแบบจำลองด้วยโปรแกรม Mplus

4. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพการวัดตัวแปรพหุระดับ ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนความรับผิดชอบร่วมบรรยาภาคโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อตรวจสอบว่าคะแนนมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับได้หรือไม่ โดยมีสถิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่า $rwg(j)$ Index (Within-group agreement) สำหรับตรวจสอบว่าคะแนนของสมาชิกภายในกลุ่มมีความสอดคล้องกันเพียงพอหรือไม่ โดยมีเกณฑ์ที่นิยมทั่วไปคือควรมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (Castro, 2002) นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์ค่า ICC(1) สำหรับตรวจสอบว่าคะแนนของตัวแปรระดับกลุ่มที่จะศึกษานั้นมีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มเพียงพอหรือไม่ โดยความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ระดับกลุ่มนั้น ค่า ICC(1) ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .05 (Dyer; et al. 2005) หากคะแนนตัวแปรระดับกลุ่มมีความสอดคล้องกันของสมาชิกภายในกลุ่มและมีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มที่ยอมรับได้ จึงจะสามารถนำคะแนนไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (Multilevel confirmatory factor analysis: MCFA) เพื่อตรวจสอบโครงสร้างองค์ประกอบ (Factor analysis) ต่อไป ทั้งนี้ ประชากรระดับกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรที่มีขนาดจำกัด

(Finite population) เนื่องจากตัวอย่างระดับกลุ่มมีจำนวน 20 กลุ่ม จากประชากรในระดับกลุ่มที่มีจำนวนทั้งหมด 157 กลุ่ม คิดเป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนประชากรแล้วมีค่าเท่ากับ 0.13 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ของการเป็นประชากรที่มีขนาดไม่จำกัดที่กำหนดไว้คือ 0.05 (Cochran, 1977) ดังนั้น จึงต้องใช้ตัวปรับค่าประชากรที่มีขนาดจำกัด (Finite population correction: fpc) เพื่อปรับแก้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error: SE) ของคะแนนตัวแปรในระดับกลุ่มก่อน จากนั้นจึงไปคำนวณค่าสถิติเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ในระดับกลุ่มต่อไป สำหรับตัวปรับค่าประชากรที่มีขนาดจำกัด สามารถคำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้

$$fpc = \sqrt{\frac{N - n}{N - 1}}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนประชากรในการวิจัย

5. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ (Multilevel structural equation modeling: MSEM) ของตัวแปรเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน (Preacher; Zyphur; & Zhang, 2010) ทั้งนี้ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานระหว่างตัวแปรระดับกลุ่มในแบบจำลองนั้น ต้องใช้ตัวปรับค่าประชากรที่มีขนาดจำกัดเพื่อปรับแก้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรระดับกลุ่มก่อนการทดสอบนัยสำคัญเช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับที่ได้นำเสนอไปแล้ว

การวิจัยระยะที่ 2 (เชิงคุณภาพ)

แบบแผนการวิจัย

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 โดยอาศัยการศึกษาหลายกรณี (Multiple cases study) เพื่อสืบค้นความรู้อย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่มีต่อผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา

กรณีศึกษาในการวิจัยระยะที่ 2 คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนใต้จำนวน 2 โรงเรียนที่มีคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการอาศัยผลการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive

sampling) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้ 1)เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยในระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณ 2)มีคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการอยู่ในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มสูงมีคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการมากกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 และกลุ่มต่ำมีคะแนนต่ำกว่าหรือน้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 และ 3)ผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่จะศึกษา และมีความพร้อมและสมัครใจให้ข้อมูลในฐานะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key informants) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกรณีศึกษามีจำนวนทั้งหมด 10 คน ดังตาราง

ตาราง 5 ภูมิหลังผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ที่	ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลพื้นฐาน
รายการที่ 1		
1	ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมแห่งที่ 1	อายุ 42 ปี ประสบการณ์การทำงาน 13 ปี ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ 7 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท
2	ครูโรงเรียนแห่งที่ 1	อายุ 31 ปี ประสบการณ์การเป็นครู 6 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาชีพครูโดยตรง พื้นเพเป็นคนสามจังหวัดชายแดนใต้
3	นักเรียนคนที่ 1	อายุ 17 ปี ชั้น ม. 5 ภูมิลำเนาออกพื้นที่สามจังหวัด
4	นักเรียนคนที่ 2	อายุ 17 ปี ชั้นม.5 ภูมิลำเนาออกพื้นที่สามจังหวัด
รายการที่ 2		
5	ผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งที่ 2	อายุ 37 ปี ประสบการณ์การทำงาน 15 ปี ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ 11 ปี จบ การศึกษาระดับปริญญาโท
6	ครูโรงเรียนแห่งที่ 2	อายุ 35 ปี ประสบการณ์การเป็นครู 11 ปี จบ การศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่สายวิชาชีพครู แต่ ได้มาศึกษาต่อจนได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู พื้นเพ เป็นคนสามจังหวัดชายแดนใต้
7	นักเรียนคนที่ 3	อายุ 18 ปี เรียนชั้น ม.6 ภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัด
8	นักเรียนคนที่ 4	อายุ 18 ปี เรียนชั้น ม.6 ภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัด
9	นักเรียนคนที่ 5	อายุ 18 ปี เรียนชั้น ม.6 ภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัด
10	นักเรียนคนที่ 6	อายุ 19 ปี กำลังเรียนชั้นศาสนาระดับนานาชาติ ชั้น ปีที่ 3 (หรือชั้นปีที่ 10) จบการศึกษามัธยมศึกษาตอน ปลาย ภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนก่อนการดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัยเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยกำหนดประเด็นข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่ต้องการจะอธิบายเพิ่มเติมและคัดเลือกกรณีศึกษาโดยพิจารณาจากคะแนนการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน เบื้องต้นผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการศึกษาทั้งสิ้น 5 โรงเรียน โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึงขั้นตอนในการวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโดยมีโรงเรียนที่ตอบรับเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 2 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ต้องการศึกษา ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีวิธีการเก็บ 3 วิธีหลัก ได้แก่ **1) การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview)**ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยวางแผนและติดต่อนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนโดยยึดเวลาที่สะดวกให้ผู้ให้ข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเป็นหลัก การสัมภาษณ์เชิงลึกจะเป็นแบบไม่เป็นทางการ โดยมีแนวคำถาม(Guideline) กว้างๆ ที่กำหนดขึ้นตามปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้การสัมภาษณ์จะเล็งภาษาที่เป็นทางการ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสัมภาษณ์และมีภาษามลายูท้องถิ่นร่วมด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 8 คนจากทั้งหมด 10 คนที่ใช้ภาษาไทยและภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาหลักในชีวิตประจำวัน โดยระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสอบถามเรื่องทั่วไปไปด้วยเพื่อสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่เป็นกันเอง ทำการสัมภาษณ์ในสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวกในการให้ข้อมูล เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและความพร้อมของผู้ให้ข้อมูลโดยผู้วิจัยจะขออนุญาตทำการบันทึกภาพและเสียงในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง **2) การสังเกต(Observation)**ผู้วิจัยจะทำการสังเกตแบบไม่ได้มีส่วนร่วมสมบูรณ์ (Observer-as-participant) ได้แก่ การสังเกตสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สถานที่ทำงาน ห้องเรียน ผลงานทางวิชาการ เป็นต้น และการสังเกตบุคคล เช่น บุคลิกภาพ ภาษากาย ท่าทาง ของผู้ให้ข้อมูลระหว่างการให้สัมภาษณ์ **3) ข้อมูลทุติยภูมิ** เช่น เอกสาร แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ข้อมูลจากเว็บไซต์ของโรงเรียน Facebook page เป็นต้น เพื่อประกอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อให้สามารถตีความได้ครอบคลุมบริบทอย่างละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นการลงพื้นที่ภาคสนามแต่ละครั้ง ผู้วิจัยมีการจดบันทึกข้อมูล (Field note) การสังเกตและการสัมภาษณ์ในระหว่างที่สัมภาษณ์ร่วมด้วยทุกครั้ง รวมถึงการจดบันทึกสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการบิดเบือนหรือตกหล่นของข้อมูลสำคัญ โดยจะไม่ใส่ความคิดเห็นของผู้วิจัยลงไปในบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) โดยข้อคำถามมาจากการประเด็นค้นพบจากผลการวิจัยระยะที่ 1 โดยมีแนวคำถามกว้างๆ สำหรับการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยประเด็นต่างๆแบ่งตามประเภทของผู้ให้ข้อมูลของกรณีศึกษา ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างแนวคำถามสำหรับผู้บริหาร เช่น

1. โรงเรียนที่มีคุณภาพ หรือมีประสิทธิภาพ ในมุมมองของอาจารย์เป็นอย่างไร
2. โรงเรียนในปัจจุบันนี้ถือว่าได้รับการยอมรับในระดับใด เรื่องใดบ้าง
3. สิ่งที่คุณใส่ใจเกี่ยวกับโรงเรียน
4. ผลการเรียนของนักเรียนที่นี่เป็นอย่างไร
5. คิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ
6. คิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
7. โรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ ควรพิจารณาจากอะไรบ้าง
8. ผู้ปกครองเลือกส่งบุตรหลานมาโรงเรียนนี้ ด้วยเหตุผลอะไร
9. ผลการสอบโอเน็ต ส่งผลอย่างไรต่ออาจารย์/ครูในโรงเรียน/นักเรียน
10. แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
11. วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ด้านวิชาการของโรงเรียน
12. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพครู
13. ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครองและนักเรียน
14. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในผู้ปกครองและนักเรียน

ตัวอย่างแนวคำถามสำหรับครูเช่น

1. เล่าเรื่องลูกศิษย์ของคุณให้ฟังหน่อยค่ะ ส่วนใหญ่เป็นอย่างไร
2. ลูกศิษย์ของคุณสนใจการเรียนดีไหมคะ เป็นอย่างไรบ้าง
3. ความตั้งใจ ความพยายามของลูกศิษย์ส่งผลต่อครูอย่างไร
4. ครูมีวิธีการสอนอย่างไร

ตัวอย่างแนวคำถามสำหรับนักเรียนเช่น

1. คุณครูสอนเป็นอย่างไรบ้าง
2. เล่าบรรยากาศในห้องเรียนให้ฟังหน่อยได้ไหมคะ
3. เวล่านักเรียนมีอะไรสงสัย กล้ายกมือถามครูไหม
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามไหม
5. นักเรียนที่โรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง ความตั้งใจในการเรียนเป็นอย่างไร

การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามหลักการของเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะต้องลงวางหรือหลีกเลี่ยงการตั้งสมมติฐานอันเกิดจากความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดเดิมของผู้วิจัยเป็นสิ่งจำเป็น แม้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้สัมภาษณ์ไม่ได้รู้จักเป็นการส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลของกรณีศึกษาทั้งสองกรณี แต่ด้วยประสบการณ์ของผู้วิจัยที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตั้งแต่ยังเด็กจนถึงปัจจุบัน และได้เคยผ่านการศึกษาในระบบนี้มาก่อน จึงเป็นเรื่องยากพอสมควรในการพิกมุลบท (Bracketing) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ผู้วิจัยก็ได้พยายามสำรวจและแยกแยะว่าประสบการณ์ตามการรับรู้ (Consciousness) ที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นอย่างไร และส่วนใดคือประสบการณ์ตามการรับรู้ของผู้วิจัยเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) การจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลและการถอดเทปบันทึกเสียงมาจัดกลุ่มข้อมูลแล้วนำมาจัดพิมพ์รายละเอียดให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม 2) การแสดงข้อมูล (Data display) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่อยู่ในรูปแบบพรรณามาจัดเป็นหมวดหมู่ (Categorizing) โดยใช้ปัญหาการวิจัยซึ่งได้จากผลการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวตั้ง 3) การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลการวิจัย (Conclusion, interpretation and verification) โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปและตีความข้อค้นพบที่ได้มาทำการตรวจสอบว่าข้อสรุปดังกล่าวนั้นมีความถูกต้องแม่นยำเพียงใด โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล (Trustworthiness)

1. ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Credibility) โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า มีขั้นตอนดำเนินการใน 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลด้วยการใช้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่ต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน เพื่อดูว่าถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะมีความคงที่หรือไม่

1.2 ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลมากกว่า 1 วิธี เพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันโดยเก็บข้อมูล เช่น ขณะที่มีการสัมภาษณ์เชิงลึก จะสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ตรวจสอบความไว้วางใจได้ (Dependability) โดยการอธิบายให้เห็นขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างชัดเจน ประเด็นการสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

3. ตรวจสอบการยืนยันผลการวิจัย (Confirmability) ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกไว้อย่างเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้ โดยจดบันทึกด้วยการเขียน บันทึกภาพ และบันทึกเสียง จัดเก็บเป็นหมวดหมู่ในระบบความจำของคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกภาคสนาม (Field note) เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก เหตุการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการแปลความและวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง มีการอ้างอิงคำพูด(Quotation) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้นามสมมติ และสรุปข้อมูลโดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ความสามารถในการนำผลการศึกษาไปอธิบายกรณีอื่นที่มีลักษณะหรือเงื่อนไขที่คล้ายคลึงกัน (Transferability) การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งดำเนินการในระยะที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1 ให้มีความลุ่มลึกมากขึ้น มิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อสรุปไปอ้างอิงยังประชากร แต่อาจนำผลการศึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มที่มีบริบทใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้นำผลการศึกษาไปใช้

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัยในการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมโครงการวิจัยในมนุษย์จากกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ตามหมายเลขที่รับรอง SWUEC/E-202/2559 (ภาคผนวก ก) และก่อนการทำการเก็บข้อมูลการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการจัดส่งเอกสารขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงโรงเรียนต้นสังกัดของผู้เข้าร่วมวิจัย ร่วมกับการโทรศัพท์ติดต่อและเดินทางพบปะโดยตรงกับผู้บริหารหรือผู้ประสานงานของโรงเรียน โดยชี้แจงให้ทราบถึงจุดประสงค์ด้วยวาจา ร่วมกับการชี้แจงในแบบสอบถามถึงจุดประสงค์และการป้องกันการละเมิดข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยไม่นำเสนอชื่อจริงของตัวบุคคลและโรงเรียนลงในเล่มปริณายกนิพนธ์ ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล และสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย โดยยืนยันกับผู้ให้ข้อมูลที่จะละเว้นการอ้างอิงถึงตัวบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจงโดยผู้วิจัยใช้นามสมมติแทนชื่อโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน นอกจากนี้ ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งก่อนเริ่มต้นดำเนินการสัมภาษณ์ และแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าถึงสิทธิที่จะตอบหรือไม่ตอบในประเด็นที่ไม่ประสงค์จะเปิดเผยได้โดยแจ้งให้ผู้วิจัยทราบ รวมถึงสามารถแจ้งความประสงค์ที่จะดื่มน้ำบันทึกภาพและเสียงได้ ผู้วิจัยปฏิบัติตามคำขอของผู้ให้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด และจะจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และบันทึกภาพไว้ในที่ปลอดภัย เพื่อรักษาความลับของข้อมูล ทั้งนี้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัย และพิจารณาบทวนก่อนตัดสินใจตอบด้วยความสมัครใจทุกครั้ง

สำหรับขั้นตอนการออกแบบและดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผลในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งปรับจาก Creswell; & Plano Clark (2011) สามารถสรุปเป็นแผนผังตามภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ผังสรุปขั้นตอนการออกแบบและดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงอธิบายรูปแบบ
ติดตามผลในการวิจัยครั้งนี้ ปรับจาก Creswell; & Plano Clark (2011)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยผานวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลักในการตอบคำถามการวิจัย และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบในการขยายความและอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การอธิบายผลการวิจัยแบบบูรณาการระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ 2 ระยะดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1เชิงปริมาณนำเสนอตามผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบแบบจำลองความสัมพันธ์พระดับของปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการวัดตัวแปรพระดับ
3. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย
4. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพระดับของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ผลการวิจัยระยะที่ 2เชิงคุณภาพนำเสนอผลการศึกษารายกรณีเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ในแง่ประสบการณ์ของผู้บริหาร ประสบการณ์การสอนของครู และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายของค่าสถิติต่างๆในการการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกตัวแปรออกเป็น 2 กลุ่มตามระดับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ตัวแปรระดับบุคคลและตัวแปรระดับกลุ่ม ซึ่งตัวแปรแต่ละระดับจะประกอบด้วยตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกต เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดชื่อตัวแปรและอักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปรดังกล่าว ไว้ดังนี้

สัญลักษณ์หรืออักษรที่ใช้แทนค่าสถิติ

สัญลักษณ์หรืออักษร

ความหมาย

$\bar{x}$	ค่าเฉลี่ย
SD	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
χ^2	ค่าสถิติไคสแควร์
df	องศาอิสระ
R^2	สัมประสิทธิ์การทำนาย
β	สัมประสิทธิ์มาตรฐาน
α	สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค
w	ระดับบุคคล/ครู (Individual level/teacher level) หรือภายในกลุ่ม (Within group)
b	ระดับกลุ่ม/โรงเรียน (Group level/school level) หรือระหว่างกลุ่ม (Between group)

ชื่อตัวแปร ตัวแปรสังเกตและอักษรย่อที่ใช้

ชื่อตัวแปรแฝง	อักษรย่อ	ชื่อตัวแปรสังเกต	อักษรย่อ
ตัวแปรระดับบุคคล			
การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน	MOT	ความพยายาม	MO1
		การมีส่วนร่วม	MO2
มุมมองการจัดการเรียนการสอน	INS	มุมมองการจัดการเรียนการสอน	INS1
มุมมองเรื่องเวลา	TIM	มุมมองเรื่องเวลา	TIM1
การสนับสนุนจากชุมชน	COM	การสนับสนุนด้านอารมณ์	CO1
		การสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัตถุ สิ่งของและข้อมูลข่าวสาร	CO2
		การสนับสนุนกระบวนการคิด	CO3
การสนับสนุนจากครอบครัว	FAM	ความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกใน ครอบครัว	FA1
		การรับรู้การสนับสนุนทางอารมณ์	FA2
การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู	TAO	การรับรู้ความสามารถของครู	SE
		ความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและ นักเรียน	T
		การมุ่งเน้นวิชาการ	AE
ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู	REM	ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู	RE1
ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู	ENG	ความกระตือรือร้นมีพลังในการ ปฏิบัติตนในวิชาชีพครู	VI
		การอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู	DE
		ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับ วิชาชีพครู	AB
พฤติกรรมกำเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์กร	TOCB	พฤติกรรมกำให้ความช่วยเหลือ	OB1
		พฤติกรรมกำคำนึงถึงผู้อื่น	OB2
		พฤติกรรมกำอดทนอดกลั้น	OB3
		พฤติกรรมกำสำนึกในหน้าที่	OB4
		พฤติกรรมกำให้ความร่วมมือ	OB5
พฤติกรรมการทำงาน	PER	พฤติกรรมการทำงาน	PE1

ชื่อตัวแปรแฝง	อักษรย่อ	ชื่อตัวแปรสังเกต	อักษรย่อ
ตัวแปรระดับกลุ่ม			
ความรับผิดชอบร่วม	RES		RES1
บรรยากาศของโรงเรียน	CLI	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	CL1
		ความเป็นมืออาชีพของครู	CL2
		อ่อนไหวต่อชุมชน	CL3
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	SOCB	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	SOCB1
การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	SAO	การรับรู้ความสามารถกลุ่ม	CE
		ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน	FT
		การมุ่งเน้นวิชาการของกลุ่ม	SAE
ประสิทธิผลของโรงเรียน	SEF	ประสิทธิผลของโรงเรียน	SEF1
ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน	ACH	ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน	ACH1

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ระดับบุคคล ได้แก่ บุคลากรครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และ ระดับกลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานวิชาชีพอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน ระยะเวลาทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครู จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดโรงเรียน ดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ระดับบุคคล				
ครู (n=404)				
อายุ (ปี)			31.00	7.99
เพศ				
-หญิง	324	80.20		
-ชาย	78	19.31		
ภูมิลำเนาเดิม				
-ปัตตานี	172	42.57		
-ยะลา	86	21.29		
-นราธิวาส	134	33.17		
-อื่นๆ	9	2.23		
ระดับการศึกษาสามัญ				
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	16	3.96		
-ปริญญาตรี	371	91.83		
-ปริญญาโท	12	2.97		
-สูงกว่าปริญญาโท	2	0.50		
ระดับการศึกษาศาสตรา				
-อับติดาอียะฮ์	18	4.46		
-มุตะวัสสิฎะฮ์	130	32.18		
-ซานะวีเยฮ์	181	44.80		
-ปริญญาตรี	42	10.40		
-ปริญญาโท	3	0.74		
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน			6.74	5.27
ระยะเวลาทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครู			7.31	5.52

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
ระดับกลุ่ม				
โรงเรียน (n=20)				
จังหวัด				
-ปัตตานี	9	45.00		
-ยะลา	5	25.00		
-นราธิวาส	6	30.00		
ขนาดโรงเรียน				
-ใหญ่พิเศษ	7	35.00		
-ใหญ่	8	40.00		
-กลาง	3	15.00		
-เล็ก	2	10.00		

จากตาราง 6 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างระดับบุคคลที่เป็นครูสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดจำนวน 404 คนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.20 รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 19.31 มีอายุโดยเฉลี่ย 3 ปี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 42.57 รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 33.17 จังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 21.29 และจังหวัดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.23 ครูเหล่านี้ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.83 รองลงมาจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.96 และส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านศาสนาระดับนานาชาติ คิดเป็นร้อยละ 44.80 รองลงมาคือระดับมศวะซีเตาะฮ์ คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบันโดยเฉลี่ย 6.74 ปี และมีระยะเวลาทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูโดยเฉลี่ย 7.31 ปี

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในระดับกลุ่มที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา คิดเป็นจังหวัดละร้อยละ 30 และ 25 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพการวัดของตัวแปรทุกระดับ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรในฐานะตัวแปรระดับบุคคลจำนวน 6 ตัวแปร จำแนกตามลักษณะการเกิดขึ้นของตัวแปรกลุ่มได้ 2 ลักษณะ คือ 1) ตัวแปรกลุ่มที่เกิดขึ้นจากคุณสมบัติของกลุ่มเอง (Global property) สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน 2) ตัวแปรกลุ่มที่มีคุณสมบัติเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่ม (Emergence) แบ่งเป็น 2 ลักษณะย่อย ได้แก่ ตัวแปรกลุ่มที่เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักความเหมือนกันมีการรับรู้พฤติกรรมที่ความเหมือนร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม (Sharedness) อาศัยกระบวนการเกิดที่เรียกว่า Composition process ส่วนอีกหนึ่งลักษณะย่อยเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักของความแตกต่างในการรับรู้ ความคิด ความเชื่อของสมาชิก อาศัยกระบวนการเกิดที่เรียกว่า Compilation process (นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2560) สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรกลุ่มที่เกิดจากการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปรระดับกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของ เนิน และคนอื่นๆ (Chen; et al. 2005) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การกำหนดนิยามหรือความหมายของตัวแปร ขั้นที่ 2 ระบุธรรมชาติและวิธีการวัดของตัวแปร ขั้นที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพการวัดในแต่ละระดับ ขั้นที่ 4 ตรวจสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม และขั้นที่ 5 ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละระดับ ในแต่ละขั้นตอน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดนิยามหรือความหมายของตัวแปรระดับกลุ่มทั้ง 6 ตัวแปร ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในนิยามเชิงปฏิบัติการ (บทที่ 1)

ขั้นที่ 2 เป็นการระบุธรรมชาติและวิธีการวัดของตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรกลุ่มที่เกิดจากการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่ม (Shared properties) ทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน ในการเก็บข้อมูลจึงต้องเก็บข้อมูลจากครูในระดับบุคคลที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่ม(โรงเรียน)เดียวกัน ข้อมูลที่ได้จึงเป็นการรับรู้หรือการประเมินของครูแต่ละคนเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มของตนเองแทนที่จะเป็นการประเมินตนเอง แบบจำลองการวัดนี้เรียกว่าแบบจำลองการวัดที่เปลี่ยนจุดอ้างอิงการประเมิน (Referent-shift model) ซึ่งต้องนำข้อมูลที่ได้อามาตรวจสอบความสอดคล้องและหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีตัวแปรกลุ่มที่เกิดขึ้นจากคุณสมบัติของกลุ่มเอง (Global property) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน แบบจำลองการวัดนี้เรียกว่าแบบจำลองการวัดคุณสมบัติของกลุ่ม (Aggregate property model) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ระดับโรงเรียนที่ได้จากคะแนน Onetแต่ละโรงเรียนแต่ละปีการศึกษาไม่ได้เกิดจากการรับรู้ของสมาชิกภายในกลุ่ม จึงไม่ต้องเก็บ

ข้อมูลจากสมาชิกภายในกลุ่ม แต่สามารถเก็บข้อมูลเป็นคะแนนเดียวได้จากแหล่งเดียว นั่นคือ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จึงไม่มีการตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนนในกลุ่ม สามารถนำคะแนนที่ได้ของแต่ละโรงเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลได้เลย

ขั้นที่ 3_ตรวจสอบคุณภาพการวัดในแต่ละระดับ

1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนระดับบุคคล (CFA) ที่ปรับและมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน และการมุ่งเน้นวิชาการมาเป็นแบบจำลองสมมติฐานในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนในระดับกลุ่ม(MCFA)ผลการตรวจสอบสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองที่ดีที่สุดของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนระดับกลุ่มนั้นประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ซึ่งไม่สอดคล้องตามทฤษฎีและแบบจำลองสมมติฐาน โดยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบซึ่งแบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนนั้น ประกอบด้วย ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ และการมุ่งเน้นวิชาการ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าดัชนีความกลมกลืน $\chi^2 = 102.473$, $df=32$, $CFI = 0.945$, $TLI = 0.904$, $RMSEA = 0.076$ ตาราง 4 มีความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) ขององค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ค่า AVE ขององค์ประกอบความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน เท่ากับ .88 และองค์ประกอบการมุ่งเน้นวิชาการ เท่ากับ .72 ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงขององค์ประกอบความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน เท่ากับ .97 และองค์ประกอบการมุ่งเน้นวิชาการ เท่ากับ .91

ตาราง 7 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p > 0.05$	$\chi^2 = 102.473$, $df = 32, p < 0.001$	ไม่กลมกลืน
CFI	> 0.90	0.945	กลมกลืน
TLI	> 0.90	0.904	กลมกลืน
RMSEA	< 0.80	0.076	กลมกลืน

ตาราง 8 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ข้อ คำถาม	Within group				Between group			
	β	SE	Z	P-value	β	SE	Z	P-value
ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน								
12	0.658	0.052	12.594***	<.001	0.902	0.138	6.533***	<.001
16	0.776	0.053	14.580***	<.001	0.947	0.074	12.861***	<.001
18	0.738	0.040	18.453***	<.001	0.972	0.068	14.290***	<.001
19	0.668	0.035	19.057***	<.001	0.936	0.187	5.010***	<.001
การมุ่งเน้นวิชาการ								
23	0.778	0.046	16.842***	<.001	0.986	0.122	8.065***	<.001
25	0.722	0.046	16.020***	<.001	0.920	0.127	7.231***	<.001
26	0.664	0.059	11.323***	<.001	0.694	0.183	3.780***	<.001
27	0.715	0.076	9.370***	<.001	0.770	0.189	4.071***	<.001

*** $p < 0.001$

2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับความรับผิดชอบร่วม

ผู้วิจัยนำแบบจำลองความรับผิดชอบของกลุ่มระดับบุคคล(CFA)ที่ปรับและมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ มาเป็นแบบจำลองสมมติฐานในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดความรับผิดชอบของกลุ่มในระดับกลุ่ม(MCFA) ผลการตรวจสอบสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองที่ดีที่สุดของความรับผิดชอบระดับกลุ่มนั้นประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม มีค่าดัชนีความกลมกลืน $\chi^2=1386.483$, $df=12$, $p=0.028$, CFI= 0.995, TLI= 0.987, RMSEA = 0.063 ดังตาราง 8 มีความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า ค่า AVE ของความรับผิดชอบร่วมเท่ากับ .79 ส่วนค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง มีค่าเท่ากับ .87

ตาราง 9 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพุทธระดับของความรับผิดชอบร่วม (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p>0.05$	$\chi^2=1386.483, df=12, p=0.028$	กลมกลืน
CFI	>0.90	0.995	กลมกลืน
TLI	>0.90	0.987	กลมกลืน
RMSEA	<0.80	0.063	กลมกลืน

ตาราง 10 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพุทธระดับความรับผิดชอบร่วม (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ข้อ คำถาม	Within group				Between group			
	β	SE	Z	P-value	β	SE	Z	P-value
1	0.749	2.539	0.295	0.768	0.446	1129.410	0.000	1.000
2	0.736	0.698	1.054	0.292	0.994	669.2525	0.001	0.999
4	0.814	0.815	0.998	0.318	0.997	18.062	0.055	0.956
5	0.775	0.216	3.594***	$<.001$	0.996	413.057	0.002	0.998

*** $p<0.001$

3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพุทธระดับบรรยาภาศของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำแบบจำลองบรรยาภาศโรงเรียนระดับบุคคล(CFA)ที่ปรับและมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเป็นมืออาชีพของครู และความอ่อนไหวต่อแรงกดดันของชุมชนมาเป็นแบบจำลองสมมติฐานในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดบรรยาภาศโรงเรียนในระดับกลุ่ม (MCFA) ผลการตรวจสอบสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองที่ดีที่สุดของบรรยาภาศโรงเรียนระดับกลุ่มนั้นมี 1 องค์ประกอบซึ่งไม่สอดคล้องตามทฤษฎีและแบบจำลองสมมติฐาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ มีค่าดัชนีความกลมกลืน $\chi^2=67.964, df=28, CFI= 0.968, TLI= 0.952, RMSEA = 0.061$ ดังตาราง 10มีความ

เที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่าค่า AVE ของแบบวัดบรรยากาศของโรงเรียนเท่ากับ .78 และมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝงเท่ากับ .98

ตาราง 11 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพุทธะดับของบรรยากาศของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p > 0.05$	$\chi^2 = 67.964, df = 28, p < 0.001$	ไม่กลมกลืน
CFI	> 0.90	0.968	กลมกลืน
TLI	> 0.90	0.952	กลมกลืน
RMSEA	< 0.80	0.061	กลมกลืน

ตาราง 12 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบเชิงยืนยันพุทธะดับบรรยากาศของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ข้อ คำถาม	Within group				Between group			
	β	SE	Z	P-value	β	SE	Z	P-value
1	0.761	0.03	27.98***	<.001	0.421	0.04	10.17***	<.001
3	0.730	0.04	20.88***	<.001	0.467	0.05	9.15***	<.001
4	0.770	0.04	21.93***	<.001	0.408	0.05	7.55***	<.001
5	0.877	0.02	36.36***	<.001	0.231	0.04	5.47***	<.001
6	0.843	0.02	41.89***	<.001	0.289	0.03	8.53***	<.001
7	0.719	0.05	13.45***	<.001	0.483	0.08	6.29***	<.001
11	0.491	0.06	7.76***	<.001	0.759	0.06	12.21***	<.001

*** $p < 0.001$

4) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน

ผู้วิจัยนำแบบจำลองการวัดพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนระดับบุคคลที่ปรับและมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (CFA) แล้ว ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อคำถาม มาเป็นแบบจำลองสมมติฐานในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนในระดับกลุ่ม (MCFA) ผลการตรวจสอบสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนในระดับกลุ่มนั้นประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อคำถาม มีค่าดัชนีความกลมกลืน $\chi^2 = 57.627$, $df=20$, CFI= 0.948, TLI= 0.922, RMSEA = 0.070 ดังตาราง 12 มีความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) พบว่า ค่า AVE ของพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน เท่ากับ .51 และมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง(CR) เท่ากับ .84

ตาราง 13 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพหุระดับของพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p>0.05$	$\chi^2=57.627$, $df=20$, $p<0.001$	ไม่กลมกลืน
CFI	>0.90	0.948	กลมกลืน
TLI	>0.90	0.922	กลมกลืน
RMSEA	<0.80	0.070	กลมกลืน

ตาราง 14 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นพุทธระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ
องค์การระดับโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ข้อ คำถาม	Within group				Between group			
	β	SE	Z	P- value	β	SE	Z	P- value
1	0.645	0.053	12.207***	<.001	0.792	0.266	2.979**	0.003
6	0.625	0.047	13.232***	<.001	0.701	0.280	2.503**	0.012
7	0.697	0.035	19.947***	<.001	0.029	0.018	1.665	0.096
8	0.737	0.026	28.804***	<.001	0.434	0.161	2.695**	0.007
9	0.675	0.062	10.839***	<.001	0.869	0.200	4.350***	<.001
10	0.644	0.048	13.382***	<.001	0.699	0.289	2.419*	0.016

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < 0.001$

5) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นพุทธระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำแบบจำลองการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนระดับบุคคลที่ปรับและมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์(CFA)แล้ว ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อคำถาม มาเป็นแบบจำลองสมมติฐานในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับกลุ่ม (MCFA) ผลการตรวจสอบสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองที่ดีที่สุดของประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับกลุ่มนั้นประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อคำถาม (ข้อ 2,3,4,7) มีค่าดัชนีความกลมกลืน $\chi^2 = 2.105$, $df=2$, $p=0.349$, CFI= 1.000, TLI= 0.999, RMSEA = 0.012มีความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (Convergent validity) โดยพิจารณาค่า Average extracted (AVE) เท่ากับ .83 และมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดตัวแปรแฝง (CR) เท่ากับ .96

ตาราง 15 ค่าดัชนีในการประเมินความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดพระดับของประสิทธิผลของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p>0.05$	$\chi^2 = 2.105, df=2, p=0.349$	กลมกลืน
CFI	>0.90	1.000	กลมกลืน
TLI	>0.90	0.999	กลมกลืน
RMSEA	<0.80	0.012	กลมกลืน

ตาราง 16 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระดับประสิทธิผลของโรงเรียน (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ข้อ คำถาม	Within group				Between group			
	β	SE	Z	P-value	β	SE	Z	P-value
2	0.650	0.07	8.87***	<.001	0.934	0.18	5.22***	0.009
3	0.783	0.06	12.06***	<.001	0.967	0.18	5.37***	<.001
4	0.840	0.06	14.79***	<.001	0.850	0.16	5.22***	<.001
7	0.557	0.06	8.82***	<.001	0.971	0.16	6.13***	<.001

*** $p<0.001$

ในการตรวจสอบคุณภาพการวัดตัวแปรระดับกลุ่ม นอกจากการตรวจสอบคุณภาพเช่นเดียวกับการตรวจสอบคุณภาพการวัดตามปกติ คือ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับบุคคลแล้ว สำหรับตัวแปรที่ใช้แบบจำลองการวัดแบบฉันทามติหรือเปลี่ยนจุดอ้างอิง จะต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วย โดยใช้ดัชนี rwg(j) โดยมีเกณฑ์ที่นิยมทั่วไปคือควรมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (Castro. 2002 อ้างถึงใน นาชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล. 2560) โดยผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคะแนนภายในกลุ่มของตัวแปรระดับทุกตัวที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีความสอดคล้องของคะแนนภายในกลุ่มมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์พระดับต่อไป ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคะแนนภายในกลุ่ม (Within-group agreement) ของตัวแปรระดับกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	rwg(j)	แปลผล
การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	0.940	ผ่านเกณฑ์
ความรับผิดชอบของกลุ่ม	0.903	ผ่านเกณฑ์
พฤติกรรมกำเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน	0.931	ผ่านเกณฑ์
บรรยากาศโรงเรียน	0.903	ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิผลของโรงเรียน	0.925	ผ่านเกณฑ์

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบว่าตัวแปรระดับกลุ่มที่จะศึกษานั้นมีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มหรือไม่ โดยดัชนี ICC_1 เป็นเกณฑ์ ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ระดับกลุ่มนั้น ค่า ICC_1 ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า .05 (Dyer; et al. 2005) ผลการตรวจสอบพบว่าตัวแปรกลุ่มเกือบทุกตัวมีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มมากพอสำหรับการวิเคราะห์พหุระดับ ยกเว้นตัวแปรความรับผิดชอบร่วม ดังแสดงในตาราง 18 โดยแบบจำลองการวัดของตัวแปรระดับกลุ่มภายหลังการปรับแบบจำลองแล้วมีความเชื่อมั่นมีค่าระหว่าง .87-.96 ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 18 ผลการตรวจสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรระดับกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	ICC_1	ICC_2	แปลผล
การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	0.111	0.711	ผ่านเกณฑ์
ความรับผิดชอบของกลุ่ม	0.038	0.444	ไม่ผ่านเกณฑ์
พฤติกรรมกำเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน	0.061	0.563	ผ่านเกณฑ์
บรรยากาศโรงเรียน	0.212	0.843	ผ่านเกณฑ์
ประสิทธิผลของโรงเรียน	0.149	0.780	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 19 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดตัวแปรระดับกลุ่มที่วัดด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ภายหลังปรับแบบจำลอง

ตัวแปร	α	Item-total correlation
การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	0.92	0.62-0.86
ความรับผิดชอบของกลุ่ม	0.88	0.53-0.88
พฤติกรรมกำการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน	0.87	0.61-0.77
บรรยากาศโรงเรียน	0.96	0.68-0.93
ประสิทธิผลของโรงเรียน	0.90	0.70-0.91

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามระดับการวิเคราะห์ ได้แก่

1. ตัวแปรระดับโรงเรียน มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรเชิงสาเหตุ ได้แก่

- ความรับผิดชอบร่วม(Collective responsibility)
- บรรยากาศโรงเรียน (School climate)
- พฤติกรรมกำการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน (OCB in School)

1.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (School academic optimism : SAO)

1.3 ตัวแปรผล ได้แก่

- ประสิทธิผลของโรงเรียน (School effectiveness)
- ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (Students' achievement of school)

2. ตัวแปรระดับบุคคล(ครู) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแปรเชิงเหตุ ตัวแปรคั่นกลาง และตัวแปรผล

2.1 ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ ประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ และตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมส่วนบุคคล

2.1.1 ตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะ ได้แก่ มุมมองการจัดการเรียนการสอน และมุมมองเรื่องเวลา

2.1.2 ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมส่วนบุคคล ได้แก่ การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว และการรับรู้การสนับสนุนจากชุมชน

2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

2.3 ตัวแปรผล ประกอบด้วย ตัวแปรจิตลักษณะด้านการปฏิบัติงาน และตัวแปรการปฏิบัติงาน

2.3.1 ตัวแปรจิตตัวแปรจิตลักษณะด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู และความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู

2.3.2 ตัวแปรการปฏิบัติงาน ได้แก่ พฤติกรรมการทำงานของครู และพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

จากผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย สามารถแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่มและระดับบุคคลได้ดังตาราง 20 และ 21

ตาราง 20 ค่าสถิติพื้นฐานเชิงบรรยายของตัวแปรสังเกตระดับบุคคลที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูล

ตัวแปร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. มุมมองการจัดการเรียนการสอน	404	4.81	0.87	1	6
2. มุมมองเรื่องเวลา	404	4.88	0.79	1	6
3. การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน					
3.1 ความพยายาม	404	4.57	0.77	1	6
3.2 การมีส่วนร่วม	404	4.66	0.73	1	6
4. การสนับสนุนจากชุมชน					
4.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์	404	4.58	0.86	1	6
4.2 การสนับสนุนช่วยเหลือด้าน วัตถุสิ่งของและข้อมูล ข่าวสาร	404	4.41	0.95	1	6
4.3 การสนับสนุนกระบวนการ คิด	404	4.76	0.89	1	6
5. การสนับสนุนจากครอบครัว					
5.1 ความใกล้ชิดระหว่างสมาชิก ในครอบครัว	404	5.04	0.90	1	6
5.2 การรับรู้การสนับสนุนทาง อารมณ์	404	5.20	0.85	1	6

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
6. การมองเชิงบวกทางวิชาการ					
6.1 การรับรู้ความสามารถของตน	404	4.80	0.74	1	6
6.2 ความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียน	404	4.69	0.79	1	6
6.3 การมุ่งเน้นวิชาการ	404	4.78	0.81	1	6
7. ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู	404	3.68	1.44	1	6
8. ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู					
8.1 ความกระตือรือร้นมีพลังในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู	404	4.89	0.73	1	6
8.2 การอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู	404	5.02	0.78	1	6
8.3 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพครู	404	4.97	0.76	1	6
9. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร					
9.1 พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ	404	4.59	0.86	1	6
9.2 พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น	404	4.84	0.89	1	6
9.3 พฤติกรรมสำนึกในหน้าที่	404	4.82	0.96	1	6
9.4 พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ	404	4.51	1.04	1	6
10. พฤติกรรมการทำงาน	404	4.78	0.80	1	6

จากตาราง 20 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.68-5.20 โดยตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวทางด้านอารมณ์ ส่วนตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู เมื่อพิจารณาตามตัวแปร

เชิงเหตุระดับบุคคล พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.41-5.20 โดยตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนจากครอบครัวทางด้านอารมณ์ ส่วนตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนจากชุมชน ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือด้านวัตถุสิ่งของและข้อมูลข่าวสาร ส่วนตัวแปรผล พบว่าตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.68-4.97 โดยตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพครู ส่วนตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู

ตาราง 21 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตในโมเดลการวิจัยระดับบุคคล

ตัวแปร	SE	T	AE	IN	VI	DE	AB	TI	PE	RE	MO1	MO2	FA1	FA2	CO1	CO2	CO3	OB1	OB2	OB4	OB5	RES
SE	1																					
T	.659**	1																				
AE	.577**	.593**	1																			
IN	.532**	.429**	.532**	1																		
VI	.595**	.596**	.583**	.611**	1																	
DE	.519**	.520**	.555**	.587**	.770**	1																
AB	.527**	.449**	.516**	.524**	.654**	.729**	1															
TI	.571**	.570**	.550**	.613**	.660**	.601**	.520**	1														
PE	.563**	.558**	.597**	.545**	.588**	.574**	.524**	.610**	1													
RE	.097	.106	.063	.181**	.208**	.286**	.220**	.180**	.043	1												
MO1	.425**	.474**	.465**	.385**	.409**	.373**	.353**	.363**	.493**	-.021	1											
MO2	.433**	.474**	.426**	.353**	.466**	.388**	.388**	.373**	.518**	-.031	.741**	1										
FA1	.328**	.290**	.313**	.408**	.404**	.372**	.384**	.395**	.428**	.185**	.318**	.351**	1									
FA2	.359**	.299**	.343**	.403**	.394**	.467**	.448**	.379**	.454**	.227**	.298**	.317**	.677**	1								
CO1	.524**	.477**	.413**	.394**	.465**	.430**	.407**	.382**	.481**	.104	.452**	.454**	.361**	.380**	1							
CO2	.372**	.388**	.364**	.297**	.338**	.272**	.245**	.295**	.353**	-.059	.364**	.404**	.282**	.260**	.694**	1						
CO3	.399**	.413**	.364**	.347**	.449**	.475**	.391**	.379**	.451**	.102	.342**	.391**	.338**	.368**	.661**	.611**	1					
OB1	.431**	.456**	.629**	.488**	.522**	.453**	.432**	.461**	.582**	-.052	.407**	.400**	.251**	.279**	.362**	.368**	.302**	1				
OB2	.545**	.476**	.629**	.655**	.595**	.582**	.554**	.603**	.661**	.109	.463**	.429**	.411**	.408**	.462**	.387**	.436**	.646**	1			
OB4	.432**	.469**	.521**	.515**	.554**	.562**	.467**	.507**	.644**	.161**	.324**	.350**	.373**	.418**	.357**	.242**	.314**	.465**	.623**	1		
OB5	.450**	.466**	.504**	.378**	.427**	.384**	.392**	.443**	.635**	-.044	.368**	.395**	.231**	.211**	.388**	.415**	.343**	.527**	.564**	.505**	1	
RES	.432**	.397**	.414**	.468**	.485**	.424**	.404**	.465**	.450**	.115	.346**	.289**	.348**	.336**	.350**	.250**	.281**	.333**	.432**	.380**	.292**	1

*p < 0.05, **p < 0.01

จากตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตในแบบจำลองการวิจัยระดับบุคคล พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ ความกระตือรือร้นมีพลังในการปฏิบัติตนในวิชาชีพครู (VI) และ การอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู (DE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .770 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 รองลงมาคือ ความพยายามของนักเรียน (MO1) และความสนใจของนักเรียน (MO2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .741 ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 22 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่ม(คิดจากคะแนนรายบุคคล)

ตัวแปร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. ความรับผิดชอบรวม	404	5.04	0.74	1	6
2. บรรยากาศของโรงเรียน					
2.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	404	4.43	1.25	1	6
2.2 ความเป็นมืออาชีพอของครู	404	4.80	0.90	1	6
2.3 ความอ่อนไหวต่อแรงกดดันจากชุมชน	404	3.72	1.40	1	6
3. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน	404	4.89	0.78	1	6
4. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน					
4.1 การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม	404	4.64	0.82	1	6
4.2 ความไว้วางใจต่อผู้ปกครองและนักเรียน	404	4.65	0.84	1	6
4.3 การมุ่งเน้นวิชาการ	404	4.43	1.00	1	6
5. ประสิทธิผลของโรงเรียน	404	4.78	0.86	1	6

จากตาราง 22 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.72-5.04 โดยตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความรับผิดชอบร่วมส่วนตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความอ่อนไหวต่อแรงกดดันจากชุมชน

ตาราง 23 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยระดับกลุ่ม (คิดจากคะแนนรายบุคคล)

ตัวแปร	CE	FT	SAE	RES	SEFF	SOCB	CL1	CL2	CL3
CE	1								
FT	.662**	1							
SAE	.506**	.607**	1						
RES	.460**	.476**	.380**	1					
SEFF	.567**	.540**	.442**	.586**	1				
SOCB	.635**	.595**	.508**	.579**	.648**	1			
CL1	.288**	.383**	.499**	.258**	.273**	.326**	1		
CL2	.525**	.539**	.597**	.487**	.531**	.595**	.561**	1	
CL3	-.125*	-.158**	-.189**	.037	-.105*	-.075	-.234**	-.194**	1

* $p < .05$, ** $p < 0.01$, *** $p < .001$

จากตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตในแบบจำลองการวิจัยระดับกลุ่มที่เป็นคะแนนรายบุคคล พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (CE) และ ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน (FT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .662 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 รองลงมาคือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน (SOCB) และประสิทธิผลของโรงเรียน (SEFF) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .648 ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตาราง 24 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่ม (หลังวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุ
ระดับ: MCFA)

ตัวแปร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า ต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. ความรับผิดชอบร่วม	20	5.01	0.18	4.92	5.11
2. บรรยากาศของโรงเรียน	20	4.44	0.52	4.20	4.66
3. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรระดับโรงเรียน	20	4.82	0.21	4.58	4.93
4. การมองเชิงบวกทางวิชาการของ โรงเรียน					
4.1 ความไว้วางใจต่อผู้ปกครอง และนักเรียน	20	4.66	0.30	4.50	4.80
4.2 การมุ่งเน้นวิชาการ	20	4.34	0.32	4.20	4.46
5. ประสิทธิภาพของโรงเรียน	20	4.67	0.27	4.56	4.79
6. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับ โรงเรียน	20	29.04	2.19	25.60	33.06

จากตาราง 24 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตระดับกลุ่มที่วัดจากแบบสอบถามการ
วิจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.34-5.01 โดยตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความรับผิดชอบร่วม
ส่วนตัวแปรสังเกตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
ระดับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.04

ตาราง 25 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยระดับกลุ่ม (หลังวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ: MCFA)

ตัวแปร	FT	SAE	CL	SEF	SOCB	ACHI	RES
FT	1						
SAE	.682**	1					
CL	*389**	.424**	1				
SEF	.600**	.522**	.314**	1			
SOCB	.722**	.421**	.386**	.823**	1		
ACHI	-.059	.269**	-.008	.265**	.046	1	
RES	.572**	.412**	.349**	.833**	.733**	-.022	1

* $p < .05$, ** $p < 0.01$, *** $p < .001$

จากตาราง 25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตในแบบจำลองการวิจัยระดับกลุ่มที่เป็นคะแนนเฉลี่ยรายกลุ่ม พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ ความรับผิดชอบร่วม (RES) และ ประสิทธิภาพของโรงเรียน (SEF) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .833 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 รองลงมาคือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน (SOCB) และ ประสิทธิภาพของโรงเรียน (SEFF) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .823 ที่ระดับนัยสำคัญ .01

5. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลพหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคล

การวิเคราะห์แบบจำลองพหุระดับ (MSEM) ตามแนวทางของมิวเทน (Muthen. 1994) จำเป็นต้องวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคล เพื่อตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแบบจำลองสมมติฐาน ดังภาพประกอบ 11 และต้องให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อน แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองระดับพร้อมกัน การวิเคราะห์แบบจำลองพหุระดับในการศึกษาครั้งนี้จึงเริ่มจากการวิเคราะห์แบบจำลองระดับบุคคลที่เป็นครูเพื่อตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆตามแบบจำลองสมมติฐานในภาพประกอบ โดยใช้เทคนิคการประมาณค่าแบบ Robust maximum likelihood (MLR) เป็นเทคนิคที่ทนทานต่อการละเมิด

ตาราง 26 ทำให้ได้แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคลของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามภาพประกอบ 12

ตาราง 26 ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับบุคคลของครู (หลังปรับแบบจำลอง)

ดัชนีความ กลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p > 0.05$	$\chi^2 = 440$, $df = 183$, $p < 0.001$	ไม่กลมกลืน
CFI	> 0.90	0.937	กลมกลืน
TLI	> 0.90	0.920	กลมกลืน
RMSEA	< 0.80	0.059	กลมกลืน
SRMR	< 0.80	0.043	กลมกลืน

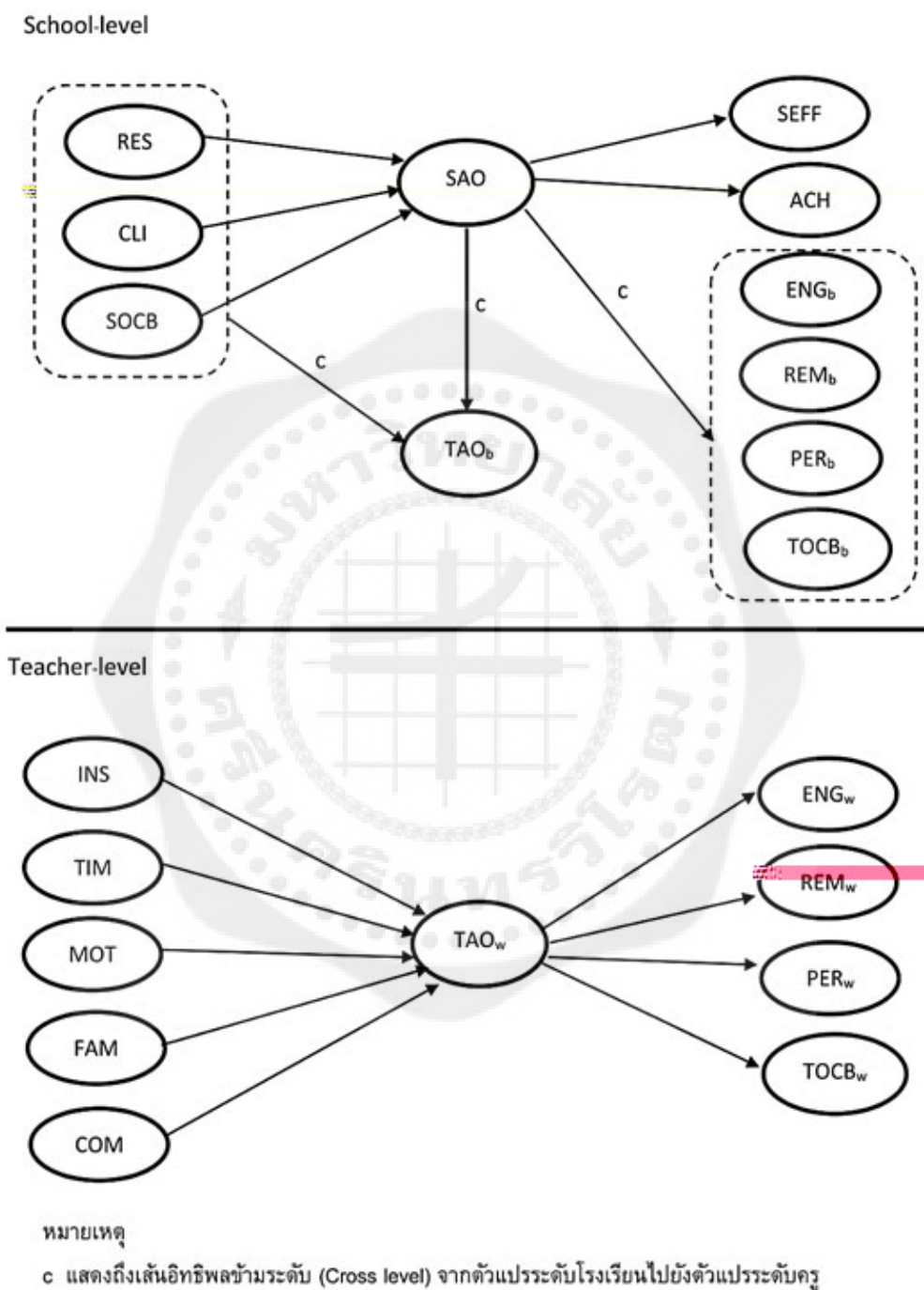
$$p^{**} < .010, p^{***} < 0.001$$

ภาพประกอบ 12 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระดับครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (แบบจำลองที่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว)
ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลพหุระดับ

จากการตรวจสอบคุณสมบัติต่าง ๆ ได้แก่ ความกลมกลืนของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคลแล้ว ผู้วิจัยพบว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นและผ่านการปรับให้กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วนั้น เหมาะสมที่จะนำไปทดสอบพหุระดับต่อไปได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับของตัวแปรเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการโดยการวิเคราะห์ทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มพร้อมกัน โดยมีแบบจำลองสมมติฐานดังภาพประกอบ 11 ประกอบด้วยแบบจำลองการวัดตัวแปรแฝงทั้งหมด 16 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ขึ้นไป จากแบบจำลองสมมติฐานจะเห็นได้ว่ามีตัวแปรแฝงระดับกลุ่มทั้งหมด 11 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรระดับกลุ่มตามกรอบการวิจัย 6 ตัวแปร จำแนกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นตัวแปรระดับกลุ่มแบบที่มีคุณสมบัติเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่ม (Emergence) ได้แก่ ตัวแปรความ รับผิดชอบของกลุ่ม (RES) บรรยากาศโรงเรียน (CLI) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน (SOCB) การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (SAO) ประสิทธิภาพของการโรงเรียน (SEF) ตัวแปรกลุ่มประเภทนี้ต้องผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนนตัวแปรภายในกลุ่มเพื่อยืนยันความเหมาะสมในการยกระดับเป็นตัวแปรกลุ่มและตัวแปรระดับกลุ่มอีกประเภทหนึ่งคือตัวแปรกลุ่มที่เกิดขึ้นจากคุณสมบัติของกลุ่มเอง (Global property) ได้แก่ ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (ACH) ตัวแปรกลุ่มประเภทนี้มีความเป็นกลุ่มด้วยคุณสมบัติของกลุ่มเอง จึงไม่ต้องทำการหาคุณภาพเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการเป็นตัวแปรระดับกลุ่ม ส่วนตัวแปรอีก 5 ตัวแปรในแบบจำลองสมมติฐานที่เพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (TAO_b) ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ (REM_b) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (ENG_b) พฤติกรรมการทำงาน (PER_b) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (TOCB_b) เป็นตัวแปรระดับบุคคลตามกรอบการวิจัยที่ยกระดับขึ้นเป็นตัวแปรแฝงระดับกลุ่มเพื่อการวิเคราะห์ทดสอบอิทธิพลข้ามระดับของตัวแปรระดับกลุ่มต่อตัวแปรระดับบุคคลเท่านั้น ดังนั้น การยกระดับตัวแปรแฝงกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบความสอดคล้องร่วมกันของคะแนนภายในกลุ่ม ตัวแปรแฝงเหล่านี้สอดคล้องกับวิธีวัดตัวแปรระดับกลุ่มประเภท Summary index model ตามแนวคิดของซาน โคชโลวสกี และไคลน์ (Chen; Mathieu; & Bliese.2004; citing Chan.1998; Kozlowski;&Klein. 2000)

สำหรับตัวแปรแฝงระดับบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 10 ตัวแปร โดยตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกค่า ตัวแปรแฝงในระดับบุคคลในแบบจำลองสมมติฐานประกอบด้วย ตัวแปรมุมมองการจัดการเรียนการสอน (INS) มุมมองเกี่ยวกับเวลา (TIM) การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (MOT) การสนับสนุนจากครอบครัว (FAM) การสนับสนุนจากชุมชน (COM) การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู (TAO_w) ความตั้งใจคงอยู่ใน

วิชาชีพ (REM_w) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (ENG_w) พฤติกรรมการทำงาน (PER_w) และ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ($TOCB_w$)

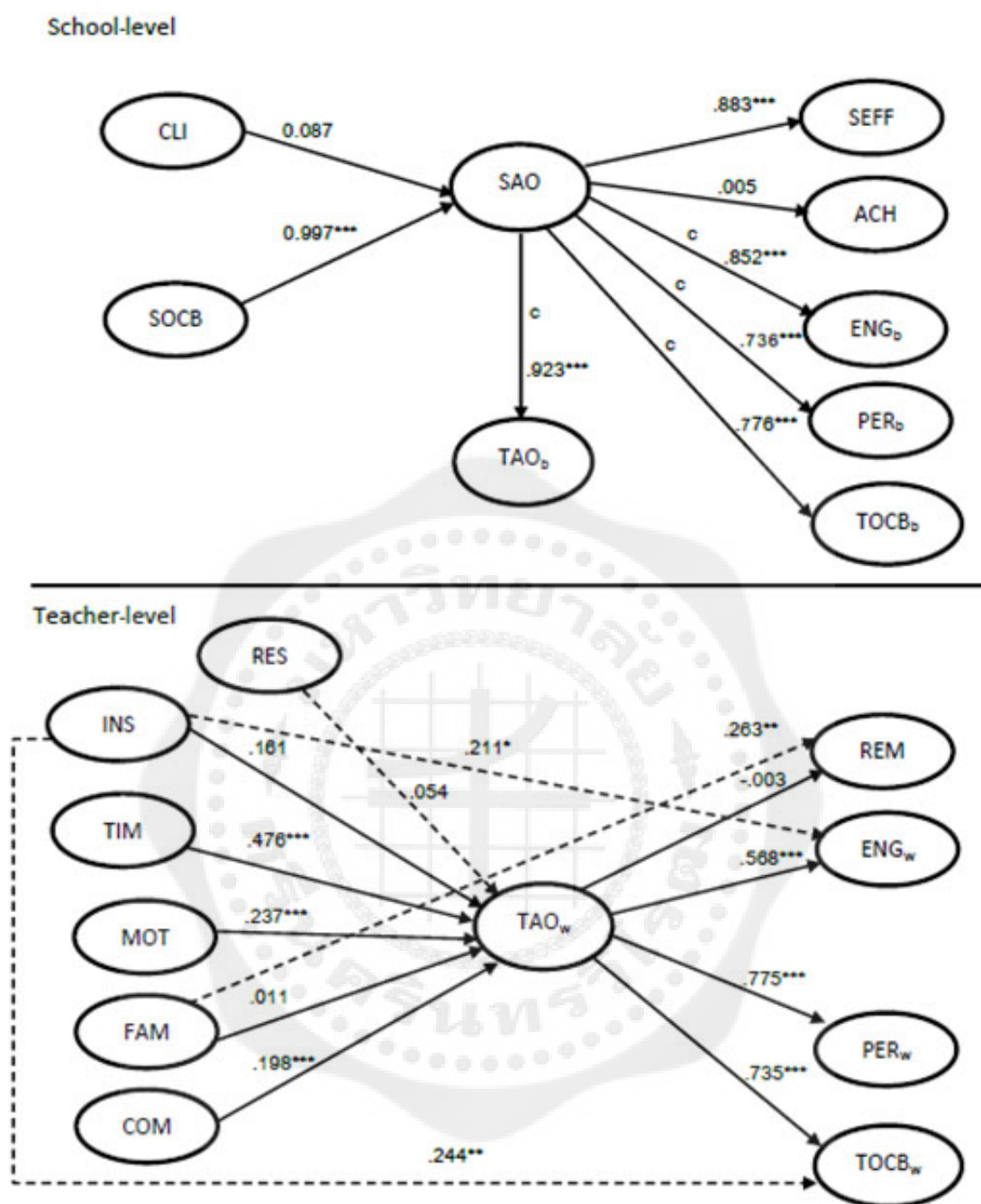

ภาพประกอบ 13 แบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างเชิงสาเหตุและผลพหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้

ทั้งนี้ ภายหลังจากปรับแบบจำลองแล้วพบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงดัชนีความกลมกลืน ตาราง 27 และภาพประกอบ 14 จะเห็นว่าแบบจำลองประกอบด้วย แบบจำลองการวัดตัวแปรแฝงทั้งหมด 16 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่า น้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ขึ้นไป จากแบบจำลองที่ปรับแล้วจะเห็นได้ว่ามีตัวแปรแฝงระดับกลุ่มมีทั้งหมด 9 ได้แก่ ตัวแปรความบรรยากาศโรงเรียน (CLI) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน (SOCB) การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน (SAO) ประสิทธิภาพของการโรงเรียน(SEF) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน (ACH) การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู(TAO_b) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (ENG_b) พฤติกรรมการทำงาน (PER_b) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (TOCB_b) สำหรับ ตัวแปรแฝงระดับบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 11 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรมุมมองการจัดการเรียนการสอน (INS) มุมมองเกี่ยวกับเวลา (TIM) การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน (MOT) การสนับสนุนจากครอบครัว (FAM) การสนับสนุนจากชุมชน (COM) การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู(TAO_w) ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ (REM_w) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (ENG_w) พฤติกรรมการทำงาน (PER_w) และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (TOCB_w) และมีหนึ่งตัวแปรที่เพิ่มเติมจากแบบจำลอง สมมติฐานคือ ตัวแปรการรับรู้ความรับผิดชอบร่วม(RES_w) ซึ่งตามแบบจำลองสมมติฐานเดิมตัวแปรนี้คือตัวแปรความรับผิดชอบร่วม(RES) แต่หลังการตรวจสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่มพบว่าค่าดัชนี ICC₁ต่ำกว่า .05 ซึ่งถือว่าไม่มีความเหมาะสมในการยกระดับตัวแปรไปวิเคราะห์ระดับกลุ่ม (Dyer; et al. 2005)ดังนั้น ตัวแปรดังกล่าวจึงถูกปรับลดระดับการวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล โดยปรับคำนิยามจากเดิมที่เป็นการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเป็นการรับรู้สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในด้านความรับผิดชอบของครู

ตาราง 27 ค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพหุระดับ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าสถิติ	แปลผล
χ^2	$p>0.05$	$\chi^2=679.289, df=295,$ $p<0.001$	ไม่กลมกลืน
CFI	>0.90	0.924	กลมกลืน
TLI	>0.90	0.901	กลมกลืน
RMSEA	<0.80	0.057	กลมกลืน

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

c แสดงถึงเส้นอิทธิพลข้ามระดับ (Cross level) จากตัวแปรระดับโรงเรียนไปยังตัวแปรระดับครู

-----> ทดสอบตามแบบจำลองสมมติฐาน

————> ทดสอบเพิ่มเติม

ภาพประกอบ 14 แบบจำลองสมมติฐานโครงสร้างเชิงสาเหตุและผลพหุระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ (แบบจำลองที่ปรับแล้ว)

ตาราง 28 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มของแบบจำลองโครงสร้าง
ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม

ตัวแปรผล	ตัวแปรสาเหตุ	Estimate	SE	Z	p	R ²
TAO	MOT	0.237	0.042	5.620***	<0.001	
	TIM	0.476	0.115	4.130***	<0.001	
	INS	0.161	0.099	1.621	0.053	
	FAM	0.011	0.055	0.199	0.421	
	COM	0.198	0.053	3.707***	<0.001	
	RES	0.054	0.063	0.860	0.195	
Within group	Residual variance	0.133	0.025	5.256***	<0.001	0.867***
ENG	TAO	0.568	0.102	5.561***	<0.001	
	TIM	0.136	0.134	1.015	0.155	
	INS	0.211	0.108	1.958*	0.025	
	RES	0.033	0.043	0.766	0.222	
Within group	Residual variance	0.212	0.037	5.656***	<0.001	0.788***
REM	TAO	-0.003	0.104	-0.029	0.488	
	FAM	0.263	0.106	2.484**	0.006	
Within group	Residual variance	0.932	0.038	24.257***	<0.001	0.068
PER	TAO	0.775	0.068	11.329***	<0.001	
	MOT	0.063	0.062	1.019	0.154	
	RES	0.038	0.066	0.579	0.281	
Within group	Residual variance	0.289	0.036	8.116***	<0.001	0.711***
TOCB	TAO	0.735	0.074	9.928***	<0.001	
	INS	0.244	0.086	2.830**	0.002	
	RES	-0.048	0.062	-0.776	0.219	
Within group	Residual variance	0.173	0.040	4.293***	<0.001	0.827***
SOCB	CLI	0.365	0.319	1.146	0.126	
Between group	Residual variance	0.867	0.232	3.731***	<0.001	0.133
SAO	CLI	0.087	0.142	0.611	0.271	
	SOCB	0.997	0.079	12.665***	<0.001	
Between group	Residual variance	-0.066	936.189	0.000	0.500	
SEFF	SAO	0.883	0.072	12.237***	<0.001	
Between group	Residual variance	0.22	0.128	1.714*	0.043	0.780***

ตาราง 28 (ต่อ)

ตัวแปรผล	ตัวแปรสาเหตุ	Estimate	SE	Z	p	R ²
ACH	SAO	0.162	0.488	0.332	0.370	
	SEFF	-0.062	0.491	-0.126	0.450	
Between group	Residual variance	0.988	0.038	25.714***	<0.001	0.012
TAO_b	SAO	0.923	0.067	13.872***	<0.001	
	Residual variance	0.148	0.123	1.206	0.114	0.825***
ENG_b	SAO	0.852	0.082	10.450***	<0.001	
	Residual variance	0.274	0.139	1.976*	0.024	0.726***
PER_b	SAO	0.736	0.115	6.385***	<0.001	
	Residual variance	0.458	0.173	2.642**	0.004	0.542**
TOCB_b	SAO	0.776	0.147	5.274***	<0.001	
	Residual variance	0.398	0.228	1.748*	0.040	0.602*

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของแบบจำลอง
โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลพหุระดับ

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรเชิง
เหตุและผลพหุระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ตัวแปรเชิงเหตุ	ตัวแปรผล	เส้นทาง	Estimate	SE	Z	p
MOT	ENG					
Total effect		MOT→ENG	0.135	0.028	4.802***	<0.001
Indirect effect		MOT→TAO→ENG	0.135	0.028	4.802***	<0.001
Direct effect		MOT→ENG	-	-	-	-
		-Within group-				
MOT	REM					
Total effect		MOT→REM	-0.001	0.024	-0.041	0.484
Indirect effect		MOT→TAO→REM	-0.001	0.024	-0.041	0.484
Direct effect		MOT→REM	-	-	-	-
		-Within group-				
MOT	PER					
Total effect		MOT→PER	0.247	0.054	4.544***	<0.001
Indirect effect		MOT→TAO→PER	0.184	0.036	5.167***	<0.001
Direct effect		MOT→PER	0.063	0.062	1.019	0.154
		-Within group-				
MOT	TOCB					
Total effect		MOT→TOCB	0.174	0.037	4.761***	<0.001
Indirect effect		MOT→TAO→TOCB	0.174	0.037	4.761***	<0.001
Direct effect		MOT→TOCB	-	-	-	-
		-Within group-				
TIM	ENG					
Total effect		TIM→ENG	0.407	0.096	4.258***	<0.001
Indirect effect		TIM→TAO→ENG	0.270	0.096	2.825**	0.002
Direct effect		TIM→ENG	0.136	0.134	1.015	0.155
		-Within group-				

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวแปรเชิงเหตุ	ตัวแปรผล	เส้นทาง	Estimate	SE	Z	p
TIM	REM					
Total effect		TIM→REM	-0.002	0.049	-0.041	0.484
Indirect effect		TIM→TAO→REM	-0.002	0.049	-0.041	0.484
Direct effect		TIM→REM	-	-	-	-
		-Within group-				
TIM	TOCB					
Total effect		TIM→TOCB	0.350	0.078	4.500***	<0.001
Indirect effect		TIM→TAO→TOCB	0.350	0.078	4.500***	<0.001
Direct effect		TIM→TOCB	-	-	-	-
		-Within group-				
TIM	PER					
Total effect		TIM→PER	0.369	0.091	4.059***	<0.001
Indirect effect		TIM→TAO→PER	0.369	0.091	4.059***	<0.001
Direct effect		TIM→PER	-	-	-	-
		-Within group-				
INS	ENG					
Total effect		INS→ENG	0.302	0.101	2.984**	0.001
Indirect effect		INS→TAO→ENG	0.091	0.056	1.618	0.053
Direct effect		INS→ENG	0.211	0.108	1.958*	0.025
		-Within group-				
INS	REM					
Total effect		INS→REM	-0.001	0.017	-0.059	0.476
Indirect effect		INS→TAO→REM	-0.001	0.017	-0.059	0.476
Direct effect		INS→REM	-	-	-	-
		-Within group-				
INS	PER					
Total effect		INS→PER	0.125	0.080	1.569	0.058
Indirect effect		INS→TAO→PER	0.125	0.080	1.569	0.058
Direct effect		INS→PER	-	-	-	-
		-Within group-				

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวแปรเชิงเหตุ	ตัวแปรผล	เส้นทาง	Estimate	SE	Z	p
INS	TOCB					
Total effect		INS → TOCB	0.362	0.098	3.679***	<0.001
Indirect effect		INS → TAO → TOCB	0.118	0.076	1.555	0.060
Direct effect		INS → TOCB	0.244	0.086	2.830**	0.002
		-Within group-				
FAM	ENG					
Total effect		FAM → ENG	0.006	0.032	0.188	0.425
Indirect effect		FAM → TAO → ENG	0.006	0.032	0.188	0.425
Direct effect		FAM → ENG	-	-	-	-
		-Within group-				
FAM	REM					
Total effect		FAM → REM	0.263	0.105	2.506**	0.006
Indirect effect		FAM → TAO → REM	0.000	0.001	0.000	0.500
Direct effect		FAM → REM	0.263	0.106	2.484**	0.007
		-Within group-				
FAM	PER					
Total effect		FAM → PER	0.009	0.043	0.209	0.417
Indirect effect		FAM → TAO → PER	0.009	0.043	0.209	0.417
Direct effect		FAM → PER	-	-	-	-
		-Within group-				
FAM	TOCB					
Total effect		FAM → TOCB	0.008	0.040	0.417	0.338
Indirect effect		FAM → TAO → TOCB	0.009	0.043	0.209	0.417
Direct effect		FAM → TOCB	-	-	-	-
		-Within group-				
COM	ENG					
Total effect		COM → ENG	0.112	0.039	2.846**	0.002
Indirect effect		COM → TAO → ENG	0.112	0.039	2.846**	0.002
Direct effect		COM → ENG	-	-	-	-
		-Within group-				

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวแปรเชิงเหตุ	ตัวแปรผล	เส้นทาง	Estimate	SE	Z	p
COM	REM					
Total effect		COM → REM	-0.001	0.021	-0.049	0.481
Indirect effect		COM → TAO → REM	-0.001	0.021	-0.049	0.481
Direct effect		COM → REM	-	-	-	-
		-Within group-				
COM	PER					
Total effect		COM → PER	0.154	0.041	3.735***	<0.001
Indirect effect		COM → TAO → PER	0.154	0.041	3.735***	<0.001
Direct effect		COM → PER	-	-	-	-
		-Within group-				
COM	TOCB					
Total effect		COM → TOCB	0.146	0.049	2.996**	0.001
Indirect effect		COM → TAO → TOCB	0.146	0.049	2.996**	0.001
Direct effect		COM → TOCB	-	-	-	-
		-Within group-				
RES	REM					
Total effect		RES → REM	0.000	0.006	0.000	0.500
Indirect effect		RES → TAO → REM	0.000	0.006	0.000	0.500
Direct effect		RES → REM	-	-	-	-
		-Within group-				
RES	ENG					
Total effect		RES → ENG	0.000	0.006	0.000	0.500
Indirect effect		RES → TAO → ENG	0.000	0.006	0.000	0.500
Direct effect		RES → ENG	-	-	-	-
		-Within group-				
RES	PER					
Total effect		RES → PER	0.080	0.063	1.274	0.101
Indirect effect		RES → TAO → PER	0.042	0.051	0.830	0.203
Direct effect		RES → PER	0.038	0.066	0.579	0.281
		-Within group-				

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวแปรเชิงเหตุ	ตัวแปรผล	เส้นทาง	Estimate	SE	Z	p
CLI	SEFF					
Total effect		CLI→SEFF	0.398	0.246	1.615	0.053
Indirect effect		CLI→SAO→SEFF	0.077	0.127	0.609	0.271
		CLI→SOCB→SAO→SEFF	0.321	0.291	1.105	0.135
Direct effect		CLI→SEFF	-	-	-	-
		-Between group-				
SAO	SEFF					
Total effect		SAO→SEFF	0.883	0.072	12.237***	<0.001
Indirect effect		-	-	-	-	-
Direct effect		SAO→SEFF	0.883	0.072	12.237***	<0.001
		-Between group-				
SAO	ACHI					
Total effect		SAO→ACHI	0.107	0.158	0.676	0.250
Indirect effect		SAO→SEFF→ACHI	-0.055	0.435	-0.126	0.450
Direct effect		SAO→ACHI	0.162	0.488	0.332	0.370
		-Between group-				
SOCB	ACHI					
Total effect		SOCB→ACHI	0.107	0.157	0.680	0.248
Indirect effect		SOCB→SAO→ACHI	0.161	0.484	0.332	0.370
		SOCB→SAO→SEFF→ACHI	-0.055	0.433	-0.127	0.449
Direct effect		SOCB→ACHI	-	-	-	-
		-Between group-				
CLI	ACHI					
Total effect		CLI→ACHI	0.048	0.067	0.711	0.238
Indirect effect		CLI→SAO→ACHI	0.014	0.053	0.262	0.397
		CLI→SOCB→SAO→ACHI	0.059	0.172	0.342	0.366
		CLI→SAO→SEFF→ACHI	-0.005	0.040	-0.124	0.451
		CLI→SOCB→SAO→SEFF→ACHI	-0.002	0.157	-0.013	0.451
Direct effect		SOCB→ACHI	-	-	-	-
		-Between group-				

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยระยะที่ 2 เชิงคุณภาพในการศึกษานี้ เพื่อสืบค้นความรู้อย่างลุ่มลึก มาอธิบายข้อค้นพบสำคัญจากการวิจัยในระยะที่ 1 เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความครอบคลุมและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ว่าลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการระดับต่างกันมีความสอดคล้องกับ ผลการศึกษาในเชิงปริมาณหรือไม่ อย่างไร โดยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพจะเริ่มหลังจากเสร็จสิ้น ขั้นตอนการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1 แล้ว โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 นี้อาศัยการศึกษาแบบหลายกรณี (Multiple cases study) ที่ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิจัย เชิงปริมาณเป็นหลัก โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview)ร่วมกับการสังเกตการณ์ (Observation)เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการศึกษารายกรณี ครั้งนี้เป็นผู้บริหาร ครูและนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 10 คนที่ผู้วิจัยเลือกด้วยวิธีเจาะจงจากโรงเรียน กรณีศึกษาที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ โดยมีรายละเอียดภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลการ วิจัยเชิงคุณภาพดังตาราง 5 (บทที่ 3)

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลระยะนี้ เริ่มจากการนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาทำการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) โดยการรวบรวมและ จัดกลุ่มข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์แนว เรื่อง เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความและอธิบายข้อค้นพบ ที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในระยะที่ 1 ดังนั้น การวิเคราะห์แนวเรื่อง (Thematic analysis) และจัด หมวดหมู่ (Categorizing) จึงอาศัยข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่เป็นวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวตั้ง (รายละเอียดดังตาราง 31) จากนั้นหาข้อสรุปและตีความ (Conclusion and interpretation) ข้อค้นพบที่ได้โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการ ศึกษา

ตาราง 31 การสร้างแนวเรื่องและการจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

Themes/ Sub-Themes	Categories/ Sub-Categories
ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ผู้บริหาร เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์การทำงาน ครู เพศ, อายุ, ภูมิลำเนาเดิม, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์การทำงาน นักเรียน เพศ, อายุ, ภูมิลำเนาเดิม, ระดับการศึกษา ศาสนา และสามัญ
ลักษณะของโรงเรียนส่งผลต่อการเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	บรรยากาศของโรงเรียน ประสบการณ์ของผู้บริหาร ความร่วมมือร่วมใจ การบริหารงาน การมีส่วนร่วม/รับฟังข้อเสนอแนะ เป้าหมายในการทำงาน การเสริมอำนาจครู มนุษยสัมพันธ์ มุ่งมั่นเปลี่ยนแปลง ยุติธรรม โปร่งใส ส่งเสริมความก้าวหน้าของครู พัฒนาศักยภาพครู ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ เน้นการปฏิบัติตามหลักการอิสลาม
ประสบการณ์ของครูที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู	การบริหารจัดการเวลา การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตระหนักถึงความแตกต่างของนักเรียน แรงสนับสนุนทางสังคม ครอบครัว ชุมชน นักเรียน

ตาราง 31 (ต่อ)

Themes/ Sub-Themes	Categories/ Sub-Categories
ผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ	
โรงเรียน	ประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริการ งานวิชาการ กิจกรรมพัฒนานักเรียน การยอมรับจากชุมชนและสังคม
ประสบการณ์ด้านการสอนของครู	ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ พลังในการทำงาน การอุทิศตน ความสุขในการสอน ความตั้งใจอยู่ในวิชาชีพครู พฤติกรรมการสอน พฤติกรรมการทำงานที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่
ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน	ทักษะติดต่อโรงเรียน ทักษะติดต่อครู ทักษะติดต่อการเรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียน เป้าหมายในการศึกษา

ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา

จากโรงเรียนปอเนาะสู่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม : การเปลี่ยนผ่านแนวคิดระบบการจัดการศึกษาอิสลาม

ก่อนจะมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาผ่านช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนระบบปอเนาะมาก่อน “ปอเนาะ” คือโรงเรียนที่ดำเนินการจัดการศึกษาเฉพาะวิชาด้านศาสนาอิสลามให้แก่นักเรียน การเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาจากปอเนาะสู่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามนโยบายของรัฐนั้น ลักษณะสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงไปคือการเพิ่มการจัดการเรียนการสอนสามัญ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน จึงเป็นที่รู้จักกันในฐานะโรงเรียนศาสนาที่สอนควบคู่กับวิชาสามัญ ผู้บริหารคนปัจจุบันของโรงเรียนกรณีศึกษาทั้งสองแห่งไม่ใช่ผู้บริหารรุ่นแรกของโรงเรียน แต่เป็นผู้ที่ได้รับการสืบทอดกิจการในฐานะทายาทโดยตรงให้เข้ามาบริหารโรงเรียน การเปลี่ยนผู้บริหารจากรุ่นสู่รุ่นประกอบกับ

การเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ รวมถึงผู้บริหารเหล่านี้จบการศึกษาสายสามัญในระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา มีส่วนทำให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารที่ต่างจากเดิม เช่น การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้น มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน มีหลักการบริหารแบบสมัยใหม่ เป็นต้น ข้อค้นพบจากผลการวิจัยระยะที่ 2 ทำให้เห็นว่ากรณีศึกษาทั้งสอง แม้จะมีระดับของการมองเชิงบวกทางวิชาการต่างกัน แต่กลับพบว่ามีคุณลักษณะร่วมบางประการ มีความโดดเด่นในเรื่องที่ต่างกันรวมถึงข้อจำกัดที่ต่างกันบางประการที่อาจเป็นอุปสรรคของการพัฒนาการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะได้อธิบายโดยละเอียดในตอนถัดจากนี้ไป

◆ ลักษณะของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นอย่างไร?

จากแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับโรงเรียน ในการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของการมีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงของโรงเรียนคือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน โดยครูในโรงเรียนมีพฤติกรรมการทำงานที่สนับสนุนให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยงานที่ปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานที่ทำด้วยสมัครใจ ไม่มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ปฏิบัติและไม่มีรางวัลตอบแทนโดยตรง ดังรายละเอียดจากผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่พบข้อมูลเชิงลึกของกรณีศึกษาที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงว่าครูในโรงเรียนมีความทุ่มเทช่วยเหลือและให้ความร่วมมือให้กับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ไม่ใช่ความรับผิดชอบโดยตรงด้วยความสมัครใจ โดยที่ผู้บริหารไม่ได้ร้องขอ ครูมีบทบาทเสนอแนะโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เช่น โครงการเรียนซ่อม โครงการเปิดห้องภาษา โครงการทำห้องทดลองวิทยาศาสตร์ เป็นต้น โครงการต่างๆ เหล่านี้มาจากครูเสนอขึ้นไปให้ผู้บริหารพิจารณา ซึ่งเป็นโครงการที่มาจากความคิดของครูที่สะท้อนจากประสบการณ์ของครูทั้งที่เป็นปัญหาที่ครูเห็นว่าควรแก้ไข และทั้งส่วนที่ครูเห็นว่าเป็นโอกาสที่นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา

ยกตัวอย่างเหตุการณ์หนึ่ง ช่วงที่โรงเรียนอยู่ระหว่างรับการประเมินจากกรรมการภายนอก เพื่อคัดเลือกโรงเรียนรางวัลพระราชทานในระหว่างที่กรรมการสัมภาษณ์ผู้บริหารอยู่ในห้องชั้นบนของอาคารสำนักงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังเลิกงานไปแล้ว ครูนับร้อยชีวิตเฝ้ารอให้กำลังใจผู้บริหารและเฝ้าติดตามสถานการณ์อยู่ชั้นล่างของอาคารโดยไม่กลับบ้านเป็นเวลาหลายชั่วโมง ภายหลังเสร็จสิ้นการประเมินของวันนั้นคณะกรรมการประเมินและผู้บริหารลงมาเห็นและรับทราบเรื่องดังกล่าว สร้างความประทับใจให้กับผู้ประเมินและผู้บริหารเอง เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้บริหารรับรู้ว่าครูในโรงเรียนมีความร่วมมือเสียสละและทำสิ่งต่างๆ ด้วยความสมัครใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุนความสำเร็จของโรงเรียน

“ผมโชคดี ที่ครูที่มาสอนที่นี่ เขาเปิดใจในการพัฒนาตนเอง ให้ใจกับโรงเรียน คือ..ไม่รู้จะพูดคำไหน ว่าครูของผม แม้กระทั่งอุสตาซ (คำเรียกครูสอนอิสลามศึกษา) ถ้าผมขออะไร ไม่มีใครขัดว่าทำไม่ได้ เราประเมินรางวัลพระราชทานของปีนี้ ผมส่งไปทุกสาขา วันนั้นผู้มาประเมิน ถึงสองทุ่ม ครูไม่มีใครกลับ กรรมการลงไปเจอครูสามร้อยคน อ้าว ยังไม่มีใครกลับหรือ กรรมการแทบร้องไห้ ขนลุก ผมอยู่ข้างบน ก็ไม่รู้เรื่อง ขนาดอุสตาซอายุหกสิบกว่าปี ก็ยังรออยู่”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

ในขณะเดียวกัน โรงเรียนที่มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรการส่งเสริมให้มีการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำด้วย ดังผลการศึกษาเชิงลึกจากการวิจัยระยะที่ 2 ว่า ในภาพรวมครูและบุคลากรของโรงเรียนมีพฤติกรรมการทำงานนอกเหนือจากบทบาทหน้าที่หลักเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ครูจะให้ความร่วมมือดี มีความทุ่มเท เข้าร่วมประชุมต่างๆ แต่ในภาพรวมนั้นถือว่าศักยภาพของครูมีความเหลื่อมล้ำกัน ต้องอาศัยการอบรมให้ความรู้ ฝึกฝนอีกมาก ซึ่งผู้บริหารยอมรับว่าต้องอาศัยเวลาและเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องพยายามพัฒนาศักยภาพของครูในด้านพฤติกรรมการทำงาน

“ศักยภาพความสามารถแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราต้องใช้เวลาในการปรับ ต้องเรียนรู้งาน บางที่ต้องมีการฝึก เป็นหน้าที่ของโรงเรียนต้องอบรม ต้องสอน บางที่เราก็ไม่รู้เราก็พยายามผมก็พยายามรู้จักครูแต่ละคน อุสตาซแต่ละคน ผ่านการพูดคุย ว่าคนนี้เป็นยังไง เข้าถึงยังไง ลักษณะนิสัยเป็นยังไง ควรจะมอบหมายได้แค่ไหน เราจะได้ไม่คาดหวังสูง มีระดับไว้ในใจเวลาให้งาน เขาก็ทุ่มเท เวลาประชุมอะไรเนี่ย เขาก็ให้ความร่วมมือ”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยระยะที่ 1 ที่พบว่า บรรยากาศโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน โดยการรับรู้ของครูในโรงเรียนเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในด้านการรับฟังความคิดเห็น การบอกความคาดหวังที่ผู้บริหารมีต่อครู การมีมนุษยสัมพันธ์มีมาตรฐานในการทำงาน นำข้อเสนอแนะของบุคลากรไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนในทางที่ดีขึ้น รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียนนั้น ไม่มีความแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างโรงเรียนสองกลุ่ม ข้อค้นพบนี้สามารถยืนยันได้ด้วยผลการศึกษาเชิงลึกในการวิจัยระยะที่ 2 โดยพบว่ามีลักษณะร่วมบางประการในแนวทางการทำงานของผู้บริหารของกรณีศึกษาทั้งสองกรณี

ผลการศึกษารายกรณีที่ 1 ที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง พบว่า รูปแบบการทำงานของผู้บริหารเน้นการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น มีแนวคิดที่จะลดช่องว่างระหว่าง

ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับให้อำนาจครูเสนอความคิดเห็นหรือโครงการต่างๆที่มีประโยชน์ได้ เห็นความสำคัญของข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากรโดยการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนา โรงเรียน สร้างบรรยากาศการทำงานแบบ “ครอบครัว” ให้มีความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของ บุคลากร กระจายอำนาจของการบริหารแบบ “องค์กรเล็กในองค์กรใหญ่” บริหารแบบสามารถ เข้าถึงได้ บุคลากรคนใดมีปัญหาต้องการพูดคุยหารือกับผู้บริหาร สามารถเข้าพบผู้บริหารได้ โดยตรง อีกทั้งยังมีความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลกที่ไม่เคยหยุดนิ่ง

“หลักเลยคือการมีส่วนร่วมของครูทุกระดับ ต้องให้ความสำคัญกับแนวความคิดครู โครงการต่างๆที่ครูเสนอมา อยากทำกิจกรรมเรียนซ่อม เปิดห้องภาษา อยากทำห้องยิงจรวดทาง วิทยาศาสตร์... โครงการต่างๆไม่ได้ลงจากข้างบน แต่ครูสามารถนำเสนอโครงการได้ มีบทบาท พอมีส่วนร่วมตรงนี้ เขาสามารถพัฒนาการเรียนการสอนชัดเจน ไม่สั่ง แต่ถ้ามีส่วนร่วม ก็จะมีผล เขาจะทำวิจัยออกมา”

“ถือว่าเป็นความสำเร็จจากการบริหารงาน ให้ครูเป็นฐาน เรากระจายอำนาจไป จะบอก ว่า โรงเรียนเรามีนักเรียนสี่พันคน บุคลากรศาสนาเก้าสิบกว่าคนสามัญร้อยสามสิบกว่าคน ที่ไม่ทำ การสอนอีกประมาณสี่สิบกว่าคน ยังไม่รวมพนักงานขับรถ แม่บ้าน ฝ่ายสหกรณ์ต่างๆ ซึ่งตรงนี้ ผอ. คงบริหารจัดการคนเดียวไม่ได้ เลยใช้ระบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ แบบโรงเรียนเล็ก ในโรงเรียนใหญ่ คือ เราบริหารแบบระบบตึก แต่ละตึกจะมีหัวหน้าตึกบริหารงาน ซึ่งหัวหน้าตึกทำ หน้าที่คล้าย ผอ. ดูแลครูและนักเรียนภายในตึก ดูแลความสะอาด สถานที่ การเข้าสอนของครู ให้ อำนาจถึงขนาด..ให้แต่ละตึกกำหนดกฎระเบียบเอง โดยมีตัวแทนนักเรียน ตัวแทนครู ร่วมกันออก กฎ บางตึกออกกฎว่าต้องถอดรองเท้าก่อนเข้า บางตึกไม่ต้อง”

“ผมพูดมาสิบปีแล้ว เราเรียกครูเราว่า ครอบครัว...”

“เราเข้าสู่โลกโซเชียล การสื่อสารไร้พรมแดน ภาษาสำคัญ วางแผนให้ครูใช้ภาษาอังกฤษ ได้ สอวัดความรู้ด้านภาษาอังกฤษผ่านเสร็จแล้วจะพัฒนาครูให้ได้ภาษาต่อไปเก่งแค่ไหน ไม่ได้ ภาษาอังกฤษ ไม่ได้ภาษาที่สอง อาจไม่มีความก้าวหน้าทางอาชีพ ประสบการณ์ตัวเองไป ต่างประเทศ คนที่เป็นผู้บริหารระดับสูงพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ตอนดูงานกับเราที่ต่างประเทศ อยู่ ไทย ทุกคนต้องฟังเขา ไปต่างประเทศเขาต้องตามเรา เลยคิดว่า แม้ว่าคนไม่เก่ง แต่ถ้ามีภาษาจะดู เก่ง แต่บางคนเก่งระดับเกียรตินิยม แต่ไปสถานทูต ก็จบ ถ้าพูดไม่ได้ เราเลยจัดโครงการนี้ให้ครู”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

นอกจากนี้ การบริหารงานยังเน้นความยุติธรรมและโปร่งใส พิจารณาการขึ้น ค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงานที่เห็นได้เชิงประจักษ์ โดยมีหน่วยงานตรวจสอบการประเมินผล ของหน่วยย่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพตนเอง

อย่างเสมอภาค เช่น ผู้บริหารมีแนวคิดที่อยากจะให้ครูศึกษาดูงานระยะสั้น ณ ต่างประเทศ โครงการนี้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทั้งครูสอนสามัญและครูสอนศาสนาที่มีความประสงค์และความพร้อมได้ไปโดยโรงเรียนออกทุนให้ รวมถึงโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่ครูทุกคนโดยให้ครูได้ผ่านการอบรมและทดสอบภาษาอังกฤษ มีเป้าหมายว่าครูจะต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างน้อย 80% ในอนาคตครูทุกวิชาทั้งศาสนาและสามัญสามารถสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ ซึ่งโครงการนี้ไม่ได้มีผลต่อความมั่นคงด้านหน้าที่การงานกับครู ไม่ได้ทำให้ครูต้องถูกกดดันเพื่อรักษาหน้าที่การงานของตนให้คงอยู่ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารที่จะพัฒนาครูด้วยหวังว่าเมื่อครูพัฒนา นักเรียนก็จะได้พัฒนาตามไปด้วย นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดการบริหารอื่นๆที่น่าสนใจของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการไม่ปิดกั้นแต่สนับสนุนความก้าวหน้าทางอาชีพของครู โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่ประสบปัญหาครูลาออกกลางคันเนื่องจากสามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการได้ ทำให้ขาดแคลนครูที่มีความสามารถ และครูที่ยังทำงานอยู่ส่วนใหญ่ก็เป็นครูที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านวิชาชีพครูโดยตรง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมานาน แต่ละโรงเรียนมีวิธีการรับมือและมาตรการจัดการกับปัญหาดังกล่าวแตกต่างกันไป โดยมากจะเป็นไปในทางลบ เช่น การพิจารณาหักเงินเดือน ให้ครูลาออกจากโรงเรียนก่อนไปสอบบรรจุ เป็นต้น สำหรับโรงเรียนกรณีศึกษาที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง ผู้บริหารมีวิธีรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวในทางบวกทั้งกับครูและโรงเรียน โดยการไม่ห้ามหรือปิดกั้นโอกาสของครูที่ประสงค์จะไปสอบบรรจุ กรณีที่ครูสอบได้ตำแหน่งสำรองก็มีการจ้างให้ครูสอนต่อไปจนกว่าจะถูกเรียกตัวจากทางการ บางกรณีที่รับครูที่มีความสามารถทางการเรียนสูง (เกียรตินิยม) แต่อยู่ระหว่างรอเรียกตัวจากทางการเพื่อไปรับราชการ และมีระยะเวลาทำงานให้โรงเรียนเพียง 1-2 เดือน ผู้บริหารก็ยินดีจ้างสอนจนกว่าครูจะถูกเรียกตัว ด้วยเหตุผลว่าเป็นเรื่องคุ้มค่าที่ทำให้ครูและนักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์ที่ดีจากคนเก่งและมีความสามารถ แม้จะเพียงระยะเวลาอันสั้นก็ตาม

“..ผอ. เลยบริหารแบบแนวราบ ไม่ใช่แนวดิ่ง”

“การโรงเข้ามาหาได้เลย ถ้าเข้าถึงยาก จะเกิดช่องว่าง ทำให้เราไม่เห็นปัญหาจริง”

“แม้กระทั่งสอบติดอันดับสามของจังหวัด ผมก็ยังจ้างเขาอะ เขาเกียรตินิยมมา เขาบอกจะถูกเรียกตัวเมื่อไหร่ไม่รู้ อาจจะเดือน สองเดือนหรือเทอมหน้า ผมก็ยังรับ คิดว่าคนเก่งมาอยู่กับเรา 1 เดือน มันก็คุ้ม เพื่อนครูในสาระ มีคนเก่งมา เพื่อนครูได้ เด็กก็ได้”

“ครูจะสอบบรรจุ ผมเคยปิดโรงเรียนให้ครูไปสอบ”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

โครงการศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ

“...ของครูไปเรียนเอาภาษา เอาความรู้ ไม่จำกัดศาสนา-สามัญ ผอ.ให้สมัครใจไปเลยว่าจะไม่ได้คิด ว่าคนนี้ไป คนนั้นไป ถามทั้งโรงเรียนว่าใครสมัครใจจะไปเรียนต่างประเทศบ้าง เขาก็จะให้ไป...”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

นโยบายให้ครูทุกคนสอบผ่านความรู้ทางภาษาอังกฤษ

“แต่ไม่ได้เป็นปัญหาว่าโดนไล่ออก เพราะเป็นตัวยุติธรรมเอาไว้พัฒนา เพราะเด็กจะพัฒนาได้ ครูต้องพัฒนา”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่าคุณลักษณะด้านการบริหารที่พบในโรงเรียนกลุ่มที่มีการมองเห็นบวกทางวิชาการสูงนั้น มีบางคุณลักษณะที่สามารถพบได้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอื่นๆ เช่นกัน ได้แก่ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น

“เนื่องจากว่าเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คือการที่ให้อำนาจการทำงาน มันต้องมีหลายส่วนเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ในเรื่องของการสนับสนุน เงินเดือนอะไรต่างๆ ถ้าเราไม่ใช้การมีส่วนร่วม ใช้ระบบบังคับ ก็ไม่ได้ เรื่องค่าตอบแทนเราทราบอยู่แล้วว่าโรงเรียนพอเนาะเนี่ย กับเงินเดือน หก เจ็ด แปด พัน มันน้อย ดังนั้น หนึ่งคือการมีส่วนร่วม...”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 คือการบริหารที่เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนมีความตระหนักในบทบาทของการเป็นโรงเรียนศาสนา ที่มีหน้าที่บ่มเพาะเยาวชนมุสลิมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวทางอิสลาม ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้

“เริ่มจากแนวคิดผู้บริหารเวลาจะทำอะไรเขาก็ปรึกษาประชุมครูนะ แบบนี้ดีไหม เราจะให้เด็กดีได้ เราต้องเริ่มจากตัวเราก่อน ต้องดูแลจัดการครูก่อน การแต่งกายควรเรียบร้อยก่อนไหม เป็นต้นแบบ..”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

“เราเน้นสอนศาสนาและสามัญ เราอยากให้เด็กเก่งแต่อยู่ในศาสนาด้วย”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

นอกเหนือจากการบริหารแบบเน้นการมีส่วนร่วมที่ผู้บริหารใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีย่อหนึ่งคุณลักษณะร่วมที่เห็นได้ชัดเจนจากโรงเรียนกรณีศึกษาที่สองคือการบริหารที่**เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม** การทำให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ความรับผิดชอบที่ถือเป็นอะมานะฮ์¹(ความซื่อสัตย์) เพราะด้วยข้อจำกัดเรื่องค่าตอบแทนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยทั่วไปที่ได้มาจากเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐที่สนับสนุนให้การจัดการศึกษาสามัญ โดยทางโรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณส่วนนี้เป็นค่าตอบแทนของครูสายศาสนาด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กด้วยแล้ว จำนวนนักเรียนยังน้อย เงินสนับสนุนส่วนที่จะจัดสรรเป็นค่าตอบแทนครูก็น้อยตามไปด้วย ดังนั้น หากบุคลากรไม่ได้มีเจตจำนงที่จะทำงานด้วยตระหนักว่าเป็นความรับผิดชอบในระดับจิตวิญญาณแล้ว ย่อมเป็นเรื่องยากที่สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดขึ้นได้

“ดังนั้น หนึ่งในคือการมีส่วนร่วม สอง..การที่ให้เขาตระหนักว่าสิ่งที่เขาทำคืออะมานะฮ์¹ ผมเลยจะถามว่า ครูพร้อมจะดูแลเด็กไหม ถ้าไม่พร้อม ก็มาคุยกัน แล้วก็ไม่ต้องทำงาน เพราะถ้าเราทำเราต้องเนียต(ตั้งใจ)ให้ดี เพราะการเนียตดี สิ่งที่เราทำ เราจะได้ อัลลอฮ์จะตอบแทนเราเอง เราต้องตอบคำถามให้ได้ว่า.. อย่างผมเป็นผู้บริหารโรงเรียน จะเปิดโรงเรียน จะต้องตอบคำถามกับอัลลอฮ์ให้ได้ว่า ถ้ามีเด็กคนหนึ่งไปทำซินา (ผิดประเวณี) เด็กยังไม่ละหมาดเนีย จะเปิดโรงเรียนต้องการแค่เงินอุดหนุนแค่นั้นหรือ เป็นคำถามที่ผมต้องถามตัวเองตลอด เป็นผู้บริหารโรงเรียนปอเนาะ แต่ว่าเด็กมาเรียน ยังอ่านกุรอานไม่ได้ เราจะตอบคำถามกับอัลลอฮ์ยังไง สิ่งนั้นคือสิ่งที่เราต้องคุยกับเด็ก ถึงแม้เรื่องริซกี² (ปัจจัยยังชีพ) เป็นสิ่งที่เราต้องพยายาม แต่สำคัญคือ เราต้องตอบคำถามอัลลอฮ์ได้ เราทำเต็มที่ที่เราได้แค่นี้ ก็อัลลอฮ์ให้เราแค่นี้ ถ้ามีเพิ่มเมื่อไหร่ เราค่อยทำเพิ่ม เพราะฉะนั้น เป็นสิ่งที่พยายามให้บุคลากรยึดตรงนั้น”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

ไม่ใช่เพียงระดับของการมีจิตสำนึกที่ตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบที่ผูกโยงโลกนี้กับโลกหน้าเท่านั้น แต่ครูและบุคลากรต้องแสดงออกเป็นพฤติกรรมเชิงประจักษ์ในการเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการอิสลามอีกด้วย เมื่อมีแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจึงจะสามารถพัฒนาให้นักเรียนดีมี

¹อะมานะฮ์(أمانة)เป็นคำในภาษาอาหรับที่หมายถึงความซื่อสัตย์ ในทัศนะอิสลามหมายถึงความซื่อสัตย์ ได้รับความไว้วางใจ ความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นคุณลักษณะสำคัญของบรรดาผู้ศรัทธา

²ริซกี(رزق)เป็นคำในภาษาอาหรับที่หมายถึงปัจจัยยังชีพ ในทัศนะอิสลามหมายถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งดีงามทั้งหลายที่พระเจ้าประทานให้กับมนุษย์ทุกคน ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ เช่น อาหาร ทรัพย์สิน สติปัญญา สุขภาพ ครอบครัว หน้าที่การงาน เป็นต้น

คุณธรรมได้ เพื่อนำไปสู่การเป็นโรงเรียนคุณธรรมตามเป้าหมายของโรงเรียน และสิ่งที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จคือเสียงสะท้อนจากคนในสังคม

“เป้าหมายเราต้องการทำโรงเรียนคุณธรรม คุณธรรมคืออะไร คุณธรรมของบุคลากรก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี บุคลากรลักษณะนิสัยอย่างไรก็แล้วแต่เวลามาโรงเรียนให้แสดง ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จะกลับบ้านเป็นยังงัยก็แล้วแต่ แต่มาโรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนเด็ก เด็กดีเป็นยังงัย เอาอะไรมาวัด เราไม่ต้องไปบอกว่าเด็กเราดียังงัย ให้สังคม ให้ร้านน้ำชาพูดกันว่าอย่างนั้น นั่นแหละ คือสำเร็จแล้ว ตัวชี้วัดของเราเป็นอย่างนั้นแหละ เราก็อัลฮัมดุลิลลาฮฺ”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

ดังนั้น แนวคิด นักเรียนต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่พบได้จากการกรณีศึกษาทั้งสอง ดังเห็นได้จากการกรณีศึกษาแรกที่มีหลักสูตร 3 หลักสูตร นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรสามัญสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อิสลามศึกษาสูงสุดชั้นชานะวียะฮ์ และหลักสูตรกุรอาน เช่นเดียวกันกับโรงเรียนกรณีศึกษาอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนประมาณสี่ร้อยถึงห้าร้อยคน จัดการศึกษาแบบสามัญควบคู่ศาสนาเช่นเดียวกัน แต่เน้นความเข้มข้นด้านศาสนาชัดเจนมากกว่าสามัญ โดยมีหลักสูตรศาสนาที่ต่างออกไปจากกรณีศึกษาแรก คือมีหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับกุลลีเยฮ์⁴(หลักสูตรอิสลามศึกษาที่สูงกว่าระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย)และมีการเรียนการสอนศาสนาแบบกิตาบ⁵(ตำราศาสนา) โรงเรียนแห่งนี้กำหนดตัวเองว่าเป็นโรงเรียนทางเลือกสำหรับผู้ปกครองและนักเรียนที่ต้องการศึกษาศาสนาแบบเข้มข้นและได้วุฒิการศึกษาทางสามัญควบคู่ไปด้วย สิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้บริหารหนุ่มวัยเพียงสามสิบตอนปลายที่จบการศึกษาสายสามัญศึกษาทั้งระดับปริญญาโทนั้น ผู้บริหารตีโจทย์ผู้ปกครองว่าไม่ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยทั่วไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มุ่งพัฒนาแข่งขันกันจัดการเรียนการสอนสามัญให้ได้คุณภาพ โดยมีตัวบ่งชี้สำคัญคือจำนวนนักเรียนที่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ แต่ก็ยังมีผู้ปกครองกลุ่มหนึ่งที่มองหาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ยังรักษาความเข้มข้นของวิชาการ

³อัลฮัมดุลิลลาฮฺ (الله) ภาษาอาหรับ แปลว่า บรรดาการสรรเสริญทั้งหลายเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮ์เป็นประโยคที่มุสลิมกล่าวสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าเมื่อพอใจหรือยินดีกับสิ่งที่เกิดขึ้น

⁴หลักสูตรอิสลามศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย พ.ศ. 2546 แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1)ระดับอิมดาดียะฮ์(ตอนต้นหรือชั้น 1-5)2)ระดับมูตะวัสสิฎะฮ์ (ตอนกลางหรือชั้น 6-7) และ 3)ระดับชานะวียะฮ์ (ตอนปลายหรือชั้น 8-10) โดยโรงเรียนส่วนหนึ่งจะกำหนดแผนการศึกษาให้นักเรียนจบสามัญศึกษาระดับมัธยมปลายพร้อมกับอิสลามศึกษาระดับชานะวียะฮ์ (ซิดดิก อาลี และ ดลมนรรัตน์ บากา. 2555) แต่มีบางโรงเรียนใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาที่พัฒนาขึ้นเองและบางส่วนขยายไปถึงระดับกุลลีเยฮ์ ซึ่งเทียบเท่ากับปริญญา

⁵กิตาบ เป็นคำภาษาอาหรับหมายถึงหนังสือหรือตำรา ในบริบทของการศึกษาอิสลามในพื้นที่ชายแดนใต้ กิตาบ มักจะหมายถึง ตำราศาสนาที่เขียนโดยผู้รู้เพื่ออธิบายเนื้อหาต่างๆทางศาสนาที่มาจากอัลกุรอานและซุนนะฮ์ (จริยวัตรที่ครอบคลุมถึงคำพูด การกระทำ และการยอมรับของศาสดามุฮัมมัด) (อัศดุลลอฮ์หะวะหฺน. 2554: ออนไลน์: นิเลาะ อุซัง. 2559)

ศาสนาแบบปอเนาะดั้งเดิมไว้ได้ ขณะเดียวกันก็สามารถเรียนสามัญควบคู่กันไปด้วยเพื่อเป็นหลักประกันพื้นฐานขั้นต่ำตามค่านิยมของสังคม ไม่ได้มุ่งหวังชัดเจนถึงการสอบเข้าศึกษาต่อสายสามัญในมหาวิทยาลัยชั้นนำ แต่มีความมุ่งหวังที่จะให้บุตรหลานมีวิชาศาสนาติดตัวเป็นอันดับแรก ส่วนการศึกษาต่อสามัญระดับมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเพียงทางเลือก ผู้วิจัยสังเกตได้ตลอดการสัมภาษณ์ว่าสิ่งที่ผู้บริหารกล่าวถึงบ่อยครั้งที่สุดในทุกประเด็นการพูดคุยคือสวดแทรกหลักการอิสลามเป็นเงื่อนไขสำคัญ มีหลักคุณธรรมเป็นเกณฑ์วัดคุณภาพครูและนักเรียน ยึดถือว่างานการศึกษาอบรมให้ความรู้ของคนเป็นครูและสถาบันการศึกษาศาสนานั้นเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะตาอาลา)

“มองในเชิงสายตาของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาที่นี่ ในพื้นที่นี้มีหลายโรง โชนนี้มี 4 โรง เราก็พยายามหาว่าจุดเด่นจุดขายของเราคืออะไร ที่ผู้ปกครองยอมรับในระยะยาว ผู้ปกครองจะเป็นคนตัดสินใจ เราพบว่า ผู้ปกครองที่ส่งมาเรียนที่นี่เด็กนั้นต้องการศาสนา ศาสนาหมายถึงว่ายังระบบดั้งเดิมแบบปอเนาะเก่า ในเรื่องของหลักสูตร แบบการเรียนการสอน ขณะเดียวกัน ผู้ปกครองก็อยากให้เด็กได้สามัญด้วย ใจเน้นศาสนา แต่ก็ไม่อยากให้เสียเปล่า เขามาที่นี่ เราเลยพยายามรักษา ที่นี้ระบบเรียนแตกต่างจากที่อื่นคือหยุดวันศุกร์วันเดียว เรียนก็ตาบ³แต่เรียนในห้อง ผู้ปกครองเขาบอกว่าเขาเคยเรียนหนังสือเล่มนี้ เขาก็มั่นใจ เราเลยพยายามจะถือว่าเป็นอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของที่นี่ ต้องพยายามรักษาตรงนี้ ”

“เน้นระบบดูแลนักเรียน ผมบอกกับครู .. ให้ยึดหลักว่าลูกของท่านคืออمانةฮ์ของเรา”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

“หนูจบ ม.6 แล้ว ตอนนี้ก็เรียนต่อชั้น 10 เรียนช่วงเช้า ช่วงบ่ายก็เรียนก็ตาบ³ที่นี่ (มัสญิดภายในโรงเรียน) จะมีบาบอ (โต๊ะครูหรือผู้รู้ศาสนา) จากปอเนาะอื่นมาสอน....”

“หลังจากนี้คิดอยากจะเรียนต่อเหมือนกัน... อยากเรียนต่อศาสนาที่ประเทศอียิปต์”

(นักเรียน 6 จากกรณีศึกษา 2)

การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนกับความสำเร็จของโรงเรียน

จากผลการวิจัยระยะที่ 1 ที่พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน โรงเรียนประสบความสำเร็จมีผลงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีบริการด้านวิชาการแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ครุมีประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่างๆ มีการปรับตัว ตื่นตัว มีความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้ ดังรายละเอียดเชิงลึกที่พบในผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่ว่า กรณีศึกษาเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดแข่งขันทั้งทักษะทางวิชาการและกิจกรรมอื่นๆ อยู่เสมอ และได้รับรางวัลบ่อยครั้ง เช่น ตัวแทนนักเรียนได้

เข้ารอบลึกของโครงการค่ายโอลิมปิก นักเรียนได้รับรางวัลจากโครงการผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัด และยังมีโครงการอื่นๆมากมายที่มีตัวแทนนักเรียนของโรงเรียนเข้าร่วม เช่น มีกลุ่มชมรมทูบีนัมเบอร์วันที่ส่งกิจกรรมเข้าประกวดและได้รับรางวัลติดต่อกันหลายปี มีโครงการอาณานิคม (กลุ่มขับร้องประสานเสียงเพลงส่งเสริมคุณธรรมอิสลาม) รางวัลปอเนาะพระราชทาน รางวัลพระราชทานโรงเรียนขนาดใหญ่ (ดีเด่น) รางวัลคุณภาพการจัดการเรียนการสอนจากเขตพื้นที่การศึกษา รางวัลชนะเลิศ อ.ย. น้อย เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตร ครูมีการจัดทำแผนการสอนก่อนทำการสอน มีการทำวิจัยชั้นเรียน โรงเรียนจัดอบรมเสริมทักษะครูในด้านต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ จัดประชุมสัมมนาผู้ปกครอง โดยในการประชุมผู้ปกครองจะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบปะพูดคุยกับครูที่ปรึกษาของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ได้สังเกตการณ์บรรยากาศชั้นเรียนของนักเรียนในระหว่างที่ครูกำลังทำการสอน เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาบุคลากรของตนเองอย่างแท้จริง โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น มีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ มีห้องปฏิบัติการทางภาษา นอกจากนี้ครูในโรงเรียนสามารถยอมรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานได้ดี เนื่องจากโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนตารางการสอนเป็นรายปี ยกตัวอย่าง จากเดิมสอนคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เมื่อขึ้นปีการศึกษาใหม่เปลี่ยนไปสอนคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แนวทางนี้อาจทำให้ครูมีอุปสรรคปัญหาเนื่องจากไม่สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่แน่นอนได้ล่วงหน้าในแต่ละปีการศึกษา แต่ในอีกด้านหนึ่ง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าหากแนวปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้ส่งผลกระทบทางลบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแต่กลับส่งผลให้คุณภาพดีขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่า ครูมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับงานของตนได้ดี ส่งผลให้ครูมีโอกาสทบทวนความรู้และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ ดังเช่นที่ครูคนหนึ่งมองว่าการต้องปรับเปลี่ยนชั้นเรียนที่รับผิดชอบสอนไปเรื่อยๆทุกปี ครูต้องมีเทคนิคในการจัดการสถานการณ์ดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นปัญหาแต่เป็นความท้าทายในการทำงาน

“...แล้วแต่เทคนิคของแต่ละคน จริงๆก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา เรียกว่าท้าทายมากกว่า เราต้องทำได้ ถ้าเขาให้ทำ เราต้องทำได้”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

“ความภูมิใจในอาชีพครูที่สุด คือความสำเร็จของลูกศิษย์ ตอนนี้ศิษย์เก่าเราเยอะมาก ทุกอาชีพ โดยเฉพาะข้าราชการ เมื่อก่อน ไม่มีคนในสามจังหวัด ปัจจุบัน ถ้าขึ้นไปอำเภอ ก็เจอลูกศิษย์”

“ความสำเร็จ คุณภาพของนักเรียนต้องดูจากนักเรียนที่จบไป ไปทำอะไรเพื่อสังคม ไปแสวงหาอาชีพที่สุจริต คือนะไรที่ดีให้กับสังคม ตรงนี้ ผมมองตรงนี้มากกว่า เพราะอย่าลืมนะว่าสังคมสามจังหวัดเป็นสังคมที่ขาดโอกาส ”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

ขณะเดียวกัน ผลการวิจัยระยะที่ 1 เชิงปริมาณพบว่าโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำก็มีระดับประสิทธิผลของโรงเรียนต่ำด้วย ดังรายละเอียดเชิงลึกจากผลการวิจัยระยะที่ 2 กรณีศึกษาที่ 2 ที่มีจุดแข็งด้านวิชาการศาสนาที่ได้รับความเชื่อมั่นไว้วางใจจากผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียนศาสนาแบบเข้มข้น และมีระบบการดูแลใส่ใจนักเรียนที่เชื่อมกับครอบครัวและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพในรอบของหลักการอิสลาม แต่ผู้บริหารก็ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และยังมีข้อจำกัดด้านความพร้อมทางกายภาพอีกหลายส่วนที่ยังต้องพัฒนา เช่น ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน จำนวนครู สัดส่วนของนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญและมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป โดยได้เริ่มโครงการห้องเรียนพิเศษเน้นวิทยาศาสตร์ขึ้นมาได้ไม่นาน เพื่อสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์สามารถสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในสาขาต่างๆ เช่น พยาบาลศาสตร์ เป็นต้น รวมถึงการจัดตั้งทีมฟุตบอลในระดับโรงเรียนสำหรับนักเรียนชายไปแข่งขันกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียนโดยมีเงื่อนไขสำคัญสำหรับผู้ร่วมทีมคือต้องผ่านการพิจารณาความประพฤติทั้งด้านการเรียนและด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ผู้บริหารต้องการจูงใจให้นักเรียนกลุ่มที่มุ่งวิชาการศาสนาเพียงอย่างเดียวหรือมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำได้มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งเปิดพื้นที่ให้กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนอ่อนได้แสดงศักยภาพในด้านอื่นๆ ที่ตนถนัดอีกด้วย

“...ไปแนะแนวก็พบว่า เราไม่รู้จะไปพูดอะไรกับเขา เพราะโรงเรียนอื่นเขามีรถรับส่ง เพราะเวลาแนะแนว ต้องพูดกายภาพกับเด็ก โรงเรียนมีอย่างนี้ๆ เด็กก็อยากมา..”

“ส่วนใหญ่ผู้ปกครองฐานะยากจน ถ้าผู้ปกครองฐานะดี เขาก็ส่งไปโรงเรียนใหญ่ ผู้ปกครองมองว่าเด็กมีโอกาสดึงดูดเลือกส่งไปโรงเรียนดีๆ อยู่แล้ว ดีของผู้ปกครองมีหลายแบบ ดีด้านกายภาพ เด็กสอบทุนนี้เยอะแยะ ซึ่งโรงเรียนเราก็ไม่มี เพราะเด็กที่ส่วนใหญ่จบ ม. 6 จะต่อระดับมหาวิทยาลัยน้อยมาก ถ้าห้องนี้ไปสักห้าคนก็คือเด็กฉลาด แต่ส่วนใหญ่จะต่อศาสนา”

“ที่นี่เราแก้ปัญหาคือ กลุ่มคนเก่ง เราเปิดโครงการพิเศษ วิทยาศาสตร์ เอาหัวกะทิมาปั้น ถ้าจะเรียนพยาบาลเรียนอะไร แต่ศาสนาไม่ลด แต่เราเพิ่มทางเลือกสำหรับกลุ่มที่จะเน้นสามัญ เลยเปิดห้องเรียนพิเศษ ม.4 ให้เรียนแคลคูลัส เราคิดได้ เพิ่งเริ่มปีนี้ ได้สัก 10 คน แต่ศาสนาเราก็ไม่ลด เหมือนเดิม เวลาต้องหาเพิ่ม เราคุยกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็โอเค”

“แต่เราไม่มีเงิน แต่โรงเรียนจะเปิดอย่างนี้ พร้อมใหม่ผู้ปกครอง ผู้ปกครองบอกพร้อม เรา ก็โอเค แต่เด็กนี้ต้องให้แรงจูงใจตลอด เพราะครูน้อย ขณะเดียวกันกลุ่มไม่ชอบเรียน ส่วนใหญ่ผู้ชาย เราก็ทำทีมฟุตบอล แต่มีเงื่อนไขว่า ต้องมาเรียนทุกวัน ต้องละหมาดครบ สามคือบรูห์อย่าให้รู้ว่าสูบบุหรี่ ถ้ารู้ตัดออกจากทีม แต่ครั้งหมดเป็นพัน ชุดอะไรก็ให้เด็ก สิ้นเดือน จะเช็ค ขาด

ละหมาดน้อย ก็พิจารณาละ ใครในทีมละหมาดเยอะ ก็ให้สับแข้งฟรี เดือนหน้าให้ถุงเท้าฟรี จูงใจ เห็นไหม เพื่อนได้ เธอละหมาดไม่ถึง แต่ยังไม่ให้ออกจากทีมนะ”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

“เขาเป็นผู้บริหารที่เก่งในหลายๆด้าน สมมติว่าถ้าครูไม่พอ ผู้บริหารก็ลงมาสอนเอง สอนภาษาอังกฤษ คณิต วิทยาศาสตร์ได้”

“ยิ่งเอกคณิต วิทยาศาสตร์ คือเป็นปัญหาของโรงเรียน บางครั้งจัดการเรียนการสอน ครูก็ไม่ครบ เพราะว่าครูไปสอบ บางทีมาสอนไม่กี่เดือนก็ออก บางทีหาไม่ได้ ก็เอาครูที่มีอยู่มาสอน แล้วครูที่เก่งๆ พอไปสอบก็สอบติด ครูเก่งๆก็ไม่ค่อยอยู่กับเรา... อย่างตอนเนี้ย ครูวิทยาศาสตร์ คณิต ไม่พอ แต่ครูสังคมพอ เพราะบางที วิชาสุข ศิลปะ สังคม พวกนี้ บางคนจบไม่ตรงตามเอก ก็สอนได้ แต่พอเป็นเคมี ฟิสิกส์ ชีวะ คณิต ครูศิลปะลงไปสอนไม่ได้ แต่ถ้าวิชาวิทยาศาสตร์ ครูศิลปะไปสอนไม่ได้ ดังนั้นปัญหาของโรงเรียนตอนนี้ คือ ครูพวกนี้ ครูวิทยาศาสตร์ ไม่เพียงพอ”

“ในส่วนวิชาการ ถ้ารู้จักที่นี่ ก็จะเน้นศาสนา โดยส่วนใหญ่ ผู้ปกครองที่มาส่งที่นี่ อยากให้ลูกได้ศาสนามากกว่า แต่ทางสามัญก็พยายามสร้างจิตสำนึกให้เด็กคิดว่าทั้งสามัญ ศาสนานั้นมีความสำคัญพอๆกัน ก็คือพยายามให้เด็กมีกิจกรรมส่วนสามัญ เพราะแต่ก่อนเด็กจะเน้นศาสนามาก บางครั้งจะเลยสามัญไปเลย หลังๆเราก็มีกิจกรรมส่วนสามัญเพิ่มขึ้น เพื่อต้องการให้เด็กรู้ว่า สามัญก็สำคัญกับการประกอบอาชีพ ระบบของเรามีสองระบบ เข้าศาสนา บ่ายสามัญ แต่ด้วยความที่โรงเรียนเราไม่บูรณาการ ขณะที่โรงเรียนอื่นบูรณาการ จบสามัญ ม.6 พร้อมชั้น 10 แต่ของเรายังหลักสูตรเดิม เด็กก็จบไม่พร้อมกัน”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

ความสำเร็จของโรงเรียนดังที่กล่าวมาข้างต้นทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ อาจเป็นเหตุผลที่โรงเรียนได้รับความนิยมจากผู้ปกครองทั้งในพื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่อื่นๆในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงจังหวัดอื่นๆในภาคใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดที่มีสัดส่วนของผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก เช่น สงขลา กระบี่ ตรัง เป็นต้น แต่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ด้วยประสิทธิภาพของโรงเรียนตามที่กล่าวไว้ข้างต้นเพียงอย่างเดียว ไม่ใช่เหตุผลหลักทั้งหมดที่ส่งผลให้โรงเรียนได้รับความนิยม เพราะมีโรงเรียนสามัญของรัฐในระดับอำเภอและจังหวัดหลายโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในระดับใกล้เคียง เหตุผลสำคัญน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการเป็น “โรงเรียนสอนศาสนา” ของโรงเรียนเป็นปัจจัยประกอบที่สำคัญ ปัจจุบันมีโรงเรียนสามัญทั่วไปของรัฐที่กระจายอยู่ในพื้นที่หันมาจัดหลักสูตรให้มีการสอนวิชาอิสลามศึกษาทั้งแบบเข้มและไม่เข้ม โรงเรียนเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากรัฐอย่างเต็มที่ มีความพร้อมทั้งทางด้านกายภาพและบุคลากร ครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในแต่ละสาขาวิชาที่สอน แต่ผู้ปกครองก็ยังมีความนิยมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่า จากการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็น

นี้ว่า ในปัจจุบันผู้ปกครองมุสลิมที่มีบุตรหลานในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีการสอนวิชาการอิสลามแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มแรก ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนรัฐประเภทสามัญที่มีการสอนวิชาการอิสลามศึกษาเป็นสาระหรือรายวิชาหนึ่งของหลักสูตร โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนระบบสามัญเดิมที่จัดการศึกษาวิชาการสามัญล้วนที่ได้ปรับหลักสูตรให้มีการจัดการศึกษาอิสลามควบคู่กัน สอนโดยครูที่จบการสอนอิสลามศึกษาโดยตรง เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐที่ต้องการจัดการการศึกษาตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมส่วนกลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มสถาบันการศึกษาปอเนาะหรือ โรงเรียนปอเนาะแบบดั้งเดิม (เน้นสอนวิชาการศาสนาแบบเข้มข้นอย่างเดียว บางโรงเรียนอาจเปิดสอนวิชาการสามัญระบบการศึกษานอกโรงเรียนควบคู่ด้วย) และสถาบันตะฮ์ฟิซ (โรงเรียนท่องจำอัลกุรอาน) ผู้ปกครองหรือนักเรียนกลุ่มนี้ต้องการให้ได้เนื้อหาศาสนาแบบเข้มข้นเป็นหลักและหรือต้องการวิชาการสามัญในระดับพื้นฐานและกลุ่มที่ 3 ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีการจัดการศึกษาวิชาการสามัญหลักสูตรปกติควบคู่อิสลามศึกษา ซึ่งอาจแบ่งประเภทย่อยๆ ได้ 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่ม ก. โรงเรียนประเภทที่เน้นวิชาสามัญและอิสลามศึกษาแบบเข้ม โรงเรียนมีศักยภาพทั้งในเชิงกายภาพและการสรรหาบุคลากรครูที่มีความสามารถและจัดการเรียนการสอนสามัญที่ส่งผลให้ในแต่ละปีมีนักเรียนที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศได้ปีละหลายคน ความมุ่งหวังของนักเรียนและผู้ปกครองในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทั้งไทยและต่างประเทศมีสูง และ กลุ่ม ข. โรงเรียนอีกประเภทหนึ่งที่เน้นศาสนาแบบเข้มมากกว่าสามัญ โรงเรียนเหล่านี้เป็นตัวเลือกให้กับผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลามแบบเข้มข้น โดยเรียนสามัญศึกษาหลักสูตรปกติควบคู่กันไปจนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ปกครองและนักเรียนมีความมุ่งหวังในการศึกษาต่อสายสามัญในระดับมหาวิทยาลัยอยู่บ้างแต่อาจไม่ชัดเจนเท่ากลุ่มแรก

“ภูมิใจที่ นักเรียนสำเร็จ มีงานที่มั่นคง ที่สำคัญที่สุดคืออยู่ในแนวทางของศาสนา อันนี้คือสำคัญที่สุดของการเปิดโรงเรียนศาสนา”

“เพราะฉะนั้น โรงเรียนจะปลูกฝังนักเรียนว่าต้องมีจิตสาธารณะ ที่โรงเรียนจะมีกองทุนชะกาต⁶(การจ่ายทานบังคับ) จะต้องเก็บจากผู้ปกครองก่อนวันรายอ⁷(วันตรุษอีดิ้ลฟิฏริ) จะคอยฟังประกาศจากจุฬายาว่าปีนี้ก็บาท จะมีอุสตาซที่รับมอบหน้าที่จากวิชาการ ไปเก็บชะกาต ทั้งโรงได้หลายแสน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนช่วยเหลือเพื่อนที่มีสิทธิ์รับชะกาต มีนักเรียนสองสามร้อยคน ที่อยู่ในเกณฑ์รับชะกาต”

⁶การจ่ายชะกาตหรือการบริจาคทานภาคบังคับชะกาตมาจากคำในภาษาอาหรับ(زكاة) แปลว่า การทำให้บริสุทธิ์และการเจริญเติบโต การจ่ายชะกาตเป็นหนึ่งในห้าหลักปฏิบัติของอิสลาม ชะกาตจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ชะกาตอาหารหรือชะกาตฟิฏเราะฮ์ และ ชะกาตทรัพย์สินหรือชะกาตมาล (อิสเรศ มะหะหมัด. มปป: ออนไลน์)

⁷วันรายอหรือฮารีรายา เป็นคำในภาษามลายู ในภาษาอาหรับใช้คำว่า อีด หมายถึง วันแห่งการเฉลิมฉลองหรือเทศกาลแห่งความสุข ในอิสลามมีวันที่มุสลิมทั่วโลกมีการเฉลิมฉลองกันปีละสองครั้ง คือ อีดิลฟิฏริ(มีขึ้นหลังเสร็จสิ้นสุดการถือศีลอดเดือนรอมฎอน)และอีดิลอฎฮา(มีขึ้นหลังเสร็จสิ้นพิธีฮัจญ์ของผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย)

“..ทำไมโรงเรียนประถมถึงค่อยๆปิดตัวลง เพราะขาดความต่อเนื่องของการดูแล การเรียน การสอน ผอ.เปลี่ยน แต่ถ้าโรงเรียนเอกชนเปิดประถมเมื่อไหร่... ตอนนี้...เต็มหมดทุกโรงเรียน ผู้ปกครองอยากได้อะไร หนึ่งในนักเรียนประถมกลับบ้าน สลาม(การสัมผัสมือกัน) จูบมือ อ่านดุอาอ์ (ขอพรจากพระเจ้า) ละหมาด โรงเรียนรัฐถึงจะมีอิสลามศึกษา แต่บริบทมันไม่เข้มข้น พอถึงเวลาวิชาคณิต มีครูใส่สั้นเข้ามา มันไม่ใช่บริบทของศาสนา ต้องการแบบอย่างที่เป็นศาสนา ถ้าเป็นโรงเรียนรัฐ แม้จะเป็นมุสลิม การแต่งกายก็ไม่เหมือน ใส่เสื้อแขนสั้น ใส่กางเกงรัดรูป นี่เป็นเหตุผลว่าทำไม ผู้ปกครองจึงนิยมส่งมาโรงเรียนเอกชน ถ้าเราสามารถตอบโจทย์ให้นักเรียนเรียนต่อคณะดีๆได้ แล้วทำไมจะต้องส่งไปโรงเรียนรัฐล่ะ..”

(ผู้อำนวยการ 1 จากกรณีศึกษา 1)

“เราให้สองคำถามกับผู้ปกครอง หนึ่งใน..ทำไมส่งลูกมาเรียนที่นี่ กายภาพก็ไม่พร้อม อาคารก็ยังไม่ดี สอง..ผู้ปกครองคาดหวังอะไรจากเรา ต้องการให้ลูกเป็นยังไง ตรงนั้นแหละที่ทำให้มั่นใจว่า ผู้ปกครองต้องการให้ลูกได้ศาสนา สามารถอ่านกุรอานได้ เวลาเขาไม่สบาย ที่จริงก็เป็นสิ่งพื้นฐานที่โรงเรียนศาสนาต้องทำได้อยู่แล้ว แต่ผมไม่แน่ใจว่าในสภาพปัจจุบัน... อาจมีการเปรียบเทียบ แม้จะเป็นโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามก็ตาม แต่ผลลัพธ์...ผู้ปกครองตัดสินใจเอง เราได้ตรงนั้น”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

ด้วยแนวคิดโดยทั่วไปของมุสลิมที่ว่า“เรียนโลกนี้เพื่อโลกหน้า” “ปลอดภัยทั้งดุนยา(โลกนี้) และอาคิเราะฮ์(โลกหน้า)”⁸ ผู้ปกครองส่วนหนึ่งตีความการเรียนหรือการศึกษาว่าหมายถึงการเรียนศาสนา ส่งผลให้พวกเขามองหาโรงเรียนที่เน้นวิชาการศาสนาแม้จะมีประสิทธิผลเชิงคุณภาพและปริมาณด้อยกว่าโรงเรียนอื่นอีกทั้ง มีแนวโน้มที่จะมองว่าการศึกษามีคุณูปการเป็นสิ่งสำคัญรองลงมาจนเป็นเพียงทางเลือกหนึ่ง ในขณะที่โรงเรียนอีกกลุ่มที่มุ่งเน้นสามัญแบบเข้ม มุ่งการศึกษาอิสลามเชิงบูรณาการ จึงพยายามจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการสามัญศึกษาและอิสลามศึกษาแบบบูรณาการ จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าผู้บริหารจากกรณีศึกษาที่สองให้ความเห็นว่าการมุ่งเน้นวิชาการสามัญให้มากขึ้นนั้น ไม่อาจหลีกเลี่ยงการต้องลดทอนความเข้มข้นของวิชาการศาสนาลงไปได้ และด้วยสภาพสังคมเช่นปัจจุบัน หากนักเรียนที่ได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาไม่ดีพอ อาจส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตเบี่ยงเบนไปจากหลักการศาสนา ซึ่งสามารถส่งผลกระทบกลายเป็นปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคมด้านต่างๆตามมาเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองจำนวนมากยังห่วงกังวลอย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองยังมีความหวังว่าการศึกษาอิสลามเป็นสิ่งที่ปลูกฝังศรัทธาที่เข้มแข็งนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดและการกระทำอันจะเป็นเกราะป้องกันปัญหา

⁸การศรัทธาต่อวันอาคิเราะฮ์ เป็นหนึ่งในหลักศรัทธาของมุสลิม เป็นการเชื่ออย่างแน่วแน่ต่อวันสิ้นโลกที่ทุกสรรพสิ่งต้องตาย การฟื้นคืนชีพอีกครั้งจะเกิดขึ้นภายหลังจากนั้นเพื่อถูกสอบสวนและตอบแทนความดีความชั่วที่ได้ทำไว้ในขณะที่มีชีวิตอยู่บนโลกนี้(ดุนยา) และเชื่อว่าโลกหน้า(อาคิเราะฮ์)เป็นนิรันดร์ (มุหัมมัด บิน อิบรอฮีมอัด-ตุยญีรียฺ.2550: ออนไลน์)

เหล่านั้นได้ นอกจากนี้ จากการเก็บข้อมูลการพูดคุยเพิ่มเติมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ทำให้ทราบว่า มีหลายโรงเรียนที่มีโครงการห้องเรียนพิเศษมุ่งวิทยาศาสตร์หรือภาษาแบบเข้มข้นเพื่อเป้าหมายการสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ โดยลดสัดส่วนของเวลาเรียนอิสลามศึกษา ลงและเพิ่มสัดส่วนเวลาเรียนสามัญศึกษา แนวโน้มลักษณะนี้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีศักยภาพสูงอาจขยายตัวไปสู่โรงเรียนอื่นๆ เพื่อตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกที่มุ่งแข่งขันกันในด้านต่างๆ มากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งมีความกังวลและมีทัศนคติเชิงลบ ต่อการศึกษาสามัญ ต่อคำถามว่า ผลผลิตของโรงเรียนทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกันหรือไม่ ในแง่ของการสามารถคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ที่สอดคล้องตามหลักการอิสลามดังเจตนารมณ์ของการกำเนิด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก็เป็นอีกหนึ่งมุมมองจากผู้บริหารที่รับรู้จากการสะท้อนของผู้ปกครองส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่าเป็นเรื่องน่าสนใจที่ควรนำมาวิพากษ์กันในวงวิชาการการจัดการศึกษาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไปถึงจุดแข็งและข้อจำกัด ของรูปแบบการจัดหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่สามัญที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบันว่าสามารถ สร้างคนที่มีสมรรถนะชีวิตที่สอดคล้องกับแนวทางของอิสลามที่เน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้ สำเร็จทั้งโลกนี้และโลกหน้าได้มากน้อยเพียงใด

“ถ้าเราเน้นสามัญอย่างเดียวไปเรียน โรงเรียนอื่นก็ได้ไม่จำเป็นต้องมาเรียนที่นี่ จุดเด่นเรา เรารักษาไว้ เราไม่ลด แต่ต้องทำงานหนักกว่าเดิม”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สามารถสรุปได้จากผลการวิจัยคือผู้ประกอบการต้องการให้ลูกหลานของตน ได้ศาสนาแม้จะในระดับความเข้มข้นที่ต่างกันจากยุคอดีตก็ตาม สะท้อนว่าสังคมมุสลิมในสามจังหวัด ชายแดนใต้ยังยึดถือเรื่องศาสนาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้น การปรับตัวของรัฐด้านการจัดระบบ การศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของคนในพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายกว่าการให้คนในพื้นที่ปรับตัวเข้ากับการจัดการศึกษาในแบบที่รัฐต้องการ

◆ ประสพการณ์การทำงานของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเป็นอย่างไร?

จากแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับบุคคล(ครู) ในการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญที่สุดของการมีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงของครู คือ มุมมองเกี่ยวกับเวลา ของครู โดยครูมีมุมมองการวางแผนและจัดการเวลาที่ดี ให้ความสำคัญกับ เรื่องการตรงต่อเวลา มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้า ให้ความสำคัญกับการรับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จตามเวลาแม้จะมีอุปสรรค ดังรายละเอียดที่พบในผลการวิจัยระยะที่ 2 ว่า ครู สามารถจัดการบริหารเวลาของตนเองได้ดี มีมุมมองต่อข้อจำกัดของเวลาว่าไม่ใช่ปัญหาที่จะส่งผล

ให้งานไม่สำเร็จ แต่กลับเป็นเรื่องของเทคนิคการจัดการบริหารเวลาของบุคคลที่ติดกับความตั้งใจเพียรพยายาม หากบุคคลมีความตั้งใจจริง ปรารถนาให้งานสำเร็จ ย่อมทำให้งานสำเร็จผลได้ เมื่อพิจารณาจากการปรับเปลี่ยนตารางการสอนของครูในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปอาจทำให้ครูเกิดความรู้สึกกดดันที่ต้องเปลี่ยนแผนการสอนแทนที่จะปรับสื่อและแผนการสอนเดิมเพียงเล็กน้อย แต่ครูที่มีวิธีคิดเกี่ยวกับการจัดการเวลาที่เป็นบวก สามารถปรับมุมมองความยากลำบากในเรื่องต่างๆให้เป็นบวกไปด้วย เมื่อต้องสลับปรับเปลี่ยนชั้นเรียนที่สอนทุกปี กรณีที่เลื่อนตามชั้นไปสอนนักเรียนที่เคยสอนเมื่อปีการศึกษาที่แล้ว ทำให้ครูได้สอนนักเรียนกลุ่มเดิมที่ครูคุ้นเคยและรู้จักลักษณะนิสัยดี ส่งผลให้ครูเห็นพัฒนาการและเข้าใจปัญหาของนักเรียนได้ดีขึ้น แก้ปัญหานักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเรื่องน่าทึ่งมากกว่าจะมองว่าเป็นปัญหา อีกทั้งครูแสดงให้เห็นว่านอกจากใช้เวลาเต็มที่ในชั้นเรียนแล้ว ครูยังต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวก่อนการสอน

“ทุกปีสอนไม่เหมือนกัน สอนสลับดีใหม่อีก... บางทีเจอเด็กคนเดิม ทำให้รู้ว่าเด็กคนนี้เป็นยังไง รู้ลักษณะนิสัย ทำให้เราแก้ปัญหาต่อเนื่องได้ แต่ปัญหา บางที ครูบางคนสะดุด เพราะเตรียมสอนของเก่า พอเปิดเทอมก็ต้องเตรียมใหม่ แต่จริงๆไม่เป็นปัญหา ขึ้นกับเทคนิคแต่ละคน ปรับเป็นรายปี ปรับรายเทอมส่วนน้อย ถ้าสอนต่างช่วงชั้น อันนี้สับสน บางทีเนื้อหาใกล้เคียง...ม.ต้นต้องปรับให้อ่อนหน่อย...

...แล้วแต่เทคนิคของแต่ละคน จริงๆก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา เรียกว่าท้าทายมากกว่า เราต้องทำได้ ถ้าเขาให้ทำ เราต้องทำได้”

“เวลาไม่ได้กดดันกับการทำงาน ถ้าเราทำงานอย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลว่าจะทำไม่ทัน คนไม่มีเวลา คือคนไม่ทำ เพราะงานบางอย่าง ต้องใช้เวลาสี่สิบนาที ไม่ใช่สี่สิบนาที เพราะต้องเตรียมการสอน ต้องทบทวนเนื้อหา ทำความเข้าใจเนื้อหา ก่อนสอนจริง”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

การมีมุมมองเกี่ยวกับเวลาที่ดี ยังครอบคลุมถึงการเห็นความสำคัญของการเตรียมการและจัดบันทึกสิ่งที่จะต้องทำ อดทนทำสิ่งที่ยากและไม่น่าสนใจต่อไปได้ เพื่อให้งานเดินหน้าไปจนสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากมุมมองของครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงกว่า ตนเองไม่ใช่ครูสอนประจำวิชาภาษาอังกฤษ แต่หากในอนาคตผู้บริหารมีนโยบายให้ครูแต่ละวิชาสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ ตนคิดว่า การเตรียมตัวและความพยายาม จะช่วยให้ตนทำสิ่งนั้นได้

“เราอยู่นี้นะ..เราก็อิสระ แต่บางทีก็กดดัน แต่เราก็ทำได้ บางคนคิดไปก่อน ว่าน่าจะทำได้ ทั้งที่ยังไม่ทำ อย่างภาษาอังกฤษ เรายังไม่เริ่ม แต่ถ้าเราเตรียมตัวก่อนว่าวันนี้จะสอนเรื่องนี้นะ เราก็เตรียมไป คิดว่าถ้าตัวเองทำอะ น่าจะทำได้ มันอยู่ที่ความพยายามของเรา ”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ขณะเดียวกันก็จะพบว่า ครูผู้ให้ข้อมูลจากกรณีศึกษาที่สอง ยอมรับว่าตนมีปัญหาในเรื่องการจัดการเวลาที่เกิดจากการให้ความสำคัญกับบุคคลอื่น ทำให้ภาระงานที่รับมาไม่เหมาะสมกับเวลาที่มี ภาระงานหนึ่งส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อตารางเวลาของอีกงานหนึ่ง แต่ก็มีความเห็นว่าเป็นเรื่องเหล่านี้ยืดหยุ่นได้หากผู้ร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชามีความเข้าใจ เช่น การมาทำงานสายอันเนื่องจากภาระงานที่มีอยู่มากมายอาจเกิดขึ้นได้ แต่หากผู้บริหารมีความเข้าใจ ก็ไม่ใช่ปัญหานอกจากนี้ มีความเห็นว่าการบริหารเวลาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการสอนเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ครูที่ตระหนักเรื่องเวลามากจะส่งผลให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนมากด้วย

“มีปัญหาเรื่องเวลา โดยตัวเองจริงจิงเวลาทำงาน แต่ด้วยความที่เราแคร่คนอื่น บางครั้งเราอยากรับในส่วนทั้งหมด พยายามให้เขาทำมากที่สุด บางทีลืมนะเราไม่มีเวลามากพอ คือเรารับหลายงาน ดูแลวิชาการ งานสอน งานครอบครัว คือถ้าครอบครัวไม่เข้าใจ ก็บริหารเวลาไม่ได้ ดังนั้นถ้าครูเข้าใจผู้บริหารเข้าใจ นักเรียนเข้าใจ ความกังวลของเราก็น้อยลง อย่างเช่น บางวันเรามาช้า เขาก็เข้าใจว่าเรางานเยอะ”

“แต่ถ้ามองว่าเวลากับประสิทธิภาพในการสอนของครู คิดว่าไม่น่าจะเกี่ยว เพราะครูบางคนตรงเวลา แต่ประสิทธิภาพการสอนไม่ดีก็มี แต่บางคนเข้าสอนสาย แต่เขาจัดการการสอนของเขาได้ คิดว่าเป็นเรื่องความน่าเชื่อถือมากกว่า”

(ครู 2 จากกรณีศึกษาที่ 1)

การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน เป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่สำคัญที่สุดของการมีระดับการมองเห็นบวกทางวิชาการสูงของครู กล่าวคือ ครูรับรู้ว่ามีนักเรียนมีความสนใจ มีความพยายามที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ และมีส่วนร่วมในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ทำงานที่ครูมอบหมายด้วยความตั้งใจ ดังรายละเอียดที่พบในผลการวิจัยระยะที่ 2 ว่า ครูที่มีการมองเห็นบวกทางวิชาการสูงสามารถรับรู้ได้ถึงความตั้งใจ ความพยายามของนักเรียนที่ต่างกันตามระดับความสามารถทางการเรียน ขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะปรับทัศนคติของนักเรียนให้ก้าวข้ามเรื่องระดับความสามารถที่ด้อยกว่าไปแล้วใช้ความมุ่งมั่นพยายามเพื่อความสำเร็จ

“ความตั้งใจต่างกัน อย่างห้องต้นๆก็ดีขึ้นหน่อย ห้อง AB (ชื่อสมมติของห้องเรียนโครงการพิเศษมุ่งเน้นคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ เพื่อเตรียมตัวสู่ค่ายโอลิมปิก) เป็นเด็กเก่ง ไม่ใช่เก่งหมด แต่เป็นเด็กที่อยากจะเก่ง บางคนมองว่า AB เด็กเก่ง ก็ใช่ แต่กว่าเขาจะเก่งละ เราต้องเจียรระไน เด็กอยากเก่ง เราก็สนับสนุน ห้องถัดจาก AB จะละครด เก่ง กลาง อ่อนเกือบน้อย แต่ไม่อ่อนมากเกินไปเรียนไม่ได้ เขาจะได้พัฒนา เพราะมีแรงกระตุ้น ทุกห้องมี 2-3 คนที่เก่งสุด เพื่อนๆก็จะถาม

กลุ่มนี้ความตั้งใจของห้อง AB สังการบ้านก็จะได้เร็ว ก่อนเวลา ห้องท้ายๆ ก็ทยอยส่ง แ่อาจส่งช้า แต่ก็ส่ง เราก็อ้างใจ ระดับสติปัญญาเขา เขาตามเพื่อนไม่ทัน บังคับมาก เขาไม่ส่งเลย”

“อย่างห้องท้าย เวลาทำอะไรก็จะมองว่า ก็ใช้สิ เราโง่ นี่ไม่ใช่เด็กห้อง AB นี่ หนูจะทำได้ยังไงไม่ได้ละ เราไม่ได้โง่นะ แค่ขี้เกียจหนักไปหน่อย ทุกคนมีความขี้เกียจในตัว AB ขี้เกียจไม่ได้ เพราะจะเรียนไม่ทัน พอห้องท้ายๆ เด็กก็ไม่ได้รับแรง แข่งขันไม่เยอะ ทำให้มองตัวเองต่ำ ว่าโง่ ไม่ฉลาด เราก็ต้องปรับทัศนคติ...”

“แรกเริ่มต้องปรับทัศนคติเด็กก่อน ให้เขารู้ก่อนว่าสิ่งที่เขาเรียนสำคัญ ถึงครูเก่ง แต่ถ้าเขาคิด เขาก็ไม่อยากเรียน”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ส่วนนักเรียนยอมรับว่านักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีความตั้งใจในการเรียน โดยเฉพาะวิชาสามัญ

“นักเรียนส่วนมากจะตั้งใจเรียน ตั้งใจเรียนสามัญ (เป็นเพราะอะไร?: ผู้สัมภาษณ์) เพราะสนุกกว่า ได้ทดลองด้วย”

(นักเรียน 1 จากกรณีศึกษา 1)

“มาที่นี้ เด็กเรียนเก่ง ถึงไม่ได้อยู่กับหนังสือตลอดเวลา แต่ตอบคำถามได้ เลยรู้ลึกกว่า ไม่ได้ละ กระตุ้นให้เขาขยันขึ้น ไม่เอาแต่เล่น”

(นักเรียน 2 จากกรณีศึกษา 1)

ตามผลการวิจัยในระยะที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำ นักเรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำด้วย ดังผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่สามารถอธิบายเชิงลึกได้ว่านักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนวิชาสามัญต่ำ เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการเลือกโรงเรียนที่เคร่งครัดในวิชาการศาสนาตั้งแต่ต้น นักเรียนจึงไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาสามัญเท่ากับวิชาศาสนา และอาจหมายถึงการที่นักเรียนไม่ได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนในอนาคต เนื่องจากครอบครัวไม่มีความรู้ที่จะแนะนำในเรื่องการศึกษาต่อ รวมถึงระดับเศรษฐฐานะทางสังคมของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้สูงกว่าเดิม

“ส่วนรวมแล้ว เด็กเราก็..ไฟเรียนไฟรู้ ด้วยความที่โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนปอเนาะ ดังนั้นเด็กจะมีความไฟรู้ไฟเรียนในส่วนของศาสนามากกว่า ซึ่งหลังๆเราก็พยายามให้เด็กกระตุ้นในด้านสามัญ ในส่วนวิชาการ ถ้ารู้จักที่นี้ ก็จะเน้นศาสนา โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองที่มาส่งที่นี้ อยากให้ลูก

ได้ศาสนามากกว่า แต่ทางสามัญก็พยายามสร้างจิตสำนึกให้เด็กคิดว่าทั้งสามัญและศาสนานั้นมีความสำคัญพอๆกัน ก็คือพยายามให้เด็กนั้นมีกิจกรรมส่วนสามัญ เพราะแต่ก่อนเด็กจะเน้นศาสนา มาก บางครั้งละเลยสามัญไปเลย หลังๆเราก็มีกิจกรรมส่วนสามัญเพิ่มขึ้น เพื่อต้องการให้เด็กรู้ว่าสามัญก็สำคัญ กับการประกอบอาชีพ”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

“ปัญหาของเด็กคือ เด็กที่ไม่อยากเรียนหนังสือ เนื่องจากว่าเพื่อนไม่เรียน”

“ในเรื่องแรงจูงใจมากกว่า จะ motivate อย่างไร ทำอย่างไรให้เขาเห็นภาพอนาคต แรงจูงใจที่จะทำให้เขาทุ่มเท บางทีผู้ปกครองให้เรียนอย่างเดียว เรียนทำไมอะ เรียนจบก็กลับมา มอต้อง(แปลว่า กริตราย; ภาษามลายูถิ่น)แต่งงาน บางกลุ่มมีอย่างนี้ เขาเห็นภาพผู้ปกครอง ทำงานอย่างนี้ไง อย่างน้อยคือให้ได้ศาสนา ถ้ามองอาชีพ เขาไม่ได้คิดว่าต้องพยายามเรียนให้ดีขึ้น มีหน้าที่การงานบนโลกนี้ เนื่องจากเราเน้นศาสนา ผู้ปกครองเน้นศาสนา พอเรียนสามัญ เด็กก็จะ พุดมาว่า งาญีวะปอซีแย (แปลว่า เรียนสามัญไปทำไม?; ภาษามลายูถิ่น) ซึ่งเราก็พยายามพูดคุย ณะให้อุสตาซพูดคุย..”

(ผู้อำนวยการ 2 จากกรณีศึกษา 2)

สำหรับผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของครู ที่พบจากการวิจัยระยะที่ 1 ว่า ครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงจะส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู การมีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูนั้น ประกอบด้วย 1) การมีพลังในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูสูง มีความเต็มใจและอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ 2)การอุทิศตนให้กับวิชาชีพครู มีความเสียสละ ภาควุมิใจ และรู้สึกว่าการเป็นครูเป็นแรงบันดาลใจ รวมถึง 3) การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิชาชีพครู มีสมาธิจดจ่อและรู้สึกมีความสุขในขณะที่ปฏิบัติการสอน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยในระยะที่ 2 ว่า ครูของกรณีศึกษามีองค์ประกอบของความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ กล่าวคือครูมีความยินดีมีความสุขที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยไม่แบ่งแยกระดับความสามารถ ครูมีความพยายามในการสร้างสรรค์สื่อต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูอุทิศเวลาให้กับการสอนไม่เพียงเฉพาะเวลาตามกำหนดการสอนในชั้นเรียนมองว่าเวลาของครูไม่ใช่เพียงหนึ่งคาบที่สอนแต่หมายรวมถึงเวลาที่ต้องใช้ในการเตรียมการสอนด้วย มีความภาคภูมิใจในความเป็นครูที่มีโอกาสมองเห็นศิษย์เติบโต มีอาชีพการงานที่ดี อีกทั้งรู้สึกมีความสุขในขณะที่สอน สามารถจดจ่อและมีสมาธิกับการสอน ไม่นำปัญหาส่วนตัวของตนเองมาเป็นอุปสรรคขัดขวางสมาธิในการสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน

“ต้องพัฒนาตลอดเวลา ปีนี้เราใช้สื่อใหม่นี้ ต้องคิดว่า มันครอบคลุมไหม ต้องปรับปรุง ผลิตไม่ผิด อย่างเราทำเรารู้สึกว่าสวย ดี แต่พอไปใช้ มันไม่พอนะ ก็ต้องคิดว่าจะปรับยังไง ทำ ยังไงที่ไม่ต้องแจกเด็กทุกคน แต่เด็กเข้าใจได้ ทำเป็นแผ่นผั่งดีไหม ขนาดใหญ่ ติดกระดาน จะ ชัดเจนกว่าไหม จะได้ไม่ต้องยื้อแย่งบัตรคำ”

“การที่เวลาเราสอน อย่างเราวางแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ เป๊ะ เราก็จะใช้กับห้องนี้ ไม่ได้นะ บางที ไปปั๊บบ ห้องนี้น่าจะเพอร์เฟค แต่ปรากฏใช้ไม่ได้ เราก็ต้องปรับเปลี่ยน”

“ครูบางคน ว่าเรากลัวเด็ก เราไม่กลัวนะ กลัวอะไรก็กลัวไป แต่ต้องกลัวว่าเด็กจะอคติ ต่อไปถ้าเขาไปคุยกับเพื่อนล่ะ วันหนึ่ง เพื่อนๆก็จะตาม อคติตาม แค่ว่าเด็กคนเดียวว่าโง่... มันก็ ไม่ใช่”

“สังเกตตัวเอง เวลาเครียดๆ เวลาสอนจะมีความสุข กับเด็กไม่มีปัญหา แต่ปัญหาอาจจะ มีปัญหาการทำงาน บางคนก็อาจจะมิกับเพื่อนร่วมงาน แต่สอนมีความสุข เวลาเราเครียด พอไป สอนเราจะผ่อนคลาย”

“แค่รู้สึก ว่าเรายังมีความสุขกับการทำงาน มองเห็นหลายคนเปลี่ยนงาน เราอยู่ที่นี่ เหมือน ชีวิตจะกดดัน แต่เราก็มีความสุขนะ เงินเดือนไม่เยอะ แต่ก็อยู่ได้ ทั้งเดือนก็อยู่ได้ กำลังใจมาจาก เด็กๆ ครอบครัวล้อเล่น ว่าเวลาไปไหน ก็ได้ยินแต่คนเรียก ครูๆ โอ้ยรำคาญคุณครู ไปไหนก็มีคน ทัก”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ขณะที่โรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง ครูจะมีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพสูง ส่วนโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำ ผลการศึกษาก็สะท้อนให้เห็นว่าครูมีความยึดมั่น ผูกพันในวิชาชีพต่ำกว่า โดยสามารถอธิบายรายละเอียดเชิงลึกเพิ่มเติมได้จากผลการศึกษาว่า ครู ส่วนใหญ่ที่มาทำงานในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องความพร้อมมากมาย โดยเฉพาะด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่น้อยกว่าโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดใหญ่ ซึ่งครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้มีหลายกลุ่ม สามารถจัดกลุ่มอย่างสังเขปดังนี้ 1) ครูที่จบสาย วิชาชีพครูและจบในสาขาตรงกับที่ตนสอนกลุ่มนี้มักจะเข้ามาทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก เพียงชั่วคราว เพื่อรอเวลาไปสอบหรือรอเวลาเรียกตัวเพื่อไปบรรจุรับราชการครูในโรงเรียนของรัฐ 2) ครูที่ไม่ได้จบสายวิชาชีพครูและไม่ได้จบตรงสาขาที่สอน ครูกลุ่มนี้มักจะมีอายุการปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดเล็กยาวนานกว่า ด้วยเหตุผลว่าตนเองมีข้อจำกัดเรื่องวุฒิการศึกษา ดังนั้น ไม่มีโอกาส ที่จะสอบบรรจุรับราชการครู ในขณะที่การสมัครเข้าทำงานในโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ก็มีโอกาส น้อยที่จะได้รับเลือกให้เข้าทำงาน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีตัวเลือกของผู้สมัครมากกว่าและ มักจะเลือกครูที่จบสายวิชาชีพครูและสาขาวิชาที่ต้องการโดยตรง ดังนั้น การทำงานในโรงเรียน ขนาดเล็ก แม้มีข้อจำกัดเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการ แต่ถือว่าดีกว่าการตกงาน อีกทั้งยังได้ ทำงานในพื้นที่ใกล้บ้าน 3) ครูที่ไม่มีวุฒิวิชาชีพครูที่มีความตั้งใจทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และ

พยายามพัฒนานตนเองในด้านทักษะความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการการสอนและการเป็นครู ด้วยเหตุผลว่ามีใจที่อยากพัฒนานักเรียนและโรงเรียนที่ด้อยโอกาสมากกว่า สำคัญคือมีความสุขกับการสอน ในกลุ่มที่ 3 นี้ อาจมีครูที่จบสายวิชาชีพครูสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กได้เช่นเดียวกัน แต่ถือว่ามีส่วนน้อยกว่า เนื่องจากแม้ครูไม่สามารถสอบบรรจุเพื่อรับราชการในโรงเรียนรัฐได้ แต่ครูมีโอกาสได้รับเลือกจากโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ให้ไปสอนในโรงเรียนเหล่านั้น โดยได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า ดังนั้น ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่นอกจากปัญหาการขาดแคลนครูที่มีประสบการณ์ในสาขาเฉพาะแล้ว สิ่งที่มาคือครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้มีความตั้งใจเป็นครูตั้งแต่แรกเริ่ม ครูจึงขาดความเชื่อมั่นในความสามารถทางการสอนของตน ส่งผลต่อบรรยากาศของความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวมถึงการให้ความสำคัญกับความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน เนื่องจากครูขาดความพร้อม ส่งผลให้ครูมีแนวโน้มที่จะมีความยึดมั่นผูกพัน ทุ่มเท เสียสละ และมีความสุขกับการปฏิบัติงานในอาชีพครูต่ำ

“ด้วยสัญญาขาดแล้ว ถ้าโดยรวมแล้ว ขอแบ่งเป็นครึ่งๆละกัน ส่วนความคิดที่จะเลิกซึ่งเหมือนเรานั้น รักที่จะอยู่ตรงนี้จริงๆ มีไม่กี่คน บางคนเท่าที่เราคุย อยู่เพราะว่าไม่มีที่จะไป ด้วยความที่ฉันก็ไม่ได้จบอะไรมา ไม่ได้เก่งอะไรมา แค่ได้ทำงานตรงนี้ก็ได้แล้ว หรือบางคนจบตามเอกมาสอน ก็รอที่จะไปสอบบรรจุ อะไรอย่างนี้ก็มี แต่ที่อยู่จริงๆที่ไม่ไปสอบที่ไหนเลย ก็ 2-3 คน”

“ห้าสิบๆ คือในส่วนของคุณรู้สึกที่จะเลิกซึ่งที่จะอยู่จริงๆ ส่วนอีกห้าสิบคือรอไปสอบ ส่วน 2-3 คนนั้น จะเลิกซึ่งเหมือนเราไหม อืม.. ไม่แน่ใจ แต่เราเห็นการทำงานของเข เห็นการดูแลนักเรียน คิดว่าเขาคงไม่ไปไหนแล้วละ คงอยู่ที่นั่นกว่าจะไม่ทำงาน”

“เหตุผลคือครูที่มาสอนโรงเรียนขนาดเล็ก จะเป็นครูที่ไม่จบตามเอกเยอะ ที่นี้ถ้าไปโรงเรียนขนาดใหญ่ เขาต้องเลือกครูตามเอกแน่นอน สมมติไปโรงเรียนขนาดใหญ่แล้ว ไปสมัคร ไม่มีวุฒิครู ไม่จบตามเอก ไปสอนไม่ได้แน่ โรงเรียนขนาดเล็กแต่ก่อน ไม่ค่อยมีครูจบตามเอก ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเลือกครูที่มาสมัครให้มาสอนก่อน ทำให้ครูที่ไม่จบตามเอก ก็คิดว่า ถ้าฉันไปสอบ ก็คงไม่ได้ ดังนั้น เลือกที่จะไม่ไป”

“จริงๆแล้ว ในส่วนครูที่มาสอน ถ้าไม่ยากให้เกิดปัญหา ต้องอยู่ที่ผู้บริหารแล้วละ เพราะโดยทั่วไป ครูโรงเรียนเอกชน เงินเดือนไม่เท่ากับโรงเรียนรัฐ พูดย่างๆก็คือ ประเด็นเรื่องเงินเดือน เพราะครูบางคนเลือกจะไปสอนโรงเรียนใหญ่ เพราะเงินเดือนมากกว่า น่าจะเป็นประเด็นหลักๆ สำคัญคือการบริหารมากกว่า สมมติโรงเรียน support เพิ่มเงินเดือน หรือไม่ก็ให้สวัสดิการที่ดีพอ เหมือนว่าเป็นกำลังใจให้ครูผู้สอน เช่น การรักษาพยาบาล หรือในส่วนของการตอบแทนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการสอน”

“ปกติแล้ว ครูเอกชนมีทั้งส่วนที่บรรจุและไม่บรรจุ ครูที่บรรจุจะได้ค่ารักษาพยาบาลได้ทั้งหมด โรงเรียนบรรจุให้ไม่หมด เพราะ สข. จัดสรรมา ดูตามจำนวนนักเรียน จำนวนห้อง”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

จากแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในระดับบุคคล (ครู) จะเห็นว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ขององค์การ โดยครูมีพฤติกรรมการทำงานที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและได้มาตรฐานตามวิชาชีพครู อีกทั้งมีพฤติกรรมการทำงานที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่โดยตรง แต่ยินดีปฏิบัติด้วยความสมัครใจเพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ 2)พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น 3) พฤติกรรมสำนึกในหน้าที่ และ 4)พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ดังผลการวิจัยระยะที่ 2 ที่พบว่า ครูมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ครูสามารถยกตัวอย่างเนื้อหาในรายวิชาที่ตนสอนมาอธิบายประกอบระหว่างการให้สัมภาษณ์อย่างคล่องแคล่ว ครูจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า มีเทคนิควิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่ตนสอนหรือไม่ มีการวิเคราะห์ปัญหาไปสู่งานวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการทบทวน ปรับ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียน ใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์มาประกอบการเรียนการสอน เช่น นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงตัวอย่างในหนังสือเรียน อาจเนื่องจากบริบทที่ไกลตัวจากชีวิตประจำวันของนักเรียนมากเกินไป ครูก็เลือกใช้ตัวอย่างจากประเด็นที่กำลังถูกพูดถึงในสื่อออนไลน์มาปรับเป็นตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ดีขึ้น ครูสามารถสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีความพยายามที่จะให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและระมัดระวังไม่ให้นักเรียนเกิดทัศนคติทางลบต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนพึงพอใจวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู ยังผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ ครูมีมุมมองต่อการปฏิบัติการสอนว่าเป็นงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่ง อีกทั้งครูสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนได้ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงการปฏิบัติตัว ทำทาง การพูดจาที่เหมาะสม ไม่พูดเสียงสูงเสียงต่ำเกินไป ไม่ใสอารมณ์ทางลบขณะพูดถึงสิ่งที่ปัญหา หน้าตายิ้มแย้มตลอดเวลา ขณะให้สัมภาษณ์ สะท้อนถึงการมีมิตรไมตรีและการมีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงการแต่งกายของครูที่สอดคล้องกับหลักการข้อกำหนดของศาสนาอิสลามเกี่ยวกับการแต่งกายของสตรี สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนศึกษาเล่าเรียนในบรรยากาศอิสลาม โดยมีครูทั้งสามัญและศาสนาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งครูยินดีปฏิบัติตามด้วยความภาคภูมิใจและคล้อยตามว่าการเป็นครูไม่เพียงแต่ความรู้ความสามารถเท่านั้นที่เป็นสิ่งสำคัญ การเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดีนั้นสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน

“สืบทอดที่ของตัวเองจะสนุกสนานสอนจนกว่านักเรียนรู้สึกว่าจะเข้าใจ แต่พอถาม เด็กก็ตอบไม่มีค่ะ หนูเข้าใจหมดเลย ส่วนใหญ่เด็กจะบอกว่าครูสอนเข้าใจ อธิบายเข้าใจ เวลาเราอธิบายสนุกสนาน สอดแทรกเรื่องจากข้างนอก เพราะหนังสือบางเล่มยกตัวอย่างยาก เช่น วรรณคดี ภาษาบาลีแปลความค่อนข้างยาก เราก็จะยกวรรณคดีที่เรารู้จัก เช่น พระอภัยมณี หรือยกตัวอย่างรอบๆ

ที่เขารู้จัก สมัยนี้ ก็ทีวี สื่อออนไลน์... เด็กสมัยนี้ไม่อ่านนิยาย ผู้หญิงพอมิ แต่ผู้ชายไม่อ่าน เรื่องสั้นไม่ค่อยอ่าน แต่ถ้าถามสปรอต ก็พอได้ ละครที่เรายกมา ก็มาจากนิยายเรื่องสั้น ผู้ชายอ่านหนังสือน้อย ต้องมีบังคับบ้าง นิดหนึ่ง ไม่ใช่ให้เกลียด แต่ในระดับที่พอดี อะ หาเรื่องสั้นสักเรื่องที่ชอบ แล้วสรุปลงสมุดซี ถ้าสรุปได้ แสดงว่าผ่านจุดประสงค์ตรงนั้นแล้ว”

“คุณต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์นะ ไม่ใช่แค่ศิลปิน เพราะต้องคิดตลอดว่าสร้างสื่อแบบไหน เด็กจะเข้าใจ ถ้าไม่เป็นครู ก็น่าจะเป็นครีเอทีฟได้นะบางคน”

“บางทีครูคนนี้เด็กไม่กล้า แต่กับเรากล้า อันนี้นำไปสู่วิจัยอีก วิจัยหน้าเดียว วิจัยต้องส่งทุกเทอม อย่างน้อยเทอมละเรื่อง มาจากปัญหาในชั้นเรียนของเรา ปัญหาอะไรที่เราแก้ได้ ก็เสนอผู้บริหาร บางทีเจอปัญหาเดิมๆ แต่เด็กคนละคน ก็แก้ต่างกัน จะใช้วิธีแก้ของปีที่แล้วก็ไม่ได้ ก็ต้องปรับอีก”

“คุณต้องบันทึกшыให้ได้ดี บันทึกยังก็ได้ คือจากกอนดิน บั้รูปบิตๆ เบี้ยวๆ ดินมันไม่ดีตั้งแต่ต้นอะ แต่ถ้าเราสามารถบันทึกเป็นรูปร่างที่สวยงามที่เหมาะสมกับดินนั้น ก็ถือว่าเราสำเร็จแล้ว ไม่ต้องบันทึกการ เป็นศิลปะชั้นยอด”

“เด็กจะมองว่าเราเป็นคนใจดี ถึงเราจะอารมณ์เสียมา ใครไม่เกี่ยว เราไม่ควรเหวี่ยง เด็กไม่เกี่ยว เราสอนก็สอนไป อยากเหวี่ยงเก็บไว้”

“สังเกตตัวเอง เวลาเครียดๆ เวลาสอนจะมีความสุข”

“เวลาไม่ได้กดดันกับการทำงาน ถ้าเราทำงานอย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลว่าจะทำไม่ทัน คนไม่มีเวลา คือคนไม่ทำ เพราะงานบางอย่าง ต้องใช้เวลาสี่สิบนาที ไม่ใช่สี่สิบนาที เพราะต้องเตรียมการสอน ต้องทบทวนเนื้อหา ทำความเข้าใจเนื้อหา ก่อนสอนจริง”

“แค่รู้สึกว่ายายังมีความสุขกับการทำงาน มองเห็นหลายคนเปลี่ยนงาน เราอยู่นี่ เหมือนชีวิตจะกดดัน แต่เราก็มีความสุขนะ เงินเดือนไม่เยอะ แต่ก็อยู่ได้ ทั้งเดือนก็อยู่ได้”

“งานประจำคือสอน บันทึกหลังสอน สื่อนวัตกรรมเทอมละ 1 ชิ้น เพื่อให้เห็นว่าครูมีพัฒนาการ... ครูทุกคนต้องมีผลงาน ถ้าไม่มีผลงาน ย่ำกับที่คุณไม่สามารถพัฒนาเด็กได้”

“เรารู้สึกว่าเราสำคัญนะ ไม่ใช่แค่กับโรงเรียน นอกจากสุขกับงานสอน แต่สำคัญกับหลายฝ่ายมันแสดงว่าถ้าเราปฏิบัติกับเด็กดี เด็กจะพูดกับเด็กในทางที่ดี”

“แรกเริ่มต้องปรับทัศนคติเด็กก่อน ให้เขารู้ก่อนว่าสิ่งที่เขาเรียนสำคัญ ถึงครูเก่งแต่ถ้าเด็กอคติ เขาก็ไม่ยอมเรียน”

“เวลาสอน อย่าสักแต่สอนเนื้อหาอย่างเดียว ก็ต้องแทรกคุณธรรมจริยธรรม...”

“บางคนเห็นมาโรงเรียน เขาดูภายนอก เขาก็เรียก อุตตาอะฮู แยกไม่ออก บ่งบอกว่าเราแต่งตัวเรียบร้อย ถ้าต้นแบบดี ลูกแบบก็ออกมาดี แต่ต้องค่อยๆ พัฒนา”

“เริ่มจากแนวคิดผู้บริหาร เวลาจะทำอะไร เขาก็ปรึกษาประชุมครูนะ แบบนี้ดีไหม เราจะให้เด็กดีได้ เราต้องเริ่มจากตัวเราก่อน ต้องดูแลจัดการครูก่อน การแต่งงานควรเรียบร้อยก่อนไหม เป็นต้นแบบ”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ส่วนของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูที่ได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูนั้น พบข้อข้อมูลเชิงลึกจากการวิจัยระยะที่ 2 ว่า นอกจากครูจะสอนและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ตนสอนแล้ว ยังมีเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามและขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจในรายวิชาอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาในความรับผิดชอบของตนด้วย ครูยังให้การร่วมมือกับฝ่ายต่างๆในการช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักเรียน

“ครูต้องรู้ทุกวิชา เพราะเด็กเรียนทุกวิชา เราแม่ของตัวเองอยู่แล้ว แต่ถ้าเราตอบคำถามได้ที่ไม่ใช่วิชาตัวเอง เด็กเขาจะนับถือเรา”

“แรกเริ่มต้องปรับทัศนคติเด็กก่อน ให้เขารู้ก่อนว่าสิ่งที่เขาเรียนสำคัญ ถึงครูเก่ง แต่ถ้าเด็กอคติ เขาก็ไม่ยอมเรียน จากนั้น ถ้าไม่ได้ ก็อาจจะติดต่อผู้ปกครอง ถัดจากนั้นก็ครูที่ดูแลเด็ก ครูพ่อครูแม่คือครูที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นครูที่สอนที่โรงเรียน ครูเหล่านี้จะรู้จักผู้ปกครองของเด็กดีกว่า ครูที่ปรึกษา”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาคณณัติที่สอง ก็พบว่าครูประสบปัญหาด้านพฤติกรรมในการสอน

“เราก็จะคุยกับเด็ก นักเรียนก็บอกปัญหา แก่ที่ครูบ้าง แก่ที่นักเรียนบ้าง บางทีโทษกันไปโทษกันมา ครูโทษเด็กว่าฉันเต็มที่แล้วนะ แต่เด็กเองที่ไม่ตั้งใจ พอคุยกับเด็ก ก็บอกอย่างนี้ๆๆ ไม่เข้าใจ...(แสดงสีหน้าเคร่งเครียด)”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

จะเห็นได้ว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและของโรงเรียนที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงานของครู และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ สามารถยืนยันและอธิบายเชิงลึกได้ด้วยผลการวิจัยระยะที่ 2

ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 บางส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ ไม่พบ
นัยสำคัญของอิทธิพลจากการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู และพบว่าปัจจัยเหตุที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครูคือการการสนับสนุนจากครอบครัว นั้นแสดงว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ซึ่งครอบคลุมความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวและการรับรู้การสนับสนุนทางอารมณ์จากครอบครัว โดยครอบครัวมีความอบอุ่น ช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานได้นั้น เป็นสิ่งสำคัญต่อการคงอยู่ต่อไปในวิชาชีพครู ข้อค้นพบนี้จากผลการวิจัยระยะที่ 1 ปรากฏอยู่ในผลการวิจัยเชิงลึกในระยะที่ 2 ที่พบว่า เหตุผลที่ครูยังคงอยู่และตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครูต่อไปนั้นเนื่องจากยังรู้สึกมีความสุขกับการสอน

และส่วนสนับสนุนสำคัญที่มีผลต่อความสุขความสบายใจนั้นคือครอบครัวและนักเรียน โดยส่วนของนักเรียนนั้น ผลการวิจัยระยะที่ 1 ปรากฏผลว่าเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไปแล้วในตอนก่อนหน้าในเรื่องการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนว่าส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูอย่างไร ส่วนของครอบครัวจะพบว่าครูกรณีศึกษาเห็นว่าครอบครัวมีส่วนสำคัญทำให้การทำงานดีขึ้น เนื่องจากครูอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และมีภาระรับผิดชอบในการดูแลพ่อแม่และค่าใช้จ่ายในบ้าน ในช่วงแรกของการทำงาน ระยะทางในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นระยะทางร่วม 20 กิโลเมตร และครูต้องกลับถึงบ้านหลังห้าโมงเย็นทุกวัน ครอบครัวจึงมีความห่วงกังวล คอยโทรศัพท์ติดตามครูทุกวัน สิ่งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าอาจสร้างความไม่สบายใจให้กับครู แต่หลังจากที่ครอบครัวมีความเข้าใจมากขึ้น ทำให้ครูมีความสุขสบายใจและมองว่าสิ่งนี้เป็นส่วนสนับสนุนการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนับสนุนด้านอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยมองว่ามีความเกี่ยวข้องกับการคงอยู่ในวิชาชีพครูต่อไปอย่างสบายใจ ได้ทำงานที่ตนรักและก็มีรายได้มาดูแลครอบครัว ขณะที่เมื่อสังเกตในบริบทการทำงานทั่วไป เป็นสิ่งที่ได้รับรู้อยู่เสมอว่ามีบุคลากรต้องลาออกจากงานประจำเดิมเพื่อเปลี่ยนมาทำงานที่ตนสามารถดูแลครอบครัวอย่างใกล้ชิด เช่น งานที่สามารถทำได้จากที่บ้าน หรืองานใกล้บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าครูมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว มีการพูดคุยหยอกล้อในเชิงบวกถึงการเป็นครูอยู่บ่อยครั้ง ความสัมพันธ์อันดีและการได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ที่ทำให้ครูสุขสบายใจ ทำให้ครูยังไม่มีความคิดที่จะเปลี่ยนไปทำงานสายอาชีพอื่นในขณะนี้

“เคยคิดเหมือนกันว่าอยากเรียนภาษาเพิ่ม แล้วหางานอื่นที่ไม่ใช่ครู แต่คิดไปมา เราก็มีความสุขกับอาชีพครู ยังไม่คิดว่าจะก็ปี คิดว่าเรายังพัฒนาได้อีก มีหลายอย่างที่ยังไม่รู้”

“ครอบครัวมีส่วนให้การทำงานดีขึ้น แรกๆทำงานใหม่ๆ จะกลับเย็น จากบ้านสิบกิโล กลับประมาณห้าโมง แรกๆ พ่อแม่โทรทุกวัน ตอนหลังกลับห้าโมงทุกวันเขาก็ไม่โทรแล้ว เหมือนว่าครอบครัวต้องสนับสนุนด้วย ..”

“ถึงอยู่กับครอบครัวเดิม เราก็มีภาระต้องดูแล ไม่ต่างจากมีลูกมีสามี เพราะพ่อแม่เรารายได้ไม่แน่นอน เราต้องมีภาระ ค่าน้ำไฟทุกอย่าง”

“แค่รู้สึก ว่าเรายังมีความสุขกับการทำงาน มองเห็นหลายคนเปลี่ยนงาน เราอยู่ที่นี่เหมือนชีวิตจะกอดตัน แต่เราก็มีความสุขนะ เงินเดือนไม่เยอะ แต่ก็อยู่ได้ ทั้งเดือนก็อยู่ได้ กำลังใจมาจากเด็กๆ ครอบครัว ครอบครัวล้อเล่นว่าเวลาไปไหน ก็ได้ยินแต่คนเรียก ครูๆ โอ้ย! ราคาคูณคุณครู ไปไหนก็มีคนทัก...(ยิ้มแก้มหัวเราะ)”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการศึกษารายกรณีที่ 2 ที่แม้จะอยู่ในโรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำ แต่กลับพบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวในการคงอยู่ในวิชาชีพครูสูง

ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันว่า การสนับสนุนจากครอบครัวไม่ได้ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการ แต่ส่งผลต่อการคงอยู่ในวิชาชีพครูต่อไปหรือไม่

“การมีความครวัที่เข้าใจจะทำงานได้ง่ายมากๆ (เน้นย้ำ) อย่างตัวเองโชคดีที่ครอบครัวเข้าใจ ตอนที่ปฏิบัติงานที่ สสจ งามครอบครัว เขาก็เคารพการตัดสินใจของเรา พอเขายอมรับ พอแต่งงานแล้ว สามีกก็เข้าใจ เราก็คะบอกเขาวางานเรามีอะไรบ้าง เขาก็รู้ว่าเราชอบงานแบบนี้ หนัดทางนี้ เขาก็พร้อมสนับสนุน กลางคืนมาตีวเด็ก เขาก็เข้าใจ เขามาส่ง”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

นอกจากนี้ ยังไม่พบนัยสำคัญของอิทธิพลมุมมองการจัดการเรียนการสอนของครูต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู นั้นแสดงว่า ความคิดความเชื่อของครูที่มองว่าการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด เช่น การให้ความสำคัญกับความคิดความรู้สึกของผู้เรียน ไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำนายระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ส่วนผลการศึกษารายกรณีพบว่า กรณีศึกษาที่ 1 และ 2 ต่างก็ให้ความสำคัญและตระหนักอย่างชัดเจนว่าการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน ทำอย่างไรจึงจะให้นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน

“สอนจนกว่านักเรียนรู้สึกว่าจะเข้าใจ แต่พอถาม เด็กก็ตอบไม่มีคะ หนูเข้าใจหมดเลยส่วนใหญ่เด็กจะบอกว่าครูสอนเข้าใจ อธิบายเข้าใจ เวลาเราอธิบายสนุกสนาน สอดแทรกเรื่องจากข้างนอก เพราะหนังสือบางเล่มยากตัวอย่างยาก เช่น วรรณคดี ภาษาบาลีแปลความค่อนข้างยาก เราก็คะยกวรรณคดีที่เรารู้จัก เช่น พระอภัยมณี หรือยกตัวอย่างรอบๆ ตัวที่เรารู้จัก สมัยนี้ ก็ทีวี สื่อออนไลน์ เด็กสมัยนี้ไม่อ่านนิยาย ผู้หญิงพอมิ แต่ผู้ชายไม่อ่าน เรื่องสั้นไม่ค่อยอ่าน แต่ถ้าถามสปอร์ต ก็พอได้ ละครที่เรายกมา ก็มาจากนิยายเรื่องสั้น ผู้ชายที่อ่านหนังสือน้อย ต้องมีบังคับบ้างนิดหนึ่ง ไม่ใช่ให้เกลียด แต่ในระดับที่พอดี อะ หาเรื่องสั้นสักเรื่องที่ชอบ แล้วสรุปลงสมุดขี้ ถ้าสรุปได้ แสดงว่าผ่านจุดประสงค์ตรงนั้นแล้ว”

(ครู 1 จากกรณีศึกษา 1)

“ไม่ได้คิดว่าเด็กเก่งทุกคน เพราะแต่ละคนความสามารถไม่เท่ากัน ต้องมาเรียนฟิสิกส์เคมีชีวะ ทั้งที่ตัวเองไม่รู้ว่าจะชอบหรือไม่ชอบ คือโรงเรียนเปิดแค่สาขาเดียว วิทย-คณิต คือเด็กถ้ามาเรียนก็ต้องเรียนสาขานี้ เด็กบางคนไม่มีความสามารถด้านการคำนวณ เราต้องทำยังไงให้เด็กชอบรัก อย่างน้อยให้ผ่านจุดนั้นไปได้ แค่นี้ก็ประสบความสำเร็จแล้วละ”

(ครู 2 จากกรณีศึกษา 2)

◆ ประสพการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเป็นอย่างไร?

ผลจากการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับนักเรียนของกรณีศึกษาสามารถอธิบายได้เพิ่มเติมว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมีความกระตือรือร้นกับการเรียนสูง จะเห็นได้จากตัวผู้ให้ข้อมูลที่สามารถบอกเล่าถึงเป้าหมายของตนได้อย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อในคณะและมหาวิทยาลัยที่ตนสนใจ นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อครู มองครูเป็นผู้ชี้ทาง ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ครูที่ทำหน้าที่สอนเนื้อหาวิชา แต่ยังเป็นครูที่ให้ข้อคิดต่างๆ ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังมองครูเป็นแรงบันดาลใจในการมีความสุขกับสิ่งที่ตนทำอยู่ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจได้ดี มีเทคนิคการสอน โดยในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลแสดงท่าทางสีหน้ายิ้มแย้มบ่งบอกว่ามีความยินดีและสบายใจในสิ่งที่ได้ให้ข้อมูล ไม่รู้สึกอึดอัดหรือถูกกดดันให้ตอบไปในทางใดทางหนึ่ง ประกอบกับก่อนที่จะเริ่มการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้อธิบายและชี้แจงโดยละเอียดถึงการปกป้องสิทธิของผู้ให้ข้อมูล จนมั่นใจว่าผู้ให้ข้อมูลเข้าใจและมีความสบายใจที่จะให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจ และในระหว่างที่กระบวนการสัมภาษณ์ดำเนินไป ผู้วิจัยพยายามเลี่ยงการใช้ภาษาที่เป็นทางการ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง เพื่อให้บรรยากาศดำเนินไปอย่างผ่อนคลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมีความน่าเชื่อถืออีกทั้งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากครู

นักเรียน 1 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภูมิลำเนาเดิมจาก จ.พัทลุง ย้ายมาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาแห่งหนึ่งใน จ.พัทลุง เข้ามาเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 เทอม 2 ย้ายมาเพราะอยากได้ประสบการณ์ทางภาษา และมีญาติที่เคยเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนนี้ ส่วนนักเรียน 2 กำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 5 ย้ายมาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งหนึ่งใน จ.สงขลา

“ครูที่นี้เวลาสอนเข้าถึง นักเรียนดี ไม่ได้สนใจแค่ในห้อง ถ้ามีคนไหนไม่เข้าใจ จะอธิบายนอกเวลาเรียนก็ถามได้”

“นักเรียนส่วนมากจะตั้งใจเรียน ตั้งใจเรียนสามัญ (เป็นเพราะอะไร?: ผู้สัมภาษณ์) เพราะสนุกกว่า ได้ทดลอง”

“ครูมีส่วน ถ้าครูสอนเข้าใจ ทำให้หนูอยากกลับไปทบทวนวิชาที่เกี่ยวกับคณะที่อยากเรียน”

“ที่บ้านจะถามว่าเรียนเข้าใจไหม ถ้าไม่เข้าใจ ก็ย้ายกลับไปเรียนที่เก่า หนูบอกว่าเข้าใจมากกว่าที่เก่าเยอะ ที่เก่า พอเรียนก็กลับไปเรียนพิเศษอีก ที่นี้ ถ้าเรียนก็แค่บางวิชา เสริม เช่น อังกฤษ”

“ชอบการถ่ายทอดของอาจารย์ที่นี้ จะไม่เครียด ไม่ซีเรียส ถึงเป็นวิชายาก แต่ทำให้เข้าใจ มีเทคนิคต่างๆ”

(นักเรียน 1 จากกรณีศึกษา 1)

“ครูที่นี่ไม่ได้เน้นการเรียนอย่างเดียว มีกิจกรรมด้วย”

“มาที่นี่ เด็กเรียนเก่ง ถึงไม่ได้อยู่กับหนังสือตลอดเวลา แต่ตอบคำถามได้ เลย์รู้สึกว่าได้
ละ กระตุ้นให้เราขยันขึ้น ไม่เอาแต่เล่น”

“ตอนนี้พยายามอ่านหนังสือ อะไรที่รู้สึกที่เราต้อง ก็จะเน้นหนัก เล้ง ม.อ. หาดใหญ่คณะ
แพทยศาสตร์ หนูว่าหนูสอบได้นะถ้าหนูพยายามแอดกทีฟตัวเองขึ้นเรื่อย ๆ”

“..(อะไรจะช่วยทำให้เราสำเร็จตามที่หวัง ?) หนึ่ง..เกรด สอง..การที่เราหาความรู้ใหม่ๆ
อาชีพแพทย์บางอย่างอาจไม่มีสอนในห้อง ก็ต้องหาความรู้ใหม่ๆ ว่าคนเป็นแพทย์มีประสบการณ์
อย่างไร ผ่านการสอบอย่างไร เตรียมตัวอย่างไร พยายามลอกเลียนแบบ”

(นักเรียน 2 จากกรณีศึกษา 1)

ในขณะที่พบว่านักเรียนในกรณีศึกษาที่สอง มีความแตกต่างชัดเจนในเรื่องเป้าหมาย
ทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ สามในสี่คนให้ข้อมูลว่าต้องการศึกษาต่อด้านศาสนาจน
จบระดับชั้นศาสนาตอนปลาย (ชานะวียะฮ์) หรือศาสนาชั้น 10 และจากนั้นจะเรียนต่อศาสนาใน
ระดับชั้นที่สูงขึ้นไป โดยไม่ได้ให้ความชัดเจนว่าวางเป้าหมายเรื่องการประกอบอาชีพภายหลังจาก
เรียนจบไว้อย่างไร

“จบ ม.6 ต่อที่นั่นจนจบชั้น 10แล้วเรียนก็ตาบ”

“(เรียนก็ตาบก็ปี?)

“(แล้วอนาคตเราละ วางไว้อย่างไร?) ไม่รู้.....”

(นักเรียน 3 จากกรณีศึกษา 2, ชั้น ม.6)

“ต่อจนจบชั้น 10 ไปต่อศาสนาชั้นกุลลียะฮ์ที่โรงเรียนอื่น”

“(จบแล้วทำอะไรต่อ? ออกมาทำงานอะไร? อยากทำอะไร?).....เงิบ” (มีเสียง
แทรกเข้ามาว่า “กลับมาเป็นอุstad”) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพิ่มเติมว่า “อืม...ก็เป็นไปได้.....”

(นักเรียน 4 จากกรณีศึกษา 2, ชั้น ม.6)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการวิจัยผลงานวิธีพุทธระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ เป็นการวิจัยผลงานวิธีระหว่างเชิงอธิบายรูปแบบติดตามผล (Explanatory sequential mixed method design) ซึ่งกระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามการวิจัย และระยะที่ 2 เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายขยายข้อค้นที่ได้จากระยะที่ 1 แล้วอภิปรายผลการวิจัยแบบบูรณาการผลงานวิธี โดยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่ออธิบายข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ในแง่ประสบการณ์ของผู้บริหาร ประสบการณ์การสอนของครู และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

กระบวนการวิจัยโดยสรุป มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อตอบจุดมุ่งหมายข้อ 1 และ 2 ประชากร คือ บุคลากรครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 7709 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 157 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เก็บข้อมูลกับบุคลากรครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับกลุ่มเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 3 จังหวัด จำนวน 20 โรงเรียน และตัวอย่างระดับบุคคลเป็นครูซึ่งปฏิบัติงานกระจายอยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างระดับกลุ่ม จำนวน 404 คน

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เลือกใช้รูปแบบการศึกษาหลายกรณี (Multiple cases study) กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนกรณีศึกษาที่คัดเลือกจากการวิจัยระยะที่ 1 เป็นโรงเรียน 2 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษา รวม 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครู และส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 15 ตัวแปร ประกอบด้วย แบบวัดตัวแปรระดับกลุ่ม ได้แก่ ความรับผิดชอบร่วมบรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน และแบบวัดตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ มุมมองการจัดการเรียนการสอน มุมมองเกี่ยวกับเวลา การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากครอบครัว ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ แบบสอบถามดังกล่าวสำหรับเก็บข้อมูลกับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตั้งแต่ 0.72-0.92

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) สำหรับผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยนี้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1)การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2)การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในแบบจำลอง ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด 3)การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด โดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของตัวแปรหลักในแบบจำลองด้วยโปรแกรม Mplus4)การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพการวัดตัวแปรพหุระดับ ได้แก่ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ความรับผิดชอบของกลุ่ม บรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน และ 5)การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างพหุระดับ (Multilevel structural equation modeling: MSEM)

การวิจัยระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามประเด็นที่กำหนด เพื่ออธิบายขยายความข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1

ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
 - 1.1 สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 วิจัยเชิงปริมาณ
 - 1.2 สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2 วิจัยเชิงคุณภาพ
2. อภิปรายผลการวิจัยผสมวิธี
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้มีจำนวน 20 โรงเรียน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาเป็นจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 30 และ 25 ตามลำดับ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 35 ที่เหลือเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 15 และโรงเรียนขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 10 ขนาดกลุ่มโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20.20 ส่วนกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคลเป็นครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 404 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.20 อายุเฉลี่ย 31 ปี ภูมิสำเนาเดิมจังหวัดปัตตานีมากที่สุด ร้อยละ 42.57 รองลงมาคือนราธิวาส ยะลา และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 33.17 21.29 และ 2.23 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสามัญระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.83 การศึกษาศาสนาระดับษานะวียะฮ์ คิดเป็นร้อยละ 44.80 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูมาแล้วเฉลี่ย 7.31 ปี

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในการวัดตัวแปรพหุระดับของตัวแปรกลุ่มคือ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า 1) ตัวแปรภาวะการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนระดับกลุ่มมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน และองค์ประกอบการมุ่งเน้นวิชาการ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วยค่า rwg_j เท่ากับ .940 บ่งบอกว่ามีความสอดคล้องกันของคะแนนภายในกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มและนำไปวิเคราะห์พหุระดับได้ การตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาจากค่า Intraclass correlation coefficient (ICC_1) มีค่าเท่ากับ .111 บ่งบอกว่ามีความแปรปรวนของคะแนนระหว่างกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มได้ 2) ตัวแปรความรับผิดชอบร่วมผลการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วยค่า rwg_j เท่ากับ .903 บ่งบอกว่ามีความสอดคล้องกันของคะแนนภายในกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มและนำไปวิเคราะห์พหุระดับได้

การตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาจากค่า Intraclass correlation coefficient (ICC_1) มีค่าเท่ากับ .038 บ่งบอกว่ามีความแปรปรวนของคะแนนระหว่างกลุ่มไม่มากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มได้ ผู้วิจัยจึงปรับลดระดับการวิเคราะห์ตัวแปรเป็นระดับบุคคล **3) ตัวแปรบรรยากาศโรงเรียนระดับกลุ่มเหลือเพียง 1 องค์ประกอบ** ผลการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วยค่า rwg.j เท่ากับ .903 และความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาจากค่า Intraclass correlation coefficient (ICC_1) มีค่าเท่ากับ .212 บ่งบอกว่ามีความสอดคล้องกันของคะแนนภายในกลุ่มและมีความแปรปรวนของคะแนนระหว่างกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มและนำไปวิเคราะห์พหุระดับได้ **4) ตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียนระดับกลุ่ม** ผลการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วยค่า rwg.j เท่ากับ .931 และความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาจากค่า Intraclass correlation coefficient (ICC_1) มีค่าเท่ากับ 0.061 บ่งบอกว่ามีความสอดคล้องกันของคะแนนภายในกลุ่มและมีความแปรปรวนของคะแนนระหว่างกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มและนำไปวิเคราะห์พหุระดับได้ **5) ตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน** ผลการตรวจสอบความสอดคล้องภายในกลุ่มด้วยค่า rwg.j เท่ากับ .925 และความแปรปรวนของตัวแปรระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาจากค่า Intraclass correlation coefficient (ICC_1) มีค่าเท่ากับ .149 บ่งบอกว่ามีความสอดคล้องกันของคะแนนภายในกลุ่มและมีความแปรปรวนของคะแนนระหว่างกลุ่มมากเพียงพอที่จะสร้างเป็นตัวแปรระดับกลุ่มและนำไปวิเคราะห์พหุระดับได้ โดยสรุปผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรพหุระดับของตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ความรับผิดชอบร่วม บรรยากาศโรงเรียน พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ตัวแปรเกือบทุกตัว ยกเว้น ตัวแปรความรับผิดชอบร่วม มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์พหุระดับต่อไป

3. ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างพหุระดับตัวแปรเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้หลังปรับแบบจำลอง พบว่า มีค่าดัชนีความกลมกลืนของแบบจำลองผ่านเกณฑ์ ($\chi^2=679.289$, $df=295$, $p<0.001$, CFI = 0.924, TLI = 0.901, RMSEA = 0.057) โดยอิทธิพลของตัวแปรระดับบุคคล ระดับกลุ่มและอิทธิพลข้ามระดับที่พบในการวิจัย มีดังนี้

อิทธิพลของตัวแปรระดับบุคคล

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูระดับบุคคล พบความสัมพันธ์ดังนี้

1. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลจากตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลของครู ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีตัวแปรเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลคือ มุมมองเกี่ยวกับเวลา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .476

2. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสภาพแวดล้อมด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน รองลงมาคือการสนับสนุนจากชุมชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .237 และ .198 ตามลำดับ ขณะที่พบว่าได้รับอิทธิพลการสนับสนุนจากครอบครัว แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ตัวแปรด้านจิตลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู มีเพียงตัวแปรเดียวคือความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .568

4. ตัวแปรด้านการปฏิบัติงานของครูได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู โดยพฤติกรรมการทำงานของครูได้รับอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .775 และ .735 ตามลำดับ

5. ตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 2 ตัวแปร โดยได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการมองเชิงบวกทางวิชาการ รองลงมาคือมุมมองการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .735 และ .244 ตามลำดับ

6. ตัวแปรความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 2 ตัวแปร โดยได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการมองเชิงบวกทางวิชาการ รองลงมาคือมุมมองการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .568 และ .211 ตามลำดับ

7. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู กับตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ดังนี้

7.1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนกับการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .135

7.2 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .174

7.3 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่าง มุมมองของครูเกี่ยวกับเวลากับการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .270

7.4 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่าง มุมมองของครูเกี่ยวกับเวลากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .350

7.5 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองของครูเกี่ยวกับเวลากับพฤติกรรมการทำงานของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .369

7.6 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากชุมชนกับความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .112

อิทธิพลของตัวแปรระดับกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับกลุ่ม พบความสัมพันธ์ดังนี้

1. ตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .997

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .883

3. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียนและตัวแปรประสิทธิภาพของโรงเรียน ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .881

อิทธิพลของตัวแปรข้ามระดับ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์พหุระดับ พบความสัมพันธ์ข้ามระดับ ดังนี้ คือ การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูพฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .925 .852.736และ .776ตามลำดับ

ผลการวิจัยระยะที่ 1 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังตาราง 32

ตาราง 32 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยระยะที่ 1

สมมติฐานในการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ตัวแปรเชิงสาเหตุระดับองค์การ ได้แก่ ความรับผิดชอบร่วมของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน SOCB → SAO
2. การมองทางบวกเชิงวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน SAO → SEF
3. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุระดับองค์การ (ความรับผิดชอบร่วมของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียน) และตัวแปรผลระดับองค์การ (ประสิทธิผลของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน)	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลของครู (ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และมุมมองของครูเกี่ยวอนาคต) และปัจจัยสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานของครู (การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว) มีอิทธิพลทางตรงต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน TIM → TAO MOT → TAO COM → TAO
5. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู)	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน TAO → ENG TAO → PER TAO → TOCB

ตาราง 32 (ต่อ)

สมมติฐานในการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
6. การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเป็นตัวแปรคั่นกลางของความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะส่วนบุคคล (ความเชื่อของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และมุมมองของครูเกี่ยวกับอนาคต) และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู (การรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากครอบครัว) กับตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู)	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน MOT → TAO → ENG MOT → TAO → PER MOT → TAO → TOCB TIM → TAO → ENG TIM → TAO → PER TIM → TAO → TOCB COM → TAO → ENG COM → TAO → PER COM → TAO → TOCB
7. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ตัวแปรจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน (ความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ และการยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู (พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู)	เป็นไปตามสมมติฐาน บางส่วน SAO → TAO _b SAO → ENG _b SAO → PER _b SAO → TOCB _b
8. ความรับผิดชอบร่วม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
9. การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวแปรคั่นกลางข้ามระดับของความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบร่วมและการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

1.2 สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2 วิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเพื่ออธิบายข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 สามารถสรุปข้อค้นพบได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ข้อค้นพบที่ยืนยันตามการวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 ถือเป็นการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ร่วมกับวิธีการเชิงปริมาณ จากผลการวิจัยระยะที่ 2 พบข้อมูลที่ยืนยันผลตามการวิจัยระยะที่ 1 ดังนี้

1) คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

1.1) ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนสอดคล้องกับข้อค้นพบในการวิจัยระยะที่ 2 ว่าการที่ครูในโรงเรียนรับรู้ว่าคุณค่าในโรงเรียนมีความทุ่มเทช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูและโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ไม่ใช่ความรับผิดชอบโดยตรงด้วยความสมัครใจ มีการเสนอแนะโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหลายๆ กิจกรรมเหล่านั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อพัฒนานักเรียนร่วมกัน ส่งผลให้ครูเหล่านี้มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง โดยมีความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดความไว้วางใจในตัวนักเรียนและผู้ปกครองที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ รวมถึงมุ่งเน้นวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถสูงเข้าแข่งขันโครงการทางวิชาการต่างๆ

1.2) ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน นั้น สอดคล้องกับข้อค้นพบในการวิจัยระยะที่ 2 ดังที่เห็นได้ว่า โรงเรียนกรณีที่ 1 ที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง มีผลงานได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันทางวิชาการต่างๆ มากมาย โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตร ครูมีการจัดทำแผนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการทำวิจัยชั้นเรียนทุกภาคการศึกษา มีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะครูในด้านต่างๆ ประชุมสัมมนาให้ความรู้และรับฟังผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมให้มีการดูแลพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอนและอื่นๆ อีกทั้ง ครูในโรงเรียนมีระดับการยอมรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงด้านการงานได้ดี ในขณะที่โรงเรียนกรณีที่ 2 ยังไม่ปรากฏเห็นเป็นเชิงประจักษ์ด้านผลงานทางวิชาการ การกำกับดูแลคุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เนื่องจากโรงเรียนเน้นวิชาการศาสนามากกว่าสามัญ

2) ประสพการณ์ของครูในโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

2.1) ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 ว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลจากมุมมองเกี่ยวกับเวลาของครู และการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนปรากฏผลที่สอดคล้องกันกับผลการศึกษาในระยะที่ 2 ว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนกรณีที่ 1 ที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง สามารถครูสามารถจัดการบริหารเวลาของตนเองได้ดี มีมุมมองต่อข้อจำกัด

ของเวลาว่าไม่ใช่ปัญหาที่จะส่งผลให้งานไม่สำเร็จ แต่กลับเป็นเรื่องของเทคนิคการจัดการบริหารเวลาของบุคคลที่ตีบวกกับความตั้งใจเพียรพยายาม หากบุคคลมีความตั้งใจจริง ปรารถนาให้งานสำเร็จ ย่อมทำให้งานสำเร็จผลได้ มองว่าข้อจำกัดของเวลาเป็นสิ่งที่ท้าทายมากกว่าจะมองว่าเป็นปัญหา และครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงสามารถรับรู้ได้ถึงความตั้งใจ ความพยายามของนักเรียนที่ต่างกันตามระดับความสามารถทางการเรียน ขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะปรับทัศนคติของนักเรียนให้ก้าวข้ามเรื่องระดับความสามารถที่ด้อยกว่าไปแล้วใช้ความมุ่งมั่นพยายามเพื่อความสำเร็จ ขณะที่โรงเรียนกรณีที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนสายสาขามากกว่า และละเลยวิชาการสามัญ

2.2) ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูมีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงานของครู และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรพบผลจากการวิจัยระยะที่ 2 ว่าครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง ครูมีความยินดี มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยไม่แบ่งแยกระดับความสามารถ ครูมีความพยายามในการสร้างสรรค์สื่อต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูอุทิศเวลาให้กับการสอนไม่เพียงเฉพาะเวลาตามกำหนดการสอนในชั้นเรียน ครูมีความภาคภูมิใจในความเป็นครู อีกทั้งรู้สึกมีความสุขในขณะที่สอน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สะท้อนถึงความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู ครูมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอย่างดี มีจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า มีเทคนิควิธีในการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่ตนสอนหรือไม่ มีการวิเคราะห์ปัญหานำไปสู่การทำวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการทบทวน ปรับและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียน ใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์มาประกอบการเรียนการสอน ครูสามารถสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งครูสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงถึงพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผล นอกจากครูจะสอนและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาที่ตนสอนแล้วยังมีเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามและขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจในรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาในความรับผิดชอบของตนด้วย ครูยังให้การร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ในการช่วยเหลือแก้ปัญหาแก่นักเรียน มีความห่วงใยใส่ใจปัญหาของนักเรียนทั้งนอกและในห้องเรียน ครูมีความยินดีที่จะปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนในสิ่งที่ไม่ใช่ข้อบังคับ แต่ทำด้วยความเต็มใจ ด้วยเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่น โดยเป็นการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ของครูโดยตรง ซึ่งเป็นลักษณะของครูที่มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

2.3) ข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 1 การสนับสนุนจากครอบครัวส่งผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพ จากการวิจัยระยะที่ 2 ทำให้เข้าใจว่าเหตุผลที่ครูยังคงอยู่และตั้งใจคงอยู่ในวิชาชีพครูต่อไปนั้น ส่วนสนับสนุนสำคัญที่มีผลต่อความสุขความสบายใจในการคงอยู่ในอาชีพครูต่อไปคือครอบครัวครอบครัวมีส่วนสำคัญทำให้การทำงานดีขึ้น ด้วยหน้าที่การงานที่ทำให้ต้อง

เดินทางไปกลับในระยะทางไกล เลิกงานล่าช้าอาจส่งผลให้ครอบครัวเกิดความห่วงกังวลได้ อีกทั้งภาระหน้าที่ของการเป็นครูที่มีมากมาย เมื่อครูรับรู้ว่าการครอบครัวมีความเข้าใจ ทำให้ครูมีความสบายใจและมองว่าสิ่งนี้เป็นส่วนสนับสนุนการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนับสนุนด้านอารมณ์ส่งผลต่อการตัดสินใจคงอยู่ในวิชาชีพครูต่อไป

1.2.2 ข้อค้นพบเพิ่มเติม

การวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่มเป็นการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู แม้ผลการวิจัยทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการในระดับบุคคลและกลุ่ม แต่ก็เป็นผลที่มาจากการรับรู้ของครูเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้สามารถเข้าใจและอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในเชิงกลไกว่าทำงานอย่างไรตั้งแต่การระดับการกำกับควบคุมระบบการศึกษาที่ดำเนินไปของโรงเรียนสู่ระดับปฏิบัติการคือครู จนถึงระดับผลลัพธ์สุดท้ายที่จะบ่งชี้ว่าโรงเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ นั่นคือผลที่เกิดกับนักเรียนจึงนำมาสู่การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ จากการศึกษาเชิงลึกในกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจในมิติของผู้บริหารและนักเรียน ดังนี้

1) ประสพการณ์การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ มีทั้งลักษณะร่วมและลักษณะที่ต่างกัน โดยผู้บริหารทั้งสองกรณีผ่านการศึกษาในระบบการศึกษาแบบสามัญควบคู่ศาสนาจนถึงระดับมัธยมศึกษา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและโทสายสามัญด้านบริหารการศึกษามีช่วงอายุระหว่าง 38-42 ปี มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 11-13 ปี มีประสบการณ์ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนในช่วง 9-11 ปีซึ่งเป็นการรับหน้าที่ผู้บริหารต่อจากบิดา แนวทางการบริหารโรงเรียนที่เป็นลักษณะร่วม คือ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น เน้นบรรยากาศการทำงานแบบครอบครัว บุคลากรทุกระดับในโรงเรียนสามารถเข้าถึงผู้บริหารได้ เน้นความยุติธรรมและโปร่งใสในการพิจารณาความดีความชอบ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนอยู่ในหลักคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศานากับบุคลากรและนักเรียน ส่วนลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงมีเด่นชัดกว่าคือ การมอบอำนาจให้ครูเสนอโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ นำข้อเสนอแนะของครูไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนส่งเสริมครูให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ รวมถึงมุ่งมั่นในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงโรงเรียน

2) ประสพการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในโรงเรียนรายกรณีที่ 1 ที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง เป็นนักเรียนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน มีเป้าหมายที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและการประกอบอาชีพ มีความพึงพอใจบรรยากาศการเรียนรู้อยู่ภายในโรงเรียนเนื่องจากมีกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย รับรู้ว่าครูผู้สอนมีความสามารถและมีความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ ขณะที่นักเรียนในโรงเรียนรายกรณีที่ 2 มีแรงจูงในการเรียนต่ำกว่า โดยเฉพาะในรายวิชาสามัญ นักเรียนไม่ได้มีเป้าหมายชัดเจนที่จะศึกษาต่อสายสามัญในระดับมหาวิทยาลัย สามในสี่คนของนักเรียนที่ให้ข้อมูลหลักและรองต้องการศึกษาต่อในด้านศาสนาเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายชัดเจนว่าจะประกอบอาชีพอะไรภายหลังจบการศึกษาแล้ว

2. การอภิปรายผลการวิจัยผานวิธี

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผานวิธีแบบติดตามผล โดยเริ่มด้วยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลเพื่อตอบคำถามการวิจัยแล้วตอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลเพื่ออธิบายขยายความข้อค้นพบที่สนใจจากการวิจัยเชิงปริมาณ ในขั้นตอนของการการอภิปรายผลการวิจัยแบบผานวิธีจะเป็นการอภิปรายแบบบูรณาการผลของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันตามแนวคิดของ (Creswell; & Plano Clark. 2011) ดังแผนผังในภาพประกอบ 14

2.1 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับบุคคลแบ่งการอภิปรายเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

2.1.1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลของครูเพียงตัวแปรเดียวคือ มุมมองเกี่ยวกับเวลา

2.1.2 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

2.1.3 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากการสนับสนุนจากชุมชน

2.1.4 ไม่พบอิทธิพลของมุมมองการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

2.1.5 ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงานของครู และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เป็นตัวแปรผลระดับบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

2.2 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับกลุ่ม แบ่งการอภิปรายเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

2.2.1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีปัจจัยเชิงเหตุระดับกลุ่มตัวแปรเดียวที่มีอิทธิพลคือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียน

2.2.2 ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นตัวแปรผลระดับกลุ่มตัวแปรเดียวที่ได้รับอิทธิพลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน

2.3 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของอิทธิพลข้ามระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่มีอิทธิพลข้ามระดับสู่การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู

2.4 อภิปรายข้อค้นพบเพิ่มเติม

2.4.1 ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

2.4.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกสูงและต่ำ

โดยมีรายละเอียดการอภิปรายในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับบุคคล แบ่งการอภิปรายเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

2.1.1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากตัวแปรจิตลักษณะส่วนบุคคลของครูเพียงตัวแปรเดียวคือ มุมมองเกี่ยวกับเวลา

มองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากมุมมองเกี่ยวกับเวลา แสดงให้เห็นว่า ครูที่ให้ความสำคัญกับเรื่องเวลา มีการบริหารจัดการเวลาที่ดี จะส่งผลให้ครูมีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีด้วย ขณะเดียวกันถ้าครูมีมุมมองในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในระดับสูงก็จะส่งผลให้ครูคนดังกล่าวมีการมองเชิงบวกทางวิชาการในระดับสูงเช่นกัน สอดคล้องกับซิมบาร์โด และ บอยด์ (Zimbardo; & Boyd.1999) ที่เห็นว่า การมุ่งเน้นให้ความสำคัญเรื่องเวลา (ทั้งปัจจุบันและอนาคต) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะอธิบายถึงพฤติกรรมความเพียรพยายามและความสำเร็จทางวิชาการได้ และยังมีผลการศึกษาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องเวลากับแนวคิดเรื่องการศึกษา (Bilde; Vansteenkiste; & Lens. 2011; De Volder; & Lens. 1982; Malka; & Covington. 2005; Peetsma. 2000; Peetsma; & van der Veen. 2011; Simons; et al. 2004) จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมความเพียรพยายามและการมุ่งเน้นความสำเร็จทางวิชาการนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการมองเชิงบวกทางวิชาการนั่นเอง เมื่อเชื่อมโยงกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ก็สามารถจะอธิบายได้ว่า ครูที่รับรู้ถึงความสามารถ

ของตนในการพัฒนาผู้เรียน โดยไว้วางใจเชื่อมั่นว่านักเรียนของตนและผู้ปกครองของนักเรียนจะทำให้การสนับสนุนในการปฏิบัติการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น สิ่งที่จะทำให้ครูบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ดังกล่าว จะต้องเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและวางแผนเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังปรากฏผลที่สอดคล้องกันกับผลการศึกษาในระยะที่ 2 ว่าครูที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงสามารถจัดการบริหารเวลาของตนได้ดี มองว่าเวลาที่จำกัดไม่ได้เป็นอุปสรรคที่ทำให้งานไม่สำเร็จ แต่มองว่าความมุ่งมั่นตั้งใจจริงและเตรียมตัวที่ดีของบุคคลต่างหากที่มีผลต่อความสำเร็จของงาน ดังผลการสัมภาษณ์บางตอนที่ว่า “ถ้าเราทำงานอย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลว่าจะทำไม่ทัน คนไม่มีเวลา คือคนไม่ทำ เพราะงานบางอย่าง ต้องใช้เวลา 40 นาที ไม่ใช่ 40 นาที เพราะต้องเตรียมการสอน ต้องทบทวนเนื้อหา ทำความเข้าใจเนื้อหาก่อนสอนจริง”

2.1.2 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียน

จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าครูที่มีการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนรับรู้ถึงความใส่ใจ สนใจและความเพียรพยายามในการเรียนของนักเรียนในด้านการเรียนยิ่งมาก จะส่งผลให้ครูมีการมองเชิงบวกทางวิชาการมากด้วย สำหรับการอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าเหตุใดการรับรู้แรงจูงใจของนักเรียนจึงส่งผลทางบวกต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูนั้น เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างแรงจูงใจของนักเรียนกับการรับรู้ความสามารถของครู ซึ่ง ดีเอลิซา (D'Elisa. 2015) ได้ศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงแรงจูงใจของนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจนักเรียน ครูที่เชื่อว่านักเรียนของตนมีแรงจูงใจในการเรียนสามารถส่งผลต่อความพยายามและกลวิธีที่ครูจะใช้ในการจูงใจนักเรียน และการรับรู้ถึงความสามารถของตนในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการที่ครูรู้ถึงความสามารถตน รู้ว่าจะจูงใจนักเรียนอย่างไร (Hadre; et al. 2006) สอดคล้องกับมโนทัศน์การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) (Bandura.1977) เพราะการรับรู้ความสามารถของตนคือความเชื่อว่าตนมีศักยภาพที่จะบรรลุผลในสิ่งที่ตนปรารถนา ยิ่งมีมากยิ่งไปส่งเสริมความสามารถของครูในการคิดริเริ่ม การยืดหยุ่นและอดทนเพื่อเป้าหมายของตน นอกจากนี้ มีการศึกษาของนักวิชาการมากมายที่แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ถึงแรงจูงใจของนักเรียนสัมพันธ์กับการตอบสนองของครู ถ้าครูรับรู้ถึงแรงจูงใจของนักเรียนในทางบวกมาก ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนและความพยายามในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนก็มีมากขึ้นด้วย (Zimmerman. 2000; Linnebrink; & Pintrich. 2002; Radel, Sarrasin; Legrarin; & Wild. 2010; D'Elisa. 2015) อีกทั้งยังปรากฏผลสอดคล้องกันในการวิจัยระยะที่ 2 ว่า ครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงรับรู้และเข้าใจถึงระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนที่ต่างกันตามระดับความสามารถ นักเรียนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำกว่านักเรียนคนอื่นหรือไม่ได้ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มเก่งมักจะขาดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งครูตระหนักว่าทัศนคติของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้เป็นไปใน

ทิศทางที่เหมาะสม เพราะเมื่อนักเรียนมีทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าของการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน พยายามที่จะปรับทัศนคติของนักเรียนให้ก้าวข้ามเรื่องระดับความสามารถที่ด้อยกว่าไปแล้วใช้ความมุ่งมั่นพยายามเพื่อความสำเร็จ ดังผลการสัมภาษณ์บางตอนที่ว่า “อย่างห้องท้าย เวลาทำอะไรก็จะมองว่า ก็ใช่สิ เราโง่ไม่ใช่เด็กห้อง AB นี่ หนูจะทำได้ยังไง ไม่ได้ นะ เราไม่ได้โง่นะ แค่นี้ก็เหนื่อยหนักไปหน่อย ทุกคนมีความขี้เกียจในตัว AB ขี้เกียจไม่ได้ เพราะจะเรียนไม่ทัน พอห้องท้ายๆ เด็กก็ไม่ได้รับแรง แข่งขันไม่เยอะ ทำให้มองตัวเองต่ำ ว่าโง่ ไม่ฉลาด เราก็ต้องปรับทัศนคติ...” “แรกเริ่มต้องปรับทัศนคติเด็กก่อน ให้เขารู้ก่อนว่าสิ่งที่เขาเรียนสำคัญ ถึงครูเก่ง แต่ถ้าเขาอคติ เขาก็ไม่ยอมเรียน” ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถอธิบายในเชิงลึกให้เข้าใจยิ่งขึ้นได้ว่าเหตุใดประสบการณ์และการรับรู้ของครูเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักเรียนจึงส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

2.1.3 การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูได้รับอิทธิพลทางบวกจากการสนับสนุนจากชุมชน

การสนับสนุนจากชุมชนส่งผลทางบวกโดยตรงต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จะปฏิบัติงานท่ามกลางข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ค่าตอบแทนต่ำ การขาดแคลนครูที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ หรือแม้แต่ขาดประสบการณ์ในการสอนหรือการฝึกสอนมาก่อน เนื่องจากส่วนหนึ่งไม่ได้จบการศึกษาทางด้านวิชาชีพครูมาโดยตรง แต่หากได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชน เช่น จิตไมตรีที่ดีที่ชาวบ้านและคนในสังคมมีต่อครู ทักทายครูเมื่อพบเจอตามสถานที่ต่างๆ การหยิบยื่นแบ่งปันสิ่งของต่างๆ แก่ครู คำพูดและการกระทำของชาวบ้านและคนในสังคมที่เห็นว่าการเป็นครูเป็นอาชีพที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทสังคมมุสลิมที่ยึดถือหลักคำสอนของศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างเช่นมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ อิสลามให้ความสำคัญกับอาชีพครู เพราะถือว่าครูเป็นผู้รู้ ยกย่องให้ครูมีสถานภาพที่สูงส่ง และปรากฏอยู่ในโครงการของคำภีร์อัลกุรอานที่เป็นหลักฐานบ่งชี้ถึงความสำคัญของความรู้และการเป็นผู้รู้ (อัลเตาบะฮ์: 122; อัลซุหมร์: 9; อัลมุนาอะละฮ์: 3; นิละอะแวอะฮ์: 2559) สอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอว่า การรับรู้การสนับสนุนจากสังคมคือประสบการณ์ที่บุคคลได้รับการเห็นคุณค่า ให้การเคารพ ห่วงใย ใส่ใจจากผู้อื่นที่มีต่อชีวิตของตนในปัจจุบัน (Gurung, 2006) การได้รับการสนับสนุนอาจเป็นได้ทั้งด้านความคิด อารมณ์ และวัตถุสิ่งของในยามที่บุคคลต้องการ นอกจากทำให้บุคคลมีความยืดหยุ่นตัว (Resilience) ยังส่งเสริมให้บุคคลรู้สึกว่ามีคุณค่า (Bolstering self-esteem) ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน (Self-efficacy) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันส่งผลให้สามารถปรับตัว (Adjustment) กับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี (King; et al. 2006; ณัฐวุฒิ อรินทร์. 2555) เมื่อครูรับรู้สิ่งเหล่านี้จากสังคมและชุมชน เช่น ได้รับคำชม ได้รับการปฏิบัติด้วยดี ย่อมทำให้ครูเชื่อมั่นในความสามารถของตน (Self-efficacy) ในด้านการสอน ยืนยันได้ด้วยผลการศึกษาที่ผ่านมาว่าการรับรู้ถึงแรงสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายการปรับตัวทางวิชาการได้ดี (Gurung, 2006; Malecki; & Elliott. 1999) ซึ่งความสามารถในการปรับตัวทาง

วิชาการได้ดีเป็นลักษณะของครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการ เนื่องจากครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงจะมีพลังในการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญเพื่อเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการประกอบกับเมื่อพิจารณาลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีความเป็นไปได้ที่ชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนเป็นกลุ่มเดียวกันกับผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีอยู่จำนวนมากกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีลักษณะของการเป็นโรงเรียนประจำตำบลหรือชุมชนในทำนองเดียวกันกับโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐประจำตำบลและชุมชนใหญ่ๆ มากกว่าจะเป็นโรงเรียนประจำอำเภอหรือจังหวัดเช่นโรงเรียนมัธยมของรัฐทั่วไป ดังนั้น โอกาสที่ผู้ปกครองของนักเรียนและประชาชนในชุมชนรอบโรงเรียนเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวกัน เมื่อครูรับรู้ถึงการสนับสนุนจากชุมชนจึงหมายถึงการที่ครูรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียน ส่งผลให้ครูเกิดความไว้วางใจในตัวผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งของการมองเชิงบวกทางวิชาการ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า เมื่อครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรับรู้ถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าจากสังคมซึ่งในการศึกษานี้หมายถึงชุมชนที่เป็นกลุ่มเดียวกันกับครอบครัวของผู้ปกครองและนักเรียนตอบทบทวนหน้าที่การเป็นครูของตนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนสอนศาสนา ย่อมสามารถส่งผลทำให้ครูเหล่านี้มีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีแม้ว่าผลศึกษาเพิ่มเติมในระยะที่ 2 จะพบว่า ผลการศึกษารายกรณีครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเกี่ยวกับการสนับสนุนจากชุมชนยืนยันถึงข้อค้นพบดังกล่าวไม่ชัดเจนนัก โดยครูมองว่าการที่คนในสังคมเคารพนับถือและยกย่องครู เป็นผลจากการที่สังคมยอมรับและเชื่อมั่นต่อคุณภาพและชื่อเสียงของโรงเรียน เมื่อชุมชนสนับสนุนโรงเรียนครูในโรงเรียนก็จะได้รับการสนับสนุนเช่นเดียวกันซึ่งข้อค้นพบเชิงคุณภาพนี้อาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะโรงเรียนกรณีศึกษาที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและมีชื่อเสียงในระดับจังหวัด ประสบการณ์ของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่อาจแตกต่างไปจากประสบการณ์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่อาจสะท้อนผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณมากกว่า

2.1.4 ไม่พบอิทธิพลของมุมมองการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู

ระดับการรับรู้และเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนแบบการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุดนั้นเป็นแนวคิดทางการศึกษาที่ได้ยอมรับกันโดยทั่วไป ไม่ใช่แนวคิดใหม่ สอดคล้องกับสาระสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545) ดังนั้น ครูโดยทั่วไปรวมถึงครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีโอกาสดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวและมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเหล่านี้มาพอสมควร ข้อคำถามจึงเป็นความรู้พื้นฐานที่ครูเข้าใจดีอยู่แล้ว จึงไม่อาจส่งต่อระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการที่แตกต่างกันได้

อีกทั้งการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูเกิดจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งด้านความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งเน้นวิชาการ นั่นหมายความว่า เพียงแค่ ครูรับรู้และเชื่อว่าการเน้นผู้เรียนเป็นหลักเป็นเรื่องที่สำคัญนั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้ครูเป็นผู้มีระดับ การมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดี เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่ามีข้อค้นพบเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับประเด็นที่ อภิปรายนี้ นั่นคือมุมมองการจัดการเรียนการสอนกลับมีอิทธิพลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันใน วิชาชีพครูและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ แต่กลับไม่พบว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การสอนของครู ทำให้สามารถอธิบายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ความรู้ความเข้าใจและความเชื่อของครูว่า การควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลให้ครูยึดมั่นผูกพัน รักและทุ่มเทในการเป็นครู เมื่อครูรักใน วิชาชีพนี้ พฤติกรรมอื่นๆนอกเหนือบทบาทครูก็เข้าไปในทิศทางที่สอดคล้องสนับสนุนกัน และเมื่อ พิจารณาถึงประเด็นความแตกต่างทางบริบทวัฒนธรรมก็พบว่าอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การมองเชิงบวกทางวิชาการเป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่สำหรับ บริบทการศึกษาไทย การตีความความเป็นวิชาการของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอาจ แตกต่างไปจากบริบทการศึกษาตะวันตก สอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าวัฒนธรรมที่ต่างกันส่งผลต่อ การตีความของบุคคล (Yu, 2014)ซึ่งแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูที่พัฒนาครั้งแรกใน บริบทการศึกษาตะวันตกและนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้โดยแปลจากต้นฉบับแบบ คำต่อคำโดยไม่ได้อัดความและสร้างข้อคำถามใหม่ อาจเป็นปัจจัยส่งผลให้ไม่พบความสัมพันธ์เชิง เหตุและผลระหว่างมุมมองการจัดการเรียนการสอนและการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูตามที่ได้ ตั้งสมมติฐานไว้ส่วนผลการศึกษารายกรณีจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจได้ ง่าย พยายามเลี่ยงภาษาที่เป็นทางการและเน้นคำถามที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ให้ข้อมูลนั้นพบว่า กรณีศึกษาทั้งสองต่างมีมุมมองการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยให้ ความสำคัญกับความคิดความรู้สึกของผู้เรียนในแง่มุมมองที่ต่างกันตามบริบทของแต่ละกรณีศึกษา ซึ่ง ผลการศึกษาไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนผลการศึกษาเชิงปริมาณ สอดคล้อง กับข้อสังเกตของผู้วิจัยในเรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการตีความตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น

2.1.5 ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู พฤติกรรมการทำงานของครูและ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เป็นตัวแปรผลระดับบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากการมองเชิง บวกทางวิชาการของครู

ข้อค้นพบนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การมองเชิงบวกทางวิชาการของ ครูส่งผลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูกล่าวคือ ครูเชื่อมั่นในความสามารถของ ตนเอง โดยที่มีนักเรียนและผู้ปกครองเป็นแรงสนับสนุนและมุ่งเน้นความสำเร็จทางวิชาการของ นักเรียนนั้น จะส่งผลให้ครูเหล่านี้มีความยึดมั่นผูกพันในการเป็นครู แม้ว่าผลการศึกษาที่ผ่านมา ยัง ไม่พบการศึกษาผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพโดยตรง แต่มีผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกันที่พบว่า การมองโลกแง่ดีหรือการมองเชิงบวก(Optimism) การรับรู้ถึงความสามารถของตน (Self-efficacy)เป็นองค์ประกอบของต้นทุนทางจิตวิทยา (PsyCap)

ซึ่งมีผลการศึกษาที่ยืนยันว่าต้นทุนทางจิตวิทยาสามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดความยึดมั่นผูกพันในงาน (ปัญจมาส ทวีชาติานนท์. 2555; Schaufeli;&Salanova.2007)ในทำนองเดียวกันกับผลที่พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรม**การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร**แสดงให้เห็นว่า เมื่อครูเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง โดยที่นักเรียนและผู้ปกครองเป็นแรงสนับสนุนและมุ่งเน้นความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนนั้น จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูทั้งการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น การสอน การเตรียมการสอน การจัดการชั้นเรียน การทำสื่อการสอน ฯลฯ ตามที่โรงเรียนกำหนด และการทำงานในส่วนที่นอกเหนือบทบาทหน้าที่ของตนโดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Social cognitive theory ของแบนดูรา (Bandura. 1977) ที่ว่า ปัจจัยด้านความคิดความเชื่อและความรู้สึกส่วนบุคคลรวมถึงสภาพแวดล้อมของบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรม ครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการคือครูที่คิด เชื่อและรู้สึกว่าคุณมีความสามารถที่จะทำให้ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ โดยรับรู้ว่าคุณและนักเรียนและผู้ปกครองเป็นแรงสนับสนุนที่ตนจะไว้วางใจและเชื่อถือได้ยอมส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนโดยตรงในด้านการสอน เช่น พัฒนาการสอนของตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์สื่อประกอบการสอนที่ดีมีคุณภาพ หาความรู้เทคนิคการสอนที่ทันสมัย เป็นต้น และยังส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่ด้านการสอนของตนโดยตรง แต่ครูเล็งเห็นว่ามีส่วนต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน เช่น การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น เข้าสอนแทนในวิชาที่ครูประจำวิชาลา เข้าสอนตรงเวลา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานเช่น งานของสาลีณี (2559) ที่พบว่าครูที่รับรู้ความสามารถของตนในด้านการสอนส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ (สมหญิง ลมูลพัทธ์. 2558; สาลีณี จงใจสุธรรม. 2559)ส่วนผลที่พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรครูที่การมองเชิงบวกทางวิชาการสูงย่อมมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนด้วย ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของต้นทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีผลการศึกษาที่ยืนยันว่าทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (ณัฐวุฒิ อรินทร์. 2555; Zeinabadi; &Salehi. 2011) สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงลึกในการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า ครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเป็นครูที่มีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู โดยครูมีความยินดี มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยไม่แบ่งแยกระดับความสามารถ ครูมีความพยายามในการสร้างสรรค์สื่อต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ครูอุทิศเวลาให้กับการสอนไม่เพียงเฉพาะเวลาตามกำหนดการสอนในชั้นเรียน มองว่าเวลาของครูไม่ใช่เพียงหนึ่งคาบที่สอน แต่หมายรวมถึงเวลาที่ต้องใช้ในการเตรียมการสอนด้วย ครูมีความภาคภูมิใจในความเป็นครูที่มีโอกาสมองเห็นศิษย์เติบโต มีอาชีพการงานที่ดี อีกทั้งรู้สึกมีความสุขในขณะที่สอน สามารถจัดจ่อและมีสมาธิกับการสอน ไม่นำปัญหาส่วนตัวของตนเองมาเป็นอุปสรรคขัดขวางสมาธิในการสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน ดังผลการสัมภาษณ์บางตอนของครู “สังเกต

ตัวเอง เวลาเครียดๆ เวลาสอนจะมีความสุข กับเด็กไม่มีปัญหา แต่ปัญหาอาจจะมีความยาก การทำงาน บางคนก็อาจจะมึนกับเพื่อนร่วมงาน แต่สอนมีความสุข เวลาเราเครียด พอไปสอนเราจะผ่อนคลาย” นอกจากนี้ ผลการศึกษาเชิงลึกยืนยันด้วยว่า ครูที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเป็นครูที่มีพฤติกรรมการทำงานด้านสอนที่มีประสิทธิภาพตามนโยบายของโรงเรียนและมาตรฐานวิชาชีพครู โดยพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาในรายวิชาที่ตนสอน ครูจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า มีเทคนิควิธีในการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการตรวจสอบว่าความเข้าใจของนักเรียน ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถสร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่เอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียนตามหลักกาข้อกำหนดของศาสนาอิสลามและนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนศึกษาในบรรยากาศอิสลาม “บางทีครูคนนี้เด็กไม่กลัว แต่กับเรากลัว อันนี้นำไปสู่วิจัยอีก วิจัยหน้าเดียว วิจัยต้องส่งทุกเทอม อย่างน้อยเทอมละเรื่อง มาจากปัญหาในชั้นเรียนของเรา ปัญหาอะไรที่เราแก้ได้ ก็เสนอผู้บริหาร บางทีเจอปัญหาเดิมๆ แต่เด็กคนละคน ก็แก้ต่างกัน จะใช้วิธีแก้ของปีที่แล้วก็ไม่ได้ ก็ต้องปรับอีก” “งานประจำคือสอน บันทึบหลังสอน สื่อนวัตกรรมเทอมละ 1 ชิ้น เพื่อให้เห็นว่าครูมีพัฒนาการ... ครูทุกคนต้องมีผลงาน ถ้าไม่มีผลงาน ย่ำกับที่คุณไม่สามารถพัฒนาเด็กได้” ครูยังมีพฤติกรรมทำงานที่สะท้อนถึงการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบถามและขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจในรายวิชาอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาในความรับผิดชอบของตนด้วย และให้การร่วมมือกับบุคลากรและเพื่อนครูในการช่วยเหลือแก้ปัญหา นักเรียน “ครูต้องรู้ทุกวิชา เพราะเด็กเรียนทุกวิชา เราแม่นของตัวเองอยู่แล้ว แต่ถ้าเราตอบคำถามได้ที่ไม่ใช่วิชาตัวเอง เด็กเขาจะนับถือเรา”

2.2 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน พบความสัมพันธ์ดังนี้

2.2.1 การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีปัจจัยเชิงเหตุระดับกลุ่มที่มีอิทธิพลคือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียน

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรระดับโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน นั้นหมายถึงโรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบคือครูในโรงเรียนต้องมีการรับรู้ร่วมกันว่าโรงเรียนของตนมีศักยภาพที่จะส่งเสริมช่วยเหลือให้นักเรียนในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ครูสามารถเชื่อถือ ไว้วางใจผู้ปกครองและนักเรียนได้ว่าจะให้การสนับสนุนโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียนให้ประสบความสำเร็จ อีกทั้งรับรู้ร่วมกันว่าโรงเรียนตระหนักว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการนั้นเป็นเรื่องสำคัญ (McQuigan; &Hoy.2006) จะเห็นได้ว่าการที่โรงเรียนหนึ่งจะมีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากครูในโรงเรียนที่มีความสามารถในการ

ปฏิบัติที่ไม่ใช่แค่เพียงหน้าที่โดยตรงตามบทบาทเท่านั้น ไม่ใช่เพียงปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบกับนักเรียนที่ตนสอนเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความสมัครใจที่จะปฏิบัติงานในส่วนอื่นๆ ที่เห็นว่ามีส่วนที่จะทำให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า แม้ไม่มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในให้ปฏิบัติ และไม่มีรางวัลตอบแทนโดยตรง ซึ่งการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากการสอนและเตรียมการสอน อาจครอบคลุมถึงการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีระหว่างครูด้วยกัน ครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง ในระหว่างการทำกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ รวมถึงการที่ครูร่วมกันแสดงความคิดเห็น เสนอแนะสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเพื่อที่โรงเรียนจะนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงความเข้มแข็งทางวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเมื่อศึกษาในระดับกลุ่ม ไม่ใช่คุณลักษณะที่วัดระดับพฤติกรรมของครูรายบุคคล แต่เป็นการรับรู้ถึงบรรยากาศในการทำงานที่จะส่งผลต่อโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การระดับโรงเรียนนั้นส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองดีขึ้น โรงเรียนผลิตหลักสูตรและมีการจัดการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์มากขึ้นซึ่งส่งผลให้มีนวัตกรรมด้านการสอนเพิ่มขึ้นสะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการ (DiPolá; & Tschannen-Moran. 2001; King. 2016) โดยมีผลการศึกษาที่ยืนยันว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การในโรงเรียนสัมพันธ์กันในระดับสูง (Wagner; & DiPaola. 2011) ซึ่งการวิจัยระยะที่ 2 ได้ข้อมูลที่ยืนยันว่าการที่ครูในโรงเรียนรับรู้ว่าคุณครูในโรงเรียนมีความทุ่มเทช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูและโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ไม่ใช่ความรับผิดชอบโดยตรงด้วยความสมัครใจ มีการเสนอแนะโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหลายๆ กิจกรรมเหล่านั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อพัฒนานักเรียนร่วมกัน ส่งผลให้ครูเหล่านี้มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง โดยมีความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดความไว้วางใจในตัวนักเรียนและผู้ปกครองที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ รวมถึงมุ่งเน้นวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถสูงเข้าแข่งขันโครงการทางวิชาการต่างๆ

2.2.2 เหตุใดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนแต่กลับไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน

การพบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน ขณะเดียวกันก็พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้วในข้างต้นนั้น ผลการศึกษารายกรณีทำให้เข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น ว่าการไม่พบอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียนนั้นสามารถเป็นไปได้ และไม่ได้อธิบายความว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับแนวคิดทฤษฎีและผลการศึกษาที่ผ่านมาเสียทีเดียว เพราะผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับโรงเรียนในการศึกษาครั้งนี้วัดจากคะแนนผลสอบ O-NET ที่เป็นการวัดผลการ

เรียนรู้ของนักเรียนด้วยแบบทดสอบมาตรฐานชุดเดียวและวัดครั้งเดียวในช่วงเวลาเดียวกันในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 กล่าวคือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการวัดผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน เพราะไม่ได้ประเมินจากนักเรียนทุกระดับชั้นของโรงเรียน อีกทั้งไม่ใช่ผลการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic assessment) ของนักเรียน ดังนั้น ผลที่พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลคะแนนสอบ O-NET ไม่อาจสรุปชัดเจนว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการไม่ได้มีอิทธิพลทางบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวคิดของการมองเชิงบวกทางวิชาการ สอดคล้องกับรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ นักวิชาการด้านการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความเห็นในบางตอนของรายงานพิเศษเรื่อง “ซ้ำแหละ ข้อสอบระดับชาติ เพิ่มเด็กด้อยโอกาส-ไม่สะท้อนความรู้ในห้องเรียน” (วรรณโชค ไชยสะอาด. 2559: ออนไลน์) ว่า การวัดผลการเรียนรู้ด้วยข้อสอบกลางระดับชาติ (O-NET) ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากห้องเรียน ซึ่งต่างจากการวัดผลการเรียนรู้ที่จัดสอบขึ้นภายในโรงเรียน เพราะโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถกำหนดเนื้อหาและตำราเรียนเองได้ ดังนั้น ระดับความลึกซึ้งของเนื้อหาวิชาแต่ละช่วงชั้นในแต่ละโรงเรียนจึงแตกต่างกันภายใต้กรอบมาตรฐานแกนกลางที่กำหนดไว้เพียงกว้างๆ อีกทั้ง ระบบการศึกษาแบบแพ็คตัดออกที่เห็นได้จากระดับความยากของข้อสอบกลางระดับชาติที่เพิ่มขึ้นทุกปี สะท้อนว่านโยบายการศึกษาของประเทศไม่มีความชัดเจนว่าจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้มีคุณภาพอย่างไร ดังบทสัมภาษณ์ของนายแพทย์ สूरียเดวทรีปาดิ ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว ที่กล่าวในบางตอนของรายงานพิเศษเรื่องเดียวกันว่า “ข้อสอบยากขึ้นทุกปีเพื่อหาผู้แพ้ให้ได้ คนออกข้อสอบคงสนใจมากที่เด็กทำข้อสอบไม่ได้ เห็นได้ชัดว่าความยากของข้อสอบนั้นเป็นปัญหาทุกปี มีสถานะอย่างนี้มาต่อเนื่องจนไม่เข้าใจว่าผู้ออกข้อสอบแกเมาหมัดหรืออย่างไร...” “....อย่างเช่น เด็กคนหนึ่งเกรดเฉลี่ย 4.00 ได้คะแนนโอเน็ตเต็ม 100 แต่กลับไม่เคยคิดจะทำอะไรเพื่อส่วนรวม มีความเห็นแก่ตัวสูงกับเด็กอีกคนได้เกรดเฉลี่ย 3.00 กว่า โอเน็ตได้ 80 คะแนน แต่เต็มร้อยกับกิจกรรมเพื่อส่วนรวม..... เรื่องนี้ยังไม่เคยมีเจ้ากระทรวงท่านใดบอกว่าตกลงจะเลือกเด็กคนไหนขึ้นเป็นที่หนึ่งของประเทศ เราไม่เคยให้น้ำหนักความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับสังคม นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จะเป็นผลได้อย่างไร...” (วรรณโชค ไชยสะอาด. 2559: ออนไลน์) สอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงที่มองว่าผลสอบ O-NET ไม่ใช่สิ่งสะท้อนคุณภาพของโรงเรียนและความสามารถของนักเรียน “...ไม่ควรวัดจากโอเน็ตอย่างเดียว ต้องดูหลายๆบริบท โรงเรียนบางโรงเรียนเก่งกีฬา เก่งกิจกรรม เราสอนศาสนาและสามัญ เราอยากให้เด็กเก่ง แต่อยู่ในศาสนาด้วยตรงนี้มากกว่า ที่วัดคุณภาพคือตรงนี้มากกว่า คือศาสนา...” (ผู้บริหารโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 1. 2560) ดังนั้น ข้อค้นพบในการศึกษานี้ไม่สอดคล้องผลการศึกษาของบีเวล (Bevel. 2010) ที่พบว่าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนต่างมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ความไว้วางใจของกลุ่มต่อนักเรียนและผู้ปกครอง และการมุ่งเน้นวิชาการ

กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (r เท่ากับ .704, .834 และ .580 ตามลำดับ) รวมถึงงานวิจัยที่พบว่า บรรยาการโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และงานวิจัยอื่นๆ ที่พบผลในทำนองเดียวกันนี้ (Hoy; Tarter; Woolfolk Hoy. 2006; McGuigan; & Hoy. 2006; Smith; & Hoy. 2006) ซึ่งอาจจะทอนได้ถึงมาตรฐานหรือระบบการวัดประเมินผลทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันระหว่างระบบการศึกษาของประเทศไทยและระบบการศึกษาของประเทศตะวันตก ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงว่าหากต้องการใช้ข้อสอบกลาง ในวัดระดับคุณภาพของโรงเรียน ระบบการศึกษาของประเทศควรต้องปรับให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐานด้วย และเมื่อพิจารณาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามที่มีลักษณะเฉพาะที่นักเรียนต้องเรียนเนื้อหาวิชาทั้งสามัญและศาสนาซึ่งต้องใช้เวลารเรียน มากกว่านักเรียนในโรงเรียนโดยทั่วไป ทำให้ความเข้มข้นของแต่ละเนื้อหาโดยเฉพาะวิชาสามัญมี ความเหลื่อมล้ำกันเมื่อเทียบกับโรงเรียนทั่วไป ยิ่งสนับสนุนมุมมองของนักวิชาการและผู้บริหาร โรงเรียนกรณีศึกษาข้างต้นว่า ข้อสอบกลางของประเทศไทยไม่ได้สะท้อนสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จริง จากห้องเรียน สอดคล้องกับบทวิเคราะห์ว่าการศึกษาที่พบว่าผลการประเมิน PISA ตอกย้ำปัญหา ความเหลื่อมล้ำของการศึกษาไทย (ไทยพีบีเอส. 2560: ออนไลน์)

ส่วนการพบว่าโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการส่งผลต่อประสิทธิภาพของ โรงเรียน ที่บ่งบอกได้จากผลงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีบริการด้านวิชาการแก่นักเรียน และผู้ปกครอง และครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่างๆ มีการ ปรับตัว ตื่นตัว มีความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้นั้นผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของการ มองโลกแง่ดีที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learned optimism) ของชาลิกแมน ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิด พื้นฐานของการมองเชิงบวกทางวิชาการว่า การมองโลกแง่ดีนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อ ความสำเร็จ ไม่ใช่เพียงในระดับบุคคลเท่านั้นแต่ส่งผลต่อความสำเร็จระดับองค์การด้วย (Seligman. 1998) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการมองเชิงบวกทางวิชาการ องค์ประกอบด้านความไว้วางใจ ที่โรงเรียนมีต่อผู้ปกครองและนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการร่วมมือกันในการพัฒนา นักเรียนโดยไม่รู้สีกังวลว่าหากประสบปัญหาหรือมีสิ่งที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ จะถูก ตำหนิจากอีกฝ่าย สิ่งเหล่านี้จะยิ่งส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือกันมากยิ่งขึ้น ส่งผลทำให้โรงเรียนมี แนวปฏิบัติที่มุ่งเน้นวิชาการตามมา ครูในโรงเรียนกล้าที่จะกำหนดมาตรฐานและสร้างสรรค์กิจกรรม ต่างๆที่เป็นประโยชน์ ด้วยเพราะมั่นใจว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและนักเรียนด้วยดี และเมื่อองค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบทำงานร่วมกันสามารถนำมาสู่ความสำเร็จของโรงเรียนทั้ง เชิงคุณภาพและปริมาณ สอดคล้องกับหลายผลการศึกษาที่ผ่านมา (Bryk; & Schneider. 2002. Goddard. 2001; Hoy; Tarter; & Hoy. 2006) สามารถยืนยันเพิ่มเติมได้จากข้อค้นพบในการวิจัย ระยะที่ 2 ว่า โรงเรียนที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง มีผลงานได้รับรางวัลจากการ ประกวดแข่งขันทางวิชาการต่างๆมากมาย โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตร ครูมีการจัดทำแผนการ

สอนอย่างเป็นระบบ มีการทำวิจัยชั้นเรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะครูในด้านต่าง ๆ ประชุมสัมมนาให้ความรู้และรับฟังผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมให้มีการดูแลพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและอื่นๆ อีกทั้ง ครูในโรงเรียนมีระดับการยอมรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงด้านการงานได้ดี ในขณะที่โรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ที่มีระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำ ยอมรับว่าโรงเรียนยังต้องพัฒนาปรับปรุงอีกหลายด้าน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะประสิทธิผลด้านวิชาการสามัญ

2.3 การอภิปรายผลความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับกลุ่มที่ส่งผลข้ามระดับต่อตัวแปรระดับบุคคล

การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับสู่การมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู

การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลข้ามระดับต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู ซึ่งโรงเรียนที่มีบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันระหว่างบุคลากรของโรงเรียนกับครูและผู้ปกครอง รวมทั้งมีบรรยากาศของการมุ่งเน้นความสำเร็จทางวิชาการของโรงเรียน เป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน รู้สึกว่าผู้ปกครองและลูกศิษย์ของตนนั้นเป็นผู้ที่ตนเชื่อถือได้ว่าจะเป็นแรงสนับสนุนให้ตนสามารถใช้ความสามารถของตนในการช่วยให้นักเรียนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ สนับสนุนแนวคิดที่ว่าโครงสร้างขององค์กรนั้นประกอบด้วยระดับต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยบริบทแวดล้อมระดับที่ใหญ่กว่ามีแนวโน้มส่งผลต่อบริบทที่เล็กกว่า (Top-down mechanism) (Kozlowski; & Kline. 2000) คุณลักษณะของโรงเรียนเป็นอย่างไรย่อมเป็นปัจจัยบริบทสภาพแวดล้อม (Contextual) ที่มีอิทธิพลต่อการรู้คิด ทักษะ และพฤติกรรมของบุคลากรครูภายในโรงเรียน ทำนองเดียวกันกับที่พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแปรระดับกลุ่มที่มีอิทธิพลข้ามระดับต่อพฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู กล่าวคือ โรงเรียนที่มีบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจกันระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งมีบรรยากาศของการมุ่งเน้นกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางวิชาการของโรงเรียน ทำให้ครูรับรู้ได้ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานนั้นเป็นโอกาสที่เอื้อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงเอื้อต่อการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการถือเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่เอื้อต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (Hoy; Tarter; & Woolfolk. 2006) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่ส่งผลข้ามระดับต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูแล้ว สะท้อนให้เห็นว่า การที่ครูปฏิบัติการสอนด้วยความยินดีที่

ต้องการช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อุทิศเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนา นักเรียน มีความภาคภูมิใจและมีความสุขในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ครู เป็นผลจากการที่ครูรับรู้ ว่าโรงเรียนมีบรรยากาศของการมองเชิงบวกทางวิชาการ ยิ่งมีมากยิ่งขึ้นทำให้ครูเกิดความ ยึดมั่นผูกพัน ในวิชาชีพครูมากตามไปด้วย ประกอบกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีระยะเวลาเฉลี่ย ในการปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน 6.74 ปี โดยมีระยะเวลาเฉลี่ยของการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ครู 7.31 ปี จะเห็นได้ว่าเวลาส่วนใหญ่ที่ครูได้มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูเกิดขึ้นใน ขณะที่ครูทำงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน เมื่อครูปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูภายใต้บรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เป็นบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเอื้ออำนวยให้ตนได้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้นั้น ย่อมส่งผลให้ครูมีการรับรู้ทางบวก ต่อวิชาชีพครู มีความสุข มีพลัง และพร้อมเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ครูด้วย ซึ่งก็พบว่า มี งานวิจัยทุกระดับที่ผ่านมาก็พบผลการศึกษาในทำนองเดียวกันว่าอิทธิพลของปัจจัยระดับกลุ่ม สามารถส่งผลทางบวกข้ามระดับต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (สมหญิง ลมูลพัคตร์. 2558) และ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมาชิกระดับบุคคล (นฤเบศร์ สายพรหม. 2559)

2.4 อภิปรายผลจากการวิจัยระยะที่ 2 ที่พบเพิ่มเติมจากการวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับ กลุ่มเป็นการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู แม้ผลการวิจัยทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ ของตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการในระดับบุคคลและกลุ่ม แต่ก็เห็นผล ที่มาจากการรับรู้ของครูเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมผู้มีบทบาทมีส่วนได้ส่วนเสียกับ โรงเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้สามารถเข้าใจและอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร ต่างๆ ในเชิงกลไกว่าทำงานอย่างไรตั้งแต่การระดับการกำกับควบคุมระบบการศึกษาที่ดำเนินไป ของโรงเรียน สู่ระดับผู้ปฏิบัติการคือครู จนถึงระดับผลลัพธ์สุดท้ายที่จะบ่งชี้ว่าโรงเรียนได้บรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ นั่นคือผลที่เกิดกับนักเรียน จึงนำมาสู่การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาเชิง คุณภาพ จากการศึกษาเชิงลึกในกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง พบว่ามี ประเด็นที่น่าสนใจในมิติของผู้บริหารและนักเรียน ที่ไม่ได้อยู่ในการวิจัยระยะที่ 1 ดังนี้

2.4.1 ประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทาง วิชาการสูงและต่ำ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มี การมองเชิงบวกทางวิชาการสูง เป็นผู้บริหารที่ผ่านการศึกษาในระบบการศึกษาแบบสามัญควบคู่ ศาสนาจนถึงระดับมัธยมศึกษา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและโทสายสามัญ มีประสบการณ์ การทำงานด้านการศึกษา 13 ปี ประสบการณ์ในฐานะผู้บริหาร 7 ปี แนวทางการบริหารโรงเรียนที่ ส่งเสริมให้เกิดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่โดดเด่นคือการมอบอำนาจให้ครูเสนอ โครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ นำข้อเสนอแนะของครูไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน มี

ความมุ่งมั่นไม่หยุดนิ่งในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาโรงเรียน เน้นความยุติธรรมและโปร่งใสในการพิจารณาความดีความชอบ สนับสนุนส่งเสริมครูให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะอื่นที่เป็นลักษณะร่วมของกรณีศึกษาทั้งสองกรณีคือ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น การเข้าถึงผู้บริหารได้ และเน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาลักษณะของผู้บริหารของกรณีศึกษาที่ 1 บางลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership)(Bass. 1985; อ้างถึงใน สนั่น ประจงจิตร และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี. 2556)ที่ประกอบด้วยเสน่ห์หา (Charisma) คือความสามารถในการมองการณ์ไกล แก้ปัญหาความขัดแย้งได้เหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จูงใจโน้มน้าวผู้อื่นได้ การสร้างแรงดลใจ (Inspiration) การกระตุ้นให้ใช้ปัญญา (Intellectual stimulation) และ การมุ่งความสัมพันธเป็นรายบุคคล (Individualized consideration) จะเห็นว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้จากการบริหารโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงคือ การมีอุดมการณ์ที่ต้องการพัฒนาและสร้างความเปลี่ยนแปลง ซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวนี้ได้รับการปฏิบัติตามจากสมาชิกของโรงเรียนด้วยความเชื่อมั่นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี และอีก 2 ลักษณะที่เด่นชัดคือ การกระตุ้นทางปัญญาและการมุ่งความสัมพันธเป็นรายบุคคล จะเห็นได้จากการศึกษารายกรณีว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ กระตุ้นและเปิดโอกาสให้ครูได้คิดริเริ่ม และยังให้ความสำคัญกับผู้ตามโดยไม่แบ่งแยกบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติต่อผู้ตามเสมือนคนในครอบครัว สอดคล้องกับการวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Rutledge.2010)

2.4.2 ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการสูงและต่ำ

จากการวิจัยระยะที่ 1 พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับโรงเรียน ขณะเดียวกันก็พบว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ตามที่ได้อภิปรายไปแล้วในข้างต้นนั้น ผลการศึกษารายกรณีทำให้เข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น โดยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศการมองเชิงบวกทางวิชาการสูง เป็นนักเรียนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน มีเป้าหมายที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและการประกอบอาชีพ มีความพึงพอใจบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเนื่องจากมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย รับรู้ว่าคุณครูสอนมีความสามารถและมีความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ ขณะที่นักเรียนในโรงเรียนรายกรณีที่ 2 มีแรงจูงในการเรียนต่ำกว่า โดยเฉพาะในรายวิชาสามัญ นักเรียนไม่ได้มีเป้าหมายชัดเจนที่จะศึกษาต่อสายสามัญในระดับมหาวิทยาลัย สามในสี่คนของนักเรียนที่ให้ข้อมูลหลักและรองต้องการศึกษาต่อในด้านศาสนาเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายชัดเจนว่าจะประกอบอาชีพอะไรภายหลังจบการศึกษาแล้ว สอดคล้องกับแนวคิดของการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูว่าเป็นชุดความเชื่อที่ประกอบด้วยการเชื่อในความสามารถด้านการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของตน รวมถึงรู้สึกเชื่อมั่นว่านักเรียนและผู้ปกครองจะให้การสนับสนุน

ด้วยดีดังนั้นจึงทำให้ครูกล้าที่จะตั้งเป้าหมายทางวิชาการในระดับสูงขึ้นได้ สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมที่มุ่งเน้นวิชาการ ภายใต้ความรู้สึกสบายใจว่าการที่ตนให้ความสำคัญมุ่งเน้นวิชาการมากขึ้นนั้นได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้วยดี ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามนี้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสูงเมื่อทำงานร่วมกันจะกลายเป็นพลังทางบวกที่สามารถส่งผลบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจะได้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเกิดทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนทางบวกตามมา และเมื่อครูรับรู้ถึงแรงจูงใจและพฤติกรรมทางบวกของนักเรียนก็ส่งผลสะท้อนกลับเป็นการเสริมแรงต่อการรับรู้ความสามารถของครูต่อไปในทำนองเดียวกันกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจัดเป็นตัวแปรระดับองค์การหรือบางครั้งเรียกเป็นบรรยากาศของโรงเรียน (School climate) แบบหนึ่งเมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์ทางบวกทางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกทางบวกกับการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มีเป้าหมายในการเรียน ทำให้เกิดความทุ่มเทมุ่งมั่นในการเรียน รวมถึงพฤติกรรมการเรียนในทางบวก ซึ่งลักษณะดังกล่าวของนักเรียนสอดคล้องกับแนวคิดความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน (Student engagement) ที่มี 3 องค์ประกอบ คือ ความมีพลังในการเรียน (Vigor) การอุทิศให้กับการเรียน (Dedication) และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับการเรียน (Absorption) (Klem; & Connell. 2004; Salanova; et al. 2010 cited in TiparpaKlincumhom.2014) ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรด้านการสอนของครู ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันของครู และพฤติกรรมการสอนของครู มีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน (TiparpaKlincumhom. 2014; Appleton; & Lawrenz. 2011; Bryson; & Hand. 2007; Roorda; et al. 2011; Schroeder; et al. 2011) ซึ่งเมื่อเชื่อมโยงผลการศึกษารุ่นนี้ในระยะที่ 1 ที่พบว่า การมองเชิงบวกทางวิชาการของครูและการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูและพฤติกรรมการทำงานของครู จะเห็นความชัดเจนของความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการกับประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ว่าครูที่มีความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพและมีพฤติกรรมการสอนที่ดีนั้นเป็นผลจากการมองเชิงบวกทางวิชาการ ทำให้สามารถขยายความเข้าใจของข้อค้นพบจากการวิจัยระยะที่ 2 ได้ว่าเหตุใดนักเรียนในโรงเรียนที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ต่างกันจึงมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่างกัน

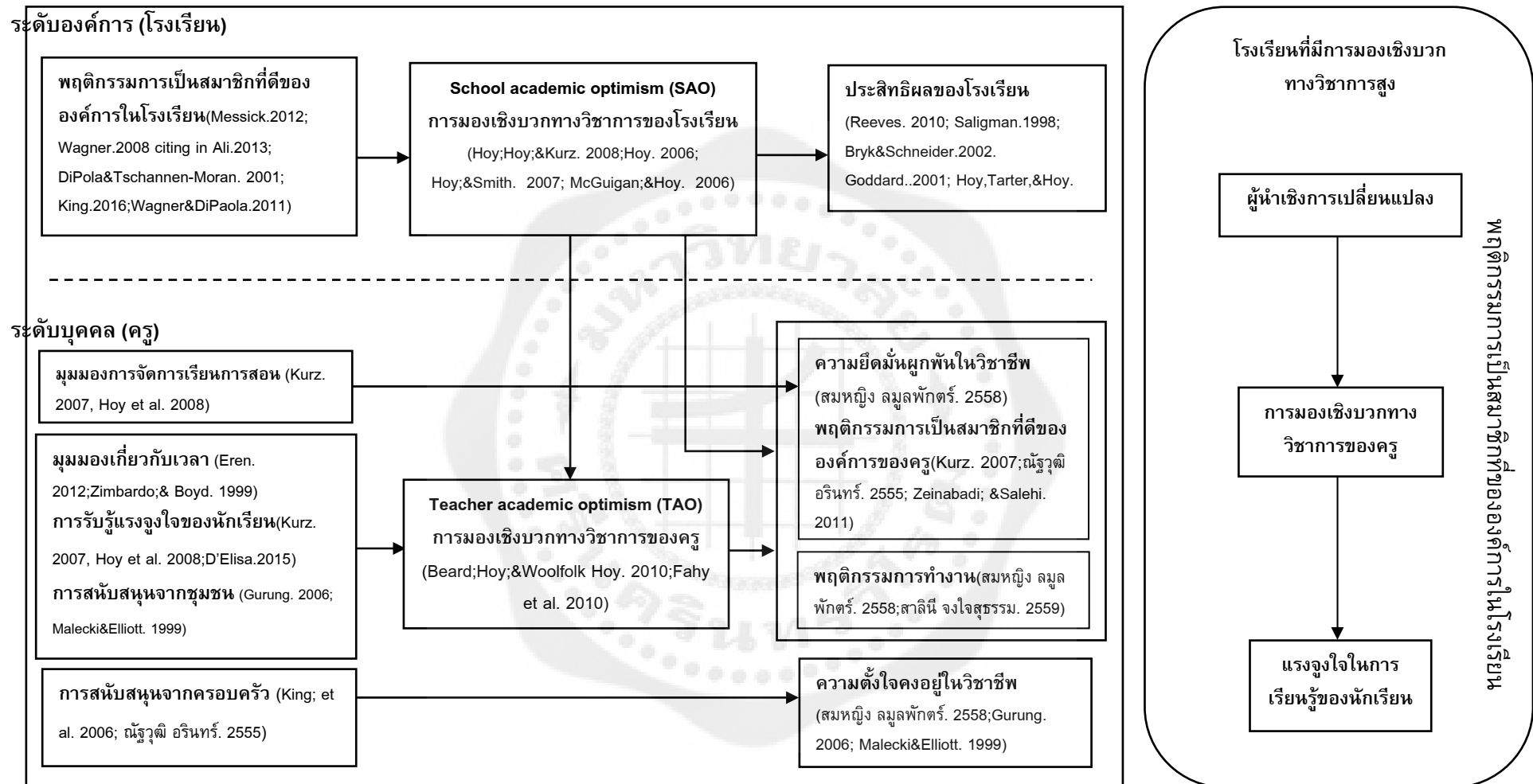
การอภิปรายผลการวิจัยผลานวิธี

การศึกษารุ่นนี้เป็นการวิจัยผลานวิธีระหว่างการจัดเรียงปริมาณและเชิงคุณภาพแบบเป็นการผลานวิธีเชิงอธิบายแบบติดตามผล (Explanatory sequential mixed method design) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ เริ่มจากวิจัยเชิงปริมาณระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามการวิจัย และระยะที่ 2 เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายขยายข้อค้นพบที่ได้จากระยะที่ 1 แล้วอภิปรายผลการวิจัยแบบบูรณาการผลานวิธี ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถยืนยันความน่าเชื่อถือของผลการศึกษาด้วยการตรวจสอบสามเส้าของการวิจัยด้วยวิธีต่างกัน

(Methodological triangulation) นั่นคือ วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิธีการทบทวนเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และวิธีการศึกษาเชิงลึกจากการศึกษารายกรณี ทำให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมโครงสร้างตามธรรมชาติขององค์การที่ประกอบด้วยปัจจัยระดับองค์การ(โรงเรียน)และปัจจัยระดับบุคคล(ครู) ขณะเดียวกันก็มีความละเอียดลึกซึ้งของข้อมูลที่ได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทของการศึกษา (Educational context) ที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ครอบคลุมผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่ได้จากการศึกษารายกรณี และยังได้รายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาที่เชื่อมโยงอยู่ในทุกประเด็นในบริบทที่ศึกษาอย่างยากที่แยกออกจากกันได้ ข้อค้นพบจากผลการศึกษาครั้งนี้จึงถือว่าเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญที่สามารถเติมเต็มช่องว่างของความรู้จากผลการศึกษาที่ผ่านมา ในเชิงทฤษฎีที่นอกจากจะเป็นการขยายของเขตพื้นที่ของบริบทที่ศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการจากวัฒนธรรมของสังคมการศึกษาแบบตะวันตกสู่วัฒนธรรมการศึกษาของไทย ยังเป็นการขยายให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ของการศึกษาตัวแปรการมองเชิงบวกทางวิชาการด้วยการวิเคราะห์พหุระดับและการวิจัยผสมวิธี อีกทั้ง เป็นการยกระดับการวิจัยทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างขณะเดียวกันก็ลุ่มลึกมากขึ้นของอิทธิพลระดับองค์การและผู้บริหารที่มีต่อครูที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ยังผลต่อเนื่องสู่นักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายที่เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัยผสมวิธีในครั้งนี้ ตามภาพประกอบ 15

ระยะที่ 1 (เชิงปริมาณ): แบบจำลองโครงสร้างพหุระดับ

ระยะที่ 2 (เชิงคุณภาพ): กรณีศึกษา

ภาพประกอบ 15 กรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัยผานวิธี

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

1. ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดเชิงทฤษฎีว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการสามารถขยายสู่ประชากรในบริบทการศึกษาที่แตกต่างจากไปบริบทที่เป็นแหล่งกำเนิดเริ่มต้นของตัวแปรนี้ โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู แสดงให้เห็นว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูในบริบทครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีสามองค์ประกอบเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของฮอยและคณะ (Hoy; et al. 2006) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ที่ได้มีการแปลแบบวัดเป็นภาษาต่างๆ เพื่อนำไปศึกษาในบริบทที่มีสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น งานวิจัยของวู (Wu. 2010) ที่ศึกษาในประเทศไต้หวัน โดยใช้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน เป็นภาษาจีน และงานอื่นๆ ที่ได้ศึกษาวิจัยในทำนองเดียวกัน (Hejazieh; Lavasani; & Mazarei. 2011; Moghari; Lavasani; Bagherian; & Afshari. 2011; Yildiz; & Ozer. 2012; Kilinç, AliÇağatay. 2013; Anwar; & Anis-ul-Haque. 2014; Asgari; & Rahimi. 2014) ส่วนผลการวิเคราะห์แบบจำลองการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนที่พบว่า มีเพียงสองประกอบที่สามารถบ่งชี้หรือวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนได้ คือ ความไว้วางใจของกลุ่มต่อผู้ปกครองและนักเรียน และการมุ่งเน้นวิชาการ โดยไม่มีองค์ประกอบด้านการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีต้นกำเนิดและผลการศึกษาที่ผ่านมา แต่การสร้างแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียน ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาตามหลักวิชาการทางการวิจัยอย่างรัดกุมและผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทำให้เชื่อมั่นได้ว่าแบบวัดมีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ ผลการศึกษานี้จึงมีความสำคัญเชิงทฤษฎีที่สนับสนุนว่าแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการว่าเป็นคุณลักษณะที่ข้ามวัฒนธรรมกันได้ (Cross-culture) อีกทั้งยืนยันถึงความสำคัญของแนวคิดพหุระดับ ที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงบทบาทของปัจจัยระดับกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อระดับบุคคล

2. แม้ว่ามโนทัศน์ “ความเป็นวิชาการ” เป็นสิ่งสากล แต่การนิยามและการให้ความหมายของมโนทัศน์อาจมีความต่างไปตามบริบทวัฒนธรรมสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าภูมิหลังทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการตีความของบุคคล (Yu. 2014) ความเป็นวิชาการสำหรับผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไปในประเทศไทยมุ่งเน้นการปฏิบัติการสอนและภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนซึ่งอาจไม่ครอบคลุมพฤติกรรมด้านการวิจัยหรือศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น อาจารย์ผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัยที่ถือว่าการวิจัยเป็นภารกิจหนึ่งซึ่งต่างจากบริบทการศึกษาตะวันตกที่ผู้สอนทุกระดับมีแนวคิดเรื่องการวิจัยและค้นคว้าเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การนำแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการไปใช้ในบริบทประเทศไทยต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจต้องตีความใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมให้มากขึ้น การตีความที่ชัดเจนตรงตามบริบทอาจส่งผลให้พบความสัมพันธ์ระหว่างการมองเชิงบวกทางวิชาการกับตัวแปรอื่นๆ เพิ่มขึ้น

2. การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้ขยายผลจากการศึกษาที่ผ่านมา ที่มุ่งศึกษาในฐนะตัวแปรเหตุและตัวแปรผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการสู่การศึกษาตัวแปรนี้ในบทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมระหว่างตัวแปรเหตุและผลที่สำคัญและผลการศึกษานี้ยืนยันว่าการมองเชิงบวกทางวิชาการว่าเป็นตัวกลางที่มีประสิทธิภาพที่สามารถดึงอิทธิพลทางบวกจากบรรยากาศการมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในโรงเรียนทำให้การมองเชิงบวกทางวิชาการของโรงเรียนสามารถส่งอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนได้ อีกทั้ง ยังมีศักยภาพในการทำหน้าที่เชื่อมปัจจัยเหตุด้านจิตลักษณะส่วนบุคคลของครูและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานสู่การเกิดผลลัพธ์ทางบวกด้านจิตลักษณะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการทำงานของครูที่สำคัญได้หลายตัวแปร ตัวแปรผลต่างๆที่เกิดจากอิทธิพลของการมองเชิงบวกทางวิชาการเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงประสิทธิผลของโรงเรียนและประสิทธิภาพของครูที่มีผลการศึกษามาแล้วมากมายว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่เกี่ยวกับความสำเร็จด้านการเรียนของผู้เรียน ซึ่งนั่นเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในทุกบริบท ดังนั้น การศึกษาเชิงทฤษฎีของการมองเชิงบวกทางวิชาการในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้หรือบริบทที่คล้ายคลึงกัน ควรมุ่งสนใจให้มากขึ้นว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการมองเชิงบวกทางวิชาการได้ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญหลักที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กล่าวข้างต้นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยผลฐานวิธีครั้งนี้ สิ่งที่เห็นได้ชัดจากการศึกษารายกรณีที่นอกเหนือจากการยืนยันข้อค้นพบการวิจัยระยะที่ 1 แล้วจะเห็นได้ว่าผลการศึกษามีบริบทของความศรัทธาและศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลในทุกประเด็นที่ศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากการรอบการวิจัยเดิม ในการศึกษาวิจัยต่อไปในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อต่อยอดจากงานวิจัยนี้จึงควรเพิ่มตัวแปรที่เป็นบริบทของศาสนาเข้ามาศึกษาในแบบจำลองด้วยทั้งตัวแปรจิตลักษณะและตัวแปรสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ทางสังคม เช่น สุขภาวะทางจิตวิญญาณแบบอิสลาม (Islamic spiritual well-being) หรือตัวแปรอื่นๆที่เป็นบริบทของศาสนา เพราะด้วยอิสลามมีความเกี่ยวข้องกับมุสลิมในฐานะเป็นวิถีชีวิต(Way of life) ที่ไม่อาจแยกออกจากส่วนใดส่วนหนึ่งของชีวิตได้ และเป็นปัจจัยเชิงเหตุสำคัญของความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้น การศึกษาตัวแปรกลุ่มนี้อาจช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์และโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมองเชิงบวกทางวิชาการของกลุ่มตัวอย่างได้ดียิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จัดการศึกษา 2 ระบบ คือการศึกษาอิสลามและการศึกษาสามัญ แต่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูสอนวิชาการสามัญเท่านั้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน ด้วยเหตุผลด้านสภาพปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชนศาสนาอิสลาม จังหวัด

ชายแดนใต้ ที่อาศัยข้อมูลเชิงเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ O-NET ของวิชาสามัญระหว่างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งเอกชนและรัฐทั่วประเทศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียนในการศึกษาคครั้งนี้จึงวัดจากผลคะแนน O-NET และวัดตัวแปรอื่นๆที่กับครูที่สอนวิชาการสามัญเป็นการควบคุมคุณภาพด้านความเที่ยงตรงภายใน เพื่อให้ตัวแปรต่างๆในแบบจำลองมีความสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาอิสลามมองว่าความสำเร็จที่แท้จริงคือนักเรียนต้องมีทั้งความรู้ทั้งศาสนาและสามัญเพื่อสามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกนี้อย่างสงบสุขโดยไม่กลายเป็นผู้ที่ขาดทุนในโลกหน้า กลุ่มครูที่สอนวิชาการศาสนาจึงถือเป็นบุคลากรสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเช่นเดียวกับครูที่สอนวิชาการสามัญ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติมการศึกษากับกลุ่มครูสอนวิชาการศาสนาด้วยโดยอาจใช้คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ร่วมด้วยในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงว่าวิชาการอิสลามศึกษาในแต่ละโรงเรียนมีหลักสูตรและความเข้มข้นที่หลากหลาย อาจจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่มีระบบการศึกษาอิสลามที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกับ I-NET นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการในมุมมองอิสลาม (Academic optimism in Islamic perspective) และพัฒนาแบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการอิสลาม (Islamic academic optimism scale - IAOS) โดยอาจทบทวนแนวคิดการจัดการศึกษาตามมุมมองอิสลามร่วมกับแนวคิดการมองเชิงบวกทางวิชาการเพื่อพัฒนาเพื่อให้ได้แบบวัดการมองเชิงบวกทางวิชาการอิสลามสำหรับศึกษาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครูทั้งสามัญและศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อโอกาสในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับบริบทอย่างแท้จริงต่อไป

3. สำหรับความรับผิดชอบร่วม (Collective responsibility) ซึ่งกำหนดเป็นตัวแปรเชิงเหตุระดับกลุ่ม แต่ผลการวิเคราะห์พบว่าความรับผิดชอบร่วมมีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มไม่มากพอสำหรับการวิเคราะห์พหุระดับ ซึ่งอาจไม่ได้สะท้อนว่าคุณลักษณะดังกล่าวไม่มีบทบาทสำคัญในบริบทการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะสำหรับวัฒนธรรมไทยคุณลักษณะดังกล่าวถูกหล่อหลอมว่าความรับผิดชอบร่วมเป็นเรื่องดีและมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่อาจเกิดจากข้อคำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบร่วมที่แปลจากแบบวัดของต่างประเทศนั้นเป็นการถามความคิดเห็นต่อความรับผิดชอบร่วมของครู การตีความข้อคำถามอาจมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรม ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป การวัดความรับผิดชอบร่วมในบริบทของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ควรปรับข้อคำถามที่เจาะจงเชิงการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นเชิงปริมาณมากขึ้น ที่ไม่ใช่คำถามด้านความคิดเห็นเพียงกว้างๆอาจทำให้พบความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบร่วมกับตัวแปรอื่นๆ มากขึ้น

4. ผลการศึกษาครั้งนี้ยืนยันว่าการวิจัยผานวิธีเชิงปริมาณผนวกการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิทยาการวิจัย(Methodology) ที่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการทั้งในระดับโรงเรียนและระดับครู รวมถึงอธิบายเชิงคุณภาพในแง่ประสบการณ์ของผู้บริหาร ครูและนักเรียน สำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตที่จะสามารถต่อ

ยอดจากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาต่อไปว่ามีแนวปฏิบัติหรือนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนและครูสูงขึ้นได้อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า วิทยาการวิจัยที่น่าสนใจคือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research - PAR) วิทยาการนี้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Research participants) ร่วมคิดร่วมวางแผน คิฐกลยุทธ์ จัดกิจกรรมและร่วมกันประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมซึ่งไม่เพียงแต่จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการมองเชิงบวกทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติแล้วยังเป็นการสร้างความตระหนักร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยอีกด้วย และการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เป็นอีกหนึ่งวิทยาการที่น่าสนใจสามารถศึกษาเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมหรือกิจกรรมส่งเสริมการมองเชิงบวกทางวิชาการที่สร้างขึ้น การวิจัยเชิงพัฒนาดังกล่าวจะทำให้การมองเชิงบวกทางวิชาการกลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พิสูจน์ว่าสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ในกลุ่มเป้าหมายได้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของบริบทนั้นๆ อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยผลฐานวิธีทั้งแบบจำลองความสัมพันธ์พระดับของตัวแปรเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในการวิจัยระยะที่ 1 ผนวกกับผลการศึกษารายกรณีจากการวิจัยระยะที่ 2 มีความสอดคล้องที่พบว่า บริบทสภาพแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียนส่งผลต่อการมองเชิงบวกทางวิชาการ โดยระดับการมองเชิงบวกทางวิชาการจะได้รับอิทธิพลจากบรรยากาศในโรงเรียนที่สมาชิกมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (ผลการวิจัยระยะที่ 1 และ 2) รวมถึงรูปแบบการบริหารของผู้นำแบบผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ผลการวิจัยระยะที่ 2) ดังนั้น สิ่งที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในเชิงคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งมีครูที่ปฏิบัติงานด้วยใจรักในการเป็นครูและมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีได้นั้นคือการส่งเสริมให้บรรยากาศของการมองเชิงบวกทางวิชาการเกิดขึ้นภายในโรงเรียน โดยขอเสนอแนวทางการปฏิบัติสำหรับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนี้

- แนวทางการปฏิบัติสำหรับครู

ครูควรสร้างความตระหนักต่อตนเองเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาที่ดี โดยปรับแนวทางการทำงานให้มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและมุ่งปฏิบัติให้บรรลุผลตามแผนวางไว้ รวมถึงให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้คนในชุมชน ซึ่งไม่เพียงแต่มุ่งสร้างความตระหนักและการปฏิบัติเฉพาะตนเองเท่านั้น แต่รวมถึงสร้างความตระหนักในกลุ่มครูด้วยกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ครูมีการบริหารจัดการเวลาและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ปัจจัยเหล่านี้จะส่งเสริมให้ครูมีการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีและโรงเรียนมีบรรยากาศของการมองเชิงบวกทางวิชาการที่ดีขึ้นได้

- **แนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียน**

1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานที่ดี เช่น ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักและความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน เป็นต้น

2) ปรับแนวทางการบริหารหรือสรรหาผู้บริหารที่มีลักษณะของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงเพื่อเอื้อให้เกิดการพัฒนาบรรยากาศการมองเชิงบวกทางวิชาการ

- **แนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม**

1) เผยแพร่องค์ความรู้สู่โรงเรียนและครูโดยการจัดอบรมให้กับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้ทราบแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงส่งเสริมจิตลักษณะที่เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาการมองเชิงบวกทางวิชาการของครู นำไปสู่การพัฒนาให้เกิดผลเชิงประจักษ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

2) ส่งเสริมและดูแลคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการสามัญของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกลุ่มที่มีการมองเชิงบวกทางวิชาการต่ำอย่างมีความเข้าใจในบริบทและอัตลักษณ์ของโรงเรียนมากขึ้น

3) พัฒนาการวัดประเมินผลนักเรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานกลางระดับประเทศให้สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จริงในชั้นเรียนอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนแต่ละประเภท

4) การจัดอันดับคุณภาพโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรมีมิติอื่นๆที่ควบคู่กับการวัดจากผลคะแนนสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานกลาง เช่น นำผลคะแนนสอบวิชาสามัญเฉลี่ยร่วมกับคะแนนสอบวิชาศาสนา เพื่อประเมินคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือพัฒนาข้อสอบมาตรฐานกลางที่บูรณาการเนื้อหาวิชาสามัญและศาสนาเข้าด้วยกัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอเซม มะแซ. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม). ปัตตานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกษตรชัย และหีม. (2550). องค์ประกอบในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 13(3): 435-453.
- จารุวัจน์ สองเมือง. (2551). สภาพ ปัญหา ความต้องการด้านสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 14(1): 69-84.
- จิตรลดา ถินถาวร. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของพนักงานราชการที่มีพื้นฐานมาจากการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ กรณีศึกษา กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. วิทยานิพนธ์ศษ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตีมา มาลัย. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุฎิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์; และคนอื่นๆ. (2554). การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 19(1): 255-280.
- ชิตติก อาลี และ ดลมนรณจน์ บากา. (2555). วิวัฒนาการการเรียนการสอนอิสลามศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. 7(13): 55-64.
- ณัฐวุฒิ อรินทร์. (2555). การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อสุขภาวะทางจิตและพฤติกรรมการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดชายแดนใต้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทิพอาภา กลิ่นคำหอม. (2557). โมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของครู. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 9(2): 264-278.
- ไทยพีบีเอส. (2560, 1 มกราคม). ข่าวเด่น 2559 ผลประเมิน PISA 2015 ตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำการศึกษาไทย. ไทยพีบีเอส. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2560, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/259187>
- ธีรวัฒน์ สุชีสาร; และคนอื่นๆ. (2555). การศึกษาความเที่ยงตรงของการประมาณค่าในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับภายใต้เงื่อนไขวิธีการประมาณค่าและขนาดตัวอย่างที่ต่างกัน. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 17(1): 95-106.
- นฤเบศร์ สายพรหม. (2559). อิทธิพลพหุระดับของภาวะผู้นำแบบปรับใช้ผู้อื่นกับปัจจัยเหตุและผลของจิตวิญญาณในการทำงานที่มีต่อสุขภาวะทางจิตวิญญาณ พฤติกรรม และเจตคติในการทำงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง. (2559). การจัดการศึกษาในอิสลาม: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. ใน อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต และ ดลมนรรจน์ บากา (บรรณาธิการ). ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง; และคนอื่นๆ. (2552). การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 15(5): 471-765.
- บรรจง ฟารุ่งสา; และคนอื่นๆ. (2554). การปฏิรูปการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 17(6): 157-174.
- ปรเมศวร์ ธรรมชาติ. (2553). ความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว ความเหนื่อยหน่ายในงานและความท้อแท้ในงานของพนักงานกลุ่มปฏิบัติการและกลุ่มสำนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญจมาส ทิวาตานนท์. (2556). ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของเจ้าหน้าที่องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ปฏิบัติงานด้านเอดส์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยรัฐ ธรรมพิทักษ์. (2558). โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทุกระดับของตัวแปรเชิงเหตุและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของพนักงานในองค์กรเอกชน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิศมัย เพียรเจริญ. (2554). ลักษณะของนักศึกษาและเหตุผลที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วารสารสำนักวิทยบริการ | *Academic Services Journal*. 22(1).
- มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- มุหัมมัด บิน อิบรอฮีมอัด-ตุวัยญีรีย. (2550, 17 ตุลาคม). การศรัทธาต่อวันอาคิเราะฮ์. Islamhouse.com. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2560, จาก <https://islamhouse.com/th/articles/57650/>
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2554). วิธีการวิจัยผสมผสานทางการศึกษา Mixed Methods in Educational Research. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 2(2): 7-20.
- ลาวัลย์ พร้อมสุข. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรกับความพึงพอใจในงาน และผลการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มบริษัทมีนัเบ (ประเทศไทย). วิทยานิพนธ์วท.ม. (สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงาน. (2552). แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552-2555). กระทรวงศึกษาธิการ.
- วรรณโชค ไชยสะอาด. (2559, 10 กุมภาพันธ์). ช้าแหละ “ข้อสอบระดับชาติ” เพิ่มเด็กด้อยโอกาส-ไม่สะท้อนความรู้ในห้องเรียน. โพสต์ทูเดย์. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2560, จาก <https://www.posttoday.com/analysis/report/415386>
- วิภาวี มหารักขกะ. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการ โรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สฎายุ ธีระวณิชตระกูล. (2547). การส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรอย่างยั่งยืน. (ออนไลน์). สืบค้นได้เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 จาก http://www.edu.buu.ac.th/journal/Journal%20Edu/Link_Journal%20edu_16_1_2.pdf.

- สนั่น ประจงจิตร; และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2556). ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ลักษณะงานของครูและแรงจูงใจในการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน. วารสารปัญญาวิวัฒน์. 5(1): 41-53.
- สมหญิง ลมูลพัทตร์. (2558). ปัจจัยเชิงเหตุพหุระดับและผลของความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพพยาบาลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและความตั้งใจออกจากวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินุญานินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สรัญญาจันทร์ทรง. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การมีอคติทางเพศและการรับรู้ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา กับความผูกพันต่อองค์กรและการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาลินี จงใจสุธรรม. (2559). การวิจัยผลฐานวิธีปัจจัยเชิงเหตุพหุระดับของการกำกับตนเองในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินุญานินพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักศึกษาธิการภาค 8. (2559). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาในเขตพื้นที่ตรวจราชการที่ 8 (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลาและสตูล) ปีการศึกษา 2559. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2559 จาก http://coad.3org/web/index.php?option=com_content&view=article&id=-:35358&catid=44-56-05-03-05-9:2013&Itemid=24
- สุดารัตน์ ตันติวิวัฒน์. จิตวิทยาเชิงบวก: การพัฒนา การประยุกต์ และความท้าทาย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. 9(1): 277-290.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2558 จาก http://www.onec.go.th/onec_backoffice/uploads/Book/213-file.pdf
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). เอกสารประกอบการสอนวิชา วป/ 502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา; และคนอื่นๆ. (2554). การพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 19(1): 255-280.

- อิสเรศ มะหะหมัด. (มปป). พื้นฐานเรื่องชะกาด (การบริจาดทานบั้งคัป). การเงินอิสลาม. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2560, จาก <https://islamicfinancethai.com>
- อับดุลลอฮ์หวังหนี. (2554, 25 สิงหาคม). “บาบอดาบอด” แห่งปอเนาะบ้านตาแปด. สำนักข่าวอิสรา. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2560, จาก <https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/3295>
- Afshartous, D., de Leeuw, J. (2005). Prediction in multilevel models. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*.30(2): 109–139.
- Anwar and Anis-ul-Huque. (2014). Teacher Academic Optimism: A Preliminary Study Measuring the Latent Construct. *FWU Journal of Sciences*.8(1): 10-16.
- Asgari, Ali.;&Rahimi, Shahla. (2014).Teachers’ Academic Optimism:Confirming a New Construct. *International Journal of Science Management and Development* .2 (5): 105-109.
- Bandura, A.. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman.
- Bavel, Raymona King. (2010). *The Effects of Academic Optimism on Student Academic Achievement in Alabama*.Alabama: University of Alabama. from http://libcontent1.lib.ua.edu/content/u0015/0000001/0000236/u0015_0000001_0000236.pdf
- Beard, Karen Stansberry; Hoy, Wayne K.; &Woolfolk Hoy, Anita. (2010). Academic Optimism of Individual Teachers: Confirming a New Construct. *Teaching and Teacher Education*.26(5): 1136-1144. from<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X1000017X>
- Becker, Henry Jay; & Riel, Margaret M. (2000). Teacher Professional Engagement and Constructivist-Compatible Computer Use.*Behavioral Research*.Thousand Oaks CA: Sage.
- Bogler, Ronit; &Somech, Anit. (2004). Influence of Teacher Empowerment on Teachers’ Organizational Commitment, Professional Commitment and Organizational Citizenship Behavior in Schools.*Teaching and Teacher Education*.20(3): 277-289.
- Bryk, A. S.;& Schneider, B. . (2002). *Trust in Schools: A Core Resource for Improvement*. New York: Russell Sage Foundation.
- Burke, Ronald J; & El-Kot, Ghada. (2010). Work Engagement among Managers and Professionals in Egypt: Potential Antecedents and Consequences. *African Journal of Economic and Management Studies*.1(1): 42-60.

- Cameron, Roslyn. (2009). A Sequential Mixed Model Research Design: Design, Analytical and Display Issues. *International Journal of Multiple Research Approaches*.3(2): 140-152.
- Castelli, Luciana; Ragazzi, Serena; &Cattaneo, Angela. (2014). Mixed Methods for Research in Education; a Cross-Level Study on Education Systems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.112(0): 1207-1216.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814013020>
- Chan, D. (1998). Functional relations among constructs in the same content domain at different levels of analysis: A typology of composition models. *Journal of applied psychology*. 83(2): 234.
- Chen, G., Mathieu, J. E., &Bliese, P. D. (2005).A framework for conducting multi-level construct validation.*Multi-level issues in organizational behavior and processes* (273-303): Emerald Group Publishing Limited.
- Choi, Jin Nam; &Sy, Thomas. (2010). Group-Level Organizational Citizenship Behavior: Effects of Demographic Faultlines and Conflict in Small Work Groups. *Journal of Organizational behavior*.31(7): 1032-1054.
- Coleman, James S; et al. (1966). Equality of Educational Opportunity Washington.DC: US Government Printing Office. 1-32.
- Cooper, J Darrell. (2010). *Collective Efficacy, Organizational Citizenship Behavior, and School Effectiveness in Alabama Public High Schools*.The University of Alabama TUSCALOOSA.
- Creswell, J.W.;& Clark, V.L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*.Thousand Oaks, Sage Publications Inc.
- deBilde, Jerissa; Vansteenkiste, Maarten; & Lens, Willy. (2011). Understanding the Association between Future Time Perspective and Self-Regulated Learning through the Lens of Self-Determination Theory.*Learning and Instruction*.21(3): 332-344. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959475210000320>
- D'Elisa, Teresa M. (2015). *Student Motivation: Teacher Perceptions, Beliefs and Practices*.Philadelphia College of Osteopathic Medicine.Doctor of Psychology.
- DiPaola, Michael F; & Hoy, Wayne K. (2005). Organizational Citizenship of Faculty and Achievement of High School Students.*The High School Journal*.88(3): 35-44.

- Djigić, Gordana; Stojiljković, Sneana; & Dosković, Mila. (2014). Basic Personality Dimensions and Teachers' Self-Efficacy. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. 112(0): 593-602. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814012233>
- Dyer, N. G., Hanges, P. J., & Hall, R. J. (2005). Applying multilevel confirmatory factor analysis techniques to the study of leadership. *The Leadership Quarterly*. 16(1): 149-167.
- Eren, Altay. (2012). Prospective Teachers' Future Time Perspective and Professional Plans About Teaching: The Mediating Role of Academic Optimism. *Teaching and Teacher Education*. 28(1): 111-123. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X11001090>
- Fahy, P. F.; Wu, H. C.; & Hoy, W. K. (2010). *Individual Academic Optimism of Teachers: A New Concept and Its Measure*. Greenwich, CN: Information Age.
- Forsyth, P. B.; Adams, C. M.; & Hoy, W. K. (2011). *Collective Trust: Why Schools Can't Improve without It*. New York: Teachers College Press.
- Goddard, R. D.; Sweetland, S. R.; & Hoy, W. K. (2000). Academic Emphasis of Urban Elementary Schools and Student Achievement in Reading and Mathematics: A Multilevel Analysis. *Educational Administration Quarterly*. 36(5): 683-702.
- Goddard, R.D. (2001). Collective efficacy: A neglected construct in the study of schools and student achievement. *Journal of Educational Psychology*. 93(3), 467-476.
- Gürol, Mehmet; & Kerimgil, Seda. (2010). Academic Optimism. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. 9(0): 929-932. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042810023669>
- Gurung, R.A.R (2006). *Health Psychology: A Cultural Approach*. Belmont CA: Thomson Wadsworth.
- Hair, Joseph F. et al. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. 7th ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Hejazieh, Elaheh; Lavasani, Masoud G.; & Mazarei, Foroogh. (2011). Individual Characteristics, Identity Styles, Identity Commitment, and Teacher's Academic Optimism. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. 15(0): 646-652. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811003363>

- Hof, Jill Van. (2012). *Establishment and Maintenance of Academic Optimism in Michigan Elementary Schools :Academic Emphasis, Faculty Trust of Students and Parents, Collective Efficacy*. Michigan: Western Michigan University. From <http://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1007&context=dissertations>
- Hox, J., Mass, M. (2004). Robustness issues in multilevel regression analysis. *StatisticaNeerlandica*. 18(2): pp. 127–137.
- Hoy, Anita Woolfolk; Hoy, Wayne K.; &Kurz, Nan M. (2008). Teacher's Academic Optimism: The Development and Test of a New Construct. *Teaching and Teacher Education*.24(4): 821-835.
from<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X07001011>
- Hoy, W.; andet al. . (1996). Organizational Health and Faculty Trust: A View from the Middle Level. *Research in Middle Level Education Quarterly*.19(3): 21-39.
- Hoy, W. K. . (2001). The Pupil Control Studies: A Historical,Theoretical, and Empirical Analysis. *Journal of Educational Administration*.39: 424–441.
- Hoy, W. K.;&Tschannen-Moran, M. . (1999). The Five Faces of Trust: An Empirical Confirmation in Urban Elementary Schools. *Journal of School Leadership*.9: 184-208.
- Hoy, W. K., &Tschannen-Moran, M. . (2001). The Conceptualization and Measurement of Faculty Trust in Schools: The Omnibus T-Scale. www.coe.ohio-state.edu/whoy/Omnibus%20T-Scale%20Paper.pdf
- Hoy, W. K.; andSweetland, S. R. (1999). School Bureaucracies That Work: Enabling Not Coercive. *Journal of School Leadership*.10(6): 525–541.
- Hoy, W. K.; Sweetland, S. R.;& Smith, P. A. . (2002). Toward Anorganizational Model of Achievement in High Schools: The Significance of Collective Efficacy. *Educational Administration Quarterly*.38: 77–93.
- Hoy, W. K.; &Miskel, C. G. . (2008). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. New York: McGraw Hill.
- Hoy, W. K.; & Smith, P. A. . (2007). Influence: A Key to Successful Leadership. *The*
- Hoy, W. K.; &Tschannen-Moran, M. . (2003). *The Conceptualization and Measurement of Faculty Trust in Schools*.
- Hoy, W. K.; Tarter, C. J.; &Kottkamp, R. B. (1991). *Open Schools/Healthy Schools: Measuring Organizational Climate*. Beverly Hills, CA: Sage.

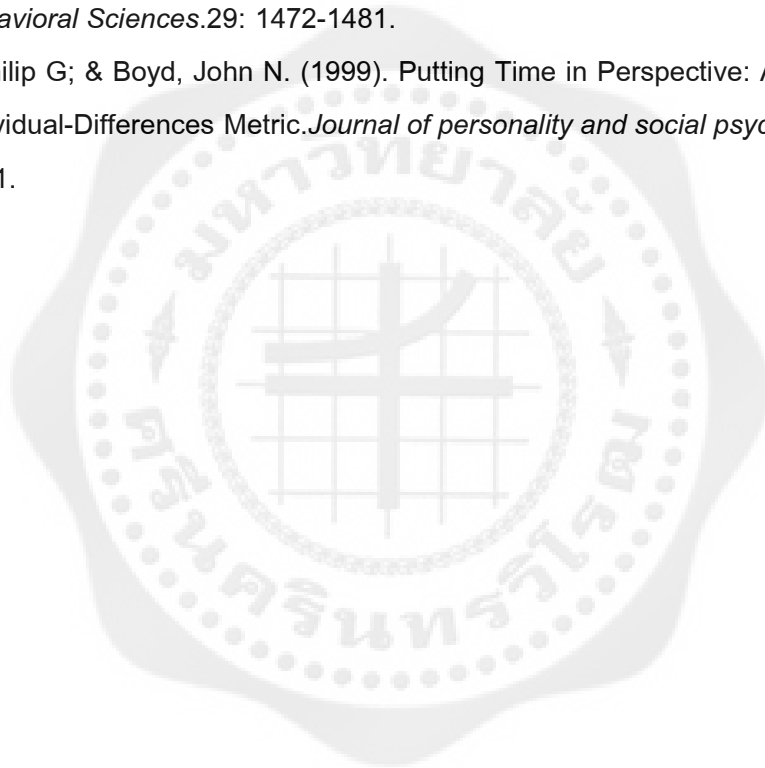
- Hoy, W. K.; Tarter, C. J.; & Woolfolk Hoy, A. (2006a). *Academic Optimism: A Second Order Confirmatory Analysis*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.
- Hoy, W. K.; Tarter, C. J.; & Woolfolk Hoy, A.. (2006b). Academic Optimism of Schools: A Force for Student Achievement. *American Educational Research Journal*.43: 425–446.
- Hoy, Wayne K; & DiPaola, Michael F. (2010). *Analyzing School Contexts: Influences of Principals and Teachers in the Service of Students*. IAP.
- Katz, D. . (1964). The Motivational Basis of Organizational Behavior. *Behavioral Science*.9: 131–133.
- Kılınç, Ali Çağatay. (2013). The Relationship between Individual Teacher Academic Optimism and School Climate. *International Online Journal of Educational Sciences*.5 (3): 621-634. http://www.iojes.net/userfiles/Article/IOJES_1209.pdf
- King, G.; Willoughby, C.; Specht, J.A.; & Brown, E. (2006). Social support process and the adaptation of individuals with chronic disabilities. *Qualitative Health Research*.16(7): 902-925.
- Kirby, M. M. ; & DiPaola, M. F. (2011). Academic Optimism and Community Engagement in Urban Elementary Schools. *Journal of Educational Administration*.49(5): 542-562.
- Klassen, Robert M.; Usher, Ellen L.; & Bong, M. (2010). Teachers' Collective Efficacy, Job Satisfaction, and Job Stress in Cross-Cultural Context. *Journal of experimental education*.78(4): 464-486.
- Klein, K. J.; & Kozlowski, S. WJ. (2000). From micro to meso: critical steps in conceptualizing and conducting multilevel research. *Organizational Research Methods*.3(3): 211-236.
- Klien, KJ.; & Kozlowski, S.WJ. (2000). *Multilevel theory, research, and methods in organization*. San Francisco: Willey.
- Kulophas, Ruengtrakul; & Wongwanich. (2015). The Relationships Among Authentic Leadership, Teachers' Work Engagement, Academic Optimism And School Size As Moderator: A Conceptual Model. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. 191(2515): 2554-2558.
- LoGerfo, L. F.; & Goddard, R. D. (2008). *Defining, Measuring, and Validating Teacher and Collective Responsibility*. Charlotte, NC: Information Age.

- Malecki, C. K., & Elliott, S. N. (1999). Adolescents' ratings of perceived social support and its importance: Validation of the Student Social Support Scale. *Psychology in the Schools*. 36: 473-483.
- McGuigan, L.; & Hoy, W. K. . (2006). Principal Leadership: Creating a Culture of Academic Optimism to Improve Achievement for All Students. *Leadership and Policy in Schools*.5: 203–229.
- McKinnon, Pamela J. (2012). *Academic Optimism of Schools and Student Achievement*. Georgia: Georgia Southern University. From <http://digitalcommons.georgiasouthern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1793&context=etd>
- Messick, P. (2012). *Examining relationships among enabling school structures, academic optimism and organizational citizenship behaviors* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses.(UMI No. 3520487).
- Miles, M.;and Huberman, A. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*, (2nd edn).Thousand Oaks CA: Sage.
- Moghari, ElaheHejazi; et al. (2011). Relationship between Perceived Teacher's Academic Optimism and English Achievement: Role of Self-Efficacy. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*.15(0): 2329-2333. From <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811006483>
- Morgan, D.(1998).Practical strategies for combining qualitative and quantitative methods: Applications to health research. *Qualitative Health Research* 8: 362-376.
- Morse, J. (2003). 'Principles of mixed methods and multimethod research design' in Tashakkori, A. & Teddlie, C. (Eds). *Handbook of Mixed Methods in Social &*
- Narenjithani, Youzbashi, Alami, & Ahmadzadeh.(2015). An Investigation into the Factor Structure of Academically Optimistic Culture, Enabling School Structure and School Mindfulness Scale (Case: Tehran Primary School). *Journal of Business Administration and Education*. 7(2): 158-176.
- Organ, D., W. (1987). *Organizational Citizenship Behavior: The Good Soldier Syndrome*. Massacusetts: Lexinton.
- Plano, Clark V. and Creswel, I J. (Eds). (2007). *The Mixed Methods Reader*.Thousand Oaks CA: Sage.

- Podsakoff, Philip M; Ahearne, Michael; &MacKenzie, Scott B. (1997). Organizational Citizenship Behavior and the Quantity and Quality of Work Group Performance.*Journal of Applied Psychology*.82(2): 262.
- Reeves, Jonathan Bart. (2010). *Academic Optimism and Organizational Climate: An Elementary School Effectiveness Test of Two Measures*. The University of Alabama TUSCALOOSA.
- Schaufeli, Wilmar B.; Bakker, Arnold B.; &Salanova, Marisa. (2006). The Measurement of Work Engagement with a Short Questionnaire: A Cross-National Study. *Educational and Psychological Measurement*.66(4): 701-716.
- Schaufeli, Wilmar; &Salanova, M. (2007). Work Engagement. *Managing social and ethical issues in organizations*.135-177.
- Schnake, Mel E; &Dumler, Michael P. (2003). Levels of Measurement and Analysis Issues in Organizational Citizenship Behaviour Research.*Journal of Occupational and Organizational Psychology*.76(3): 283-301.
- Schumacker, Randal.E.;& Lomax, Richaerd G. (2004).*A Beginner's Guid to Structural Equation Modeling*.2nded. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seligman, M. (2002).*Positive Psychology, Positive Prevention, and Positive Therapy*.In C. Synder& S. Lopez (Eds.), *Handbook of Positive Psychology*.New York: Oxford.
- Seligman, M. . (1998). Positive Social Science.*APA Monitor*. 29(2): 5.
- Seligman, M. E.;&Csikszentmihalyi, M. . (2000). Positive Psychology.*American Psychologist*.55(1): 5-14.
- Snijders,T.A.; &Bosker, R.J. (1999). *Multilevel analysis :An introduction to basic and Advanced multilevel modeling*. Thousand Oaks, CA :Sage.
- Somech, Anit; & Ron, Ifat. (2007). Promoting Organizational Citizenship Behavior in Schools: The Impact of Individual and Organizational Characteristics.*Educational Administration Quarterly*.43(1): 38-66.
- Tabachnick, Barbara G.;&Fidell, Linda S. (2007).*Using Multivariate Statistics*.5thed. New York: Pearson.
- Tashakkori, A.;and Teddlie, C. (2003).*Handbookof Mixed Methods in Social & Behavioral Research*.Thousand Oaks CA: Sage.
- Tashakkori, Abbas; &Teddlie, Charles. (2003). *Handbook on Mixed Methods in the Behavioral and Social Sciences*.Thousand Oaks, CA: Sage. Retrieved

- Tashakkori, Abbas; & Teddlie, Charles. (2010). *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. Sage.
- Tschannen-Moran, M. . (2003). *Fostering Organizational Citizenship: Transformational Leadership and Trust*.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. . (2001). Teacher Efficacy: Capturing and Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*.17: 783–805.
- Tschannen-Moran, M.; & Hoy, W. . (1998). Trust in Schools: A Conceptual and Empirical Analysis. *Journal of Educational Administration*.36(4).
- Tschannen-Moran, M.; Hoy, A.W.; & Hoy, W.K. . (1998). Teacher Efficacy: Its Meaning and Measure. *Review of Educational Research*.68(2): 202-248.
- Van Dyne, Linn; Kossek, Ellen; & Lobel, Sharon. (2007). Less Need to Be There: Cross-Level Effects of Work Practices That Support Work-Life Flexibility and Enhance Group Processes and Group-Level Ocb. *Human Relations*.60(8): 1123-1154.
- Vigoda-Gadot, Eran; et al. (2007). Group-Level Organizational Citizenship Behavior in the Education System: A Scale Reconstruction and Validation. *Educational Administration Quarterly*.43(4): 462-493.
- Vodicka, Devin. (2008). The Four Element of Trust. *Principle Leadership*.7: 27-30.
- Wagner, C. A. (2008). *Academic optimism of Virginia high school teachers: Its relationship to organizational citizenship behaviors and student achievement* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses. (UMI No. 3302006).
- Wu, Hsin-Chieh. (2012). *Collective Responsibility, Academic Optimism, and Student Achievement in Taiwan Elementary Schools*. Ohio: The Ohio State University. from https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=osu1332497667&disposition=inline
- Yildiz; & Ozer. (2012). Examining of Adaptability of Academic Optimism Scale into Turkish Language. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*.47 (2012): 566-571.
- Yu, Qiufen. (2014). Understanding the Impact of Culture on Interpretation: A Relative Theoretic Perspective. *Intercultural Communication Studies*. 3: 83-102
- Zacher, Hannes; & Frese, Michael. (2009). Remaining Time and Opportunities at Work: Relationships between Age, Work Characteristics, and Occupational Future Time Perspective. *Psychology and aging*.24(2): 487.

- Zeinabadi, H. . (2010). Job Satisfaction and Organizational Commitment as Antecedents of Organizational Citizenship Behavior (Ocb) of Teachers.*Procedia Social and Behavioral Sciences*.5: 998-1003.
- Zeinabadi, H.;&Rastegarpour, H. . (2010). Factors Affecting Teacher Trust in Principal: Testing the Effect of Transformational Leadership and Procedural Justice. *Procedia Social and Behavioral Sciences*.5: 1004-1008.
- Zeinabadi, H.; &Salehi, K..(2011).Role of procedural justice, trust, job satisfaction, and organizational commitment in Organizational Citizenship Behavior (OCB) of teachers: Proposing a modified social exchange model. *Procedia Social and Behavioral Sciences*.29: 1472-1481.
- Zimbardo, Philip G; & Boyd, John N. (1999). Putting Time in Perspective: A Valid, Reliable Individual-Differences Metric.*Journal of personality and social psychology*.77(6): 1271.

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองจริยธรรมโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 231/59E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การวิจัยผลสภาวะจิตระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวฮานานูฮิบะตุลคีน นอจิ

สังกัด: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงร่างการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 26 ก.ค. 2559
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 26 ก.ค. 2559
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 26 ก.ค. 2559
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 26 ก.ค. 2559

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ แพทย์หญิงจันทร์ทรา คณินท์ยุทธวงศ์)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุวิพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-202/2559

วันที่ให้การรับรอง : 29/08/2559

วันหมดอายุใบรับรอง : 29/08/2560

ที่ ศธ 0519.38/5572

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

- 9 ก.ย. 2559

เรื่อง ขออนุมัติผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 231/59

เรียน นางสาวฮานาณภูมิยะบุตร นอจิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E-202/2559

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การวิจัยผลงานวิจัยระดับปริญญาโทและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 231/59 เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2559 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E-202/2559
Date of Approval	29 สิงหาคม 2559 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	29 สิงหาคม 2560
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 29 สิงหาคม 2560)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ขอความกรุณาให้ผู้วิจัยส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E-202/2559) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุวิพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร	วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง	วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทนา ไชยจุล	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.สุดาร์ตน์ ตันติวิวัฒน์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.พิชญานิ พูนผล	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง “การวิจัยผลสันทวิธีพหุระดับปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมองเชิงบวกทางวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้”

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉันกำลังอยู่ระหว่างการทำปริญญาโทประกอบการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามที่แนบมานี้โดยปฏิบัติตามคำชี้แจงในแบบสอบถามแต่ละตอน ซึ่งขอให้ท่านอ่านแต่ละคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจอย่างชัดเจนโดยตอบตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ โดยไม่ต้องระบุชื่อ สกุล ของท่าน อนึ่ง ดิฉันขอรับรองว่าข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้เห็นภาพรวมของกลุ่มผู้ตอบทั้งหมด และการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อตัวท่าน ทั้งนี้ขอขอบพระคุณที่ท่านสละเวลาอันมีค่าแก่การวิจัยครั้งนี้

นางสาวฮานานมุฮิบบะตุตตีน นอจิ

นิสิตสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวท่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษาสามัญ
☐ ต่ำกว่า ปวส. หรือ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาโท
☐ ปวส. หรือ อนุปริญญา ☐ ปริญญาโท
4. ระดับการศึกษาศาสนา
☐ ฟัรฎูอีน ☐ ชานาเวียะฮ์ ☐ ปริญญาโท
☐ มุตะวัชชีเตาะฮ์ ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาโท
5. ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด.....
6. ปัจจุบันท่านทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้มาแล้ว.....ปี
7. ท่านมีประสบการณ์การเป็นครูมาแล้วทั้งหมด (รวมโรงเรียนก่อนหน้า) ปี

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนของท่าน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับ

ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของท่าน มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบ

คำถามให้ครบทุกข้อ

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่

“ครู” หมายถึง ครูในโรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
1. ครูมีการตั้งเป้าหมายในการสอนอยู่ในระดับสูง						
2. ครูถือว่าตนมีความรับผิดชอบในการทำให้มั่นใจว่า นักเรียนทุกคนจะประสบความสำเร็จ						
3. ครูรับผิดชอบการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนด้วยความ เต็มใจ						
4. ครูมีความรับผิดชอบในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน						
5. ครูมีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างดีที่สุด						
ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
<u>คำชี้แจง</u> มีผลงาน หมายถึง โรงเรียนมีผลงานในด้านต่างๆ เช่น มีแผนการสอน การจัดทำหลักสูตร รางวัลจากการประกวดวิชาการ ผลงานด้านกีฬา การเป็นตัวแทนเข้าร่วมโครงการต่างๆ โครงการต่างๆที่ร่วมชุมชน/สังคม และอื่นๆที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน, มีการบริการ หมายถึง โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน การให้คำปรึกษา การแนะแนว การจัดประชุมสัมมนาหารือกับผู้ปกครองและอื่นๆ						
1. โรงเรียนมีผลงานและการบริการในด้านต่างๆที่มี คุณภาพระดับเป็นเลิศ						
2. โรงเรียนมีการสร้างผลงานและการบริการอยู่เป็น จำนวนมาก						
3. ครูรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินและความยุ่งยากต่างๆ ได้ดี						
4. ครูเกือบทุกคนยอมรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างรวดเร็ว						

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
5. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใดๆเกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น วิธีการปฏิบัติงาน ตารางการปฏิบัติงาน ครูยอมรับและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว						
6. ครูทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองอย่างรวดเร็ว						
7. ครูสามารถคาดการณ์ปัญหาและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้						
8. ครูใช้ทรัพยากรต่างๆที่มีในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ						

ข้อคำถาม	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
1. ครูให้การช่วยเหลือนักเรียนแม้ในเวลาส่วนตัว						
2. ครูให้ความช่วยเหลือครูเพิ่งเข้าใหม่ด้วยความสมัครใจ						
3. ครูอาสาทำงานให้คณะกรรมการของโรงเรียนอย่างเต็มใจ						
4. ครูยินดีสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยความสมัครใจ						
5. ครูมาถึงที่ทำงานและที่ประชุมตรงเวลา						
6. ครูจะเสนอตัวเองทำงานแทนและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน						
7. ครูสอนตามเวลาด้วยความกระตือรือร้นและใช้เวลาในคาบเรียนอย่างคุ้มค่า						
8. ครูจะแจ้งเพื่อนร่วมงานให้ทราบล่วงหน้าหากมีการเปลี่ยนแปลงตารางกิจกรรม						
9. ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่อื่นนอกเหนือจากสอน เช่น เป็นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
10. ครูเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน						

ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ครูสามารถจัดการนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้						
2. ครูมีความมั่นใจว่าพวกเขาสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่นักเรียนได้						
3. ครูจะยกเลิกการสอน หากรู้ว่านักเรียนไม่ยอมเรียน						
4. ครูไม่มีทักษะที่จะสร้างสรรค์งานที่มีประโยชน์						
5. ครูเชื่อว่าเด็กทุกคนเรียนรู้ได้						
6. นักเรียนโรงเรียนนี้มาโรงเรียนด้วยความพร้อมที่จะเรียนรู้						
7. ชีวิตความเป็นอยู่ที่บ้านของนักเรียน มีสิ่งต่างๆเป็นประโยชน์ต่อการเรียน						
8. นักเรียนโรงเรียนนี้ไม่มีแรงจูงใจที่ทำให้อยากเรียนรู้						
9. ครูขาดทักษะในการจัดการปัญหานักเรียนขาดวินัย						
10. โอกาสต่างๆในชุมชนนี้ช่วยทำให้มั่นใจว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดี						
11. ปัญหาสุขภาพจิตและสิ่งอื่นในชุมชนทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียนโรงเรียนนี้						
12. ครูมีความเชื่อมั่นในตัวนักเรียน						
13. ครูมีความไว้วางใจในตัวผู้ปกครองของนักเรียน						
14. นักเรียนมีความห่วงใยซึ่งกันและกัน						
15. ผู้ปกครองของนักเรียนมีความน่าเชื่อถือ						
16. นักเรียนมั่นใจว่าพวกเขาสามารถทำงานตามที่ครูมอบหมายให้ทำได้						
17. ครูคิดว่าพวกเขาคาดหวังได้ว่าจะได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง						
18. ครูเชื่อว่านักเรียนเป็นผู้เรียนที่มีศักยภาพ						
19. ครูคิดว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ทำหน้าที่ดูแลบุตรหลานของตนเองได้ดี						
20. ครูสามารถเชื่อในสิ่งที่ผู้ปกครองบอกพวกเขาได้						

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความบ่อยของการ

เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ในโรงเรียนนี้ มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่
 “ผ.อ.” หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่
 “ครู” หมายถึง ครูในโรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่
 “นักเรียน” หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนที่ท่านทำงานอยู่

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
21. โรงเรียนกำหนดมาตรฐานผลการปฏิบัติงานไว้ในระดับสูง						
22. นักเรียนให้การยอมรับคนที่มีผลการเรียนที่ดี						
23. นักเรียนแสวงหากิจกรรมอื่นที่นอกเหนือจากที่ครูมอบหมายเพื่อต้องการให้ตนเองได้ผลการเรียน(เกรด)ดี						
24. สิ่งที่จะทำให้นักเรียนคนหนึ่งเป็นที่ยอมรับหรือจดจำคือความสามารถด้านการเรียน						
25. นักเรียนมีความพยายามมากที่จะพัฒนาผลการเรียนของตนให้ดีกว่าเดิม						
26. สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ						
27. นักเรียนสามารถสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ได้						
28. ครูเชื่อมั่นว่านักเรียนมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จทางวิชาการได้						

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
1. ผ.อ. สอบถามและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกฝ่าย						
2. ผ.อ. ปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน						
3. ผ.อ. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และเข้าพบได้ง่าย						
4. ผ.อ. บอกให้บุคลากรทราบว่าคาดหวังอะไรจากพวกเขา						
5. ผ.อ. มีมาตรฐานการปฏิบัติที่ชัดเจน						
6. ผ.อ. นำข้อเสนอแนะของบุคลากรไปดำเนินการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน						

ข้อคำถาม	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
7. ผอ. มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน						
8. ครูช่วยเหลือและสนับสนุนกัน						
9. ครูทำงานด้วยความกระตือรือร้นให้บรรลุผลสำเร็จ						
10. ครูเคารพยอมรับความสามารถทางวิชาชีพของเพื่อนร่วมงาน						
11. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนนี้เป็นไปอย่างร่วมมือร่วมใจกัน						
12. ครูใช้วิจารณ์คุณในการแก้ปัญหาอย่างมืออาชีพ						
13. ครูทุ่มเทเต็มที่กับนักเรียนทุกคน						
14. ครูให้การสนับสนุนอย่างเข้มแข็งแก่เพื่อนร่วมงาน						
15. ความเห็นของผู้ปกครองเพียงไม่กี่คนก็มีผลเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของโรงเรียนได้						
16. บุคคลสำคัญในพื้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน						
17. ผอ. ตอบสนองข้อเรียกร้องต่างๆของผู้ปกครองอย่างรวดเร็ว						
18. ชุมชนมีอิทธิพลลดต้นความรู้สึกรังเกียจครู						
19. แรงกดดันจากภายนอกมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของโรงเรียน						

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ท่านมีต่อตัวเอง มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ท่านคิดว่าวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างหลักสูตรคือการต่อยอดจากความคิดเห็นของนักเรียน						
2. การประเมินนักเรียนแบบไม่เป็นทางการโดยการสังเกตและพูดคุยเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน						

ข้อความ	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
3. หากผู้ปกครองร้องขอเข้าไปสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ท่านยินดีให้เข้ามาเยี่ยมชม						
4. ท่านคิดว่าบทบาทของครูคือผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง						
5. ท่านคิดว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้แก้ปัญหาด้วยตนเอง						
6. ท่านคิดว่าครูควรให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อนที่จะเข้าไปช่วยเหลือ						
7. ท่านคิดว่ากระบวนการคิดและการใช้เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าเนื้อหาวิชา						

ข้อความ	ไม่จริงที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
1. ท่านเชื่อว่าคนเราควรมีการวางแผนล่วงหน้า						
2. เมื่อท่านต้องทำบางอย่างให้สำเร็จ ท่านจะตั้งเป้าหมายและกำหนดวิธีการที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น						
3. หากมีงานสำคัญที่จะต้องจัดขึ้นที่โรงเรียนพรุ่งนี้ การประชุมหารือกันจะต้องเกิดขึ้นมาก่อนคืนนี้						
4. ท่านรู้สึกผิดหวังถ้าต้องไปสายจากเวลาที่นัดหมายไว้						
5. ท่านปฏิบัติภารกิจต่างๆกับเพื่อนและผู้ที่ท่านต้องติดต่องานด้วยได้ตรงเวลา						
6. ก่อนจะตัดสินใจอะไรก็ตาม ท่านจะพิจารณาต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ						
7. เมื่อต้องรับผิดชอบโครงการใดๆ ท่านทำได้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาโดยมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง						
8. ท่านมีการจดบันทึกรายการสิ่งที่ต้องทำ						
9. ท่านสามารถจะอดทนต่อสิ่งที่ยาวนานได้เมื่อท่านรู้ว่าม้งานที่จะต้องทำ						
10. แม้จะต้องทำสิ่งที่ยากลำบากและไม่น่าสนใจ ท่านจะยังคงทำมันต่อไป หากทำให้งานต่างๆเดินหน้าต่อไปได้						

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงใน

การแสดงออกขณะปฏิบัติวิชาชีพครู มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ขณะที่ท่านปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านรู้สึกว่าคุณเองเปี่ยมไปด้วยพลังในการทำงาน						
2. ขณะที่ท่านปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านรู้สึกเข้มแข็ง และกระฉับกระเฉง						
3. เมื่อตื่นนอนตอนเช้า ท่านรู้สึกอยากไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครู						
4. ท่านสามารถปฏิบัติตนในฐานะครูได้อย่างต่อเนื่องยาวนานตามตารางการทำงาน						
5. ขณะปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านจะมีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อ แม้ว่าผลของการกระทำจะไม่ประสบความสำเร็จ						
6. ขณะที่ท่านปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านค้นพบว่าวิชาชีพที่ท่านเองปฏิบัติอยู่เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและมีจุดมุ่งหมาย						
7. ท่านกระตือรือร้นในขณะที่ปฏิบัติตนในฐานะครู						
8. การปฏิบัติตนในฐานะครู สร้างแรงบันดาลใจในชีวิตให้แก่ท่าน						
9. ท่านภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติตนในฐานะครู						
10. การปฏิบัติตนในฐานะครู เป็นเรื่องที่ท้าทาย						
11. ในขณะที่ปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว						
12. ในขณะที่ปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านจะลืมเรื่องอื่นๆทุกอย่างที่อยู่รอบตัว						
13. ท่านมีความสุขในขณะที่ปฏิบัติตนในฐานะครู						
14. ในขณะที่ปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ						
15. ในขณะที่ท่านปฏิบัติตนในฐานะครู ท่านรู้สึกกำลังอยู่กับสิ่งที่ทำ						

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความคิดเห็น

ส่วนตัวของท่าน มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ท่านสามารถกระตุ้นให้นักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจงานที่ต้องทำในชั้นเรียนให้หันมาสนใจมากขึ้นได้						

ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
2. ท่านสามารถทำให้นักเรียนเชื่อว่าพวกเขาสามารถเรียนให้ ดีได้						
3. ท่านสามารถทำให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียนได้						
4. นักเรียนของท่านส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์						
5. ผู้ปกครองของนักเรียนของท่านมีความน่าเชื่อถือ						
6. ท่านเชื่อมั่นในตัวลูกศิษย์ของท่าน						

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความบ่อยของการ
เกิดพฤติกรรมของท่าน มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
7. ท่านผลักดันให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน						
8. ท่านมอบหมายงานที่มีความท้าทายให้กับนักเรียน						
9. ท่านตั้งเป้าหมายไว้สูง แต่อยู่ในระดับที่นักเรียนสามารถ จะทำได้						

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
1. ท่านช่วยเหลือเพื่อนครูที่มีงานล้นมือโดยไม่ต้องร้องขอ						
2. ท่านปฏิบัติงานแทนเพื่อนร่วมงานที่ไม่ได้มาทำงานโดยไม่ต้องร้องขอ						
3. ท่านช่วยให้คำแนะนำแก่ครูที่เพิ่งมาใหม่แม้ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของท่าน						
4. ท่านเต็มใจให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับงาน						
5. ท่านพร้อมเสมอที่จะยื่นมือให้ความช่วยเหลือผู้ที่อยู่รอบตัวท่าน						
6. ท่านปรึกษาหารือกับหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงานที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำหรือการตัดสินใจของท่าน						
7. ท่านคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น						
8. ท่านพยายามป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน						

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
9. ท่านจะแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบก่อนที่จะกระทำการใดๆ ที่สำคัญ						
10. ท่านมักจะทำปัญหาให้เป็นเรื่องใหญ่กว่าที่ควรจะเป็น						
11. ท่านมักจะพูดว่าอยากลาออกจากการงาน เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจในการทำงาน						
12. ท่านมักจะมองเห็นสิ่งที่มีผิดพลาดแทนที่จะมองเห็นด้านบวก						
13. ท่านมองหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการของโรงเรียนเสมอ						
14. ท่านตรงต่อเวลาเสมอ						
15. ท่านมักรับประทานอาหารกลางวันเกินกว่าช่วงเวลาพักที่กำหนดเป็นเวลานานๆ						
16. ท่านเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด แม้ไม่มีใครเฝ้าดูอยู่						
17. ท่านทำงานให้เต็มที่สมกับค่าตอบแทนที่ได้รับ						
18. ท่านตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำของท่านที่อาจส่งผลต่อเพื่อนร่วมงาน						
19. ท่านมักเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมภาพพจน์ให้กับโรงเรียนนี้ แม้ไม่ใชหน้าที่โดยตรงของท่าน						
20. ท่านเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเรื่องที่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับท่าน แต่มีความสำคัญกับโรงเรียน						
21. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในโรงเรียน ท่านทราบได้ทันที						
22. ท่านเสนอแนะสิ่งที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น						

ข้อความ	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
1. ท่านพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาในวิชาชีพ						
2. ท่านมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
3. ท่านมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน						
4. ท่านมีความรู้ สามารถออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้						
5. ท่านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำทางเลือกใหม่ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน						

ข้อคำถาม	ไม่เคย เลย	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	บ่อย	บ่อย มาก
6. ท่านสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจ						
7. ท่านสามารถจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน						
8. ท่านสามารถจัดประสบการณ์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
9. ท่านมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนโดยอิงพัฒนาการของผู้เรียน						
10. ท่านนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ						
11. ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน						
12. ท่านสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนได้						
13. ท่านมีการแลกเปลี่ยนความเห็นด้านวิชาการในหมู่เพื่อนร่วมงาน						
14. ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และกลุ่มเพื่อนร่วมงาน						
15. นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพอใจในการปฏิบัติงานของท่าน						
16. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน						
17. ท่านช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน						
18. ท่านใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงใน
การแสดงออกขณะปฏิบัติวิชาชีพครู มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ในระยะนี้ท่านมีความคิดว่าจะลองเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นๆ						
2. ถ้ามีโอกาสในอาชีพอื่นที่น่าสนใจ ท่านตั้งใจว่าจะลองไปสมัครดู						
3. ท่านรู้สึกกระตือรือร้นในการมองหาอาชีพใหม่ให้กับตนเอง						

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
4. ในระยะนี้ท่านคอยติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครงานอาชีพอื่น						
5. ในระยะนี้ท่านคอยคำนึงถึงผลดีต่างๆ ของการเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นใหม่						
6. ท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยมากที่ท่านจะตัดสินใจลาออกจากวิชาชีพครู						

เกี่ยวกับนักเรียนของท่าน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนของท่าน มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. นักเรียนในชั้นเรียนของท่านมีความพยายามที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง						
2. นักเรียนในชั้นเรียนของท่านเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี						
3. นักเรียนในชั้นเรียนของท่านใส่ใจและให้ความสำคัญในสิ่งที่ท่านกำลังสอน						
4. นักเรียนในชั้นเรียนของท่านทำงานที่มอบหมายในชั้นเรียนด้วยความตั้งใจจริง						
5. โดยรวมแล้ว นักเรียนในชั้นเรียนของท่านจะสนใจในสิ่งที่พวกเขาต้องเรียนในชั้นเรียน						

เกี่ยวกับครอบครัวของท่าน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงเกี่ยวกับครอบครัวของท่าน มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ท่านมีเวลารับประทานอาหารร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัวเกือบทุกวัน						
2. นานๆ ครั้งท่านจะมีโอกาสได้มีเวลาพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว						

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
3. ท่านติดต่อกับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำไม่เคยขาด						
4. ท่านทราบเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนที่บ้านเป็นอย่างดี						
5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีเวลานั่งล้อมวงสนทนากันเป็นประจำ						
6. สมาชิกในครอบครัวของท่านให้กำลังใจเมื่อทราบหรือสังเกตเห็นท่านแสดงความรู้สึกท้อแท้ในเรื่องงาน						
7. สมาชิกในครอบครัวใส่ใจถามสารทุกข์สุกดิบของท่านเสมอ						
8. เมื่อมีปัญหาจากที่ทำงาน ท่านสามารถระบายกับคนในครอบครัวได้						
9. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากคนในครอบครัวเสมอๆ						
10. ครอบครัวของท่านมีความอบอุ่น						
11. ท่านรู้สึกสบายใจขณะอยู่พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว						
12. ความเครียดจากการทำงานของท่าน คลี่คลายลงเมื่อได้คุยให้คนในครอบครัวฟัง						

เกี่ยวกับชาวบ้านและชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงเกี่ยวกับชาวบ้านและชุมชนรอบโรงเรียนนี้ มากที่สุดเพียงข้อเดียว และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

ข้อคำถาม	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
1. ท่านรู้สึกว่าชาวบ้านในละแวกนี้ยังไม่ค่อยไว้วางใจท่านนัก						
2. ท่านรู้สึกว่าชาวบ้านให้การยกย่องท่านอย่างจริงใจ						
3. ชาวบ้านแสดงความเป็นห่วงเป็นใย เมื่อทราบว่าท่านไม่สบาย						
4. ชาวบ้านมักพูดให้กำลังใจในเรื่องการทำงานแก่ท่านเสมอเมื่อพบกัน						
5. ชาวบ้านแสดงความห่วงใยเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับโรงเรียนนี้						
6. ชาวบ้านหลายคนแวะมากล่าวคำขอบคุณ ที่ลูกหลานได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากท่าน						

ข้อความ	ไม่จริง ที่สุด	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริงที่สุด
7. ชาวบ้านแสดงอาการดีใจ เมื่อพบท่านตามที่ต่างๆ						
8. มีชาวบ้านในชุมชนอาสาช่วยเหลืองานส่วนตัวของท่าน						
9. ชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อมาช่วยงานของโรงเรียนในโอกาสต่างๆ						
10. ชาวบ้านยินดีเป็นธุระให้ท่านได้ เมื่อท่านขอความช่วยเหลือ						
11. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางจากชาวบ้านเสมอ						
12. คำพูดของชาวบ้านมีส่วนส่งเสริมให้ท่านคิดวางแผนที่ยังมีประโยชน์ต่อชุมชน						
13. รอยยิ้มที่แสดงถึงความสุขของชาวบ้าน ทำให้ท่านเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน						
14. ไม่ตรีจิตที่ได้รับจากชาวบ้าน คอยกระตุ้นให้ท่านเกิดพลังใจในการทำงาน						
15. ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อของชาวบ้าน ทำให้ท่านเกิดกำลังใจในการให้การช่วยเหลือ						
16. คำขอบคุณของชาวบ้าน เป็นสิ่งเตือนใจให้ท่านพยายามทำงานให้ดีที่สุด						

กรุณาตอบให้ครบทุกข้อและทุกหน้า

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าของท่านเพื่อตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ฮานานมุฮิบบะตุตติ็น นอจิ
วันเดือนปีเกิด	12 กันยายน พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	Tripoli, Libya
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	44/1 ม.5 ต.ปิตุภูมิ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับการศึกษาอิสลามตอนกลาง จาก โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ จังหวัดปัตตานี
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลายและระดับการศึกษาอิสลามตอนปลาย จาก โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิจังหวัดยะลา
พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ชีววิทยา) จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2550	ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต(จิตวิทยาการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2560	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ